IARNĂ
LA PARIS
Seducător, electrizant, un impresionant thriller istoric al intrigii și al trădării din perioada Belle Époque.
IMOGEN
ROBERTSON

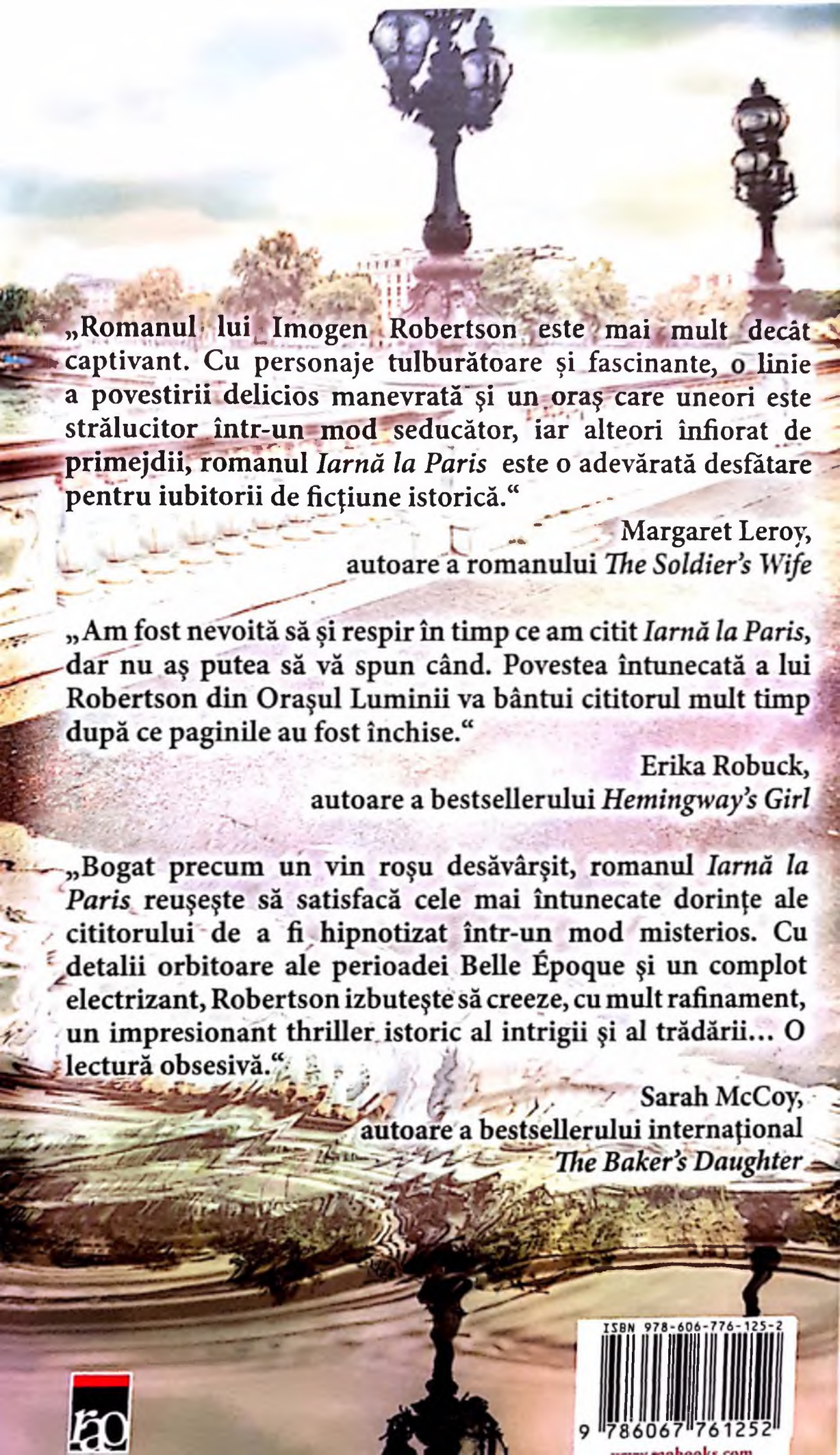

„Romanul lui Imogen Robertson este mai mult decât captivant. Cu personaje tulburătoare și fascinante, o linie a povestirii delicios manevrată și un oraș care uneori este strălucitor într-un mod seducător, iar alteori înfiorat de primejdii, romanul *Iarnă la Paris* este o adevărată desfătare pentru iubitorii de ficțiune istorică."

Margaret Leroy,
autoare a romanului *The Soldier's Wife*

„Am fost nevoită să și respir în timp ce am citit *Iarnă la Paris*, dar nu aș putea să vă spun când. Povestea întunecată a lui Robertson din Orașul Luminii va bântui cititorul mult timp după ce paginile au fost închise."

Erika Robuck,
autoare a bestsellerului *Hemingway's Girl*

„Bogat precum un vin roșu desăvârșit, romanul *Iarnă la Paris* reușește să satisfacă cele mai întunecate dorințe ale cititorului de a fi hipnotizat într-un mod misterios. Cu detalii orbitoare ale perioadei Belle Époque și un complot electrizant, Robertson izbutește să creeze, cu mult rafinament, un impresionant thriller istoric al intrigii și al trădării... O lectură obsesivă."

Sarah McCoy,
autoare a bestsellerului internațional
The Baker's Daughter

ISBN 978-606-776-125-2

IMOGEN ROBERTSON

IARNĂ LA PARIS

editura rao

Lui Gran, Gillian și Hazel,
cu dragoste

Mulțumiri

Sprijinul prietenilor și al familiei a făcut posibilă această scriere, iar scrisorile și e-mailurile de la cititori au făcut-o distractivă. Mii de mulțumiri agentei mele, Annette Green, editorului meu, Flora Rees, și celor de la Headline, pentru sfatul și sprijinul lor. Mulțumiri speciale lui David Downie și lui Alison Harris, pentru ajutorul acordat ca ghizi profesioniști în Paris; artistelor Caroline de Peyrecave și Claire Zackiewicz, pentru că mi-au vorbit despre instruirea și carierele lor; lui Richard Campbell de la Lucie Campbell din Bond Street, pentru că mi-a arătat diamante; lui Hervé Guyot, pentru că mi-a împrumutat colecția lui de fotografii cu Parisul inundat; lui Ahren Warner și lui Susan Powell, pentru ajutorul acordat în cercetare. Îi mulțumesc și soțului meu, Ned, care s-a ocupat în mare parte de nunta noastră cât timp eu am fost în anul 1909. Această carte a fost inspirată de la început de bunicile și de mătușile mele, care au călătorit independente în Europa în prima jumătate a secolului XX.

PROLOG

La Academia Lafond, pictură în ulei pe planșetă, 29,3 x 23,6 cm

Acest studiu fermecător, pictat cu nonșalanță, prezintă cu vivacitate o oră de curs în timpul desfășurării ei. Modelul este abia vizibil în stânga, dar studentele – plictisite, atente sau neliniștite – sunt subiectele principale ale picturii. Una dintre ele pare a-și sufla în mâini pentru a și le încălzi. Lafond a început să ofere instruire artiștilor tineri, bărbați și femei, în 1875 și și-a deschis primul atelier în întregime feminin în 1890, cu șapte ani înainte ca femeile să fie admise la Academia de Arte Frumoase. Și-a condus diferitele ateliere din Paris cu mare succes până la moartea sa, în 1919. Studenții lui au primit o instruire temeinică în tehnica picturilor în ulei și au fost încurajați să experimenteze și să-și folosească imaginația în folosirea culorilor și în compoziție. Paleta tonurilor acestei picturi este restrânsă, culorile sunt reci, modelul aproape invizibil, iar studentele sunt plasate parcă la întâmplare în cadru. În acest fel, artista oferă impresia unui moment surprins neregizat dintr-o dimineață friguroasă. Observați înfățișarea

de clasă mijlocie a femeilor din portret. Taxele lui Lafond pentru femei erau mari, dar reputația lui era ireproșabilă.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Partea I

Sâmbătă, 20 noiembrie 1909, Paris

Capitolul 1

Vestea sinuciderii lui Rose Champion ajunse la colegele ei studente de la Academia Lafond într-o dimineață luminoasă de iarnă cu puțin înainte de ora zece. Căldura din soba neagră și zornăitoare nu ajunsese încă până în colțurile mai îndepărtate ale atelierului, așa că femeile de la marginea grupului trebuiau să-și sufle în degete pentru a și le încălzi suficient încât să poată lucra cu ele. Maud Heighton era întotdeauna printre primele care ajungeau în fiecare zi și își montau șevaletul, ceea ce însemna că putea să-și aleagă locul în fiecare luni, atunci când era selectat modelul săptămânii, însă englezoaicei îi plăcea să stea în colțul cel mai îndepărtat din partea estică a camerei. Provocarea acelui unghi îngust, pe care îl avea asupra tronului modelului – orice bărbat, femeie sau copil care, din întâmplare, ocupa acel loc –, părea să-i fie pe plac, așa că ea se așeza tot acolo săptămână de săptămână, chiar și atunci când erau disponibile locuri mai calde sau cu un unghi de vizualizare mai bun.

Era acolo și în dimineața aceea, tăcută și sârguincioasă ca întotdeauna, când vestea morții lui Rose se rostogoli pe scări, așa că fu una dintre primele persoane care o auziră. Era

regretabil – și chiar șocant – că vestea ajungea la studente într-un mod atât de crud și de brusc, dar chiar și în cele mai bine administrate instituții se puteau întâmpla asemenea lucruri.

Femeile care pictau în Passage des Panoramas auziră despre tragedie atât de rapid și de brutal dintr-o pură întâmplare. Unul dintre studenții lui Lafond, un tânăr englez romantic pe nume John Edwards, stătea în camera de lângă cea a lui Rose Champion, într-o locuință sărăcăcioasă înghesuită undeva pe bulevardul Clichy. Era o clădire urâtă, fără gaz și electricitate și cu un singur robinet, pe care trebuiau să-l împartă toți locatarii. Știa că vecina lui era studentă la unul dintre atelierele feminine, dar nu era îndeajuns de drăguță încât să-i atragă atenția, nu atâta vreme cât străzile Parisului erau pline de fetișcane franțuzoaice care își făcuseră o afacere din fermecarea ochilor bărbaților; mai mult decât atât, el presupunea că ea, ca femeie, avea puține lucruri interesante de spus despre artă. Dar, când se mutase acolo, observase că Rose se păstra curată și la fel își păstra și garderoba ei învechită, iar el admirase acest comportament, apoi nu se mai gândise la ea. În lunile în care fuseseră vecini, avuseseră o scurtă conversație pe scări despre metoda de predare de la Academia Lafond. Se sfârșise atunci când el îi ceruse să-i vadă lucrările, iar Rose îi spuse că nu le-ar înțelege. El dorise doar să fie politicos și fusese jignit de refuzul ei. Nu-și mai vorbiseră niciodată de atunci.

Pereții care le despărțeau camerele erau subțiri și, întâmplător, era treaz în acea dimineață, așteptând ca lumina cenușie și mată a zorilor pariziene să străpungă cerul. Erau ora și anotimpul în care orașul părea nesigur. În beznă, cluburile și cabaretele străluceau precum bijuteriile. Atunci, orașul era ca o femeie îmbrăcată în rochie de seară, sigură de frumusețea ei și infinit fascinantă. Aerul mirosea a castane prăjite, iar muzica răzbătea din fiecare cafenea, modestă sau luxoasă, în plină

stradă. În lumina deplină a zilei, Parisul era șic și încrezător. Vitrinele lucioase erau pline de culori și de tentații și, la fiecare colț, exista câte o scenă demnă de a fi pictată. Era modern, fără a fi vulgar, de bun gust, fără a fi rigid sau anost. O paradă de originalitate și de eleganță. Numai la ora aceea, exact înaintea zorilor unei dimineți de iarnă, orașul părea un pic obosit, un pic învechit. Obloanele erau trase, iar cafenelele erau toate ori închise, ori se închideau. Străzile erau aproape goale, cu doar câte un om ici și colo, roșu la față și îmbătrânit de tutun și de băutură, strigând după un taxi în Place Pigalle sau cu bătrâne care curățau șanțurile folosind mături cu peri tari.

Stând la fereastră cu o pătură înfășurată în jurul umerilor și cu pipa strânsă între dinți, John Edwards se gândea la Matisse, la tușele lui grele de culoare ce păreau câteodată urâte, dar de o urâțenie mai sinceră decât frumusețea. Își imagina cum avea să le prezinte acest argument poeților și pictorilor care se adunau la Le Lapin Agile din Montmartre; și-i imagina dând din cap serioși, apoi spunându-le prietenilor că găsiseră un englez talentat și înțelept. Ei l-ar fi prezentat celor mai interesanți negustori de artă din oraș, celor mai experimentați colecționari și critici. El ar fi scris un manifest...

Se bucura de seara de deschidere a primului său spectacol solo senzațional când auzi sunetul unui scaun răsturnându-se și scârțâitul unei funii. Nu încăpea nicio îndoială de unde venea. Își aruncă pătura de pe umeri, fugi pe coridor și începu să bată în ușă, strigând-o pe nume, apoi să zgâlțâie clanța. Ușa era încuiată. Până să înceapă să lovească ușa cu umărul, se adunaseră deja toți locatarii casei, care ieșiseră din camerele lor și priveau, zgâindu-se pe deasupra balustradei, cu pleoapele îngreunate de începutul noii zile. În cele din urmă încuietoarea se crăpă, iar el intră poticnindu-se în cameră. Ea agățase o frânghie de una dintre grinzile centrale. Corpul ei se mai legănă un pic dintr-o parte în alta ca un pendul, apoi

se opri de tot. John trebui să strige de a dreptul pentru ca ospătarul care locuia în cealaltă cameră la același etaj să-l ajute s-o dea jos. Dar era prea târziu. Cel mai probabil era moartă chiar dinainte să încapă s-o strige pe nume.

O întinseră pe pat, iar una dintre femei se duse să sune la poliție, de la Le Pat Mort din Place Pigalle. El aștepta lângă cadavru până sosi poliția. Mizeria din cameră îl apăsa, de parcă Rose Champion ar fi lăsat o fantomă disperată în urma ei, ca să i șoptească la ureche despre orgoliul zadarnic al ambițiilor lui.

Până să ajungă polițiа, John Edwards nu mai era nici tânăr, nici romantic. După ce plecară jandarmii și furgoneta morgii luă cadavrul, își făcu bagajul și plecă din clădire pentru totdeauna. Trecu pe la Academia Lafond ca să-și informeze profesorul despre ce se întâmplase și despre decizia lui de a părăsi Parisul, însă maestrul lui nu era acolo, iar felul mai degrabă nepăsător în care îi vorbi doamna Lafond îi iritá nervii deja întinși la maximum. În loc să lase un bilet, îi spuse pur și simplu ce se întâmplase, poate într-un limbaj mai grafic decât ar fi fost necesar și fără să țină cont că în cameră era o servitoare. Fața șocată a acesteia din urmă îl bântui în timp ce își prepăra întoarcerea la confortabila casă din Clapham a mamei lui, unde-și reluă cariera de funcționar la compania de asigurări Howarth's din oraș. Nimic nu poate fi mai adevărat de atât.

Servitoarea din cameră era fata care se ocupa de doamnele de la atelierul din Passage des Panoramas. Părăsi birourile din Rue Vivienne înainte ca doamna Lafond să apuce să-i spună să păstreze vestea pentru sine și astfel scăpă, ciudată, tulburătoare și cu un aer de mizerie.

Chiar dacă femeile care studiau la Academia Lafond plăteau taxe de două ori mai mari decât bărbații, condițiile de

cazare din atelier nu erau mai mult decât adecvate. Singura lumină venea din tavanul de sticlă, iar camera era îngustă și înaltă, așa că uneori părea că modelele lor pozau în fundul unei fântâni. Soba era imprevizibilă și năravașă. Cu toate astea, fiecare bănuț merita să fie dat pentru studiul artei. Manierele necioplite ale studenților făceau ca nicio femeie de clasă mijlocie să nu poată lucra într-o clasă mixtă – și ar fi fost o urâțenie să împartă modele vii cu studenții. La atelierele feminine, o femeie se putea pregăti pentru o carieră ca artist fără a-și sacrifica demnitatea sau reputația și, chiar dacă artiștii profesioniști care le vizitau nu petreceau prea mult timp ghidându-și studentele, măcar veneau, așa că femeile modeste puteau face progrese modeste, iar familiile lor puteau să stea liniștite că, deși erau artiste, fiicele lor erau adăpostite într-un mod rezonabil. Sinuciderea unei studente ridica un periculos semn de întrebare în legătură cu această respectabilitate, iar veștile despre nefericita întâmplare ar fi putut fi probabil suprimate dacă ar fi fost prezentate în privat. Așa cum erau, se scurseră din biroul lui Lafond și-și croiră drum în sus pe scări, până în sala în care lucrau Maud Heighton și colegele ei.

Maud, cocoțată pe un scaun înalt, cu paleta agățată de degetul mare, își auzi supraveghetoarea țipând și-și întoarse capul. Domnișoara Claudette își făcea semnul crucii peste pieptul ei mic. Imediat după aceea, își închise și își strânse ochii migdalați pentru o clipă, apoi o ajută pe servitoare să așeze ceainicul deasupra sobei. După ce fu bine așezat, își puse o mână pe umărul servitoarei.

Maud se încruntă, cu atenția captată de suspinul de la început. Avea o amintire ce se asocia cu acel sunet. Atunci îi reveni în minte. Era exact sunetul pe care cumnata ei, Ida, îl scosese în dimineața accidentului. Fratele ei, James, venise cu mașina exact până la Maud, care stătea în fața mulțimii fascinate, cu părul despletit și cu fața mânjită de funingine.

Ida se dăduse jos din mașină fără să mai aștepte ca James să-i deschidă portiera, se uitase la ruinele fumegânde ale locului în care își făcea afacerile vânzătorul la licitații și ale casei în care crescuseră Maud și James și scosese exact același sunet.

Maud se întoarse către domnișoara Claudette în clipa în care femeia mai în vârstă își sprijini mâna de umărul servitoarei. Supraveghetoarea era, de obicei, o femeie cu mișcări iuți și agitate, dar acest gest era blând și intim. Maud ar fi vrut să pocnească din degete ca să oprească timpul în loc, ca un obturator dintr-un aparat de fotografiat, și să capteze ceea ce vedea: capetele cu coafuri îngrijite ale celorlalte tinere întoarse de la șevaletele lor, modelul ignorat, toți acei ochi îndreptați spre cele două femei care stăteau aproape una de alta lângă sobă. Tabloul deja terminat se formă în mintea lui Maud – o piesă de conversație intitulată *Sosesc vești*. Raza de lumină care ajungea de sus până la ele cădea pe spatele domnișoarei Claudette, în timp ce fața temătoare a servitoarei rămăsese în umbră. „E posibil să transpui șocul în pictură, acel moment în care realizezi că azi nu va fi precum toate celelalte zile?“ se întrebă Maud.

Domnișoara Claudette o conduse pe servitoare afară, pe hol, și închise ușa atelierului în urma lor. Atmosfera semisacră de concentrare încă plutea pe deasupra femeilor, făcându-le să păstreze tăcerea, dar niciuna dintre ele nu mai puse pensula pe pânză. Se opriră ca niște sirene sub apă, așteptând ca una dintre ele să fie prima care să iasă la suprafață, în aerul nesigur.

– Rose Champion a murit! spuse Francesca fără să se gândească prea mult.

Se făcuse și asta. O rafală de strigăte cuprinse sala. Pereții înalți amplificau ecoul loviturilor și al clinchetelor produse de paletele date la o parte și de pensulele puse jos, iar femeile se uitară la prusaca dolofană care vorbise. Ochii ei erau umezi, iar

buza plină de jos îi tremura. Gulerul înalt al bluzei o făcea să arate ca o sticlă de șampanie gata să dea pe dinafară.

– Servitoarea a zis că s-a sinucis. A fost găsită spânzurată în camera ei azi-dimineață. O, Doamne, ai milă de noi! Biata Rose! Se uită în jur. Când am văzut-o ultima dată?

– Cred că n-am mai văzut-o din vară, răspunse o fată blondă cu șolduri înguste, una dintre americancele al căror accent rămăsese fără nicio scuză yankeu. Nu s-a-ntors anul ăsta, nu-i așa? Urmă un acord general. A mai văzut-o cineva de-atunci?

– Am văzut-o eu, spuse Maud în cele din urmă, amintindu-și chiar în timp ce vorbea. Simți privirile femeilor îndreptându-se spre ea, cea care vorbea atât de rar. Era în Grădinile Tuileries schițându-l pe domnul Pol și vrăbiile lui.

Celelalte femei dădură din cap. Pol era unul dintre punctele de atracție ale Parisului, gata să fie admirat chiar în fața Luvrului, cu pălăria lui de paie, fluierând păsările și chemându-le pe nume.

– Cred că asta a fost acum o lună. Era mai slabă, dar... la fel ca întotdeauna.

Una dintre studente începuse să facă ceaiul, iar apa fierbinte o stropi un pic. Fata înjură în limba ei, apoi, cu un oftat, puse jos ceainicul și scoase o monedă din buzunar ca să-și plătească taxa. Claudette folosea banii ca să cumpere prăjiturelele și produsele de patiserie pe care femeile le mâncau în timpul pauzelor de dimineață. Când fondurile erau scăzute, se amendau una pe alta pentru vorbire lipsită de eleganță. În cercurile artistice pariziene, se spunea că fetele lui Lafond pictau ca academicienii și vorbeau ca ducesele.

– Biata Rose! spuse Francesca mai încet.

Femeile oftară și dădură din cap.

Salonul se umplu de fum de țigară și de conversații murmurate. „Sărăcuța, sărăcuța...", se auzea ecoul în atelier, ca o rugăciune comunală.

Maud se uită în jur, ca să vadă dacă rămăsese vreun tablou al domnișoarei Champion pe pereți. Cam o dată pe lună, în timpul vizitei pe care o făcea o dată la două săptămâni studentelor sale, domnul Lafond dădea din cap în fața tabloului unei femei și spunea: „Ține-o tot așa, dragă". Era o mare onoare. Francesca plânsese atunci când Lafond îi alesese unul dintre tablouri. Încă nu alesese nicio lucrare de-ale lui Maud. Fata își prezentase cu succes o lucrare la Salonul Oficial din Paris mai devreme în acel an – portretul în ulei, cap și umeri al unei colege studente –, dar chiar dacă academicienii îi admirau munca și stilul îngrijit, considerându-i lucrarea demnă de a fi expusă la Grand Palais, Lafond tot nu credea că produsese ceva suficient de inovator pentru sala lui de clasă friguroasă.

Maud le scrisese fratelui și cumnatei sale despre expunerea tabloului ei. Chiar și în nord-estul Angliei se auzise despre Salonul de la Paris, dar reacția nu fusese cea pe care o sperase. Dacă James ar fi părut mândru sau impresionat, i-ar fi putut cere un împrumut și ar fi folosit banii ca să-și petreacă vara în Fontainebleau, pentru a-și reface sănătatea departe de căldura și de praful capitalei. Toate celelalte femei cu care lucra păreau să aibă fonduri pentru așa ceva. În schimb, el o întrebă dacă se întrevedea vreo vânzare, amintindu-i că încă îi era datoare cu zece lire. Dar micuțul ei frate vitreg, Albert, îi trimisese un desen cu o mulțime de oameni cu pălării, adunați în jurul unui tablou și strigând: „Uraaa!" Nu se făcuse nicio vânzare. Portretul ei atârna sus, pe perete, dar – fiind înconjurat de atâtea lucrări similare – rămăsese neobservat.

Pe perete, era o pânză de la Rose Champion. Înfățișa Place Pigalle în lumina dimineții timpurii. Figurile umane erau schițate și greu de distins, încețoșate de mișcare. Unul dintre

autobuzele noi cu etaj, identificabil doar datorită culorilor și mărimii, mergea zgomotos de-a lungul bulevardului Clichy. Lângă fântână, câteva figuri feminine nefinisate stăteau tolănite – modelele, cele mai multe italience, dar și câteva franțuzoaice, care se adunau acolo în fiecare dimineață așteptând să primească vreo ofertă de lucru de la artiștii din Montmartre și Pigalle. Erau împrăștiate precum frunzele sub copacii goi ai toamnei târzii. Rose își îndreptase cu generozitate atenția spre lumină – felul în care aceasta încălzea clădirile pale de piatră ale Parisului și le schimba culorile în tonuri de miere; puterea și mărimea hotelurilor și a blocurilor de apartamente, umbrele mov și verzi, reflexele luminoase ale pieselor metalice, negre ca tăciunele, de la balcoane. Americanca avea dreptate, Rose nu se întorsese la atelier după trecerea verii, dar tabloul ei rămăsese. Probabil că domnul Lafond îl cumpărase pentru sine. Maud se simți ca și cum cineva i-ar fi strâns inima între palme. Fata era moartă, dar ea încă era invidioasă.

– Era bolnavă, îi spuse americanca Francescăi. Am sunat-o vara asta, înainte să plec în Britania. Mi-a spus că a dat greș în tot ce a făcut și că nu mai avea... își frecă degetele unul de altul... bani. N-am mai văzut niciodată o femeie atât de mândră și atât de săracă. Majoritatea fetelor sunt ori una, ori alta, nu credeți?

– Am văzut-o acum o săptămână, spuse o femeie mai în vârstă care stătea lângă model. Avea umerii căzuți și aplecați în față. Era în fața galeriei Kahnweiler. Părea supărată, dar n-a vrut să stea de vorbă cu mine.

Maud se întrebă dacă nu cumva Rose văzuse ceva în tablourile cu unghiuri ciudate vândute de Kahnweiler, ceva ce încercase să realizeze, dar nu putuse – și dacă ăsta ar fi putut fi un motiv întemeiat ca să se spânzure. Sau fusese foamea? Mai degrabă. Foamea stoarce speranța din om. Maud își întinse mâna în față. Tremura. „Urăsc sărăcia, se gândi ea. Urăsc

foamea. Dar voi supraviețui. Încă un an și voi putea să pictez așa cum vreau; oamenii îmi vor cumpăra lucrările, voi mânca tot ce voi vrea și-mi va fi cald. Doar dacă voi mai rezista încă o iarnă."

Se uită în sus, bântuită de acea stranie senzație cum că cineva trăgea cu urechea la gândurile ei. Yvette, modelul pentru lecția pe viu din acea săptămână, o privea, cu halatul pus neglijent pe umeri în timp ce stătea pe podium, scuturându-și țigara și lăsând scrumul să cadă pe podea. Era una dintre preferatele atelierului, conformându-se bucuroasă atunci când i se cerea o poziție dificilă – nemișcată și totuși controlată – în timp ce lucrau, dar plină de viață și bucuroasă să stea de vorbă cu ele în pauze despre alte ateliere și artiști. Yvette era puțin mai în vârstă decât unele fete și, uneori, Maud se întreba ce credea despre ele în timp ce le privea de pe podium cu ochii ei mari și albaștri sau ce observa ea în timp ce ele încercau să imite jocul luminii pe umerii ei goi, pe pomeții ei proeminenți. Acum, modelul dădu ușor din cap spre Maud, apoi se uită în altă parte. Fața ei – unghiul acesteia – îi sugeră un gând adânc și intim.

Domnișoara Claudette se întoarse și realiză rapid că veștile pe care trebuia să le comunice erau deja cunoscute. Lucrurile pe care ar fi vrut să le transmită erau pur și simplu o reluare a ceea ce auzise Francesca.

– E cineva aici care știe ceva despre rudele domnișoarei Champion din Anglia?

– Cred că avea o mătușă în Sussex, la care a stat în copilărie, spuse Maud în tăcerea care urmă. Dar habar n-am care este adresa ei. Nu avea scrisori?

– Sper că o să descoperim ceva. Foarte bine. Femeia se uită la ceas. E ora zece. Haideți să ne reluăm lucrul peste zece minute. Domnul Lafond mi-a cerut să vă spun că, din

cauza acestui eveniment nefericit, își va amâna plăcerea de a vă revedea până mâine.

În sală se auzi un oftat general. Domnișoara Claudette îl ignoră, dar se încruntă în timp ce-și punea cu un clinchet capacul din nou pe ceas, întorcându-se apoi spre masa cu ceai.

– Se teme de o epidemie de sinucideri dacă ne spune astăzi că suntem niște toante mizerabile? spuse Francesca un pic cam tare.

Studentele începură să se ridice, să se întindă și să-și croiască drum spre grămada de cești cu ceai și spre farfurioarele cu prăjituri.

—

– Bună ziua, dragile mele! Cum vă simțiți în această dimineață mohorâtă? De ce arătați toate *așa* de posomorâte?

Tatiana Sergheievna Koltsova își făcu intrarea înconjurată de un nor de blănuri și de parfum. Maud zâmbi. Era o plăcere s-o privească. Chiar dacă era rusoaică, lui Maud i se părea că ea întruchipa adevăratul spirit al Parisului, locul în care Maud nu reușise să se integreze: strălucitor, frumos, modern, relaxat. Putea să trăncănească cu Yvette și chiar să-l tachineze pe Lafond și toți păreau s-o considere fermecătoare. N-o plăceau toate studentele, căci nicio femeie frumoasă, talentată și cu bani nu duce lipsă de dușmani, dar, din fericire, Tanya părea să ignore orice animozitate îndreptată spre ea.

Francesca se ridică de lângă masa cu ceai spre care stătuse aplecată.

– Fii blândă cu noi azi, dulceață! Avem un deces în familie.

Mănușile din piele de ied ale rusoaicei zburară ca să-i acopere gurița frumoasă. În același moment, își lăsă blănurile să-i cadă de pe umeri, iar servitoarea ei pătrățoasă se aplecă grăbită în față ca să le strângă în brațe înainte de a se revărsa pe podeaua pătată cu vopsele. Maud le privi în timp ce Francesca

își coborî tonul și îi explică totul Tanyei. Rusoaica clipi ca să-și alunge lacrimile. Asta putea să facă doar ea. Putea să fie sincer mișcată de suferința altcuiva, în timp ce-și arunca pe jos capa ca să i-o prindă servitoarea. Sosea târziu în fiecare zi și oricine putea simți mirosul confortabil al cearșafurilor ei de mătase și al ciocolatei din respirația ei. Apoi picta, complet absorbită, timp de două ore, până când ceasul bătea ora exactă și femeile începeau să-și strângă lucrurile. Se scutura și se uita în jur zâmbind, iar pânza ei strălucea, plină de viață și de culori pure.

Yvette își adună mai strâns halatul și își legă cordonul, apoi coborî de pe tronul modelului așezat pe podium și trecu pe lângă masă, aruncându-și mucul de țigară pe podea și înhățând în același timp o prăjitură condimentată. În timp ce mesteca, își așeză mâna pe cotul rusoaicei și o conduse într-un colț mai retras al sălii. Această mișcare păru s-o trezească pe Maud. Se ridică, merse spre masa cu mâncare și se servi, încercând să nu se miște prea repede sau să ia prea mult. Mâncă încet, cât de încet putu.

Rusoaica se materializă lângă ea ca un spirit, pe când Maud încă își lingea buzele.

– Domnișoară Heighton?

Maud fu surprinsă, dar reuși să spună: „Bună dimineața". Nu mai purtase niciodată o conversație cu Tanya, ci doar o privise de la distanță, de parcă ar fi fost de cealaltă parte a unui panou de sticlă.

– Știu că nu e cea mai plăcută zi pentru mers pe-afară, dar ai vrea să faci o mică plimbare cu mine după ce ne strângem lucrurile azi? Am ceva să-ți spun în particular.

Maud spuse că i-ar face plăcere. Tanya îi zâmbi, arătându-și dinții albi și ascuțiți, apoi se întoarse ca să-și găsească locul în pădurea deasă de șevalete. Maud își croi și ea drum spre locul ei din cealaltă parte a camerei, holbându-se la pânzele din fața ei și întrebându-se ce ar fi putut să vrea rusoaica de la

ca. Modelul își reluă locul pe platforma ridicată aruncându-i o privire lui Maud și clipind. Maud zâmbi un pic nesigură și-și ridică pensula.

O atmosferă de concentrare tăcută începu să umple camera din nou – Rose Champion fusese deja parțial uitată. Mâncarea părea să-i fi stârnit foamea lui Maud, în loc s-o potolească. Își închise ochii pentru o clipă, așteptând ca durerea cauzată de aceasta să treacă, apoi se apucă de treabă.

Capitolul 2

— Vladimir! Suntem gata!

Maud crezu că Tanya îi va vorbi pe trotuarul unde arcada acoperită de la Passage des Panoramas dădea înspre spațiul larg și mărginit de copaci al bulevardului Montmartre; în schimb, ea o cuprinse pe Maud cu brațul și făcu semn cu mâna liberă spre un automobil albastru și elegant, cu motorul în ralanti, care aștepta sub scheletul iernatic al unui copac banal. Acesta veni încet și se opri exact lângă cele două doamne. Maud observă, exact când șoferul coborî din mașină și merse să le deschidă portiera din spate a automobilului, că uniforma lui se asorta cu emailul albastru-închis al mașinii. Servitoarea Tanyei se urcă în față cu trusa de pictură, în timp ce Tanya o conducea pe Maud spre locul din spate, spunându-i șoferului ceva în rusă. Maud auzi cuvintele „parcul Monceau", iar șoferul se aplecă înainte de a le închide portiera și de a se întoarce la locul lui.

– Maud, sper că nu te deranjează – apropo, pot să-ți spun Maud? Bine. Am nevoie de puțină verdeață după ce-am stat închisă înăuntru toată dimineața. O să te ducem noi unde vrei să mergi, ceva mai târziu.

Rusoaica își scoase mănușile de piele și se lăsă pe spate cu un oftat, sprijinindu-se de spătarul gros și capitonat. Maud răspunse politicos și se uită pe geam, în timp ce mașina își croia drum prin fluxul de mașini, birje și autobuze cu motor. Ce voia această prințesă de la ea? Avea cumva vreun elev care voia să studieze desenul pentru ea? Elevii erau greu de găsit într-un oraș plin până la refuz de artiști, dar dacă ar fi avut unul, câțiva franci în plus pe lună ar fi fost o mare schimbare în bine pentru Maud. Simți speranța învârtindu-i-se în burtă, alături de foame.

Parisul înghițea bani. Vopselele și pânzele înghițeau bani. Instruirea lui Maud înghițea bani. Parisul îi smulgea din mână fiecare bănuț și nu îi dădea nimic înapoi în afară de dureri de oase și singurătate. Era ca și cum nici nu ar fi ajuns acolo, de parcă ar fi ieșit de după marea fațadă a Gării de Nord, dar Parisul – adevăratul Paris – se retrăsese cumva după colț, lăsând-o cu brațele deschise în urma lui. Era de partea greșită a geamului, apăsată pe el, dar prizonieră a manierelor ei, a firii ei serioase și cumpătate, în spatele acelei diviziuni invizibile. Își petrecea serile singură, în locuințe ieftine, citind și schițând la lumina slabă. Boala ei de iarna trecută – se hrănise insuficient, renunțase de prea multe ori să-și aprindă focul, chiar și când umezeala urca dinspre râu – îi înghițise francii cu pumnul. Nu mai trebuia să se îmbolnăvească, dar acum avea și mai puțini bani. Uneori, simțea că provizia ei de curaj fusese epuizată încă de la sosirea în oraș.

Chiar dacă se apropia iarna, bulevardul era plin de activitate – fetele care lucrau în magazine, îmbrăcate cu fustele lor scurte, efectuau diverse comisioane ducând cutii dungate de pălării atârnate de încheieturi, iar femeile purtând jachete moderne și strânse pe corp erau conduse în restaurante de ospătari aplecați.

– Spune-mi, îi zise Tanya, o cunoșteai bine pe domnișoara Champion? Mă gândeam că, poate, fiind amândouă englezoaice...

Maud dădu din cap; gândurile îi erau împrăștiate și rătăcite și îi luă o clipă ca să-și amintească unde era. Clipi și se trezi uitându-se în ochii mari și negri ai Tanyei. Se gândi la Rose, numai unghiuri ascuțite și furie.

– Nu prea bine. Mi se părea cam... cam crudă, ca să fiu sinceră.

Tanya își scoase o oglinjoară metalică din poșetă și își examină tenul, îndepărtând cu vârful degetului puțina pudră care era nelalocul ei. Majoritatea femeilor din Paris ieșeau în lume cu o mască grea de fond de ten alb și cu gurile colorate cu un roșu fals și sclipicios. În comparație cu ele, Tanya folosea pudra și machiajul într-un mod subtil, dar fiind crescută în felul în care fusese, lui Maud chiar și asta i se părea șocant. Era rușinată de naivitatea ei. Se crezuse suficient de pricepută într-ale lumii înainte să ajungă la Paris. Dar, cu fiecare zi care trecea, era în pericol de-a avea o părere tot mai proastă despre ea însăși.

– Mă bucur că spui asta, îi zise Tanya, închizând oglinjoara cu zgomot. Dumnezeu știe cât de rău îmi pare de fiecare dată când cineva ajunge atât de disperat încât să-și facă rău singur, dar ea *era* îngrozitor de răutăcioasă. I-am cerut odată să-mi ofere o părere despre un studiu la care lucram – de fapt, a fost vina mea, nu aveam nevoie de opinia ei, doar o admiram pur și simplu și mi-ar fi plăcut să mă laude –, iar sfatul ei a fost: „Lasă-te de pictură".

Maud râse brusc și-și acoperi gura.

Tanya zâmbi larg.

– Știu! Am spus că a fost vina mea, dar – chiar și-așa – cum a putut să spună una ca asta?! Mi se părea că pictează frumos și, pe drept vorbind, nu se mândrea degeaba cu asta.

– Da, dar dacă îi ziceai ceva, se uita la tine de parcă te-ar fi disprețuit, îi răspunse Maud. Nu ne considera artiste deloc. Poate că avea dreptate.

– Aiurea, spuse Tanya cu fermitate, iar Maud roși. Sunt câteva femei la Lafond care nu vor face niciodată altceva decât să picteze niște naturi moarte nereușite. Dar sunt altele care sunt serioase. Tu ești serioasă, Maud. Și eu sunt. Cel puțin, în ceea ce privește munca mea. Oglinjoara se întoarse în gentuța brodată de pe brațul ei. Acum o să tac un minut și-o să te las să te uiți pe geam.

Senzația de a fi condusă era foarte plăcută. Maud mai mersese cu mașina fratelui ei de câteva ori, dar nu înțelegea de ce-i plăcea atât de mult. Chestia aia îi făcea dinții să scrâșnească și scotea tot timpul niște zgomote ciudate, ca niște bubuituri. Dar acest motor era cu totul diferit; păreau să plutească pe străzi, iar sunetele regulate ale motorului o duceau pe Maud cu gândul la niște animăluțe mulțumite. În ultimele săptămâni, mersul prin oraș, între sala de clasă și locuință, fusese mai mult o tristă necesitate decât o plăcere. Frigul era năprasnic, iar Maud nu-și permitea o haină suficient de groasă ca să nu-i intre-n oase. Avea nevoie de bani pentru a se odihni în cafenelele de pe trotuar, încălzite cu mangal și apărate de vânt cu bariere din gard viu bine tuns și îngrijit. Însă acum Maud stătea confortabil între geamurile mașinii cu motor, cu picioarele acoperite de un covoraș tivit cu blană, iar Parisul se desfășura în fața lor ca un film la cinema.

Mașina își croi drum prin trafic, pe sub cei cincizeci și doi de stâlpi corintici și pe lângă treptele noii biserici de la Madeleine, apoi urcă legănându-se pe bulevardul Malesherbes și pe lângă domul Sfântul Augustin. Totul era mișcare și varietate. Pe străzi, negustori ambulanți, lume bună, femei împingând cărucioare pline cu legume sau heringi. Fața fermecătoare și ocupată a Parisului se afla la o mie de kilometri depărtare de

camera friguroasă a lui Maud, care se găsea pe o alee retrasă din jurul pieței Vosges, într-o casă oarecum respectabilă, cu cearșafuri subțiri ca hârtia și cu o adunătură de afaceriști ruinați și văduve sărace care se strângeau seara în jurul mesei proprietăresei și se prefăceau că supele și tocănițele ei aproape erau suficiente cât să le astâmpere foamea.

Tanya rămase tăcută și o lăsă pe Maud să se bucure de priveliște până când ajunseră în parcul Monceau, iar mașina se opri ușor lângă colonadă. Tanya sări afară înainte ca șoferul să mai aibă timp să-i deschidă portiera.

– Copaci adevărați! Nu te simți câteodată în Paris ca un fluture prins într-o cutie?

Maud o urmă pe o alee.

– Un pic, cred. Chiar dacă fluturii sunt puși în cutii ca să fie priviți, dar nimeni nu se uită la mine.

– Câteodată aș vrea să merg încoace și-ncolo fără să fiu privită, spuse Tanya cu nonșalanță, apoi se întoarse spre servitoarea ei și îi spuse ceva în rusă.

„Ai putea încerca să fii săracă", se gândi Maud. Conversația cu servitoarea deveni o dezbatere lungă și înflăcărată, care se termină când Tanya bătu din picior, iar servitoarea își încrucișă mâinile pe piept și o privi încruntată. Șoferul se întorsese la mașină, privind doar înainte tot timpul, cu fața nemișcată.

– Servitoarea mea, Sasha, e convinsă că apa stătută e nesănătoasă, spuse Tanya luând-o pe Maud de braț și grăbindu-se cu ea spre micul lac. Jură că, dacă o să fac febră tifoidă, ea n-o să mă îngrijească! Ai zice că i-am spus că o să înot până la prânz în Sena cât e ea de lungă în loc să fac o mică plimbare cu tine.

Tanya își ținea capul sus, iar indignarea îi făcea ochii să sclipească. Dintr-odată, lui Maud îi aminti de micul Albert, în vârstă de șase ani, care avea mereu dreptate și care era mereu

șocat de prostia fără margini și de depravarea morală a celor mai în vârstă decât el.

– A avut grijă de tine în copilărie, nu-i așa?

– Da, și am fost un copil bolnăvicios. Acum trebuie să-mi petrec câteva ore în fiecare zi încercând s-o conving pe ea și pe mătușile mele că nu mai sunt la fel de bolnăvicioasă. Nu cumva ți-e prea frig?

– Nu, deloc, domnișoară Koltsova.

– O, dar spune-mi Tanya. Îmi place să mă plimb pe-aici. E cel mai respectabil parc din Paris, așa că pisicile mele bătrâne nu se pot plânge, chiar dacă Sasha o face.

– Pisicile bătrâne?

– Cele două mătuși ale mele care locuiesc cu mine și care au grijă să mă păstrez cum se cuvine. Vera Sergheievna îți spune ordinea în care fiecare oaspete trebuie să sosească la cină cu cinci minute înainte de-a intra cineva în salon – e expertă în toate formele de protocol –, iar Lila Ivanovna, sora mamei mele decedate, e aici doar ca să fie de acord cu tot ce zice ea. Tata n-a vrut să mă lase să vin la Paris fără ele! Doamne, cât a trebuit să plâng doar ca să-mi permită să vin aici. Se pare că ele sunt îngerii mei păzitori. Mie mi se par mai degrabă niște gargui păzitori.

Se opri, iar Maud se întrebă dacă era pe punctul de a-i spune ceea ce voia să audă: despre elevi bogați care voiau lecții lungi în case călduroase. În schimb, ea continuă:

– Cele mai bune familii din Paris își trimit aici bonele cu copilașii, pentru a sta la aer curat.

Tanya mergea înainte cu pasul ușor legănat, de parcă ar fi fost pe punctul de a sări sau de a începe să alerge; fusta ei lungă și dreaptă se balansa și se încrețea în jurul ei. Maud începu să creadă că se înșelase în legătură cu lecțiile de desen. Cu siguranță așa ceva s-ar fi putut discuta în timp ce mergeau prin Passage des Panoramas, iar din toată trăncăneala Tanyei

răzbătea un ton ceva cam nervos. În cele din urmă, avea să întrebe ea. Între timp, fiindcă nu mai văzuse niciodată acel parc, Maud se uită în jurul ei cu plăcere, admirând copacii maturi și cărările care rătăceau sinuoase; prin comparație, Grădinile Tuileries păreau un deșert.

Lacul era mărginit de un semicerc de coloane corintice, nu de mărimea monumentală a celor de la Madeleine, dar având aceeași decadență clasică și aceleași trunchiuri înguste cu frunziș stilizat în vârf. Tulpini mari de iederă fuseseră lăsate să se cațăre pe acestea în ghirlande romantice. Asta o făcu pe Maud să-și dea seama seama cât de ordonat și de bine construit era Parisul. Marile bulevarde parcă cereau să fie ordine, iar rădăcinile copacilor erau înconjurate de grilaje, de parcă ar fi putut evada. Aici natura era controlată de mâini mai blânde. Câteva femei îmbrăcate elegant citeau romane pe bănci metalice dispuse din loc în loc, cu fețele ascunse de borurile lăsate ale pălăriilor. Maud se uită la acestea, la unghiurile gâturilor și ale mâinilor lor, la corpul lor fizic în această lume. Un domn îmbrăcat elegant, purtând un joben de mătase, privea suprafața lacului și își fuma trabucul, învăluindu-se într-un nor propriu de fum. O duzină de doici, cu bonete albe de muselină și cu mantii lungi, împingeau cărucioarele de-a lungul cărărilor acoperite cu pietriș, dând din cap una spre alta precum frumoasele societății din Bois de Boulogne.

– Poți să-ți dai seama cât de bogat e copilul după calitatea bonetei și a mantiei doicii, spuse Tanya, privind o tânără care trecu pe lângă ele ținându-și nasul mic pe sus. Uită-te la panglicile acelea! Copilul e ori prinț, ori american. Ceea ce aici înseamnă cam același lucru, bineînțeles. Sunt sigură că toate fetele acestea sunt niște snoabe înspăimântătoare.

Maud își dorea din răsputeri să răspundă ceva amuzant sau isteț, dar se simțea tot mai obosită, iar fiecare femeie de acolo o făcea să se simtă neîngrijită și înspăimântată. I se

părea că fiecare franțuzoaică era învățată încă din leagăn cum să se îmbrace. Fetele care preluau și transportau comenzile pentru croitorese și modiste nu puteau fi mai înstărite decât Maud, dar păreau să știe cum să pară îngrijite și vioaie. Unul dintre studenții lui Lafond îi spusese că jandarmii francezi recunoșteau întotdeauna naționalitatea unei sinucigașe scoase din râu după hainele ei, iar englezoaicele erau întotdeauna prost îmbrăcate. Maud nu înțelesese ce reacție așteptase tânărul, dar văzuse ceva pe fața ei care îl făcu să-și ceară scuze și să se retragă repede.

– Dacă-ți spun ceva, vei încerca să n-o iei ca pe o jignire? îi spuse Tanya apoi.

Inima lui Maud se îngreună. Nu suna ca începutul unei discuții despre elevi care voiau să ia lecții de desen, iar dacă rusoaica i-ar fi spus ceva jignitor în acel moment, ar fi trebuit să plece imediat, dureros de înfometată și cu mult mai departe de casă decât fusese la atelier.

– Voi încerca să iau tot ce-mi spui așa cum îmi spui, îi răspunse ea încet.

– Foarte bine, draga mea.

Tanya o bătu ușor peste braț. Maud îi aruncă o privire – fața îi era umbrită de borul pălăriei, dar se mai putea vedea linia lungă și curată a feței ei. Părul îi era de un negru superb. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci și doi de ani.

– Draga mea Maud, sunt un pic îngrijorată în legătură cu tine. Ești prea slabă și prea palidă pentru o fată care trebuie să înfrunte o iarnă la Paris. Mă tem că dai pe vopsele toți banii pe care ar trebui să-i cheltui pe mâncare.

Maud simți cum roșește și se îndreptă brusc. Tanya vorbea grăbită, privind doar în față.

– Firește, nu e nimic rușinos în asta. Bărbații se poartă de parcă doar sărăcia i-ar putea transforma în genii, dar pentru ei e mai ușor. Foarte multe fete vin la Paris și află că este mai

scump decât ar fi crezut – până la urmă, ăsta e Parisul. În timpul semnez cecuri pentru fundații caritabile care încearcă să le trimită înapoi acasă până nu li se întâmplă ceva mai rău.

Din cauza semnelor foamei și a adevărului din cuvintele Tanyei, discreția și bunele maniere ale lui Maud nu fură suficiente ca să-i oprească impulsul.

– Domnișoară Koltsova, vrei să-mi plătești tariful călătoriei până acasă înainte să mă spânzur sau să-mi găsesc un domn protector?

Tanya se opri brusc și se uită la Maud cu ochii larg deschiși și inspăimântați.

– Doamne, e ceva atât de rău? Eu mă gândeam doar că începuseși să arăți un pic bolnavă! N-ai de gând să faci niciunul dintre acele lucruri, nu-i așa?

– Cu siguranță nu, dar...

– Mă bucur foarte mult să aud asta! Ce gând groaznic!

Arăta atât de șocată, încât Maud începu să râdă brusc. Una dintre cititoare își ridică, pentru scurt timp, privirea dinspre romanul ei. Tanya scoase un oftat zgomotos și strânse brațul lui Maud, apropiindu-l de ea.

– Of, să nu mă mai tachinezi așa, că voi avea coșmaruri.

– N-am vrut să te tachinez. Am vrut să-ți spun să-ți vezi de treaba ta, dar m-ai întrerupt.

Tanya păru să se simtă un pic vinovată.

– Da, cred că te-am supărat. Îmi pare rău. Acum vrei să-mi spui să-mi văd de treabă?

Maud dădu din cap.

– Nu, doar că mi s-au cam înecat corăbiile. Dar mai am suficienți bani încât să-mi pot plăti călătoria până acasă, așa că nu am nevoie să apelez la una dintre organizațiile caritabile de care vorbeai. Tanya, eu nu vreau să mă întorc acasă. Viața de-aici mi se pare... dificilă, trebuie să recunosc asta, dar mai am atâtea de învățat și nicio șansă să învăț aceste lucruri la

mine acasă. Va trebui să locuiesc cu fratele meu, iar el va încerca să mă mărite cu unul dintre amicii lui fără bărbie.

– Of, avem și-n Rusia din ăștia. Când o să mă mărit, o să aleg un american drăguț și modern. Sunt așa de eleganți și de curați... Se opri și își puse mâna pe frunte. Am spus niște lucruri total aiurea, iar acum am luat-o pe arătură. Știi, am avut o educație foarte strictă, iar acum spun tot ce-mi trece prin cap! Asta nu se face niciodată în Anglia, nu-i așa?

– Cu siguranță, nu, îi răspunse Maud, gândindu-se la cumnata ei, Ida, expertă în eufemisme bine țintite.

– Slavă Domnului că locuiesc acum la Paris, unde toți mă văd ca pe o excentrică și li se pare că am farmec! Mătușa mea mai în vârstă e mult mai rea. Ea le spune tuturor femeilor că se îmbracă de parcă ar fi prostituate și, culmea, are și un oarecare succes în societate datorită acestui lucru. Tanya începu să meargă din nou, trăgând-o pe Maud pe lângă ea. Cred că te pot ajuta și n-am vrut să-ți sugerez să te întorci acasă, dar chiar crezi că mai ai așa de multe de învățat? Adică genul de lucruri care se predau, mai degrabă, decât cele pe care le poți descoperi singură, prin muncă. Cred că felul tău de a picta e desăvârșit. Poate trebuie doar să înveți să ai încredere în tine. Să fii un pic mai liberă. Nu crezi că Manet și Degas ne-au desfăcut cătușele? Trebuie să învățăm să ne întindem mâinile.

Capul lui Maud începuse să se cam legene și fu nevoită să facă un efort ca să se concentreze la răspunsul ei.

– Atunci sper că și *asta* poate fi predată, pentru că nu am deloc încredere în mine acum. Cred... cred că, dacă aș putea rămâne în Paris până vara viitoare, atunci poate... Dar nu pot accepta mila, domnișoară Koltsova, oricât de bine intenționată ar fi. M-aș urî.

Tanya răspunse de parcă nici n-ar fi auzit-o.

– Ai vizitat salonul Stein de pe Rue de Fleurus, de lângă Grădinile Luxembourg? O, atunci trebuie să te duc acolo în

seara asta! Au așa niște picturi pe pereți! Numai sălbăticie, schimbare și idei noi. Se pare că n-au mai rămas reguli. Cred că, atâta vreme cât acei pictori merg înainte precum taurii, dărâmând tot ce le iese în cale, ne fac loc nouă să pictăm așa cum vrem.

– Tanya...

Rusoaica se opri din nou și roși.

– Ți-am cerut să te plimbi cu mine pentru că vreau să te duc să vezi pe cineva în după-amiaza asta. Este vorba de domnișoara Harris, care are o casă pe bulevardul Wagram pentru englezoaicele și americancele foarte sărace din Paris. O, nu te revolta din nou! Are un funcționar care se ocupă benevol de locurile de muncă și da, am contribuit la fondurile ei în trecut. Sunt sigură că s-ar putea să aibă ceva de folos și pentru tine – lecții de engleză sau ceva de genul. Știi, multe doamne din Paris plătesc bani buni pentru o conversație de câteva ore pe săptămână. Acum nu poți să fii jignită și pentru asta, nu-i așa? Mergem acolo imediat.

Ideea de a cere ajutorul, chiar dacă era doar o recomandare de la o englezoaică filantropă, o făcu pe Maud să dorească să se retragă. Mândria i se aprinse. Ajunsese atât de departe prin propriile eforturi, încât se întrebă de ce ar fi început acum să le fie datoare oamenilor? Ce ar fi spus fratele ei dacă ar fi știut că ajunsese să se roage pentru câteva ore de predare a limbii engleze? Dacă Tanya i-ar fi cerut să învețe vreo rudă tânără sau vreun prieten, atunci Maud ar fi simțit beneficiul celor câțiva franci în plus și s-ar fi convins că ea era cea care făcea o favoare cuiva. Să meargă s-o vadă pe femeia aceea ar fi fost o recunoaștere deschisă a eșecului. I se păru că toată activitatea din parcul Monceau se oprise, de parcă toată lumea de acolo – doamnele cu romanele lor și doicile cu încărcăturile lor răsfățate – începuse să se holbeze la ea ca să vadă dacă-și va recunoaște înfrângerea. Din întâmplare sau intenționat,

conversația le purtase prin jurul perimetrului lacului, așa că se întoarseră lângă mașina cu motor a Tanyei. Șoferul deja coborâse și le deschise ușa.

De obicei, Maud nu lua micul dejun în zilele în care avea atelier, bazându-se pe faptul că prăjiturelele condimentate aveau să o ajute să reziste până la vremea prânzului, când, pentru un franc, ar fi putut să-și ia o omletă cu pâine și vin obișnuit de la una dintre cafenelele de lângă atelier. Asta ar fi ajutat-o să supraviețuiască până seara sau pe-aproape. Nu putea stoarce mai multă hrană din banii ei, știa asta după nenumărate încercări. Ar fi trebuit să ia de aproape o oră acea masă frugală și-și simțea foamea tot mai întunecată și mai amenințătoare. I se părea imposibil să meargă și să facă ceva cu durerea aceea de stomac, cu slăbiciunea și cu amețeala ce i se împrăștiau prin membre, dar și să se împotrivească sau să-i spună Tanyei cât de mare îi era foamea era ceva de neconceput. Se lăsă condusă înapoi în mașină, apoi o auzi pe Tanya indicând o nouă adresă și se așeză pe banchetă cu privirea plecată.

Capitolul 3

Destinația lor era foarte aproape. Tanya o luă de braț în timp ce se dădură jos din mașină și Maud simți cum i se înclină corpul spre ea. Tanya confundă presiunea cu afecțiunea și o strânse fericită de braț ca răspuns. Maud privi în jurul ei. Se aflau în fața unei clădiri mari. Fațada prezenta eleganța reținută și familiară a Parisului lui Haussmann. Clasic, impunător, ca toate străzile și bulevardele principale, nu oferea niciun indiciu despre frica și sărăcia care s-ar fi putut ascunde în curțile sau pe aleile din spatele ei. Maniere englezești sculptate în piatră.

Tanya o trase pe Maud după ea până la ușă, apoi se uită în sus și, apărându-și ochii cu palma de lumina cenușie a cerului, făcu un semn cu mâna. Maud îi urmări privirea și văzu o femeie de aproximativ șaizeci de ani, cu ochii de culoare deschisă, înfășurată într-o haină lungă și călduroasă de culoare verde-închis, aplecându-se peste balconul de la etajul doi și făcându-le viguros semne cu mâna ca răspuns.

– Domnișoară Harris! strigă Tanya când trase de clopoțel. Am venit să te vedem. Suntem bine-venite?

– Întotdeauna, dragă! strigă doamna voioasă, apoi capul ei alb dispăru din nou, iar ușa din față se deschise.

O servitoare cu un aer deosebit de înspăimântător, purtând pantofi mari, strâmți și negri, apăru în fața lor. În spatele ei se vedea o podea din gresie în alb și negru și o scară abruptă. Totul era curat și ordonat. O femeie îmbrăcată într-un stil călugăresc trecu pe coridor cu un teanc de hârtii în mână și, de undeva din casă, Maud auzi trilul unei sonerii de telefon.

– Domnișoara 'Arris nu este acasă, spuse servitoarea în timp ce închidea ușa. Dacă doriți să vă înregistrați pentru un loc de muncă, folosiți clopoțelul de la ușa din spate. Refugiul e plin, iar orele pentru cinele gratuite și studiul biblic sunt marcate aici.

Arătă spre o cutiuță prinsă de o balustradă, care conținea niște foi volante ce fluturau umede în briza rece.

Tanya roși și-și puse mâna pe lemnul ușii.

– Aiurea, fata mea. Tocmai am văzut-o pe doamna Harris pe balcon.

– Domnișoara 'Arris lucrează de la șase dimineața, spuse servitoarea posomorâtă fără să se miște un centimetru. Domnișoara 'Arris e la aer curat acum. Domnișoara 'Arris nu e acasă.

Doamna strigă din nou de la balcon:

– Simone, fii rezonabilă. Jur c-am stat aici douăzeci de minute. Am luat destul aer curat! Lasă fetele înăuntru și vino și descuie-mi ușa ca să mă întorc la birou.

Servitoarea ieși în stradă și strigă furioasă:

– Zece! Doar zece minute!

– Simone...

Vocea doamnei căpătă un ton metalic. Servitoarea își ridică mâinile-n aer.

– Foarte bine! O să le lăsăm înăuntru pe aceste femei, o să te lăsăm să te omori cu lucrul și apoi vom muri toate de

foame pe străzi sau o să ne înregistrăm la vreun adăpost. Asta ar fi mult mai bine decât să le lăsăm pe femeile acestea să ne aștepte sau să se ducă la ușa din spate – o, mult mai bine!

Simone se dădu la o parte ca să le lase pe Maud și pe Tanya să intre, apoi trânti ușa de la stradă suficient de tare încât să facă vaza de pe masa din hol să se zgâlțâie cu zgomot. Deschise vijelios o ușă din dreapta care dădea spre un birou mic, cu o masă, câteva scaune și câteva dulapuri cu sertare, apoi le duse în altă cameră, cam de aceeași mărime, cu un birou mare și câteva acuarele cam sentimentale atârnate pe pereți. Majoritatea păreau să înfățișeze copii și câini. Simone alese două scaune de sufragerie și le trânti în fața biroului, apoi se holbă furioasă la Tanya.

– Zece minute! șuieră ea cu degetul ridicat și îndreptat spre Tanya. Atât!

Simțind că spusese tot ce-avea de spus, oftă adânc, scoase o cheie mare din buzunarul șorțului, dădu din cap cu tristețe privind-o, apoi le lăsă.

Tanya păru un pic intimidată și, în mod firesc, Maud ar fi fost amuzată, dar reuși să nu se piardă cu firea. Se așeză pe scaun, temându-se că ar putea leșina. După câteva minute domnișoara Harris li se alătură, roșie la față și descheindu-și haina. O agăță cam neglijent în cuierul de la intrare, închise ușa în urma ei, își netezi fustele și își întinse mâna spre amândouă. Maud se clătină un pic în timp ce se ridică și fu nevoită să se sprijine de spătarul scaunului. Chiar dacă domnișoara Harris îi strânse Tanyei mâna cu ambele mâini, Maud se gândi că instabilitatea ei nu trecuse neobservată. Dădu mâna cu domnișoara Harris în timp ce Tanya o prezentă și simți o scurtă privire aprobatoare în ochii ei mici și negri.

– Luați loc, dragile mele! Luați loc! Îmi cer scuze pentru Simone. Întotdeauna îmi promite că nu mă va mai încuia, apoi,

hopa, cum îmi întorc spatele, cum aud cheia răsucindu-se în broască. Are intenții bune, bineînțeles.

Femeia se așează în spatele biroului. În fața ei se afla o grămăjoară de bilețele, iar de fiecare parte a acesteia documentele erau adunate în teancuri care ajungeau până la înălțimea capului ei. Scotoci prin mesaje cu o mână, în timp ce căuta orbește cu cealaltă în încercarea de a ridica un receptor legat de perete. Încă citind, suflă în el și, după ce auzi un mormăit la celălalt capăt al firului, rosti:

– Supă din carne de vită și sandviciuri, dragă, cât de repede poți, apoi astupă receptorul și îl agață la loc.

Cu mâna dreaptă acum liberă, ridică un stilou și începu să noteze ceva cu un scris foarte mic pe hârtiile din fața ei. Pentru prima dată de când o întâlnise pe Tanya, Maud observă cu coada ochiului că rusoaica părea un pic nesigură pe ea însăși. Domnișoara Harris nu mai spuse nimic până la sosirea servitoarei celei înspăimântătoare cu o tavă, pe care o așeză pe birou, exact în fața lui Maud.

– Domnişoară Harris, îmi pare foarte rău că v-am deranjat exact când doreați să mâncați, spuse Tanya pe un ton cam plângăcios.

– Nu fi absurdă, draga mea, îi răspunse cu calm domnișoara Harris. Mâncarea este pentru domnișoara Heighton. Îi zâmbi lui Maud, încrețindu-și un pic nasul. Mănâncă până nu leșini, fată dragă. Acum, dragă Tanya, în stânga ta este ziarul *Times* de ieri. Aș vrea să-mi citești pagina de anunțuri în timp ce îmi termin notițele astea și domnișoara Heighton își recapătă puterile.

Tanya reuși să ridice ziarul în timp ce-i aruncă o privire șocată și puțin jignită lui Maud.

– Maud, de ce n-ai spus că ți-e foame?

– Ce voiai să-ți spună? i-o reteză tăios domnișoara Harris. Mă tem că am avut mai multe ocazii decât tine de a vedea

semnele foamei la o fată, dragă Tanya. Acum citește-mi, dacă te descurci cu engleza.

– Bineînțeles că mă descurc, spuse Tanya și, în timp ce citea diferitele anunțuri cu grija de a nu greși și cu o voce clară, Maud se străduia să mănânce cât de încet și de îngrijit putea.

Nu-și mai amintea când mâncase ultima dată o carne bună sau o pâine care să nu aibă gust de cretă, iar supa din carne de vită păru să-i pătrundă în sânge ca un medicament, încălzind-o și alinând-o. Camera i se păru calmă și sigură și mâncă tot ce i se adusese în sunetele drăgălașului accent rusesc al Tanyei și ale mângâlturilor stiloului domnișoarei Harris. Când termină se lăsă pe spate cu un oftat.

Domnișoara Harris puse imediat capacul stiloului, cu un clinchet specific afaceriștilor, apoi sună din clopoțelul de lângă ea. Ușa se deschise imediat și în încăpere intră tânăra pe care o văzuseră trecând prin hol mai devreme. Rochia ei era foarte întunecată, cu o croială severă. Stătea dreaptă, fără să zâmbească. Părul îi era dat pe spate și purta niște ochelari mici și rotunzi. Tanya se cutremură.

– Charlotte, dragă, ia tava și-aici... domnișoara Harris își aranjă notițele pe lângă firimiturile lui Maud... sunt răspunsurile la mesajele și biletelele din dimineața aceasta. Dădu din cap. Uneori îmi doresc să nu ne fi gândit niciodată să ne instalăm un telefon. Charlotte, a mai venit cineva la mine?

Tânăra severă dădu din cap.

– Două fete noi și domnul Allardyce.

Domnișoara Harris îi făcu semn cu mâna.

– Dă-le de mâncare și o să-i văd imediat. Fetelor să le dai de mâncare, vreau să spun. Mă-ndoiesc că domnului Allardyce îi place supa din carne de vită.

Charlotte nu zâmbi.

– A venit aici ca să vadă dacă aveți vreo treabă neplăcută pentru el în după-amiaza aceasta.

– Cu siguranță o să am. Ei bine, poți să mi-l trimiți când voi fi terminat cu doamnele astea și cu dosarul domnișoarei Knight. Sunt sigură că ne va ajuta cu acesta.

Charlotte își făcu o notiță în carnețelul ei, apoi luă tava și ieși din cameră, în timp ce domnișoara Harris se așeza din nou pe scaun.

– Dragul domn Allardyce! Așa un tânăr bun la toate. Domnișoara Knight a fost forțată să-și lase bagajul la ultima locuință, iar proprietarul nu e deloc rezonabil cu privire la eliberarea lui. Când Charlotte a mers să-l ceară, mă tem că l-a amenințat cu focul iadului și el a râs de ea. Domnul Allardyce va menționa pur și simplu numele oricărui funcționar pe care-l cunoaște datorită slujbei lui de la ziar și proprietarul va fi mult mai impresionat. Domnișoara Harris se aplecă în față și-și lăsă umerii în jos, continuând cu o voce cam joasă: Bineînțeles, mărețul nostru Creator e primul și ultimul nostru ajutor, dar metodele domnului Allardyce sunt cu siguranță eficiente. El însuși este un răspuns la o rugăciune. I-am cerut lui Dumnezeu un ajutor practic și exact a doua zi a apărut domnul Allardyce, care dorea să scrie ceva despre activitatea noastră pentru ziarele americane. L-am pus la treabă imediat. Nu înțeleg de ce s-ar îndoi cineva de puterea rugăciunii sincere, eu o găsesc foarte utilă. Clipi voioasă, de parcă Dumnezeu ar fi fost un negustor de încredere. Ce mai face Yvette?

– Destul de bine, spuse Tanya, fără să arate vreun semn din mirarea pe care o simți Maud. Pozează pentru noi la Passage des Panoramas săptămâna asta.

Confuzia lui Maud trebuie să se fi citit limpede pe fața ei chiar dacă nu reuși să și-o exprime prin cuvinte. Domnișoara Harris dădu repede din cap, oprindu-și o cruciuliță de aur de

la gât care sălta, apoi adună un alt teanc de hârtii din turnul de lângă ca și începu să le răsfoiască.

– Yvette e un suflet apropiat de Dumnezeu, chiar dacă ar râde de mine pentru că spun asta. Ea a fost prima care a încurajat-o pe domnișoara Koltsova să ne favorizeze cu generozitatea ei.

Tanya pufni, iar Maud ghici că Yvette își formulase sugestia un pic mai fără ocolișuri.

– Domnișoară Heighton, n-am nicio îndoială că Yvette a fost cea care i-a spus Tanyei să te aducă la mine azi.

Tanya roși puțin.

– Domnișoară Harris, cum ați cunoscut-o? întrebă Maud.

Era minunat să simtă efectele fizice ale unei mese bune. Începu să vadă mai clar detaliile camerei ca și lumina care licărea pe clopoțelul de alamă de lângă cotul domnișoarei Harris. Fotografia înrămată în argint a reginei Alexandra atârna pe peretele de un verde palid.

– Yvette a venit să-mi spună că un italian cu o reputație proastă a angajat ca modele trei tinere englezoaice din Place Pigalle. Cea mai tânără avea doisprezece ani. Eu și domnul Allardyce am mers să-l vedem pe italian și am luat fetele în grija noastră. Domnul respectiv a fost foarte revoltat. Le-a cumpărat pe cele trei surori de la părinții lor pentru cinci lire, de pe strada Gray's Inn din Londra. În cele din urmă, toate au fost adoptate de o familie respectabilă din nordul Țării Galilor și încă-mi trimit vederi din când în când – unele dintre ele sunt destul de bine scrise. Acum, domnișoară Heighton, cred c-ai avut destul timp ca să-ți recapeți puterile. Ce doriți de la mine, copilelor?

Maud își dădu seama, în cele din urmă, că toată această trăncăneală – pagina de anunțuri din *The Times* și lăudarea domnului Allardyce – fusese întreținută doar cu scopul de a-i

permite ei să-și revină un pic. Roși și încercă să răspundă, dar limba părea să-i fi înțepenit în gură. Tanya vorbi în locul ei:

– Domnișoara Heighton are nevoie de câteva ore de muncă plătite pe săptămână care s-o ajute să treacă peste iarnă cu bine. Nimic care să se suprapună cu orele ei de la Lafond; și va dori să studieze și după-amiezile, cel puțin o parte din săptămână. Aveți ceva potrivit în registre? Poate are cineva nevoie de lecții de engleză?

Domnișoara Harris se retrase un pic.

– Of, draga mea, mă tem că Parisul e plin până la refuz de englezi și englezoaice, toți educați, dornici și dispuși să ofere lecții. În acest moment am în registre doar locuri de guvernante, vânzătoare în magazine și servitoare.

Maud își mușcă buza. Nu dorise să vină acolo, dar era și mai umilitor că o făcuse doar ca să descopere că era inutilă și nedorită. Se gândi la un artist pe care-l vedea câteodată pe bulevardul Saint-Michel, cu jacheta lui de catifea încheiată până la gât ca să ascundă faptul că nu avea o cămașă curată și care vindea schițe din ulei ale Grădinilor Luxembourg în culori pure și stridente. Stătea acolo cât era ziua de lungă, cocoșat lângă standul lui, vânzându-și picturile pentru câțiva franci. Dacă o femeie ar fi făcut la fel, mulțimea s-ar fi holbat la ea și ar fi luat-o în râs, iar turiștii curioși – care erau puținii posibili clienți – ar fi evitat-o.

– Trebuie să fie ceva, insistă Tanya, aproape ofensată. Nicio bătrână n-are nevoie de o însoțitoare după-amiaza?

– Toate bătrânele din Paris au cățelușii lor și Pădurea Boulogne, îi răspunse domnișoara Harris.

Apoi se înseninâ brusc, ca un cățeluș care vede umbra unui iepure trecându-i prin fața ochilor, și începu să scotocească prin teancul de hârtii din dreapta ei cu mai multă energie decât grijă.

– Am observat ceva ieri – Charlotte l-a pus deoparte din nu știu ce motiv. Însoțitoare... însoțitoare... Încă trágând de hârtii, strigă: Charlotte! Charlotte, dragă!

Femeia îmbrăcată ca o călugăriță apăru din nou în spatele lor și oftă la vederea mormanului de hârtii.

– Ieri sau alaltăieri? Însoțitoare?

Maud se gândi că cele două femei lucrau împreună de ceva vreme pentru că această comunicare prescurtată părea suficientă pentru a se înțelege.

– Domnul Christian Morel. Caută o însoțitoare care să locuiască împreună cu ei pentru sora lui mai mică, domnișoara Sylvie – o tânără bolnăvicioasă care dorește să-și petreacă orele libere făcând schițe ale străzilor Parisului și care trebuie să aibă o persoană respectabilă pentru a o însoți. A cerut o doamnă care să aibă cunoștințe în domeniul artei. Întoarse câteva pagini din carnețelul ei negru. Strada Senei. Masă și cazare. Și un salariu săptămânal.

Domnișoara Harris radia de fericire.

– Perfect! Bunul Dumnezeu a aranjat totul din nou.

Dacă Domnul ar fi fost de față, domnișoara Harris l-ar fi bătut ușor cu mâna pe spate.

– Draga mea, trimite-i domnului Morel un bilet, în care să-i scrii că domnișoara Heighton va trece luni după-amiaza pe la ei să vorbească despre postul liber.

Maud își regăsi, în sfârșit, vocea.

– Dar orele mele... ?

Domnișoara Harris făcu un semn cu mâna.

– Sunt sigură că Domnul s-a gândit și la *asta*. O să vezi. Charlotte dragă, dă-le doamnelor adresa. O privire de pe fața rotundă și palidă a lui Charlotte păru s-o oprească pe domnișoara Harris. Ce s-a-ntâmplat?

– Zâmbea prea mult, spuse Charlotte. Se încruntă deasupra carnețelului, de parcă s-ar fi temut să nu fie considerată prostuță. Și oferă prea mulți bani.

Domnișoara Harris își împreună mâinile în fața ei.

– Domnișoara Heighton este o tânără rațională. Sunt sigură că nu va permite să se întâmple nimic care să se reflecte negativ asupra ei sau a noastră.

Rochia, pictură în ulei pe pânză, 64 x 41 cm

În contrast cu tabloul ce înfățișa o oră de curs la Academia Lafond, această pictură nu conține niciun subiect uman. În schimb, accentul cade pe o rochie de seară somptuoasă de culoare roz ce atârnă de o oglindă într-un vestiar alb. Locația e opulentă: observați foițele de aur de pe lambriu, candelabrul care de-abia se vede în partea de sus a cadrului, cantitatea de hârtie de împachetat, cutiile dungate, așezate pe podea, în jurul oglinzii și sclipirea paietelor de pe rochie. Cu toată acestea, spațiul gol este cel care fascinează. Cine va purta rochia care a fost aleasă? Orice alt pictor ar fi transformat această scenă într-una de intimitate feminină, dar, în ciuda coloritului delicat, imaginea e rece și goală; femeia care ar trebui să fie centrul și punctul focal al scenei a fost îndepărtată, iar imaginea devine una de vanitate deșartă și exces.

Extract din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Capitolul 4

Ușa se deschise și o femeie pătrățoasă și mai degrabă scundă se uită la ele și întrebă:

– La recomandarea cui ați venit aici?

Maud nu înțelese numele pe care îl rosti Tanya, dar acesta păru să o mulțumească pe gazdă. Femeia zâmbi și dădu mâna cu ele, apoi micul lor grup fu poftit înăuntru. Intrară într-o cameră mare și înaltă, de un alb spălăcit până la tavan, cu diferite piese de mobilier greu așezate lângă pereții plini de cele mai bizare și tulburătoare tablouri pe care le văzuse Maud vreodată.

Tanya o luă pe Maud de braț.

– Te bucuri c-am venit?

– Da.

Ziua lui Maud fusese atât de copleșitoare, încât ar fi fost bine să se fi terminat atunci. Tanya nu dorise să-i dea drumul atunci când plecaseră de la domnișoara Harris și o invitase să-și petreacă seara cu ea. Maud fusese de acord, fiind impresionată de încântarea vizibilă a Tanyei, și într-o oră fusese învăluită de luxul din casa Tanyei de pe Rue Chalgrin. Tanya urcă împreună cu ea pe scările lungi și curbate și o conduse

în dormitor. Era o cameră masivă, plină de alb și de un auriu orbitor, și – înainte ca Maud să-și dea seama pe ce lume se află – fu convinsă să intre în vestiar, care era aproape la fel de mare precum dormitorul. Servitoarea franțuzoaică fu chemată imediat, iar Maud fu convinsă să încerce câteva rochii de seară. Tanya o lăsă singură, pentru a suna câțiva tineri aprobați de mătușile ei să le conducă la Casa de Arte Stein și apoi în oraș, la cină. Maud era de cealaltă parte a peretelui de sticlă, dar se simțea mult prea ametită ca să-și mai dea seama dacă-i plăcea sau nu. Probă rochii scumpe, una după alta, în timp ce Tanya țopăia de bucurie și-i oferea întruna de mâncare, în special ciocolată.

– Cea roz, Maud! Fără-ndoială. Trebuie s-o porți pe cea roz.

Tanya stătea întinsă pe un fotoliu, purtând o rochie de seară lungă de culoare aurie cu mărgele negre care sclipeau atunci când se mișca. Maud simți mâinile iuți ale servitoarei ajustând rochia pe care Tanya o alesese pentru ea. Își simți brațele goale și reci.

Tanya îi aruncă o privire servitoarei, apoi spuse în engleză:

– Maud, ce crezi despre tânărul acela?

Se uită peste umăr, iar servitoarea oftă. Tanya desfăcu încă o bomboană de ciocolată, aruncând ambalajul auriu în cutie și holbându-se la candelabru.

– Americanul? Domnul Allardyce? Mi s-a părut foarte simpatic.

Tanya se încruntă.

– Doar simpatic? Nu ți s-a părut chipeș?

Maud zâmbi.

– Și chipeș.

Chiar era chipeș, dacă se gândea mai bine. Se întâlniseră pentru câteva clipe pe hol, în timp ce plecau din casa de pe Rue Wagram și, în ciuda sentimentelor ei confuze, Maud observase

cum o privise el pe Tanya. Lucrurile acestea chiar aveau loc astfel? Ei nu i se întâmplase niciodată ceva asemănător.

Tanya începu să scotocească prin cutia de ciocolată după o altă bomboană, apoi, o scăpă din nou în cutie.

– Cred că are o voce plăcută.

Servitoarea îi oferi lui Maud o pereche de pantofi cu toc jos, aleși astfel încât să se asorteze cu rochia, și pe când Maud îi încălța, ușa se deschise și o femeie masivă, îmbrăcată într-o rochie largă de culoare violet, croită după moda din urmă cu treizeci de ani, dar și cu anumite linii moderne, intră aproape plutind în încăpere. I se adresă Tanyei în limba rusă, cu voce tare, și, după ton, nu părea prea fericită. O doamnă ceva mai mărunțică, îmbrăcată într-o rochie asemănătoare, doar că din mătase galbenă, apăru în spatele ei. A doua doamnă o observă pe Maud și îi șopti ceva femeii în violet. Femeia gigantică se opri, iar Tanya spuse în franceză.

– Dragele mele mătuși, pot să v-o prezint pe domnișoara Maud Heighton? Am invitat-o în această seară într-un loc cu adevărat respectabil – jumătate din populația Parisului merge la Galeria de Artă Stein.

– Da, dar care jumătate? întrebă femeia în violet, într-o franceză bogată și întunecată precum ciocolatele învelite în staniol auriu ale Tanyei.

– Maud, ele sunt mătușile mele: Vera Sergheievna și Lila Ivanovna.

Maud făcu o reverență spre cele două femei; Vera Sergheievna își ridică lornieta ca s-o vadă mai bine, apoi dădu ușor din cap.

– Cine ești? Nu te cunosc.

Maud ar fi răspuns, însă Tanya fuse mai rapidă.

– Domnișoara Heighton este o colegă, studentă la Academie. Vera Sergheievna făcu ochii mari. Mihail Pavlovici Perov ne duce la Galeria de Artă Stein în seara asta.

Tanya continuă grăbită. Privirea Verei se îndreptă spre nepoata ei, iar expresia feței i se mai îmblânzi un pic. Apoi ea și Tanya avură o scurtă conversație în rusă, după care cele două femei mai în vârstă părăsiră încăperea mai calme. În timp ce se îndrepta spre ieșire, Vera doar își înclină capul înspre Maud; cealaltă femeie îi zâmbi însă mai cald.

După ce plecară, Tanya se prăbuși pe canapea cu un oftat adânc.

– Slavă Domnului că am vorbit cu Perov. Mă cicăleau tot timpul să-i accept invitațiile, așa că nu puteau protesta acum. Zâmbi spre Maud. Dragă, nu cumva ai un văr care e baronet?

– Nu, nu am. Asta le-ai spus?

Ochii ei negri, mari și inocenți clipiră neliniștiți.

– Da, și că tocmai ai sosit în Paris și ți s-a pierdut bagajul. A trebuit să fac asta, altfel, până mâine, Vera i-ar fi scris tatălui meu că sunt într-o companie proastă, dar Perov ne-a salvat. Ești sigură? Credeam că toată lumea din Anglia are un văr care e baronet.

– Nu toată lumea, Tanya.

– Of, bine, cred că tu știi mai bine. Acum ce ne facem cu părul tău?

Mulțimea din atelierul Stein era aproape la fel de interesantă ca și tablourile de pe pereți, iar Maud descoperi că era și mai ușor de privit. Tanya îi povestise tot ce știa despre locul acela în timp ce se îmbrăcaseră; doi americani, frate și soră, pe nume Leo și Gertrude Stein, se amuzau cumpărând cele mai excentrice exemplare ale noii arte pe care le găseau în ateliere și la negustorii specializați, apoi permiteau oricui avea o recomandare să-i viziteze și să se îngrozească din pricina acestora în fiecare seară de sâmbătă, în casa lor de pe Rue Fleurus.

Când fetele și însoțitorii lor ajunseră, deja se adunase un mare număr de oameni în salon – unii îmbrăcați în haine moderne de ocazie, alții în stil boem, bărbații purtând pantaloni largi și jachete cu guler înalt, iar femeile fuste țărănești și bluze, atârnând de brațele bărbaților și luându-le țigările din gură atunci când voiau să fumeze. Maud auzi în jur cuvinte germane, franțuzești, englezești și câteva care i se păruseră unguresti. Încercă să le ignore și se uită, în schimb, la tablouri. Erau picturile sălbatice, aproape animalice, care intraseră cu mare vacarm în saloane în ultimii ani, în care culorile naturii erau redate cumva strălucitor și agresiv, iar siluetele simplificate până când ajungeau să semene mai degrabă cu idei decât cu oameni. Era și un portret al gazdei lor, cu fața turtită în planuri, de parcă ar fi fost sculptată. Maud se deplasa braț la braț cu Tanya, atât de pierdută în ceea ce contempla, încât uita să se mai îngrijoreze în legătură cu rochia ei sau cu felul în care servitoarea Tanyei îi aranjase părul.

Fetele se învârtiră încet prin cameră, până când, fără să se consulte deloc, se opriră amândouă în fața unui tablou înfățișând un cuplu de artiști de circ – o mamă și un tată stând cu copilul lor și alături o maimuță ghemuită la picioare, uitându-se în sus la ei. Tabloul avea ceva din scena Nașterii Domnului, aceeași senzație de calm și căldură blândă a culorilor. Maud simțea că-i deranjează chiar și prin simplul fapt că îi privea atât de aproape. Tatăl arlechin din grup purta un costum de un roz la fel de pal ca acela al rochiei împrumutate a lui Maud.

– Cred că va trebui să-l dau jos acum, spuse o voce de lângă ea în engleză.

Maud se întoarse ca s-o găsească lângă ele pe gazda lor, domnișoara Stein, cu fața ei dură și banală radiind de o anume intensitate religioasă.

– Acum, continuă ea, autorul pictează într-un stil foarte diferit. Puteți vedea întreaga revoluție modernă în artă între pânzele la care vă uitați acum și aceasta de aici.

Arătă spre imaginea unei femei tăiată în planuri geometrice, cu forme cu margini drepte și curbe negre, îndreptată animalic spre privitor și cu fața precum o mască primitivă. Tanya o analiză, ridicându-și gâtul alb până când podoabele de la gâtul ei începură să sclipească și încercând să vadă prin lumina gălbuie a lămpii cu gaz.

– Când mă uit la ea, simt că cineva e foarte supărat pe mine, spuse ea în cele din urmă.

Domnișoara Stein râse, cu o expresie de mirare unică.

– O să-i spun asta lui Pablo, dar acesta este viitorul. El și Matisse sunt singurii pictori adevărați din oraș. Apoi adăugă mai încet: Fetelor, mă tem că vi se plictisesc bărbații. Mai bine i-ați lua rapid de-aici până nu spun vreo prostie și-i pocnește vreun artist. Evenimente ca acesta se-ntâmplă cel puțin o dată pe lună.

Se-ntoarse ca să salute un nou-venit, iar Tanya privi peste umăr. Cei doi bărbați pe care-i sunase ca să vină cu ea se rezemau de biroul din mijlocul camerei, aparent orbi în fața artei. Domnul Perov își examina unghiile, iar domnul Lebedev căsca, ținând gura larg deschisă. Tanya strânse din ochi.

– Of, Doamne, cred că are dreptate. Trebuie să-i luăm de-aici până nu jignesc pe cineva. Se uită din nou la figura măcelărită de pe perete și adăugă: Crezi că ăsta e viitorul? Mi se pare foarte crud.

– Tanya, nu cred că e viitorul meu.

Rusoaica dădu din cap.

– Da, sper că vor exista întotdeauna oameni care să dorească tablouri semănând cu ceva din lumea reală. Nu toți americanii sunt ca familia Stein, nu-i așa? Unora dintre ei s-ar putea să le placă felul în care pictez.

Maud se întrebă dacă ea se gândea din nou la domnul Allardyce.

– Tanya, sunt sigură că așa va fi.

Rusoaica zâmbi fericită și o conduse pe Maud la însoțitorii lor, care stăteau acum tolăniți pe fotolii.

A doua zi de dimineață, Maud se trezi în camera ei îngustă întrebându-se dacă ziua precedentă fusese doar un vis. Nu-i veni să creadă că se-ntâmplase aievea până când nu văzu rochia de un roz-închis cu ornamentația ei grea de panglici și de perle. Moartea lui Rose Champion. Domnișoara Harris. Tablourile ciudate și apoi cina la Maxim. Imaginile îi reveniră în minte de parcă ar fi fost refractate prin sticlă, iar orchestra țigănească pe care o auzise acolo încă părea să-și mai cânte muzica insistentă în capul ei. Șampanie, fum de trabuc și râsete. Oriunde ar fi privit Maud, bărbații și femeile râdeau, cu capetele lăsate pe spate și cu gâturile alungite. Îi reapăruseră în vis, răgând ca măgarii până când le crescuseră urechi lungi și îmblănite. Cei doi ruși comandaseră cina pentru ele și se amuzaseră bătându-și joc de tablourile expuse la casa Stein.

– Cum de se așteaptă să cumpere cineva chestiile acelea? spuse Perov, care încă părea absorbit de studiul propriilor unghii.

Avea o mustăcioară nisipie ce părea să se curbeze în jurul colțurilor gurii.

– Mai bine aș cumpăra paharul ăsta de șampanie decât orice altceva de acolo, de pe pereți. Și oamenii! Măcar aici poți să vezi ființe umane îmbrăcate cum se cuvine.

Chicoti, apoi îi făcu semn cu mâna unuia dintre ospătarii elegant îmbrăcați și ceru și mai multă șampanie, în timp ce Maud tresărea mirându-se de veselia din jurul ei. Era extrem de mult zgomot. Toată lumea părea să vorbească nefiresc de

tare, iar femeile se mișcau foarte mult atunci când vorbeau, împingându-și umerii în spate chiar și atunci când se aplecau în față și ridicându-și tot timpul mâinile la cap. Maud observă că paietele de pe rochiile lor sclipeau de fiecare dată când făceau asta, iar lumina electrică a lămpilor cu abajur se reflecta în bijuteriile din părul lor și de pe mâini, răspândind curcubeic schimbătoare de culori. Poate de aceea făceau acele gesturi. Pereții erau aurii, stâlpii erau de marmură și îmbrăcați în oglinzi, așa că fiecare om era forțat să vadă în mulțime o duzină de imagini sfărâmate ale propriei persoane.

Femeia de la masa vecină purta în păr un mănunchi de pene de struț, legate la bază cu un diamant de mărimea unei monede.

– Fals, spuse domnul Lebedev aplecându-se spre ea.

Se întrebă dacă se referea la ea, dacă văzuse, dincolo de șarada Tanyei și a servitoarei ei, englezoaica săracă, pudică și care nu se înrudea cu niciun baronet.

– Diamantul, explică el, iar Maud realiză că se referea la bijuteria la care se holbase mai înainte. Oricum, majoritatea sunt false. Jumătate dintre oamenii de aici sunt mincinoși și escroci. Toți se dau mari.

Apoi se lăsă din nou pe spătarul scaunului lui. Asta fu tot ce spuse în seara aceea.

Maud își sorbi încet șampania – care avea un gust acru – și privi nenumărații musafiri care se apropiară de mese vorbind fie cu Tanya, fie cu unul dintre cei doi bărbați. Zgomotul era năucitor, iar fumul de la trabucul vecinului ei o făcea să simtă greață. „Trebuie să fie și altceva", se gândi ea. Ceva între mizeria și foamea în care trăise până atunci și seara aceea. Văzu tăvi mari cu mâncăruri scumpe și sosuri bogate răcindu-se încet în fața mesenilor îmbrăcați în mătase și catifea. După o oră începu să se teamă că ar putea să i se facă rău. Numai insistența Tanyei îi înduplecă pe însoțitorii lor să le conducă acasă, cam fără

tragere de inimă. Vechile haine îi fură înmânate într-un pachet de către șofer, în timp ce acesta o conducea spre poarta casei cu camere de închiriat în care locuia, având grijă să fie lăsată în clădire. Poate că familia Morel avea să îi ofere un loc în care să se simtă confortabil, undeva între bogăția întortocheată și insidioasă a cafenelei, cu piesele metalice răsucite care o apăsau în viscle provocate de febră, și răceala camerei ei; între anarhia sălbatică a pictorilor care-și vindeau tablourile familiei Stein și decorațiunile superficiale ale Academiei. Simți un fel de speranță amestecată cu disperare în timp ce zăcea în patul ei în acea dimineață de duminică, bolnavă mai mult din cauza îmbuibării decât din cauza foamei, dar cu siguranță bolnavă și holbându-se la rochia roz.

După o oră reuși să se ridice din pat, să se îmbrace și să petreacă ceva timp în fața blocului de desen, până când veni vremea prânzului; apoi plecă din pensiune ca să-și petreacă restul duminicii la muzeul Luvru. Domnul Pol era acolo, în grădini – ca de obicei, cu păsările lui – și se gândi la Rose Champion în timp ce se opri să-l vadă fluierându-și cântecelele. Păsările se așezară pe brațele lui întinse și pe umeri și ciripiră insistent ca răspuns. Vrăbii care se prefăceau a fi canari. Își închise ochii și speră într-o salvare.

Luni dimineață, lui Maud îi luă ceva mai mult timp decât de obicei ca să se pregătească înainte de a pleca spre atelierul lui Lafond. Încercă să-și facă rochia să arate cât mai îngrijit cu putință, apoi își pieptănă și își prinse părul în coc de trei ori până ajunse să fie mulțumită de ce-i arăta oglinda învechită. N-o ajută cu nimic atunci când își spuse că trebuie să se calmeze; imaginația începu să i-o ia razna. Dacă domnul Morel și sora lui bolnăvicioasă n-aveau s-o placă? Oare părea prea tânără? Poate că o femeie mai respectabilă ar fi fost mai

potrivită să fie însoțitoare pentru sora lui. Se gândi la rudele în vârstă – „pisicile" – care o păzeau pe Tanya. Ar fi putut să spună că avea douăzeci și patru de ani în loc de douăzeci și trei. Zâmbi în oglindă.

– Încântată să vă cunosc, își spuse ca sieși, apoi se întoarse dinspre oglindă cu un oftat.

Se simțea ca un copil gata să intre în audiență la un director foarte strict. Și dacă familia Morel nu era tocmai în regulă? Dacă erau vulgari sau urâcioși? Nepoliticoși sau nepăsători? Încercă să decidă ce nivel de respectabilitate ar fi fost acceptabil pentru confortul ei. Ce ar crede domnișoara timidă dintr-un orășel obscur? Poate că el mirosea a băutură. Sau poate *ea*. Gândurile i se contraziseră și i se învârtiră prin cap pe tot drumul spre Academie și în prima oră de curs.

În prima pauză rămase lângă șevaletul ei, prea nervoasă ca să mănânce și prea distrasă ca să schimbe politeți cu colegele ei studente. Tanya trebuia să ajungă. Studie portretul din fața ei și se gândi la acele corpuri tăiate ciudat din tablourile de la domnișoara Stein. I se părea că în acestea era vorba mai mult despre pictor decât despre subiect, că era vorba despre un pictor care încerca să vadă totul dintr-odată și să consume ceea ce vedea, în loc să înțeleagă un lucru și să-l comunice. Își înmuie pensula în ulei de in, apoi în vopseaua violet de roibă de pe paletă și, cu ajutorul acesteia, începu să îngroașe umbrele în așa fel încât pielea palidă a lui Yvette să pară mai fragilă prin contrast. Tresări atunci când Yvette i se adresă.

– Domnișoară Heighton? Speram că vei arăta un pic mai veselă în dimineața asta. Am trecut pe la domnișoara Harris ieri după-amiază și am auzit că s-ar putea să aibă ceva potrivit pentru tine.

– O, Yvette, bună dimineața!

Maud clipi și se întoarse dinspre pictură, devenind conștientă de agitația continuă și de pălăvrăgeala din jurul ei.

Modelul își ținea halatul ponosit din mătase roz strâns în jurul său, sprijinindu-și întreaga greutate pe un șold proeminent și ținând o țigară în mână. Era ceva copilăros în fața ei slabă, o vioiciune în ochii aceia mari care părcau să atragă totul, mișcându-se cu o bucurie animalică. Părea mai mult vulpe decât pisică.

– Da, voi merge să-l văd pe domnul Morel în după-amiaza aceasta, cu domnișoara Koltsova. Poate că n-o să mă placă.

– O să te placă. Știi că engleza e la modă. Jumătate dintre fetele pe care le știu și care, în mod normal, fac bani având grijă de copii nu-și găsesc de lucru momentan pentru că fiecare mamă vrea ca micuții ei să învețe dialectul londonez adevărat. Orice francez ar fi încântat să-i ofere surorii lui o adevărată domnișoară englezoaică pe post de însoțitoare.

Yvette se aplecă în față ca să-și studieze portretul de pe șevaletul lui Maud și suflă o dâră lungă de fum peste înfățișarea pielii ei goale.

– Faci progrese, domnișoară Heighton.

Se îndreptă brusc și-și îndepărtă picioarele, împreunându-și mâinile la spate. Gulerul halatului se deschise, iar Maud putu să vadă nuanța albăstruie a pielii ei.

– Simțul nuanțelor ți s-a îmbunătățit, dar atenție la liniile din jurul cotului modelului, domnișoară Heighton. Anatomia! Anatomia! Yvette e om sau e cal? Pentru că aceea e articulația unui cal, nu a unei franțuzoaice frumoase.

Maud râse. Chiar era o imitație foarte reușită a lui Lafond. Își întinse mâna și zise:

– Spune-mi Maud. Yvette i-o strânse și făcu o mică plecăciune, tot în stilul lui Lafond. Am înțeles că tu i-ai sugerat Tanyei să mă ducă s-o văd pe domnișoara Harris. Mulțumesc. Dacă domnul Morel și sora lui vor ajunge să mă placă, îmi vei fi făcut viața mult mai ușoară.

Yvette strâmbă din nas.

– O să te placă, iar Tanya o să-ți spună dacă e un loc bun pentru o doamnă ca tine. Cred că mătușile ei i-au băgat asta-n cap destul de bine. Ce nu înțelege ea e cum este să fii sărac. Câteodată vede totul doar în linii drepte și se uită numai la ce e drăguț și atrăgător. Nu e un fel rău de a fi, dar crede că, dacă ea e bine hrănită, orice persoană care vorbește frumos e și ea la fel de bine hrănită. Nu s-a gândit niciodată ce mare schimbare ar aduce un pic de muncă respectabilă pentru tine. Și nu a observat niciodată că erai prea singuratică și prea mândră ca să mergi să ți-o cauți singură.

Maud se uită în jos la paleta ei, bucata de lemn care-i era la fel de cunoscută ca și propriile mâini.

– Yvette, se pare că ne cunoști foarte bine.

Modelul își îndreptă umerii.

– Îmi petrec jumătate dintre dimineți aici, sus, privindu-vă pe toate, și știu cât de dur poate fi Parisul.

Maud se încruntă brusc, dându-și seama de ceva.

– Yvette, ai încercat s-o ajuți și pe Rose?

Modelul se crispă, de parcă Maud o rănise, și își răsuci ușor corpul, părând încurcată și supărată.

– I-am spus despre domnișoara Harris, dar am stricat totul și doar m-a înjurat.

– De-asta i-ai cerut Tanyei să stea de vorbă cu mine? Nu cumva ai crezut c-o să te-njur și eu?

– Nu, dar... Își scărpină gâtul. Am observat c-o admirai pe Tanya și m-am gândit că, dacă ea ți-ar vorbi, ar ieși totul bine. Chiar ai fi acceptat sfaturi despre viață de la cineva ca mine?

Maud încercă să-și imagineze ce-ar fi făcut dacă Yvette i-ar fi vorbit. Ar fi fost jignită, cu siguranță.

– Aproape că i-am spus Tanyei să se ducă naibii, așa că nu, probabil că nu, recunoscu ea. Dar o să-ncerc să nu mai fiu atât de prostuță în viitor.

Yvette îi zâmbi, cu gura ei mică și strânsă. De cealaltă parte a camerei, domnișoara Claudette bătu din palmele ei osoase, iar studentele începură să se întoarcă la locurile lor. Yvette își aruncă țigara și-și croi drumul înapoi spre podium. Maud o privi când plecă. Încă era o femeie tânără – n-avea mai mult de douăzeci și cinci de ani, bănuia Maud, dar era slabă ca un băiat la șolduri și la umeri și avea o prudență pe care Maud o asocia, în mod normal, cu femeile mai în vârstă. Se păzea, chiar și atunci când tachina pe cineva. Poate nu tot timpul. Când, un pic mai târziu, Lafond sosi și, în timpul plimbării lui prin sală, îi spuse lui Maud să aibă grijă la structura brațului, ea îi aruncă o privire lui Yvette. Modelul mușcă din materialul gulerului halatului ca să-și stăpânească chicotelile. Maud reuși să-și țină firea doar privind în jos și concentrându-și atenția asupra pantofilor negri și lucioși ai profesorului.

Capitolul 5

Christian Morel era un bărbat chipeș de peste patruzeci de ani, judecând după ridurile din jurul ochilor; proaspăt bărbierit, chiar dacă părul negru îi ajungea până la gulerul de un alb strălucitor. Din clipa în care le deschise ușa Tanyei și lui Maud, dădu impresia că el și casa lui erau în proces de evaluare și că lupta pentru privilegiul de a o avea pe Maud în familia lui. Emoțiile îi dispărură lui Maud datorită zâmbetului lui rapid, a grijii lui pentru confortul lor și a aerului lui de solicitudine sinceră.

Începu prin a-și cere scuze pentru apartamentul lui foarte frumos. Dorise să stea la clubul lui, însă verișoara lui, cu care sora sa ar fi trebuit să locuiască atunci când el era plecat, se îmbolnăvise, așa că avuseseră puțin timp ca să găsească o locuință potrivită pentru ei doi în oraș. Tanya îi compătimi, însă lui Maud condițiile de cazare i se părură asemănătoare cu acelea ale unui palat. Salonul era îngust, dar lung, cu ferestre înalte drapate cu dantele, care lăsau să pătrundă lumina de iarnă, și cu un șemineu în fiecare capăt al camerei. Oglinzi decorate cu raze atârnau deasupra amândurora. Capătul sudic al camerei era ocupat de un șezlong, de un pian și de

câteva fotolii capitonate cu material galben; celălalt capăt era dominat de o masă de sufragerie rotundă acoperită cu dantelă, și de un bufet de bucătărie. Tot mobilierul din lemn de culoare deschisă era lucrat în linii lungi și subțiri, iar pe câteva măsuțe erau împrăștiate lămpi electrice. Maud se gândi la mobilierul greu și negru din casa tatălui ei; fiecare piesă părea un uriaș furios. Aici, totul era vesel, fără să fie copleșitor, și confortabil, fără să fie opulent. Maud era încântată.

– Avem o cameră pentru servitoare, spuse Morel, dar preferăm să nu ținem una cu noi. Fata în casă vine în fiecare dimineață și ne prepară prânzul. Seara comandăm de la cafeneaua din colț. Se uită la Maud și adăugă cu blândețe: Au un bucătar bun. Nu e Café Anglais, dar cine poate să mănânce așa în fiecare seară? Trăim simplu și luăm cina devreme. Sper că asta ți se pare acceptabil. Domnișoară Heighton?

– O, da, e perfect, spuse Maud politicoasă.

În timp ce Morel le conducea pe coridorul principal, Tanya o ciupi pe Maud de braț. Maud se întoarse și făcu ochii mari. Tanya își înăbuși un chicotit. Morel ajunse la o ușă, prima de pe coridor de la intrarea în apartament, pe care o deschise împingând-o ușor cu vârfurile degetelor.

– Dacă domnișoara Heighton va dori să stea cu noi peste iarnă, aceasta va fi camera ei.

Cu o plecăciune, o invită să intre înaintea lui; în timp ce făcea asta, fu șocată de usturimea lacrimilor care-i curgeau. Era de-a dreptul stupid să fie atât de sentimentală, dar era exact așa cum își imaginase că *ar putea* arăta camera ei din Paris atunci când se urcase în trenul din Alnwick în urmă cu doi ani. Era o cameră mare. Patul lat din alamă era acoperit cu lenjerie albă, lavoarul era din frasin, iar pe podea erau covoare groase, colorate în roșu și maro. Perdele moi atârnau confortabil la marginea ferestrei întinzându-se până pe pat. Domnul Morel o privi neliniștit.

– Dar ce zăpăcit sunt! Nu poți să vezi nimic.

Trecu prin cameră și deschise obloanele. Lumina și aerul năvăliră în cameră părând s-o trezească la viață; Maud le simți întâmpinând-o ca pe o prietenă. Merse la fereastră și se uită afară. Aceasta dădea într-o curte din spatele clădirii, unde pereții de un alb spălăcit reflectau lumina soarelui de după-amiază și o direcționau înspre cameră. Văzu un acoperiș cu un versant la intrarea în pivnițele comune, unde o fată stătea pe un scăunel grosolan, smulgând penele unui pui dintr-o oală, cu șorțul ei roșu ca o pată neașteptată de culoare pe pământ. Maud se uită în jos spre ea, sprijinindu-și mâna pe pervazul ferestrei.

– În mod normal, camera asta e un pic cam umbrită dimineața, dar am înțeles că voi, doamnelor, lucrați în altă parte în primele ore ale zilei. Se uită spre picioarele lui. Domnișoară Heighton, domnișoara Harris mi-a explicat că aveți ore de curs în fiecare dimineață. Vreau să știți că asta nu va fi o problemă, nu va fi deloc o problemă dacă veți fi de acord să locuiți aici. Sora mea stă în pat dimineața.

Maud își dădu seama că se aștepta un răspuns de la ea.

– E o cameră drăguță, spuse ea. Foarte drăguță.

Morel păru ușurat, apoi tresări când auzi un clinchet de căni în salon.

– O, ceaiul nostru! Haideți să mergem să ne relaxăm un pic.

La ceaiul servit în manieră englezească, Tanya începu să-l ancheteze pe Morel. Maud o privi pe furiș. Yvette avusese dreptate în legătură cu dorința ei de a mirosi orice amenințare la adresa lui Maud sau a reputației ei. Era politicoasă, dar meticuloasă, zâmbind în timp ce punea întrebări despre trecutul familiei Morel și dând din cap în timp ce i se răspundea la întrebări. Mătușa ei ar fi fost mândră de ea.

Morel se născuse în 1867 în Luxeuil-les-Bains și era singurul fiu al unui negustor prosper din oraș și al primei lui soții. Această doamnă murise în 1871, dar tatăl lui Morel se recăsătorise în cele din urmă și fusese binecuvântat cu o fiică, numită Sylvie, în 1889. Morel vorbi cu demnitatea și cu reținerea unui englez atunci când le povesti despre accidentul de trăsură în care pieriseră tatăl lor și mama lui Sylvie, în anul 1904. Sylvie fusese cu părinții ei atunci, iar rănile pe care le suferise o făcuseră să aibă o sănătate delicată. Chiar și în prezent obosea repede. Morel avea grijă de ea și o întreținea. Apoi, după ce le furniză celor două femei toate informațiile necesare, schimbă subiectul și vorbi despre cât de impresionat fusese de domnișoara Harris și de operele ei de caritate. Spera ca Maud și Sylvie să converseze în engleză. Le informă că dorea să plece în America în primăvara viitoare, ca să urmeze câteva oportunități promițătoare de afaceri, și voia s-o ia pe Sylvie cu el. Dacă ar fi vorbit o engleză fluentă și practică, ar fi avut o viață mult mai ușoară acolo.

Apoi îi dădu Tanyei șansa de a-l întreba cu ce fel de afaceri se ocupa. El zâmbi și dădu din mână.

– Mut banii dintr-o parte în alta! Trenuri, avioane și automobile, telegraful, iar acum telefoanele. Banii trebuie să învețe cum să țină pasul în era modernă. Dar e o treabă plictisitoare în comparație cu a voastră. Hai să vorbim despre voi, artiștii tineri. Se întoarse spre Maud. Domnișoară Heighton, tu ești o artistă, nu-i așa? Spune-mi ce crede familia ta despre faptul că duci o viață independentă atât de departe de ei. Părinții tăi au fost de acord cu venirea ta aici?

Maud își puse ceașca jos.

– Domnule Morel, tatăl meu a fost vânzător la licitații. A murit acum trei ani. Mama mea a murit pe când aveam doisprezece ani.

– Orfană ca biata mea soră și ca mine? Dar sper că nu singură pe lume.

– Fratele meu mai mare, James, e avocat în Darlington. Am și un frate mai mic, de numai șase ani, dintr-a doua căsnicie a tatălui meu. Acum locuiește cu James și cu soția lui.

– Femeia perfectă! spuse el, ridicându-și mâinile și uitându-se în sus de parcă ar fi mulțumit Domnului. Atunci înțelegi legătura dintre mine și Sylvie.

Maud se gândi la Albert, la fața lui rotundă care era mereu murdară și la ochii lui mari și albaștri.

– Da.

– Și nu există un om mai bun cu care să faci afaceri decât un avocat englez, continuă Morel.

Părea mai ușurat decât atunci când tocmai sosiseră fetele. Își luă ceașca de ceai din nou și-și arcui o sprânceană.

– Știu cum gândesc oamenii. Pot să-mi imaginez ușor ce se spune despre o femeie care locuiește singură la Paris. Se încruntă puțin. Sau greșesc?

Maud dădu din cap, încercând să nu zâmbească.

– Nu, aveți dreptate. James crede că Parisul este un loc foarte periculos, iar soția lui e de părere că orice oraș mare este o amenințare de moarte și că arta e potrivită pentru o doamnă doar dacă e practicată cu moderație. Poate că au dreptate. Cu toate acestea, nu au un cuvânt prea greu de spus în legătură cu chestiunea asta. Proprietatea tatălui meu era asigurată, iar banii au fost împărțiți egal între noi trei. Nu sunt suficienți ca să am un venit stabil, dar ajung ca să mă întrețin în timpul uceniciei, până când îmi voi câștiga propriii bani.

Îi simți ochii examinându-i manșetele roase de vreme, dar nu făcu niciun comentariu. Iar când își dădu seama că era privit și el, zâmbi cu căldură.

– Aha! Ești una dintre femeile moderne. Independentă în gânduri și în fapte. Excelent.

– Christian? Avem musafiri? se auzi apoi o voce de femeie.

Se ridicară şi se întoarseră cu toţii spre ea, iar Maud o văzu pe Sylvie Morel pentru prima dată.

Avea un ten mult mai deschis decât fratele ei, aproape palid, iar cu părul de un auriu luminos, prins lejer în vârful capului. Se rezemă de cadrul uşii, uitându-se de parcă tocmai ar fi ieşit dintr-un tablou al lui Burne-Jones. Rochia ei de după-amiază, din mătase ivorie, îi punea în valoare silueta subţire având în croiul ei o sugestie de draperie clasică. Era ca şi cum statuia de marmură a lui Canova, înfăţişând-o pe *Psyche*, aflată în muzeul Luvru, s-ar fi trezit la viaţă şi s-ar fi îmbrăcat singură. Maud se uită în altă parte, brusc intimidată.

– Draga mea, te-am trezit, îi spuse Morel. Îmi pare rău. Te rog, vino să stai cu noi.

Ea se apropie încet, fără să se uite la niciunul dintre ei.

– Ea e domnişoara Koltsova. Domnişoară Koltsova, sora mea.

– Încântată, spuse Tanya întinzând mâna.

Domnişoara Morel îi dădu la rândul ei mâna, zâmbind şi repetând cuvântul într-un fel lungit de parcă i-ar fi făcut plăcere să-l pronunţe.

– Iar ea e domnişoara Heighton, continuă Morel. Sper că, dacă o să vă înţelegeţi bine, domnişoara Heighton o să-şi petreacă iarna aici, ca oaspetele nostru.

Domnişoara Morel se întoarse spre Maud şi, după un moment, zâmbi cu mai multă căldură. Maud îşi întinse mâna şi, pentru o clipă, ţinu degetele domnişoarei Morel într-ale ei. Erau reci şi uscate.

– Cred că mi-ar plăcea asta, spuse Sylvie. Vei veni? S-ar putea să fie foarte plictisitor pentru tine, dar vom face tot posibilul să te simţi bine primită.

– Atunci, o să vin, spuse Maud dând...

– Foarte bine, vino mâine dacă poți. Mă plictisesc foarte tare, întrucât Christian e plecat mai tot timpul. Acum, vă rog să mă scuzați, dar trebuie să mă întorc în camera mea. Azi nu e una dintre zilele mele bune.

Se întoarse să plece imediat, apoi se uită peste umăr. „Mă-ntreb dacă va accepta să-mi fie model, gândi Maud. Va trebui să subțiez vopseaua ca să creez doar sugestia culorii."

– Pot să te-ntreb care e numele tău de botez? adăugă Sylvie.

– Maud.

– Mă bucur, e un nume specific englezesc. *Regina-trandafir din grădina plină cu boboci de fete...* cită ea în engleză, accentul ei oferind versurilor profunzime și o mireasmă nouă.

– Mama mea a fost o mare admiratoare a lordului Tennyson, zise Maud.

– Ți se potrivește. Pe mine mă cheamă Sylvie.

Apoi se îndepărtă, cu papucii fâșâind pe podeaua din lemn de esență tare.

– Atunci, ne-am înțeles! spuse Morel, părând triumfător și ușurat.

Ezită de parcă ar mai fi vrut să spună ceva, apoi se uită nesigur printre oaspeții lui. Tanya își întinse imediat mâna înspre el.

– Am observat o librărie mică și drăguță pe colț, când am venit. Credeți că aș fi foarte nepoliticoasă dac-aș profita de ocazie ca s-arunc o privire la ce au? Pot să ies singură afară, nu e necesar să fiu condusă. Maud, te aștept până ești gata.

Morel se aplecă deasupra mânii ei și nu mai vorbi până când nu se auzi zgomotul ușii închise în urma ei.

– Ce femeie fermecătoare! Sunteți prietene bune?

Maud zâmbi.

– Sper că da.

El își drese glasul.

– Domnișoară Heighton, mi-ar plăcea să-ți ofer o plată de cinci ludovici pe săptămână, pe lângă cazare și masă. Îți se pare acceptabil?

– Sunteți foarte generos, răspunse Maud cu sinceritate.

Ea trăia cu această sumă o lună întreagă.

– Nu te grăbi să spui asta, zise el. Te rog, mai rămâi o clipă cu mine.

Maud își reluă locul în fața ceștilor de ceai deja rece. Morel băgă mâna în buzunar și scoase o tabacheră din email albastru, decorată cu un cerculeț de briliante. Îi ceru voie cu o sprânceană ridicată, iar ea încuviință din cap. Observă că-și ținea cam strâns poșetuța în poală. Simți din nou teama că ceva ar fi putut s-o facă să piardă acea cameră, acel loc atât de elegant echilibrat între lumea șampaniei și cea a terciului. Se simțea extrem de confortabil acolo.

Morel își aprinse țigara, apoi suflă fumul, care se ridică în bucle spre lumină.

– Sora mea... Sylvie... Își așeză un picior peste celălalt, apoi și le depărtă din nou. E o chestiune oarecum delicată. Sora mea are o slăbiciune care e tolerată în anumite părți ale Parisului, dar eu nu pot să o accept. Poate că nu am fost protectorul care trebuia să fiu în ultimii ani, astfel că a intrat în contact cu influențe negative în absența mea. Am sperat că, aducând-o la Paris, voi rupe legăturile cu acele influențe negative, dar am descoperit că încă nu poate rezista fără...

Își pierdu vocea și, dintr-odată, se scărpină tare sub bărbie.

Maud dădu din cap.

– Îmi pare foarte rău, domnule, dar nu vă înțeleg.

– Bineînțeles că nu. Știi că laudanumul le poate fi de mare ajutor celor care au dureri?

– Da, am auzit că poate face mult bine.

– Poate, poate! Și administrat corespunzător sub îndrumarea unui medic profesionist, a ajutat-o foarte mult pe sora

mea. Apoi a fost învățată de un „prieten" să ia drogul în formă vaporizată – adică să-l fumeze așa cum se face în Est.

Maud era uimită.

– Opiu? spuse ea cu voce slabă.

Tot ce știa despre opiu aflase din romanele ieftine pe care mama ei vitregă le lăsa peste tot prin casă. Ilustrațiile acestora prezentau colibe din mahalalele Londrei pline de siluete descărnate, ca niște cadavre, și chinezi sinistri frecându-și mâinile. Nu se potrivea cu acel apartament elegant și cu acea față frumoasă, chiar dacă părea cam fantomatică și un pic pierdută în propriile visuri.

– Firește, ești șocată. Poate o să te liniștească asta. Eu însumi cumpăr otrava pentru sora mea, iar ea mi-a jurat că o s-o folosească doar în apartamentul acesta. Nu cunoaște pe nimeni în Paris. Domnișoară Heighton, te asigur că nu vei fi târâtă prin locuri josnice și periculoase. Nimeni nu ne vizitează, nicio companie proastă nu te va deranja aici. Dar recunosc că folosirea drogului o face pe Sylvie reticentă atunci când vine vorba despre plecarea din apartament în timpul serii. M-aș bucura să ieșiți din când în când atunci când o să fiu pe-acasă, dar mă tem că te vei plictisi în locul ăsta. Nu dăm petreceri, nu mergem la teatru sau la cabaret. Dacă plata pe care ți-o ofer ți se pare un pic cam mare, să zicem că e un mod de a compensa lipsa plăcerilor Parisului, de care te vom lipsi în mare parte în iarna asta.

Temerile domnișoarei Charlotte fuseseră explicate. Maud simți o ușurare imediată. Nu numai că putea locui acolo peste iarnă, dar le și putea fi de folos acelei fete drăguțe și fratelui ei îngrijorat. Ar fi distras-o pe Sylvie cu desenul și cu conversațiile în engleză și ar fi stat cu ochii pe ea.

– Domnule Morel, vă rog, am venit în Paris ca să studiez arta, nu pentru cabarete. Pe lângă asta, cunosc foarte puțini oameni din oraș. Nu o să mă lipsiți de nimic.

El păru extrem de uşurat auzind explicaţia ei. Apoi făcură aranjamentele necesare pentru ca bunurile ei să fie mutate a doua zi pe Rue de Seine.

Mai târziu, în aceeaşi după-amiază, Tanya şi Maud se plimbau braţ la braţ pe lângă standurile cu cărţi la mâna a doua aliniate de-a lungul cheiului de vizavi de turnurile solide şi pătrate ale bisericii Notre Dame. Cerul se înseninase puţin şi amândouă erau oarecum ameţite de succesul lor. Sorbiră aerul rece de parcă ar fi fost o apă proaspătă într-un deşert. Pentru Maud era ceva ciudat. Niciodată nu-şi făcuse prieteni uşor, fiind izolată în copilărie şi rezervată la tinereţe. Ar fi vrut ca unele dintre colegele ei de şcoală, care o credeau o fată ciudată pentru că desena tot timpul şi nu participa la bârfele lor şoptite, să o vadă acum, la pas cu această rusoaică elegantă, plimbându-se pe trotuarele Parisului de parcă le-ar fi aparţinut. Simţea că-şi lepădase pielea veche şi obosită şi că ea, cea reală, fascinantă şi originală precum Parisul, ieşise la iveală dintr-odată, într-un anumit moment dintre supa din carne de vită a domnişoarei Harris şi strângerea de mână a lui Morel.

– Vai de ochii mei, ce frumuseţe! Declar oficial că o urăsc, spuse Tanya. Iar când Maud râse de ea, adaugă: Da! De la noi, brunetele, toată lumea se aşteaptă să fim tot timpul focoase, isteţe şi pasionale. E obositor. Dar, cu nuanţa ei de păr, domnişoara Sylvie nu trebuie să facă nimic altceva decât să stea toată ziua tolănită pe o canapea, iar lumea va cădea în genunchi la picioarele ei de admiraţie. Asta e ceva foarte, foarte nedrept.

– Nu o să-mi fie niciodată milă de vreuna dintre voi pentru că sunteţi bogate şi frumoase, spuse Maud.

– Ei bine, e foarte insensibil din partea ta să spui aşa ceva.

Tanya lăsă braţul lui Maud ca să ia un volum de Baudelaire de la cel mai apropiat librar ambulant, dar, după ce citi câteva versuri, făcu o faţă ciudată şi o puse la loc.

– Of, mă bucur că sunt pictoriţă. Poeţii nu sunt niciodată veseli – dar nu toţi scriitorii sunt la fel, nu-i aşa? Domnul Allardyce e ziarist. Maud îi zâmbi Tanyei, iar ea roşi. Domnişoară Heighton, tatăl tău a fost vânzător la licitaţii?

– A fost un beţiv, spuse Maud, surprinzându-se pe ea însăşi.

– Ah!

– Şi nu se numea Heighton, ci Creely. Heighton a fost numele mamei mele până când s-a măritat.

– Draga mea Maud, eşti plină de surprize. De ce l-ai schimbat?

Pe trotuar, în spatele Tanyei, un domn mai în vârstă, cu nişte mustăţi lungi şi bine îngrijite şi o mantie lungă şi neagră, se certa cu proprietarul standului din cauza preţului unei cărţi. Amândoi stăteau aplecaţi unul spre altul şi-şi susţineau cauza nas în nas. În spatele lui, pe trotuar şi, aparent, aşteptându-l, era o tânără frumoasă, îmbrăcată la modă şi ţinând un căţeluş în lesă. Buzele ei erau colorate într-un roşu-închis, iar silueta ei atrăgea privirile taximetriştilor care treceau prin apropiere.

Maud se uită şi ea, la fel de îndrăzneaţă ca un parizian nativ, şi îi schiţă pe toţi în minte în timp ce răspunse:

– Nu ai fi atât de surprinsă dacă l-ai fi cunoscut pe tatăl meu sau i-au fi văzut magazinul. Numele Creely îmi aminteşte de el şi de locul acela oribil. M-am bucurat când a ars. Flăcările m-au înveselit. Toţi cei din mulţime au crezut că am înnebunit. Biata domnişoară Creely, şi-a pierdut tatăl, iar acum asta! Dar a fost tot ce am putut face ca să nu izbucnesc în râs. A fost un foc minunat. N-au mai putut să salveze nimic.

Bărbatul cu mantie lungă îşi termină negocierile şi, pufnind pe sub mustăţi, îi înmână vânzătorului câteva monede. Tânăra

doamnă îl luă de braţ şi porniră din nou pe trotuar. Fusta îi era aşa de lungă şi de strâmtă de la şolduri în jos, că nu putea face decât paşi mici şi rapizi. Mersul ei se potrivea cu cel al căţeluşului jucăuş care ţopăia pe lângă ea. Bărbatul cu cartea, ca cu fusta ei şi cu câinele. Banii fuseseră daţi, colecţia fusese completată, poftele fuseseră satisfăcute. Maud se simţi înţeleaptă şi amuzată de acest spectacol, apoi simţi un fior neaşteptat în corp – un avertisment la distanţă al unei furtuni ce avea să vină. Totul era prea brusc şi prea perfect.

– Tanya, ce crezi despre ei cu adevărat? întrebă ea. Procedez cu înţelepciune? Nu e ceva un pic... ciudat la ei?

Nu-i spusese Tanyei nimic despre opiu. Pe de altă parte, Morel părea un adevărat domn, un frate îngrijorat, iar Sylvie era atât de tânără... Băutura era o dependenţă mult mai gravă, nu-i aşa? Se gândi la crizele neaşteptate de furie ale tatălui ei şi la căinţa lui.

– Mie mi se par destul de respectabili. Probabil nu te vei distra prea mult, dar, gândindu-mă la noaptea petrecută cu noi la Maxim, nu cred că asta te va deranja foarte tare.

Oare Tanya era un pic jignită? Rusoaica era cea care o dusese acolo, care o îmbrăcase şi îi arătase o parte a Parisului pe care altfel nu ar fi văzut-o. Maud se simţi ruşinată.

– Tanya, n-am vrut să fiu nerecunoscătoare.

– Ei bine, să fii sigură că nu vreau să fii nici *recunoscătoare*! Îşi muşcă buza. Maud, crezi că aş putea să fiu o pictoriţă bună chiar dacă o să-mi păstrez stilul de viaţă, cu rochii scumpe şi ieşiri în oraş seara?

– Nu văd de ce n-ai putea, spuse Maud, surprinsă de slăbiciunea ei bruscă. Tanya, eu cred că eşti o pictoriţă foarte bună. Nu trebuie să te îndoieşti de asta.

– Nu mă-ndoiesc, spuse ea, părând totuşi nesigură. E greu să-mi fac timp pentru lucru câtă vreme trebuie să merg la croitorese în fiecare zi şi să-mi schimb hainele de trei ori în

fiecare după-amiază. Mătuşile mele cred că mi-aş face familia de ruşine dacă aş întreprinde mai puţin decât atât. Iar atunci când o să am şi eu o familie, cum o să-mi mai fac timp şi pentru pictură? Chiar vreau o familie.

Maud nu ştiu cum să-i răspundă. Tanya părea că doar străluceşte şi dansează în viaţa ei, aşa că Maud nu şi-o putea imagina ca pe o femeie care să aibă propriile griji.

Tanya se scuturâ un pic şi spuse cu fermitate:

– Morel pare să aibă respectul cuvenit virtuţii unei englezoaice. Dacă încearcă să te aibă cu forţa, fugi şi vino la mine. O să-l trimit pe Vladimir după el. Îşi puse mâna pe mâneca lui Maud. Nu crezi că tot acel confort o să-ţi facă bine? Calul de dar nu se caută la dinţi.

Maud se gândi din nou la cămăruţa luminoasă şi la tot ce-i spusese domnişoara Harris despre rugăciunile care primesc un răspuns – dar Maud nu-i mai ceruse nimic lui Dumnezeu de foarte multă vreme.

– Charlotte avea dreptate. Zâmbeşte prea mult şi oferă o groază de bani. Tanya deveni aspră din nou. Poţi să pleci dacă eşti nefericită. Eu o să fiu în Paris toată iarna şi nu o să te părăsesc. Întotdeauna trebuie să ai la îndemână mijloacele necesare pentru o ieşire graţioasă – nu crezi că e una dintre cele mai bune lecţii pe care o învăţăm în viaţă? Întotdeauna am o monedă de aur cusută în rochia mea de călătorie. De fapt, cam o jumătate de duzină, ca să nu-i stric croiala.

Maud chibzui. Domnul Morel îi oferise cazare şi masă, propria cameră şi o plată săptămânală pe care el o considera un fleac, dar pe care Maud o credea o avere. Putea să aştepte pur şi simplu pentru a vedea cum aveau să se desfăşoare lucrurile. Vântul fusese năprasnic cu o seară în urmă, zguduindu-i ferestrele în timp ce-şi schiţa amintirile zilei şi aducând curenţi noi şi reci, vestitori ai unei ierni lungi şi geroase.

– Mulțumesc, Tanya. Chiar dacă aș sta acolo doar o săptămână, tot mi-ar face bine. Mi-a fost greu în ultimele luni.

Tanya o strânse din nou de braț și se uită în sus.

– Of, Doamne, iar vine ploaia și sunt așteptată să mă întorc în „casa pisicilor".

Se răsuci și-și ridică mâna, iar automobilul albastru-închis se materializă lângă ele. Vladimir și Sasha se holbau de după parbriz, ca două manechine din vitrina unui magazin.

– Pot să te duc undeva? Nu? Ai umbrelă? Vladimir, te rog, dă-i domnișoarei Heighton o umbrelă, avem o grămadă. Și pachetul acela.

Tanya îi împinse în braţe un pachet înfășurat în hârtie maro, legat cu sfoară.

– E doar o veche rochie de plimbare de-a mea, așa că nu spune nu. Doar n-o să porţi rochia de lucru în după-amiezile în care o vei însoți pe frumoasa aceea pe stradă.

Înainte să-i poată mulţumi Tanyei sau să-i refuze cadoul, umbrela îi fusese pusă în cealaltă mână, iar Tanya se urcă pe bancheta din spate. Se aplecă peste geam și-o luă pe Maud de mână.

– Draga mea, îngerii ţi-au oferit un dar. Primește-l! Acum spune-mi că o s-o faci. Nu-ţi dau drumul din mână până când nu-mi spui asta.

Părea destul de hotărâtă, așa că Maud răspunse:

– Foarte bine, îl primesc! Tanya începu să slăbească strânsoarea, dar Maud încă o ţinea. Tanya, de ce n-am fost noi prietene până acum?

Mașina începea să creeze un blocaj în drum. Un căruţaș strigă, iar Vladimir îi răspunse și el ceva, dar în rusește.

– Draga mea, păreai tot timpul atât de liniștită, de serioasă și de retrasă, că m-ai speriat puţin. Cumva, am știut că nu erai genul de persoană căreia să-i placă la Maxim. Chiar dacă arătai minunat în rochia aceea.

Maud îi dădu drumul şi Tanya îl urmări o bucată în timp ce maşina se îndepărta. Maud o privi retrăgându-se în şirul de taxiuri, autobuze, tramvaie şi automobile care se îndreptau de a lungul cheiului. Trecură câteva clipe până şi aminti de umbrelă şi o deschise ca să se protejeze pe ea şi pachetul ei de viteza crescândă a ploii. Aceasta avea un mâner din carapace de broască-ţestoasă pe care scria numele unui magazin din Rue de la Paix. Maud cunoştea acel loc. Trecuse pe lângă el tremurând de frig în fiecare zi timp de o lună, când locuise pe Rue de Lille, şi în fiecare dimineaţă se întrebase cine putea fi atât de bogat ca să cheltuiască atâţia franci pe o umbrelă. Acum ţinea una dintre acele umbrele deasupra capului – un scut elegant din mătase lucioasă valorând o mulţime de bani. Se rezemă cu spatele de zid, căci valul de uşurare o acoperi aşa de repede şi atât de plenar încât s-ar fi prăbuşit altfel sub forţa lui.

Capitolul 6

23 noiembrie 1909

Uneori, nu ne dăm seama cât de mult suferim până când nu scăpăm de acea suferinţă. În prima ei noapte pe Rue de Seine, în timp ce se dezbrăca, Maud își dădu seama că-i tremurau mâinile. Era precum un marinar naufragiat târându-se pe plajă și devenind conștient abia atunci de durerea din mușchii lui. Se întrebă ce i s-ar fi întâmplat dacă Yvette, Tanya, domnișoara Harris și familia Morel nu ar fi intervenit. Gândul o înspăimântă până la durere.

Morel fusese acolo când ajunsese ea, ca să-i vadă geamantanul aşezat în noua ei cameră şi ca să fie gazdă la prima ei masă în apartament. Era o plăcere pe care nu ar fi putut să şi-o permită în fiecare zi, oftă el. O întrebă pe Maud dacă era mulţumită de aranjamentele pe care le făcuse pentru ca ea să se simtă confortabil. Servitoarea angajată cu ziua le lăsa prânzul. Apoi, doamnele aveau libertatea de a face orice doreau. Cina li se aducea, dacă o cereau, la ora șase. [illegible]

fi alăturat când ar fi putut; dar se aştepta să cineze destul de des la club.

La prima cină, Sylvie fusese tăcută, dar agreabilă. Părea mulţumită într-un fel rezervat. Fratele ei întreţinu toată conversaţia. Îi puse lui Maud o sută de întrebări despre ea, dând impresia că răspunsurile ei i se păreau fascinante. Nu era nimic jignitor în întrebările lui sau în felul în care le adresa, însă Maud se trezi retrăgându-se puţin de lângă el pe măsură ce-i răspundea într-un fel obişnuit. Fără minciuni, doar cu adevăruri care ascundeau o parte din suferinţa îndurată în tinereţe.

Mâncarea fu excelentă, deşi el se scuză pentru asta numind-o „un fel simplu", la fel cum se scuzase şi pentru apartamentul lui asemănător unui palat. Maud supravieţuise cu omletele din cea mai puţin respectabilă cafenea, aşa că, atunci când văzu plăcinta cu vânat, carnea tocată în stil portughez şi brânza aşezată pe lângă, pentru mai târziu, cu vinul alb care se prelingea rece... încercă să aibă grijă să nu mănânce prea repede. Se întrebă dacă nu cumva, în cursul conversaţiei, Morel îi observase foamea şi o tachina cu întrebările lui, când ea voia, de fapt, doar să mănânce. Îi aruncă o privire. Expresia feţei lui părea deschisă şi prietenoasă.

– Domnişoară Heighton, când ai descoperit că eşti o artistă? o întrebă el, umplându-i paharul cu vin şi punând încă o grămadă de cartofi pe farfuria ei.

– Încă nu mă cred artistă. Doar încerc să devin o pictoriţă.

El râse.

– O să-ncerc să ţin minte asta! Dar eşti prea modestă. Ai venit până aici, ţi-ai lăsat în urmă casa şi familia, ai trecut prin nenumărate greutăţi ca să studiezi la Paris. Toate astea arată o mare chemare.

Ea dădu din cap.

– Mama mea desena şi picta. Cred că am început imitând-o şi nu m-am mai oprit. Desenul era tot ce făceam. A fost prima mea profesoară şi, când putea, mă ducea la galeriile din apropiere şi-mi găsea cărţi cu reproduceri.

Vocea ei de copil îi şopti cu veneraţie: „unele colorate". Îşi aminti orele pe care le petrecuse cu acele cărţi, ghemuită sub măsuţa de toaletă a mamei ei. Avusese una cu farfurii colorate de la Luvru şi le studia pe fiecare câte o oră, până când se îndupleca să treacă la următoarea. Când văzuse prima dată originalele din muzeu, în ziua în care ajunsese la Paris, fusese ca şi cum ar fi revăzut nişte prieteni foarte dragi de care-i fusese dor, deşi acestea erau mult mai strălucitoare şi mai vii. Tatăl ei vânduse toate cărţile de artă unui domn de la Londra la trei luni după moartea mamei ei. Fusese mult scârbit de tristeţea ei atunci când îşi dăduse seama că-i lipseau. Primise şase lire pe ele, ceea ce era cu patru lire mai mult decât credea el că valorau. Fusese mult prea ocupată cu plânsul ca să-i vadă palma ce avea s-o lovească atunci.

Sorbi cu grijă din vinul ei; îl simţi pe limbă acru şi cu gust de fructe.

– Cele mai bune momente din viaţa mea au fost legate de pictură. Poate de *asta* am venit aici, nu datorită unei mari chemări sau vreunui talent deosebit.

Morel dădu din cap ca pentru sine, de parcă tot ce îi povestise i-ar fi confirmat o idee proprie, apoi o lăsă în pace să mănânce şi începu să discute cu sora lui tăcută despre o scrisoare pe care o primise de acasă.

Când Morel le lăsă singure, Maud se simţi brusc jenată de acea intimitate forţată cu Sylvie. Servitoarea goli masa, iar Sylvie se aşeză la pian şi cântă câteva note la întâmplare. Maud aşteptă până când servitoarea îşi luă rămas-bun. Vorbiseră în franceză cât timp fusese de faţă fratele ei, dar Maud se gândea acum la îndatoririle ei şi trecu la engleză.

– Sylvie, ai putea să-mi arăți desenele tale? Ca să văd ce te pot învăța.

Sylvie se răsuci de lângă pian și-și supse obrajii.

– Mă tem că o să crezi că sunt o mare toantă. Nu sunt bună deloc. E doar planul fratelui meu de a mă ține ocupată. El îmi cumpără opiu doar dacă-i arăt caiete de schițe pline cu desene cu fructe. Nu e un... – căută cuvântul – târg ciudat?

Maud fu șocată s-o audă vorbind despre opiu atât de sincer și de deschis și se întrebă dacă nu cumva mărturisirea ei era o provocare. Îi spuse calmă:

– Sylvie, dacă tot trebuie să le faci, măcar să le faci cât de bine poți.

Tânăra femeie oftă, dar plecă de lângă pian dând din cap și se întoarse după câteva minute cu un bloc de desen cu copertă verde; se așeză pe canapea lângă Maud, ținându-l pe genunchi pentru o clipă înainte de a i-l da. Maud îl deschise cu un zâmbet încurajator și se uită la desene. Fuseseră făcute în grabă, asta era sigur, dar dovedeau că Sylvie putea vedea cu adevărat ce se afla în fața ei și avea o idee despre cum se ținea un creion în mână.

– Sunt proaste, nu-i așa?

– Nu, deloc. Doar că ai nevoie de puțină îndrumare. Maud arătă spre foaia pe care era desenată masa din fața lor, cu o lampă în mijloc. Vezi, tu desenezi ce știi că e acolo, nu ceea ce vezi.

Sylvie atinse hârtia, părând foarte concentrată.

– Sylvie, trebuie să eviți să mai desenezi contururi dacă vrei să progresezi. Noi vedem marginile lucrurilor datorită schimbărilor de lumină și de culoare, nu pentru că au o linie în jurul lor.

Sylvie dădu din cap încet, apoi își puse blocul de desen înapoi în poală. Maud se temu că o descurajase.

– Cel mai bun lucru pe care l-am putea face ar fi să mergem undeva și să încercăm să desenăm ceva împreună.

Se uită în sus și pe fereastra din fața lor, exact atunci când vântul aruncă niște stropi de ploaie pe geam, ca o mână de nisip.

Sylvie râse.

– Maud, zeii spun nu! Apoi, imediat, lumina îi dispăru din ochi și căscă. Întotdeauna mă odihnesc puțin după prânz. Peste o oră poți să vii să bați la ușa mea și poate ieșim atunci.

– Cum dorești, zise Maud nesigură.

Nu se gândise profund la relația ei cu Sylvie și la ce ar fi presupus aceasta. Gândurile ei fuseseră concentrate doar asupra respectabilității postului, fiind urmate de viziunea fericită a mâncării, a căldurii și a confortului; acum își dădea seama că, într-o oarecare măsură, era animalul de casă al lui Sylvie, chiar dacă o aparență politicoasă putea fi menținută.

– Maud, dacă vrei să te plimbi până atunci, poți s-o faci. Aici nu ești la închisoare. Poartă-te ca și cum ai fi la tine acasă, continuă fata.

Maud se simți respinsă, dar pe de altă parte fu recunoscătoare pentru puținul timp pe care-l avea pentru ea însăși. Se putea gândi mai mult la cum s-o instruiască pe Sylvie – putea căuta locuri interesante în care ar fi putut să stea și să deseneze împreună când era vreme bună.

Sylvie se ridică și, cu blocul de desen ținut neglijent pe lângă ea, se pregăti să plece din cameră. În prag se opri și se uită înapoi.

– Maud, nu e nevoie să intri în camera mea. Poți să bați la ușă și o să vin aici un pic mai târziu.

Maud se retrase în camera ei. Găsi pe pat un plic cu numele ei pe el. În timp ce-l ridică, degetele ei atinseră ușor bumbacul cuverturii în drumul lor spre hârtia groasă. Confort. Plicul conținea două bancnote de cincizeci de franci și un mesaj de

la domnul Morel, prin care-i cerea să folosească banii pentru orice lucruşoare de care ar fi avut nevoie ca să se simtă ca acasă printre ei. Menţionă că banii erau, bineînţeles, în plus faţă de plata ei săptămânală. Maud se trânti pe pat şi se holbă la bancnotele roz cu albastru şi la hârtia lor acoperită cu gravuri reprezentând ancore şi heruvimi. Nicio împărătească nu şi-a simţit averea atât de mare şi de inepuizabilă precum Maud în clipa aceea. Își ridică puţin capul – un miros puţin dulceag, intens și înţepător ajungea până în cameră. Își ascunse banii în capacul cutiei cu materiale pentru pictură și plecă din apartament.

Înmormântarea, pictură în ulei pe pânză, 64,8 x 76,3 cm

Paleta îngustă de culori sugerează răceala fizică şi spirituală a acestui tablou, iar cadrul forţează privitorul să ia parte la scenă, în loc să fie un simplu observator. Mormântul se află la picioarele noastre; siluetele îngrămădite în cadru sunt la nivelul umerilor noştri. În depărtare, în partea dreaptă, o crăpătură în nori permite licăririi unei raze de soare și căldurii colorate să intre în scenă, deși nu putem spune dacă este simbolul speranţei sau iluzia zorilor de zi. Niciuna dintre persoanele care înconjoară mormântul nu a observat-o; e o rază de lumină oferită doar artistului și acum privitorului.

Fragment din notele de catalog ale expoziţiei „Iarnă la Paris: comori anonime din colecţia Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Capitolul 7

În curând, zilele începură să decurgă după un model. Maud părăsea apartamentul în fiecare dimineaţă, înainte ca domnul Morel sau sora lui să se trezească; își lua micul dejun într-un local de la intrarea din Passage des Panoramas, apoi era gata să-și înceapă ziua de lucru cu o ușurinţă și o bucurie cu care nu era obișnuită. Atelierul devenise acum un loc mult mai primitor. Tanya o transformase în favorita ei și, observând că siluetele lor erau practic identice, îi oferise încă două dintre rochiile ei vechi: o rochie de lucru de culoare gri-deschis și o altă rochie de plimbare, ceea ce însemna că nu mai trebuia să se simtă rușinată atunci când se plimba pe bulevarde cu Sylvie, după-amiaza. Celelalte femei începură să se deschidă și ele faţă de ea. O tachinau în legătură cu norocul ei și, când râdea și le dădea dreptate, o plăceau pentru asta. În următoarea săptămână, când podiumul fu ocupat de un alt model, Maud își dădu seama că n-avea nicio idee despre viaţa pe care o ducea Yvette atunci când nu era la atelier cu ele. O întrebă pe Tanya despre ea la un ceai.

– O, doar știi că Yvette e un copil al Montmartre-ului, spuse ea dând din mână și aproape răsturnând ceașca pe care

o ţinea Francesca. Când nu-i aici, e cu celelalte modele din Place Pigalle. Bătrânul Degas a folosit-o destul de mult în trecut. Şi, de obicei, are câte un prieten cu care se distrează. Eu îi invidiez libertatea, voi nu? Maud dădu din cap. Chiar n-o invidiezi? Tanya păru un pic încurcată. Sunt eu mai prostuţă? Ştiu că trebuie să fie greu să fii sărac, dar e greu şi să fii atât de hărţuit şi de urmărit ca mine. Mătuşile mele organizează o cină festivă săptămâna viitoare şi asta înseamnă că trebuie să merg din nou pe Rue Taitbout în după-amiaza asta, ca să-mi ajusteze o rochie, când, de fapt, eu aş vrea să muncesc.

Francesca fu pe punctul să se înece cu ceaiul, iar Tanya păru sincer necăjită.

– O, nu râdeţi de mine!

Maud îi oferi o prăjitură.

– Tanya, îţi promit că n-o să te mai invidiez.

Rusoaica păru să se potolească puţin.

– Eşti foarte amabilă, Maud. Ai vrea să vii la cină? Aş putea să-ţi mai împrumut rochia.

– Nu, mulţumesc. Nu cred că pot folosi apartamentul familiei Morel ca şi cum ar fi un fel de hotel. Sylvie nu iese, aşa că nu pot ieşi nici eu. La primăvară, după ce pleacă ei din Paris, o să vin să te vizitez când vrei.

În acel moment, Maud îşi dădu seama că domnişoara Claudette era la un cot de ele, aşteptând o ocazie de a vorbi.

– Doamnelor, voiam să vă spun că înmormântarea lui Rose Champion va avea loc mâine-dimineaţă. Mătuşa ei a venit la Paris ca să se ocupe de ea. Voi participa şi eu. Dacă vreuna dintre voi vrea să meargă, putem pleca de-aici împreună.

– Domnul Lafond...? întrebă Francesca, iar Claudette dădu din cap.

Ele înţeleseră. Veniturile maestrului lor depindeau de buna lui reputaţie, iar participarea lui la înmormântare ar fi putut

atrage atenţia asupra naturii sordide a morţii domnişoarei Champion. Tanya vorbi în numele lor:

– O să mergem.

Domnul Lafond nu dorise să participe personal la înmormântare, dar îi oferi lui Claudette bani pentru un taxi care să le ducă acolo. Era o zi rece, dar senină, iar femeile se treziră respirând adânc aerul curat, bucurându-se de contrastul locului faţă de centrul oraşului, până când îşi amintiră care era treaba lor şi se liniştiră.

Mătuşa domnişoarei Champion şi preotul erau deja acolo, aşteptând lângă mormânt. Nu mai erau alte rude îndoliate. Mătuşa, care se prezentă drept doamna Fuller, păru distrasă şi epuizată, dar şi îndurerată de moartea nepoatei ei. Pălăria ei, de un violet-închis şi îngreunată de flori negre, părea zdrobită, iar pe fusta şi jacheta ei de lână se vedeau semnele călătoriei. Le cercetă cu o privire mioapă, iar mâna pe care i-o strânse Maud era umedă şi moale. Preotul recită slujba mecanic, iar groparii îşi începură munca. În timp ce Maud îi adresa vorbele care se cuvenenau, mâna ei umedă se strânse un pic.

– Eşti englezoaică? Şi artistă?

Doamna Fuller părea plină de speranţă.

– Da, sunt.

– O, te rog, spune-mi ce-ar trebui să fac cu tablourile pe care le-a lăsat Rose. Sunt doar patru. Le am în taxi, dar ştiu că soţului şi fiului meu nu le vor plăcea. Nu sunt vesele. Mie-mi plac mai mult tablourile pe care Rose le-a făcut atunci când era mică, deşi nici printre acelea nu sunt multe prea vesele... Glasul îi pieri şi se opri în mijlocul amintirilor. A fost întotdeauna un copil dificil. Mi-am dorit mereu o fetiţă, dar ea nu m-a plăcut niciodată. Cu toate astea, nu pot să-i arunc

tablourile. Of, nu-mi place deloc să călătoresc în perioada asta a anului. E o zi frumoasă, dar sunt prea multe mașini.

Își scoase din poșetă o batistă și-și sufla nasul.

Maud era pierdută. Poate că un negustor ar fi luat tablourile, deși sărăcia lui Rose indica faptul că nu reușise să-și vândă prea multe lucrări. Chiar dacă ar fi găsit pe cineva care să le ia, ideea de a căra pânzele de la un magazin la altul și de a aranja apoi ca banii să fie trimiși în Anglia îi părea o sarcină anevoioasă, mai ales că era angajată să-și petreacă timpul cu Sylvie.

– O să le cumpăr eu, spuse Tanya.

Surprinsă, doamna Fuller se uită în sus la ea, apoi își lăsă ochii să coboare asupra hainei tivite cu blană a Tanyei, asupra pălăriei ei mari și a perlelor din urechile ei.

– Dar nici măcar nu le-ați văzut, spuse ea bănuitoare, cu fața zbârcită ca o bucată de pânză de in stoarsă.

– Nu contează. Cunosc munca domnișoarei Champion și am admirat-o foarte mult. O să le iau pe toate patru și o să vă plătesc cincizeci de franci pentru fiecare.

Claudette își dădu ochii peste cap și chiar Francesca păru un pic șocată. Doamna Fuller își ridică privirea spre Maud, scoțându-și un pic limba din gură ca să-și umezească buzele.

– Domnișoară Heighton, e un preț corect? La urma urmei, am auzit de la soțul meu că anumite tablouri, care sunt niște mâzgăleli oribile, sunt vândute pe mii de franci, iar biata Rose nu va mai picta niciodată. Nu le face asta să valoreze mai mult?

Maud îi vedea pe angajații cimitirului continuând să umple mormântul lui Rose în spatele lor. Încercă să răspundă cu calm.

– Doamnă Fuller, zise ea, Rose a fost o artistă talentată, dar complet necunoscută aici sau la Londra. E puțin probabil că veți reuși vreodată să vindeți acele pânze altcuiva, darămite pentru opt lire pe fiecare. Oferta domnișoarei Koltsova este foarte generoasă.

– Chiar este? Doamna Fuller își strânse ochii și se uită la Tanya dintr-o parte și, chiar dacă ar fi trebuit să fi priceput că a fost înțelcasă, adăugă: Domnișoara e evreică?

– Nu sunt, spuse Tanya. Dar nu înțeleg ce importanță are asta.

Doamna Fuller zâmbi timid.

– Oricum, sunt sigură că te pricepi să umbli cu banii. Cu toate astea, se pare că trebuie să vă cred că e un preț corect. Sărăcuța de Rose, o pierdere grea pentru noi toți. Ai banii la tine? Mă așteaptă taxiul la poartă.

În acea după-amiază, Sylvie acceptă să meargă cu Maud la Grădinile Luxembourg pentru că ziua era în continuare frumoasă. Își luară blocurile de desen cu ele și găsiră un loc lângă marele lac octogonal, în fața palatului, unde copiii își împingeau bărcile cu pânze închiriate pe apele unduioase. Maud îi sugeră lui Sylvie să încerce să deseneze una dintre urnele ornamentale, gândindu-se că liniile curbe ale formei acesteia și mărimea ei vor reprezenta un exercițiu util pentru mâna fetei, mai ales că umbrele lungi ale după-amiezii cădeau peste ea, creând modele contrastante de lumini și umbre. Maud privi copiii pentru o vreme, concentrarea intensă a micilor marinari care înfruntau vântul cu pânzele lor cât batistele, făcând-o să zâmbească și ascultă sunetul pașilor ce alergau pe cărările acoperite cu pietriș și chicotelile lor. Vizavi de ele, mică în fața zidurilor palatului pal, o fată care nu avea mai mult de șase ani se distra cu diaboloul ei, învârtind cilindrul de-a lungul sforii, aruncându-l și prinzându-l, în timp ce mama ei stătea prin apropiere, ridicându-și din când în când privirea de la cusătura ei ca să aplaude eforturile fiicei ei. Cu toate astea, nimic nu-i atrase atenția în mod deosebit, așa că Maud începu să schițeze ce văzuse în acea dimineață,

ziua senină şi micul grup de oameni îndoliaţi tremurând în jurul mormântului. Începu să-i povestească lui Sylvie despre înmormântarea săracăcioasă şi despre lăcomia mătuşii domnişoarei Champion.

– Maud, faptul că tu ştiai despre tablourile nepoatei ei că valorează foarte puţin, nu înseamnă că şi ea ştia asta. Şi, gândeşte-te, nu sunteţi învăţaţi voi, englezii, încă din ziua naşterii, că fiecare străin pe care-l întâlniţi încearcă să vă ia banii? Ea făcea doar ce era învăţată să facă şi nu poţi să-i reproşezi asta unui om. Sylvie înjură în şoaptă. N-o să reuşesc niciodată să fac asta. Arată ca un ghiveci de flori.

Maud se aplecă şi-i cercetă munca.

– Nu apăsa atât de tare şi nu mai încerca să faci linii atât de lungi. Sylvie încercă din nou. Da, aşa e mai bine. Cred că eşti prea înţelegătoare cu doamna Fuller. Stătea în faţa mormântului nepoatei şi se gândea la profitul pe care putea să i-l aducă moartea ei. Cum ar putea să fie cuviincios un astfel de lucru?

– Cuviincios? Ei, aş! La fel ar face orice persoană dacă nu ar fi foarte ataşată de cel care a murit. Şi cred că e o greşeală foarte uşor de făcut. Cine ştie ce-l poate îmbogăţi pe un pictor, lăsându-l pe altul sărac? Îşi lovi uşor desenul cu creionul. Cum ar fi dacă aş ţine în sus schiţa mea, spunând că e noua artă? Foarte rară şi valoroasă... Daţi-mi două sute de franci pe el.

Maud se uită la desenul diform, cu liniile lui groase.

– Nimeni nu te-ar crede.

Sylvie păru triumfătoare.

– Dar asta n-are nicio legătură cu desenul meu urât. E doar pentru că nu am publicat mai întâi un manifest. Tot ce valorează mulţi bani în lumea asta este astfel pentru că cineva a spus tare: „E ceva frumos şi rar". Fiecare operă de artă e rară pentru că un om are un număr limitat de ore de viaţă şi de piese de artă pe care le poate realiza. Tot ce trebuie să faci e să

convingi oamenii că arta e frumoasă... sau măcar inteligentă. O să scriu un articol pentru un ziar în care o să mă proclam un geniu, apoi o să putem să vindem asta – scutură foaia cu unghia ei fină – pentru o sută de franci. Lucrarea rară a unui geniu. Se aplecă și ridică între degetul mare și cel arătător o pietricică de un liliachiu-deschis. Dacă în lume ar exista foarte puține pietre ca asta și un milion de tone de diamant, reginele ar purta pietre în coroanele lor, iar diamantele s-ar pune pe pasarele. Frumoase și rare. Sunt frumoase pentru că sunt rare sau pentru că am fost învățate să credem că sunt rare și că le putem transforma în bani?

Maud se simți ciudat de tristă auzind aceste idei.

– După cum spui tu, pare o șmecherie.

Sylvie ridică din umeri. Fie din cauză că nu era mulțumită de desenul ei, fie pentru că nu se odihnise după prânz, starea ei deveni dintr-odată proastă.

– Vino cu mine! Poate că știu prea puține despre artă. Trebuie să mă educi. Locul ăsta e plin de magazine de artă și de cărți despre artă. Hai să mergem acum!

Maud începu să-și adune materialele, simțind nerăbdarea lui Sylvie, și apoi se lăsă târâtă pe Rue de Tournon. Librăria în care se-ntâmplă să intre Sylvie se afla pe Rue Saint-Sulpice și, chiar dacă inițiativa și planul fuseseră ale ei, de îndată ce intrară în magazin, deveni clar că nu dorea decât să iasă. Librarul era un tânăr cu un zâmbet plin de solicitudine, încercând, în mod evident, să ajute, dar Sylvie își făcu cele câteva cumpărături cu un aer distras. Maud găsi o traducere a lui Ruskin și, chiar dacă îl considera un pic demodat, îi oferi cartea lui Sylvie, ca pe un punct sigur din care să-și înceapă lecturile.

– Foarte bine, Maud. Cum vrei tu, spuse Sylvie grăbită.

Mai alese două sau trei volume dintre cele pe care librarul i le puse în față pe tejgheaua lustruită, apoi i le înmână fără să-l privească.

– Și acestea.

Maud se gândi la cărțile ei dragi și pierdute și se întrebă unde ajunseseră.

În timp ce el lega pachetul, Sylvie începu să bată din picior, iar când îi dădu banii, degetele îi tremurară. Maud rămase tăcută și se lăsă scoasă la repezeală din magazin și dusă înapoi pe Rue de Seine fără niciun comentariu. De îndată ce se întoarseră în apartament, Sylvie îi puse pachetul în brațe.

– Deschide-l dacă vrei!

Apoi plecă în camera ei fără să mai spună un cuvânt.

Maud luă cărțile în sufragerie și desfăcu hârtia pachetului. Educația ei în istoria artei fusese una la mâna a doua până când venise la Paris. Fusese o minune să vadă pe viu imaginile pe care învățase să le recunoască din reproduceri neclare, de parcă soarele ar fi început să alunge dintr-odată ceața din vale și să dezvăluie peisajul. Își dădu jos pălăria și mănușile și se așeză la masă, dar nu deschise cărțile. În schimb, se gândi la tablourile ciudate și inestetice pe care Tanya le cumpărase de la doamna Fuller și la ce spusese Sylvie despre artă. Se întorseseră la Passage des Panoramas înainte de a examina tablourile lui Rose și o făcuseră într-o tăcere tristă. Paleta fiecăruia era limitată și întunecată – lacuri violet cu roibă maronie, cu tușe șterse de galben lămâie care să sugereze sursele slabe de lumină venind din afara cadrului. Erau pictate neglijent, ca niște schițe din loc în loc, plasamentul era ciudat, turtit, iar perspectiva era pierdută și înclinată. Unde ochiul s-ar fi așteptat să vadă în cadru mai multe, acolo nu era decât o absență întunecată a formelor; numai pe margini pândeau siluete, înghesuite în compoziție de parcă ar fi fost irelevante, deși erau singurele lucruri interesante pe care le oferea artista. Mahalalele Parisului. O masă lungă, înconjurată de siluete costelive și gheboase, cu degetele cenușii încovoiate în jurul castroanelor din lemn. O femeie se rezema de unul dintre

stâlpii eleganți de iluminat, dar era zdrobită de întunericul din jurul ei. Nicio stradă din Orașul Luminilor nu era la fel de întunecată cum o pictase Rose pe aceea. Dacă o priveai destul de mult, întunecimea părea să clocotească de fețe realizate pe jumătate, pictate ca un strat de întuneric deasupra unui întuneric și mai adânc.

Domnișoara Claudette atinse silueta pe jumătate vizibilă a femeii, simțind grosimea vopselei.

– Nu înțeleg, spuse ea, iar Maud își dădu seama că avea lacrimi în ochi.

Americanca se uită peste umăr și tresări.

– Ți-ai irosit banii.

Tanya îi aruncă o privire tăioasă.

– Nu cred c-am făcut asta. Încerca și ea să realizeze ceva...

Francesca își prinse din nou paleta de degetul mare și-și reluă locul de lângă sobă.

– Pot să-i respect încercarea, dar eu n-am învățat să pictez ca să fac lumea să pară mai mizerabilă decât este. Eu pictez lumea ca s-o sărbătoresc.

Se auzi un murmur de acord în toată camera.

Tanya își mușcă buza și puse tabloul jos. Maud nu știa sigur dacă o făcuse cu respect sau cu frică.

– Maud, tu ce crezi? Eu cred că Rose era aproape un geniu. Dar unele dintre ele par făcute fără îndemânare, iar Francesca are dreptate – chiar dacă sunt inteligent realizate, sunt totuși foarte urâte.

Maud nu spuse nimic, ci doar oftă și continuă să-și pregătească paleta pentru ce mai rămăsese din orele dimineții. Tablourile lui Rose îi apăreau în fața ochilor, insistând să se suprapună peste vederea ei. „Ce poate surprinde pictura? o întrebau ele. Ce poate face vizibil ceea ce e ascuns? Sunt aceste imagini mai adevărate decât femeile voastre drăguțe care pozează pe un tron de model cu buzele lor un pic înroșite?“

Pe Rue de Seine, Maud simţi pe hol *mirosul greu şi* dulceag şi merse direct în camera ei, luând cartea lui Ruskin drept companie. Pentru o clipă, i se păru că purtase fantomele lui Rose Champion până în cameră. Umbrele adânci păreau să fie pline de demonii ei, care şopteau purtându-şi întunecimea în spate. Respiraţia lor avea un miros greu şi dulceag. Aprinse becul, deschise fereastra, rămase lângă ea şi lăsă aerul rece să intre în cameră până când demonii plecară şi camera fu din nou a ei. Intensitatea luminii o copleşi şi numai după ce puse o eşarfă subţire peste jaluzele se simţi destul de confortabil ca să citească. Părea că Ruskin nu avea nici îndoieli, nici demoni. Frazele lui grele, în stil baroc, o duceau cu gândul la rozeta din Notre Dame, culorile lor grele atârnându-i de cuvinte ca nişte mantii de încoronare.

În seara aceea, Maud îşi luă cina singură în salon şi adormi în camera ei cu mult timp înainte ca domnul Morel să se întoarcă acasă.

Capitolul 8

Odată cu trecerea zilelor, plimbările lor deveneau tot mai lungi, apoi, când se întorceau acasă, Sylvie începea să se uite prin cărţile de artă şi s-o întrebe pe Maud despre ce descoperea acolo. Maud îi schiţă portretul pentru prima dată după o săptămână de la sosire. O ploaie deasă le ţinuse în casă, dar Sylvie nu se retrăsese în camera ei şi în uitare. În schimb, se întinse pe şezlong, sub un peisaj pictat de Lavery, şi începu să răsfoiască paginile unei cărţi. Maud se apucă s-o schiţeze şi curând se pierdu cu totul în ceea ce făcea, fără să se mai poată gândi la altceva în afară de liniile de pe hârtie, până când Sylvie o întrebă cu o voce ciudată şi plângăcioasă:

– Maud, eşti aproape gata?

Maud se uită la ea, schimbându-şi perspectiva de la model la fată.

– Aproape. Încă o clipă.

Sylvie se holbă la ceasul de după umărul lui Maud. Dură mai mult de o clipă, dar, în secunda în care Maud îşi puse creionul jos, Sylvie plecă grăbită din cameră, lăsând-o pe Maud nedumerită. Totuşi, ieşi pentru a lua cina cu ea, purtându-se

distrat şi cu blândeţe şi zâmbind doar cu jumătate de gură – şi, chiar dacă nu mâncă foarte mult, fu totuşi acolo.

Sănătatea lui Maud se îmbunătăţi. Odihna, lipsa grijilor, mâncarea bună şi viaţa calmă din Rue de Seine o făceau un artist mai bun. Mâna îi era mai fermă, liniile mai încrezătoare, iar la Academie începu să utilizeze cu mai multă îndrăzneală culorile şi într-o manieră proprie. Simţea cum scăpa treptat de cătuşele despre care-i vorbise Tanya, greutatea lor căzându-i de pe încheieturi, iar când mergea prin Paris, între locul unde avea orele şi Rue de Seine, o făcea cu capul sus şi privind în jur. Strigătele vânzătorilor ambulanţi o acompaniau; bătrâna cu căruciorul plin de peşti scânteietori, albaştri şi argintii, aranjaţi în formă de evantai pe un pat de iarbă verde, şi fata, cam de vârsta ei, cu pielea albă ca laptele şi purtând bonetă, cu căruciorul plin cu grămezi de cartofi cu coji aurii şi multe verze, toate întoarse astfel încât să fie cu faţa spre orice client trecător cu frunzele lor pliate verzi ca malachitul, înconjurându-le ca nişte dantele şifonate. Fiecare vânzătoare îşi cânta chemările pentru gospodinele din cartier, ca o adevărată pasăre, fiecare în ritmul ei specific, ridicându-şi şi coborându-şi vocea: „fasole verde, cartofi", „am peşte la cincisprezece bani". În timp ce modelele se odihneau, Maud se alătură conversaţiei femeilor, nemaifiind obsedată de proviziile întinse pentru ele. Se uită împreună cu Tanya prin vechile cataloage ilustrate ale expoziţiilor, comparând liniile compoziţiilor, fanteziile aeriene ale simbolismului sau ciudatele spaţii goale ale lui André Sureda, cu încercările lui de a surprinde lumina prin ceaţă în stilul lui Turner.

În unele după-amiezi, Sylvie schimba programul de desen şi cerea să facă un mic ocol prin Grădinile Tuileries, apoi de-a lungul străzii Saint-Honoré, ca să se poată uita la vitrine. Ceea

ce se etala în acestea devenea tot mai splendid cu cât se apropia mai mult Crăciunul: cofetăriile erau pline de grămezi mari de pricomigdale în culori pastelate sau de trufe ca niște resturi de mătase comestibilă, presărate cu fulgi aurii; papetăriile aveau vitrinele încărcate cu topuri de hârtie de scris de culoarea untului și de stilouri sclipitoare argintii, iar mercериile erau împânzite de o explozie de dantele.

Într-o astfel de plimbare, Sylvie susținu că nu este obosită atunci când ajunseră la Place de la Madeleine și, în ciuda vremii amenințătoare, insistă să o ia pe Rue Royale. Acolo se confruntară cu o adunătură zăpăcitoare de umbrele întunecate, pentru că, pe trotuarele aglomerate, clienții Parisului se protejau, atât pe ei, cât și cumpărăturile lor, de rafalele bruște de ploaie. Zăngănitul roților de metal pe pavajul de piatră părea mai puternic decât de obicei, iar Maud simți cât de ciudat era să se afle pe străzile largi ale Parisului având o vedere atât de limitată. Când privea în spatele ei, fațada cu colonade ca niște turnuri a bisericii Madeleine se vedea din când în când printre valurile tulburate de mătase lucioasă, ca un vis febril cu temple din Grecia Antică.

– Aici, zise Sylvie, luând-o de braț și conducând-o imediat spre calmul relativ al unui magazin de bijuterii aflat la mijlocul străzii.

Interiorul era un vis diferit, cu oglinzi și cu lemn vopsit în alb, auriu și verde pal, cioplit pe alocuri ca să imite draperiile. Lumina de sus era colorată în turcoaz și în galben pal. Vânzătorul stătea în spatele unei tejghele mici și rotunde, plasate în centrul camerei, iar în spatele lui se afla un mozaic reprezentând un păun care-și întindea aripile pe perete.

Sylvie se îndreptă imediat spre o cutie sprijinită pe niște picioruțe subțiri, sculptate în lemn, care conținea un singur colier din sticlă opacă. Părea făcut din zăpadă. În magazin mai erau trei femei și toate se mișcau cu grația lentă a bogăției.

ce se etala în acestea devenea tot mai splendid cu cât se apropia mai mult Crăciunul: cofetăriile erau pline de grămezi mari de pricomigdale în culori pastelate sau de trufe ca niște resturi de mătase comestibilă, presărate cu fulgi aurii; papetăriile aveau vitrinele încărcate cu topuri de hârtie de scris de culoarea untului și de stilouri sclipitoare argintii, iar merceriile erau împânzite de o explozie de dantele.

Într-o astfel de plimbare, Sylvie susținu că nu este obosită atunci când ajunseră la Place de la Madeleine și, în ciuda vremii amenințătoare, insistă să o ia pe Rue Royale. Acolo se confruntară cu o adunătură zăpăcitoare de umbrele întunecate, pentru că, pe trotuarele aglomerate, clienții Parisului se protejau, atât pe ei, cât și cumpărăturile lor, de rafalele bruște de ploaie. Zăngănitul roților de metal pe pavajul de piatră părea mai puternic decât de obicei, iar Maud simți cât de ciudat era să se afle pe străzile largi ale Parisului având o vedere atât de limitată. Când privea în spatele ei, fațada cu colonade ca niște turnuri a bisericii Madeleine se vedea din când în când printre valurile tulburate de mătase lucioasă, ca un vis febril cu temple din Grecia Antică.

– Aici, zise Sylvie, luând-o de braț și conducând-o imediat spre calmul relativ al unui magazin de bijuterii aflat la mijlocul străzii.

Interiorul era un vis diferit, cu oglinzi și cu lemn vopsit în alb, auriu și verde pal, cioplit pe alocuri ca să imite draperiile. Lumina de sus era colorată în turcoaz și în galben pal. Vânzătorul stătea în spatele unei tejghele mici și rotunde, plasate în centrul camerei, iar în spatele lui se afla un mozaic reprezentând un păun care-și întindea aripile pe perete.

Sylvie se îndreptă imediat spre o cutie sprijinită pe niște picioruțe subțiri, sculptate în lemn, care conținea un singur colier din sticlă opacă. Părea făcut din zăpadă. În magazin mai erau trei femei și toate se mișcau cu grația lentă a bogăției.

Erau la fel de magnifice și de strălucitoare precum magazinul în sine. Vânzătorul ieși de după tejghea și se apropie de Maud. Zâmbetul lui politicos nu ajunse până la ochii ei.

– Domnișoară, pot să vă arăt ceva?

Maud simți privirile apăsătoare ale celorlalte femei ațintite asupra ei, asupra rochiei ei negre de lână merinos și a coafurii ei aranjate cu neglijență. Își îndreptă spatele și răspunse cu un zâmbet care nu prea era al ei:

– Mă-ndoiesc, domnule. Mărfurile dumneavoastră sunt un pic cam bătătoare la ochi pentru gustul meu.

Vânzătorului îi înțepeni zâmbetul pe față și rămase pe jumătate aplecat, de parcă ar fi fost cioplit de aceeași mână tremurătoare care crease tot ce-l înconjura.

– Și toate sunt teribil de scumpe! spuse el foarte încet. În fiecare zi, o mulțime de doamne englezoaice fac observația asta. Mă-ntreb de ce mai vin aici. Își lăsă privirea să coboare asupra rochiei ei sărăcăcioase și peste pielea ei nepudrată și înroșită de frig. Nu par să-nțeleagă deloc moda pariziană.

Maud i-ar fi dat cu plăcere o palmă peste față, dar nu se putea feri astfel încât să nu se vadă peste umărul lui într-una dintre numeroasele oglinzi plasate în magazin. Arăta ca o femeie de la țară într-un tribunal.

Sylvie termină de contemplat colierul expus din sticlă înghețată și înaintă spre ei, pășind pe nesimțite pe podeaua de mozaic.

– Maud, draga mea, îmi pare rău că te-am lăsat să aștepți, spuse ea, apoi se întoarse spre vânzător.

El îi luă gulerul de zibelină al hainei de iarnă și se aplecă mai mult.

– Domnule, vă rog, niște broșe. Am nevoie de ceva micuț care să mă înveselească pe vremea asta rea. Îmi puteți prezenta o colecție?

Maud aşteptă lângă uşă, privind oamenii care ieşeau, în timp ce Sylvie examina tot ce-i arăta vânzătorul. Celelalte femei circulau prin magazin, câteva intrară, altele ieşiră, iar Maud le observă cum se admirau şi se cercetau una pe alta până când Sylvie fu gata de plecare. Atât ea, cât şi vânzătorul aveau un aer vag de dezamăgire. Se pare că ajunseseră la concluzia că nu era nimic potrivit pentru ea acolo, printre bijuteriile albastre, aurii şi smălţuite. Îşi dădură mâinile cu o expresie reciprocă de stimă şi regret, apoi Sylvie o luă pe Maud de braţ şi o conduse înapoi pe Rue Royale, apoi în jos spre Place de la Concorde, cu umerii un pic lăsaţi.

Maud se aştepta ca ea să-i sugereze să se întoarcă spre casă, dar o luară pe după colţ şi se treziră în faţa noului Hotel de Crillon. Ajunse acolo, Sylvie îşi lăsă deodată capul pe spate şi începu să râdă – era un râs adânc, din inimă, pe care Maud nu-l mai auzise de la ea până atunci şi îi plăcu. O trase pe Maud sub copertina sprijinită de colonadă. Umbrele după-amiezii erau luminate de candelabrele de cristal care străluceau în sala de mese a hotelului. Îşi deschise palma şi Maud văzu pe mănuşa ei albă o broşă de mărimea unui ou de găină. Era un oval din email turcoaz mărginit cu aur, cu forme de lotuşi de un albastru mai închis răspândite în jurul lui, şi un pandativ de opal alb ca laptele prins de un lănţişor de aur.

– Ha, ha! râse ea, arătându-şi dinţii mici şi albi. Asta o să-l înveţe minte pe poponarul ăla neobrăzat. Cum a putut să fie atât de arogant cu prietena mea? Va trebui să lucreze o lună ca să plătească pentru ce a pierdut.

Vorbea în franceză, iar în vocea ei se simţea ceva malefic.

Maud privi în jur îngrozită.

– Sylvie, nu cumva ai *furat-o?*

Fata o strecură în buzunarul hainei.

– Da, am furat-o, şi încă într-un mod genial. Vor trece câteva ore bune până când ticălosul acela scârbos o să realizeze.

Apoi revenul la engleza, pronunțând din nou cu mândrie: Acum, ce-ai zi să luăm ceaiul la Smith and Sons? Poți să alegi The Times în timp ce beau un Earl Grey, iar eu o să mă bucur că sunt la Londra.

Încercă s-o ia din loc, evident încântată de tot ce făcuse, Maud întinse o mână pentru a o opri.

– Sylvie, nu poți să furi. Trebuie s-o duci înapoi imediat.

– Nu vreau Maud, până la urmă, am făcut o pentru tine. Acum, haide să mergem la ceai.

– Sylvie, va trebui să îi spun asta fratelui tău.

– Nu-mi pasă ce-o să faci atâta vreme cât vii cu mine acum. O să mor de frig dacă mă mai ții de vorbă aici chiar și o secundă.

—m—

Maud îi lăsă lui Morel un bilețel politicos înainte să se ducă la culcare și îl găsi așteptând-o a doua zi de dimineață în sufragerie. Purta un halat lung de mătase imprimată și ce-i mai rămăsese din hainele de seară. Fața îi era puțin cenușie în lumina lămpii, iar Maud își dădu seama că încă nu se culcase. Îi explică ce se-ntâmplase, stând în fața lui în rochia ei de lucru, gata să plece spre atelier. Se gândi că, dacă ar fi fost pictați, ei doi ar fi reprezentat o alegorie a zorilor: ea, în picioare, reprezentând hărnicia, iar el, decadența istovită.

După ce o ascultă, Christian oftă adânc. Apoi, spre mirarea lui Maud, ridică din umeri.

– Pe Rue Royale, zici? Foarte bine, o să merg acolo azi, să le explic greșeala și să plătesc obiectul. Se uită în sus la ea, cu un zâmbet prudent pe față. Domnișoară Heighton, ești șocată?

– Mă tem că da, domnule.

Maud își ținea mâinile împreunate în fața ei, simțindu-se ca o guvernantă.

– Atunci, te rog să-mi accepți scuzele în numele lui Sylvie. Chiar mă temeam că, atunci când va începe să folosească mai puțin drog, își va relua aceste obiceiuri ciudate. Îi faci bine.

– Ce drog, domnule?

El se uită în sus la ea, cu sprâncenele ridicate.

– Cred că a petrecut mai multe ore din zi cu tine decât odihnindu-se. Ora la care începe să fumeze e amânată treptat și așa, încetul cu încetul, se-ntoarce vechea Sylvie.

– Domnule Morel, așa o fi, dar nu puteți tolera furtul!

El păru amuzat, de parcă ea tocmai ar fi zis ceva drăguț.

– Bineînțeles că nu pot, dar mă bucură recuperarea ei. După atâția ani, în care a fost doar pe jumătate vie, prizonieră în visurile ei și abia văzând lumea exterioară... Orice probleme mi-ar face, mă bucur să o văd din nou interesată de viață.

Maud fu nevoită să se mulțumească și cu atât, așa că îl lăsă pentru a-și croi drumul spre Academie într-o stare distrată. Lucrarea nu-i merse bine în prima oră și încă se mai gândea la furtul lui Sylvie atunci când sosi Tanya. Poate de aceea nici nu observă starea proastă a rusoaicei până la următoarea pauză. În timp ce se adunară în jurul sobei, plângându-se de umezeală, Francesca îi spuse Tanyei ceva. Ea îi răspunse cu voce tare și cu întreruperi, fără ca Maud să înțeleagă cuvintele, apoi fugi din cameră, cu lacrimi în ochi. Servitoarea ei, Sasha, oftă și începu să-și strângă, fără prea mare grabă, trusa de tricotat. Maud își puse ceașca jos.

– Francesca! Ce naiba i-ai spus?

Cehoaica era puțin roșie la față, dar părea mai degrabă furioasă decât rușinată.

– Nimic! Doar că se plângea de jumătate de oră de cât de grea e viața ei la Paris și de cât de mult a durat ieri ajustarea rochiei ei și i-am spus că poate ar picta mai bine dacă ar petrece mai mult timp muncind decât la cumpărături. Maud, știu că e

prietena ta și că nu e o fată rea, dar n-am mai suportat s-o aud plângându-se.

Domnișoara Claudette se uită la ea întrebătoare.

– Eu o să plec, spuse Maud.

În timp ce ieșea din cameră, ridicându-și un pic fustele ca să urce pe scările strâmte, observă că servitoarea Tanyei se apucase din nou de tricotat.

O găsi pe Tanya adăpostindu-se în holul hotelului Chopin. Se prăbușise pe unul dintre fotoliile adânci din piele și plângea de-i ieșeau ochii din orbite. Bărbatul din spatele tejghelei păru ușurat când o văzu pe Maud venind și așezându-se lângă ea.

– Tanya, draga mea, ce s-a-ntâmplat?

Tanya răspunse smiorcăindu-se și chinuindu-se cu batista.

– Of, nimic! Cum să se întâmple ceva?

Se întoarse cu spatele la Maud, care nu mai putea vedea decât dantela ei tremurătoare de pe umeri.

– Tanya, nu fi prostuță! Ceva te-a supărat, așa că oprește-te din plâns pentru o clipă și spune-mi ce-a fost sau o s-o chem pe servitoarea ta. Mătușile tale s-au purtat prea aspru cu tine? Haide, promit că, cel puțin o jumătate de oră, n-o să fiu supărată pe tine pentru că ești frumoasă și bogată!

Rusoaica se mai opri puțin din plâns. Maud ridică o mână, iar tânărul nervos din spatele tejghelei se grăbi să vină și se aplecă să audă orice i-ar fi comandat.

– Un coniac mic și apă pentru prietena mea!

El se îndepărtă de ele fără să le întoarcă spatele, apoi se îndreptă și porni cu pași repezi ca să-i îndeplinească cererea. Maud își dori ca Tanya să-l fi văzut. Până când se întoarse el cu coniacul, într-o pahar rotund de mărimea capului ei așezat pe o tavă de argint de pe vârfurile degetelor lui, și-și făcu plecăciunea, plânsul Tanyei fusese înlocuit, din când în când, de smiorcăieli. Bău puțin coniac, apoi strănută ca o pisică.

– Acum poţi vorbi? o întrebă Maud. Te-au supărat mătuşile tale?

– Toată lumea spune că o să mă mărit cu Mihail Pavlovici Perov, spuse Tanya foarte încet, vârându-şi din nou batista sub mânecă. I-a scris tatălui meu ca să-i ceară permisiunea, iar mătuşile mele vorbesc despre asta ca şi cum ar fi ceva deja stabilit. Aseară am fost la cină în casa unuia dintre prietenii lor îngrozitori şi băteau apropouri despre asta în prezenţa tuturor.

Maud îşi aminti.

– Of, nu-mi spune că e vorba de tânărul acela cu un râs oribil.

– Ba da, şopti ea. Tatăl lui e foarte bogat – e importator de grâu, ca şi al meu, aşa că ar fi mai degrabă o fuziune de afaceri decât o căsnicie. Mihail Pavlovici le-a spus mătuşilor mele că i-ar prinde bine să mai rămână la Paris ca să-şi continue studiile în afaceri. Apoi, peste cinci ani, o să ne întoarcem la Sankt-Petersburg, unde o să mă pot lăuda cu eleganţa mea pariziană. Chiar aşa le-a spus. Lor li se pare fermecător, chiar dacă el râde de ele pe la spatele lor ca un ipocrit scârbos ce e.

Maud şi-l aminti holbându-se la dansatoarele de la Maxim, deşi nici măcar nu se prefăcuse că se uită la tablourile din casa domnişoarei Stein.

– Nu te poţi mărita cu el, îi spuse ea.

Tanya se întoarse spre ea cu ochii ei mari şi negri.

– Maud, nimeni nu s-a gândit să mă întrebe *pe mine*. Ce pot să spun eu? El e bogat, eu sunt bogată şi o să mă lase să-mi *cumpăr* tot ce vreau. Până la urmă, doar la asta mă pricep, nu-i aşa? La cumpărături şi, într-un fel... îşi flutură mâna-n aer... sunt un motiv ca bărbaţii să-şi dea bani unul altuia. Eu nu sunt o femeie. Sunt o desagă plină cu aur.

Maud începu să râdă. Tanya se uită în jos la mâinile ei, cu colţurile gurii zbătându-i-se.

– Maud, trebuie să mă mărit cu cineva. Şi nu există mulţi bărbaţi potriviţi. Ai mei sunt toţi încântaţi.

– Şi asta e suficient? întrebă Maud. Nu trebuie să existe măcar ceva simpatie, ceva afecţiune între voi?

– Nu ştiu. Cineva trebuie să aibă grijă de mine. Niciodată n-a trebuit să am grijă de mine singură şi poate că nu ar fi aşa de rău. Cred că va trebui să-i fac şi copii, dar sper că mă va lăsa să pictez în continuare.

– Tanya, nu vorbi aşa. Poate că ar trebui să înveţi să ai grijă de tine. Tatăl tău te-ar dezmoşteni dacă ai refuza să te căsătoreşti cu un bărbat pe care nu-l placi?

Tanya luă din nou paharul de coniac în formă de balon.

– Poate că nu. Deşi cred că ar face asta dacă aş hotărî să mă căsătoresc, de pildă, cu un bărbat fără bani. Se teme de aventurieri, firește – de asta sunt mătuşile mele tot timpul cu mine –, şi crede că, dacă tot mă bucur de averea familiei, am măcar datoria de a o spori, în loc s-o risipesc. Îşi ridică paharul la gură şi luă o înghiţitură mică. Maud, câte căsnicii fericite ai văzut tu?

Mama lui Maud se căsătorise cu un bărbat care nu era deloc demn de ea şi suferise enorm din cauza asta. Mama ei vitregă se căsătorise crezând că va urca pe scara socială, dar se trezise legată de un beţiv care-şi plângea de milă. Chiar dacă, atunci când îşi vizitase fiul, pe Albert, acum în grija lui James şi a Idei, venise cu negustorul de vite cu care se măritase la puţin timp după înmormântarea primului soţ. Păreau un cuplu fericit şi iubitor, dar, bineînţeles, erau doar la început.

– Vezi? N-ai nimic de spus, zise Tanya. Aşa că, dacă tot nu pot avea o căsnicie fericită, poate ar fi mai bine să rămân bogată în loc să mă îndrăgostesc de cineva care ar putea părea minunat, dar care ar trebui să se ducă la lucru în fiecare zi şi s-ar aştepta ca şi eu să muncesc ca să adunăm bani, fiind nevoiţi să căutăm locuri de unde să ne cumpărăm haine ieftine. Ar fi

plictisitor şi nu m-aş pricepe să trăiesc aşa. Şi, oricât de amabil ar fi un bărbat, nu ar mai avea răbdare cu mine atunci.

Maud o privi terminându-şi coniacul rămas şi se miră de tonul uşor melancolic al vocii ei. Îi trecură prin minte câteva remarci de-ale ei din ziua precedentă.

– Tanya, l-ai mai văzut pe Paul Allardyce?

Ea roşi.

– Mătuşile mele m-au dus la pădure. Ele cred că atmosfera din atelier îmi distruge tenul. A venit la noi, am vorbit puţin şi m-a întrebat de tine. Ţi-am mai povestit asta.

Maud dădu din cap. Încercarea Tanyei de a vorbi relaxat despre întâlnirea cu frumosul american ar fi fost cu adevărat captivantă, însă Maud era mult prea ocupată încercând să afle cât mai multe despre familia Morel, pentru a se obişnui cu noua ei viaţă de pe Rue de Seine. Aşa că nu o presă în legătură cu asta.

– Apoi s-a-ntâmplat să-l întâlnim la circ, când am ieşit în seara următoare. Şi l-am mai văzut şi la teatru o dată sau de două ori. E scriitor, aşa că n-o să aibă niciodată mulţi bani.

– Tanya, nu asta e cel mai important.

Rusoaica îşi puse coniacul pe masă şi-şi îndreptă spatele. Ochii încă îi mai erau roşii, dar îşi recăpătase controlul.

– Maud, ai fi spus tu asta acum câteva săptămâni, când nu mai puteai de foame? Continuă fără să aştepte un răspuns: Cred că aş putea să fac un lucru curajos în viaţă, dar să trăiesc fără mulţi bani ar însemna să fac ceva curajos în fiecare zi. Numai un nebun ar gândi altfel. Se ridică şi-şi netezi faldurile lungi ale rochiei, apoi i se adresă recepţionerului de după tejghea cu capul înclinat într-o parte şi zâmbind: Mulţumesc foarte mult. O să-mi trimit servitoarea să achite nota. El îşi exprimă în şoaptă mulţumirea de a fi fost de ajutor, apoi ea ieşi pe uşă cu capul sus, urmată de Maud ca de o umbră tristă.

Capitolul 9

Beţivul, pictură în ulei pe lemn, 45,7 x 40,7 cm

Fundalul e schiţat grosolan; în anumite locuri planșa din lemn e lăsată nepictată, iar tușele sunt subţiri și dezordonate, de parcă pensula abia ar fi suportat să creeze chipul. Observaţi fruntea aplecată și pielea albă-rozalie pătată, gura ușor deschisă și ochii mari. Puterea ei brută tulbură şi acum.

Fragment din notele de catalog ale expoziţiei „Iarnă la Paris: comori anonime din colecţia Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

15 decembrie 1909

Liniștea după-amiezii târzii din apartamentul de pe Rue de Seine fu brusc întreruptă de nişte bătăi grele și repezi în ușă. Maud își închise cartea și ieși din cameră, apoi ezită pe coridor. Nu aveau niciodată musafiri, iar ospătarul care le

aducea cina seara nu trebuia să ajungă decât peste cel puțin o oră, în plus, el nu bătea niciodată atât de tare în ușă, ci mai degrabă se anunța printr-o lovitură ușoară și le livra mâncarea cu delicatețea unei fantome. Ușa lui Sylvie rămase închisă.

Gândul că domnul Morel ar fi putut avea un accident o ajută să se hotărască. Maud deschise ușa, dar, în loc de administratorul care aducea un mesaj urgent, se găsi față-n față cu o femeie în vârstă. Se ținea foarte dreaptă, dar cu capul aplecat în față și cu buzele strânse, și se încrunta atât de tare, încât arăta de parcă ochii i s-ar fi înfundat în orbite. Haina îi era jerpelită și demodată; părul îi ieșea din agrafe, iar pălăria avea un aer ponosit. În jurul gâtului purta o blană de vulpe jerpelită, cu capul mic încă atașat și cu ochii negri de mărgele licărind. Expresia de pe fața femeii dezvăluia o mare scârbă, chiar dacă în zvâcnirea buzelor ei era ceva triumfător.

– Unde sunt? întrebă ea dintr-odată, uitându-se în jurul lui Maud prin apartament. Unde sunt dracii? I-am găsit! În sfârșit, i-am pus la pământ, monștri scârboși! O, drăcușori frumușei! Cât dorm ei de bine, știind că au furat și ultimul ban de la o văduvă sărmană! Nu c-aș fi fost săracă atunci... O, nu, eram bogată când i-am întâlnit – și-acum n-am niciun os de ros! Trăiesc din milă!

Femeia părea, evident, nebună.

– Cine sunteți și ce doriți? o întrebă Maud.

– Nu vreau nimic de la *tine*, târâtură proastă. Îi vreau pe Christian Gravot și pe târfa lui de nevestică!

Maud încercă să închidă ușa.

– Aici nu locuiește nimeni cu acest nume. O zi bună, doamnă!

Însă bătrâna fu rapidă și-și puse mâna în cadrul ușii. Maud nu putea s-o închidă decât dacă i-ar fi trântit-o peste degete și nu avea curajul să facă asta.

– Morel, atunci! Așa-și spun acum.

Era foarte aproape, dar Maud se temea că, dacă ar fi făcut un pas înapoi, femeia ar fi putut năvăli în apartament. Își simți inima bătându-i cu putere în piept.

– Nu sunt acasă. Poate doriți să vă lăsați cartea de vizită.

– Ha!

Femeia băgă mâna în geantă, continuând să blocheze ușa cu umărul, și scoase o bucățică de carton pe care o aruncă direct în fața lui Maud. Fata se feri, acoperindu-și ochii, iar hârtia căzu la picioarele ei. Femeia împinse ușa și o deschise de tot, apoi porni spre ea, urâtă ca o vrăjitoare. Maud simți panica tăindu-i răsuflarea.

– Uite-o! Crezi c-o să mă sune? Crezi c-o să mă viziteze la hotel? După toate scrisorile și telegramele pe care le-a primit de la mine și la care nu mi-a dat niciun răspuns, niciunul, de șase luni?

Făcu încă un pas în față și se holbă în jur, prin apartament, la florile de pe măsuța din hol, la podelele lucioase, la calmul și confortul elegant pe care-l emanau toate.

– Unde e el? Unde-i el acum? Spune-mi sau îți fac praf casa asta drăguță – și să nu crezi că poți să mă oprești. O să primesc ce mi se datorează.

– Domnul Morel e la clubul lui – Călătorii din Champs Élysées. Dacă aveți treabă cu el, duceți-vă acolo.

Vocea lui Maud se ascuțise în semn de protest. Femeia zâmbi, văzând-o pe Maud înspăimântată, iar vocea ei deveni blândă și lingușitoare. Se uită în sus la fată, printre genele ei subțiri și pale, cu niște ochi de șopârlă.

– Și târfulița care mă ținea de mână și-mi spunea „bunicuțo"? Unde e? Unde mi-a ascuns diamantele? Le-a mâncat ea? Sau el? O să primesc ce mi se datorează.

Maud nu se putu abține; aruncă o privire spre ușa lui Sylvie, iar bătrâna o văzu. Înaintă spre ușă, întinzându-și mâna ridată. Maud încercă să-i taie calea, dar nu reuși.

Pe scări se auzi un strigăt şi administratoarea apăru împreună cu soţul ei care urca greoi după ea. Bătrâna plecă de lângă uşa lui Sylvie ca să-i înfrunte.

– Uite-o şi pe bestia asta bătrână! spuse administratoarea, cu pieptul ei slab umflat de indignare şi cu pete roşii pe obraz. Îmi pare rău, domnişoară, dar a trecut de mine. Acum o să laşi doamnele în pace sau va trebui să te ia Georges de-aici şi să te care?

Puse mâna pe umărul bătrânei şi fu scuturată.

– Te-a plătit în avans, nu-i aşa, drăguţă? Te-a plătit în plus ca să-i păzeşti? Numără-ţi bănuţii înainte să plece. Atât îţi spun.

Soţul administratoarei îşi încovoie umerii.

– Ce crezi, bunicuţo, că poţi să vii aici ca să deranjezi oamenii? Ce fel de casă crezi că-i asta? Haide, ieşi afară, diavoliţă bătrână.

Femeia se uită în spate, spre uşa camerei lui Sylvie. Maud se întrebă dacă nu cumva îi trecea prin minte să dea buzna, forţând uşa, şi s-o atace pe fată. Maud îşi putea imagina toată scena: lupta groaznică, vaza spartă, ţipetele lui Sylvie şi urletele nebunei.

Georges făcu un pas mic în faţă, iar bătrâna se uită din nou la el şi bodogăni.

– Mi-e totuna! spuse ea pufnind şi strângându-şi haina în jurul ei. Atunci mă duc la club, acum că ştiu unde să-l caut. Şi-o să-mi cânt acolo cântecele. Apoi se întoarse spre Maud, cu ochii mici şi furioşi. Iar tu, târâtură proastă ce eşti, dacă mai ai o fărâmă de demnitate, ar trebui să-ţi iei haina şi s-o ştergi de-aici imediat.

Maud nu spuse nimic, fiind incapabilă să vorbească sau să acţioneze pentru a se apăra sau pentru a o salva pe Sylvie.

– Destul! E timpul să pleci, spuse Georges pe un ton ridicat, iar femeia se lăsă împinsă afară.

Maud își dădu seama că putea să se miște din nou și îi urmă până la parter, ca să-i vadă plecând. Bătrâna se tot întorcea spre ea ca s-o privească în timp ce coborau pe scări, bombănind întruna. În holul de la parter, izbucni din nou:

– Christian Gravot, o să te găsesc eu! Monstrule, o să te găsesc eu pe lumea asta sau pe cealaltă!

Maud se întoarse în apartament. Ușa camerei lui Sylvie era tot închisă; pentru o clipă, se gândi să bată în ea. Dar ce rost avea? Cartonașul pe care îl aruncase femeia încă zăcea pe podea. Maud se aplecă să-l ridice. Era o carte de vizită pe care scria: Doamna Prideux, Piața Saint-Pierre nr. 4, Luxeuil-les-Bains. O luă în camera ei și se holbă la ea în timp ce bătăile inimii îi încetineau, întorcându-se la ritmul normal. Bătrâna nu părea genul de om care să aibă o carte de vizită. Poate o găsise pe stradă.

Maud se așeză pe locul ei obișnuit de lângă fereastră și-și scoase blocul de desen, ascunzând cartea de vizită printre ultimele foi. Se gândi la ce-i spusese Tanyei despre cum să fie curajoasă și să aibă grijă de ea și se simți rușinată. Apoi, scoase creionul din cotorul cărții. Se gândi să deseneze acea față dură și furioasă, cu blana ei de vulpe ponosită și ochii ei morți și sticloși holbându-se de sub bărbia ascuțită a femeii, dar se trezi desenându-l pe tatăl ei.

Pe când mama lui Maud încă mai trăia, tatăl ei fusese ca o fantomă în viața ei, o prezență tristă tolănită pe un fotoliu cu sticla de whisky alături de el, holbându-se la foc în timp ce mama ei cosea sau le citea. Maud credea despre mama ei că fusese frumoasă, chiar dacă nu fusese niciodată fotografiată, iar amintirile ei despre fața mamei erau încețoșate și nedefinite. Când murise, repede și în liniște atunci când nu mai putuse să-și ascundă boala, Maud și tatăl ei erau ca doi

străini. Atunci își dăduse seama cât de mult din munca de la Creely&Fii, afacerea cu licitații pe care tatăl ei o moștenise, îi aparținuse mamei sale. De când se știa, Maud observase că, atunci când cobora pentru micul dejun, mama ei se afla deja la masă, lucrând la coloanele lungi de cifre din registrele contabile negre sau scriind scrisori cu litere îngrijite ieșindu-i din stilou. Mai târziu, tot dimineața, Maud își însoțea mama oriunde avea treabă prin oraș, jucându-se cu pisicuța cu blană albă și neagră de la băcănie în timp ce mama ei comanda tot ce trebuia să le aducă băiatul după-amiaza, sau stătea liniștită pe canapea în timp ce mama ei vorbea cu prietenele în salonul lor întunecat, plin de mobilă grea și de ceasuri care ticăiau zgomos. I se spunea că era un copil bun și i se dădea hârtie pe care să deseneze, apoi prietenele mamei ei îi spuneau cât de isteață era. Se mândrea că era un copil bun, liniștit, acultător, răsplătit cu laude și cu dragostea mamei. Nu-i trecuse niciodată prin minte că ar fi putut fi și altceva.

Nu avea nicio șansă să-i ia locul mamei. Era mult prea tânără și nu fusese pregătită pentru așa ceva. La o lună după înmormântarea mamei, începu să observe cum casa pe care o cunoștea devenea tot mai neglijată. Două servitoare plecară repede, una după alta, iar tatăl ei își petrecea și zilele, și serile în fotoliu, cu sticla la îndemână. Trecuseră patru seri fără ca Maud să facă baie și-și dăduse seama de asta abia după ce o auzise pe soția măcelarului spunând că ar fi trebuit să se spele. Începu să se simtă foarte rușinată și decise să se ascundă de întregul oraș cât de mult putea. Nu mai era un copil bun și admirat, așa că stătea acasă, ducându-se doar din când în când în spatele băcăniei ca să se joace cu vechea ei prietenă, pisica. Nevasta băcanului îi aducea lapte și biscuiți și se uita la ea cu o privire îngrijorată.

Tatăl lui Maud începu să dea pe-acasă tot mai rar, iar când venea, mirosea a tutun și a bere. Ultima servitoare nici nu se

uita la ea, hrănind-o cu pâine și unt și, din când în când, cu hering. Maud își dorea foarte mult să mai stea în acele camere cu ceasuri care ticăiau, să-i fie periat părul și să i se spună că este o fetiță bună. Într-o noapte, își puse cel mai curat șorțuleț pe care-l avea și-l aștepta pe tatăl ei să vină acasă. El păru surprins când o văzu așteptându-l pe scări. Ea se ridică, merse în fața lui și îi ceru s-o cheme din nou pe fosta servitoare, pentru că avea nevoie de cineva care să o spele și nu mai voia să mănânce doar pâine goală la cină. El se aplecă spre ea, roșu la față și cu o respirație șuierătoare de parcă ar fi alergat. Nasul îi era acoperit de vinișoare sparte, dar pielea din jurul ochilor lui era ciudat de albă. Lui Maud i se păru că o privise o veșnicie, apoi își retrase brațul și îi dădu o palmă peste față, trântind-o la pământ. Apoi îl auzi ducându-se în salon și trăgând ușa după el. După o săptămână fusese lovită pentru că plânsese după cărțile de artă vândute. Altă dată pentru că o auzise plângându-i-se iar servitoarei din cauza mâncării.

Cineva trebuie să-i fi văzut vânătăile. Probabil nevasta băcanului. James, fratele ei mai mare, venise la două zile după ce Maud căpătase ultima vânătaie. Se calificase ca avocat cu un an înainte și tocmai începuse colaborarea cu o firmă din Darlington. Când îl văzu venind pe drumul de la gară, cu gulerul alb și înalt și cu vesta maronie, nu-l recunoscu până când nu ajunse pe cărarea din grădina lor. Era cu nouă ani mai mare decât ea și la fel de străin ca tatăl ei. Ușile se deschiseră și se închiseră la parter și, nu după mult timp, auzi vocea tatălui ei gâtuită de furie. După câteva minute, James intră în camera ei și-i spuse să-și împacheteze lucrurile. Avea să se ducă la școala din Darlington.

Cu toate acestea, trebuia să se întoarcă acasă în timpul vacanțelor. Înainte să treacă primul an, tatăl ei se recăsători cu chelnerița de la cârciuma din localitate. Ea măcar se descurca mai bine decât Maud în timpul crizelor de furie pe care tatăl

ci le avea la beţie şi era mai mult decât fericită să-i întoarcă loviturile atunci când el ridica mâna la ea. Avea un copil şi-şi pusese soţul la muncă, dându-i băutura cu porţia şi strigând la el că trebuie să-şi întreţină copiii. Maud rămânea în camera ei, desenând şi citind. Mama ei vitregă încercase să se poarte frumos cu ea, dar Maud se ferise de râsul ei zgomotos şi de cicăleala ei. Aşa că aceasta îşi îndreptă eforturile către soţul şi copilul ei, iar Maud fu recunoscătoare fiindcă de atunci nu mai fusese lovită.

În ciuda străduaniilor mamei ei vitrege, mai rămăsese foarte puţin din afacere când tatăl ei murise. Căzuse într-o zi în magazin, când Maud era acasă în vacanţa de Crăciun, iar ea află despre asta când auzi sunetul clopoţelului ambulanţei. Muri trei zile mai târziu la spital şi, chiar dacă mama ei vitregă o întrebă dacă ar fi vrut să meargă la el, Maud nu-l vizită. Nu se mai întoarse la şcoala din Darlington, ci rămase în Alnwick, în grija mamei vitrege. După ani întregi în care nu prea avuseseră de-a face una cu alta, reuşiseră să dezvolte un fel de afecţiune reciprocă, dar cu oarecare prudenţă. Prin testament, tatăl ei împărţise averea în mod egal între soţie şi copii, deşi, în afară de clădire, asta însemna doar câteva lire. Era dărăpănată, iar mama ei vitregă nu găsi pe nimeni care s-o cumpere.

La trei luni după înmormântare, mama ei vitregă decise să plece, spunând doar că întâlnise un negustor de vite din Newcastle pe care-l plăcea şi că se va duce pe drumul ei. Lui Maud i se păruse tristă fiindcă îşi părăsea fiul, pe Albert, dar James şi Ida erau deja căsătoriţi la vremea aceea şi se oferiseră să-l crească de parcă ar fi fost al lor. Maud o privi pe femeie luând o hotărâre şi, imediat după aceea, acţionând. Luă trei lire din contul de economii care era pe numele ei şi al lui Maud şi le spuse că puteau să păstreze oricât le-ar fi adus vânzarea clădirii, căci ea nu voia decât să scape din locul acela. James o invită pe Maud să li se alăture în Darlington. Ea refuză şi,

timp de o lună, trăi singură în casa părintească. Apoi veni incendiul, partea ei din banii de asigurare și Parisul. Lăsase multe lucruri în urmă în Alnwick, însă cel mai mult își dorea să-l lase pe tatăl ei mort în cenușă. Dar iată-l acum apărând pe foaia din fața ei, desenat din profil și cu bărbia ridicată.

Timpul se scurse și Maud fu surprinsă când o bătaie mult mai ușoară se auzi în ușa de la intrare: era ospătarul de la cafeneaua din colț care le aducea cina. Domnul Morel sosi în timp ce acesta făcea o plecăciune, pregătindu-se să iasă din apartament.

Capitolul 10

Abia după ce terminară de mâncat Maud pomeni despre ciudata bătrână care-i vizitase, cerându-și scuze pentru că-i oferise adresa clubului.

– Mă tem că m-a cam speriat. Sper că nu v-a făcut probleme.

– O, tu ai trimis-o, nu-i așa? Ai făcut foarte bine, trebuie să recunosc.

Morel își împinse farfuria într-o parte. Maud începu să se scuze, dar el o opri și îi spuse cu seriozitate:

– Nu, biată domnișoară, ai procedat foarte corect dându-i adresa. Deși nu am fost acolo când a sosit ea și a făcut un mare tărăboi. Portarii au scos-o afară din sediu și au amenințat-o că vor chema poliția. Când m-am întors, ea deja plecase. Am venit acum, seara, ca s-o avertizez pe administratoare să stea cu ochii-n patru, ca nu cumva să mai vină pe-aici. Sper că s-a hotărât să plece acasă. Poate că ar trebui să-i trimit fiului ei o telegramă în care să-i spun ce probleme ne-a făcut. Asta până nu face altceva mai rău.

– Christian, despre cine vorbești? Maud, nu mi-ai spus că ar fi venit cineva la noi.

Sylvie mâncase foarte puțin, ca de obicei, abia ciugulind mâncarea.

– Sylvie, te odihnești.

„Cât de adânc cufundată în vise trebuie să fi fost, se gândi Maud, dacă nu a auzit așa ceva."

– Despre biata doamnă Prideux, spuse Morel.

Vocea lui era solemnă, ca a unui judecător care citea o acuzație. Zgârie fața de masă din dantelă cu unghia. Maud observă că unghiile lui erau lucioase și tăiate cu grijă.

– Doamna Priedeux? Aici, în Paris? Sylvie se ridică pe jumătate, apoi se lăsă din nou pe scaun și se uită în altă parte. Ce babă plictisitoare și îngrozitoare! O urăsc. Christian, trebuie să iei măsurile de precauție necesare. Abia am început și eu să explorez lumea și-acum mă voi teme că o s-o văd pe zgripțuroaica aia nebună după fiecare colț. Ar putea distruge totul. A făcut probleme la club? Le-a spus portarilor unde stă?

Morel se uită peste masă la ea, cu unghiile încă făcând un mic zgomot de la zgâriatul materialului.

– Au înțeles că doamna era puțin nebună. Da, le-a spus unde stă. Și ai dreptate, o să mă ocup de chestiunea asta mâine-dimineață.

Sylvie dădu din cap, însuflețită imediat și mai activă decât era de obicei la acea oră a serii. Maud nu știa că putea să scape atât de ușor de starea de visare.

– Nu, n-o să pot dormi. Mai bine ai merge acum.

El oftă.

– Dacă asta te va face fericită, Sylvie...

– Asta trebuie făcut, răspunse Sylvie simplu. Dar, mai întâi, poate că ar trebui să-i explici lui Maud cine e.

Morel își împreună mâinile înaintea lui, pe fața de masă.

– Domnișoară Heighton, ai vorbit cu ea. Ce ți-a spus?

Maud se simți brusc rușinată. Nu se putea gândi la nimic în afară de propria lașitate care-o cuprinsese atunci când

femeia se apropiase de ușa camerei lui Sylvie. Suma de bani care o plătea Morel, pe lângă masă și cazare, l-ar fi îndreptățit să se aștepte ca ea să facă un efort pentru a-i apăra sora, dar ea nu făcuse nimic util. O lăsase pe bătrână în apartament, divulgase adresa clubului lui Morel imediat, când o minciună ar fi funcționat la fel de bine, apoi rămăsese acolo fără să se miște sau să zică ceva până când venise administratoarea.

– A spus multe lucruri. Dar nu e nevoie să-mi explicați nimic. Chiar nu trebuie.

– Presupun că a spus că am furat de la ea. Te asigur că e o bătrână confuză și că n-am făcut așa ceva, îi spuse el.

– Bineînțeles, n-am crezut asta nicio clipă. Era evident că femeia e nebună.

– Domnișoară Heighton, suntem recunoscători pentru încrederea ta. Vezi, Sylvie, doamnele inteligente precum domnișoara Heighton sunt conștiente că nu e nimic altceva decât o bătrână nebună demnă de milă. Nu e nevoie să mai discutăm despre asta.

Sylvie dădu din nou din cap.

– Christian, cred că ar trebui să-i spui întreaga poveste. Asediul și diamantele. Atunci va înțelege de ce doamna Prideux e atât de nebună și nu va crede că sunt o lașă pentru că doresc s-o evit. Sylvie se ridică de la masă și-și luă tabachera de pe măsuța din colț, apoi continuă: Maud, lasă-l să-ți povestească. Sau va trebui să-mi fac griji gândindu-mă că-l consideri pe el personajul rău. Sunt sigură că ți-a spus că suntem soț și soție.

Se așeză din nou, își aprinse o țigară și puse tabachera pe masă. Lui Maud încă i se părea șocantă imaginea unei femei care fuma, așa că tresări.

– Vezi, Christian? Maud a roșit. Exact asta a spus.

Dungile smălțuite de pe tabacheră aveau diferite nuanțe de albastru: bleumarin franțuzesc, bleumarin strălucitor, albastru nou.

– Sylvie, poate-i spui tu povestea așa cum consideri mai bine, după ce plec eu.

Vocea lui Morel era un pic întreruptă.

– Of, nu, Christian! Tu o spui mult mai bine.

Scuturà scrumul din țigară și se lăsă pe spate pe scaun, privindu-l.

Maud își împreună mâinile în poală.

– Domnule, dacă nu doriți să-mi spuneți povestea, atunci nici eu nu doresc s-o aud.

– Domnișoară Heighton, din păcate Sylvie dorește să-ți spun povestea și vrea s-o asculți – și trebuie să-i facem pe plac în toate privințele.

Își luă și el o țigară și se aplecă în față ca să i-o aprindă Sylvie, făcându-și palmele căuș pentru a apăra flacăra de o briză imaginară. Maud nu spuse nimic. Morel își umplu paharul. În apartament era neobișnuit de multă liniște în acea seară. Scârțâitul slab al scaunului și fâșâitul materialelor în timp ce Morel își căuta locul potrivit se auzeau extrem de bine.

– Domnișoară Heighton, știi ceva despre asedierea Parisului? Și despre săptămâna aceea îngrozitoare care a urmat după desființarea Comunei din Paris?

– Puțin.

Lămpile electrice aflate de jur-împrejurul camerei răspândeau o lumină portocalie slabă; curbele netede ale mobilierului păreau să se miște puțin în lumină, ca niște tulpini din solul unei păduri surprinse în procesul de creștere. Își aminti o după-amiază caniculară de vară și pe învățătorul ei citind din *Lecții de istorie*. În 1870, armata prusacă îi învinsese pe francezi și asediase capitala timp de un an. Săracii suferiseră cel mai mult, dar, în cele din urmă, până și bogații care nu scăpaseră la timp ajunseseră să mănânce șobolani. Napoleon al III-lea fugise, iar noul guvern introdusese noi legi, însă milițiile formate ca să apere orașul voiau să obțină mai mult

pentru sacrificiile lor decât ce le oferea guvernul. Dintr-odată, Franța se trezise într-un război civil. Pentru o scurtă perioadă de timp, Comuna Franceză făcuse legile și dăduse decretele, până când noul guvern de la Versailles își trimisese trupele și-i măcelărise.

– Doamna Prideux s-a născut și a trăit aproape toată viața în orașul nostru natal, spuse Morel, dar era în Paris în 1871, cu soțul și cu copilul ei cel mic – un băiat care avea pe atunci în jur de patru ani. Soțul ei era șlefuitor de diamante și lucra pe Rue de la Paix. Dacă ar fi fost talentat și norocos, ar fi putut avea un trai decent, chiar confortabil – însă vederea acelor diamante în fiecare zi l-a făcut să devină lacom. A început să-i fie tot mai greu să lucreze cu asemenea rarități neprețuite și apoi să ducă acasă, la soție și copil, doar câțiva franci. Haosul din Paris i s-a părut o ocazie prea bună pentru a fi ratată și, cu ajutorul unui prieten care lucra la aceeași firmă, a reușit să fure o jumătate de duzină de pietre de bună calitate. Trebuia să-și plătească doar complicele și să-și întâlnească familia înainte de a se întoarce în localitatea natală cu suficiente resurse cât să-și cumpere o fermă destul de mare. Complicele lui era un om pe nume Christian Gravot.

Morel sorbi încet din pahar și Maud îl observă căutând privirea lui Sylvie. Ea îi oferi un zâmbet strălucitor și suflă un fum lung și subțire printre buzele palide.

– Asta s-a întâmplat exact atunci când trupele au început să se răspândească pe străzi. Erau căutați conducătorii rebeliunii, dar, de fapt, oricine nu arăta suficient de burghez și rămăsese în oraș era privit ca un vinovat. O patrulă s-a apropiat de el pe când se afla în apropierea locului unde stabilise cu Gravot să se întâlnească și, într-o încercare disperată de a-și ascunde infracțiunea și de a-și păstra prada, a înghițit pietrele. Dar patrula nu s-a lăsat. Probabil că a tras în el dintr-o clădire. Fără îndoială, Prideux arăta vinovat și înspăimântat. Poate mâinile

îi erau murdare și l-au confundat cu un incendiator. Din nu se știe ce motiv, l-au împușcat pe loc. Mulți alții au avut aceeași soartă. De multe ori, corpurile erau îngropate pe străzi, acolo unde cădeau. Nu aveau loc nici procese, nici arestări și nici investigații în zilele acelea.

Maud își aminti lecțiile de istorie. Corpurile erau adunate în grămezi, precum lemnele pregătite pentru foc. Își aminti și poveștile despre arderea Parisului, când din Palatul Tuileries nu mai rămăsese decât o grămadă de moloz, când până și Notre Dame era amenințată de mulțime. Încercă să-și imagineze Parisul în haos: străzile proaspăt spălate pe care pășea în fiecare dimineață acoperite de bălți de sânge, zgomotele produse de marșul soldaților, bărbații și femeile încercând să construiască baricade pe străzile largi, împușcăturile, un om târât afară ca să fie ucis, împreună cu un grup de străini, lângă vitrinele magazinelor de unde, în prezent, femeile bogate își cumpărau mănuși din mătase, trupurile lor putrezind până la dispariție sub papucii de mătase.

– Ce oribil! spuse ea.

– O, așteaptă puțin! spuse Sylvie, suflând încă o dată un nor ușor de fum. Devine mult mai rău.

– Of!

– Domnișoară Heighton, care-i problema?

– Doar că bătrâna doamnă Prideux spunea că-și vrea diamantele. M-a întrebat dacă le-ați înghițit.

Sylvie scose un sunet de dezgust din adâncul gâtlejului, iar pielea lui Morel deveni un pic cenușie. Maud încercă să și-o imagineze pe acea bătrână furioasă pe vremea când era tânără și prinsă între împușcături și flăcări.

– Să-nțeleg că diamantele s-au pierdut?

– Bine era dac-ar fi fost așa. Aici, cum spune Sylvie, devine totul cu mult mai rău. Doamna Prideux își aștepta soțul în apropiere. Cum el nu a venit la ora la care s-au înțeles și a

auzit împuşcături, a mers să-l caute în locul în care trebuia să-l întâlnească pe complicele lui, Gravot. Şi planul acestuia trebuia să fi fost să plece din Paris imediat, pentru că avea cu el o nevastă drăguţă şi nişte bagaje. Madame Prideux i-a văzut aplecându-se peste un cadavru de pe stradă şi a fugit spre ei. A ajuns la timp pentru a vedea cadavrul soţului ei eviscerat pentru diamantele pe care le înghiţise. S-a aruncat asupra lor, însă soţia lui Gravot a ţinut-o deoparte. Tot ce a putut face a fost să privească. Groaza îi făcu pielea de găină lui Maud. Domnişoară Heighton, e îngrozitor ce pot face oamenii pentru puţină avere, e îngrozitor...

Maud simţi o atingere pe braţ. Sylvie îşi puse ţigara deoparte şi-şi trase scaunul mai aproape, apoi îşi lăsă capul în jos spre umărul lui Maud. Fără să se gândească prea mult, Maud îşi întinse mâna, iar Sylvie o luă. Mâinile lor stăteau acum lejer împreunate în poala lui Maud. Morel îşi stinse ţigara furios pe marginea farfuriei.

– Spune-i ce s-a întâmplat după aceea, îi zise Sylvie.

– A mers acasă şi a împrumutat de la familia ei suficienţi bani cât să-şi deschidă o băcănie. A condus-o mai bine de treizeci de ani şi i-a spus această poveste copilului ei în fiecare seară, în locul poveştilor obişnuite de adormit copiii. Mă tem că asta n-a dus la nimic bun.

– A vrut să se răzbune?

Lui Morel îi zvâcni colţul gurii – un zâmbet trist şi rapid.

– Nu, domnişoară Heighton, voia doar diamantele care îi fuseseră luate. S-a gândit că sacrificiul soţului ei ar fi trebuit să o facă o femeie bogată. În schimb, şi-a petrecut întreaga viaţă economisind pentru necesităţile fiecărei zile, în timp ce vedea femei mai bogate intrând şi ieşind din magazinul ei, şi a sacrificat orice urmă de confort ca să înapoieze banii pe care i-a împrumutat. A fost întotdeauna o femeie amărâtă cu limba ascuţită. Îşi flata clienţii, apoi îi vorbea de rău pe la

spate. Nici fiul ei nu era mai bun. Până la urmă, după ce a fost prins furând, a ajuns în închisorile din Guana.

– O pedeapsă foarte aspră, spuse Maud foarte încet.

– A fost prins furând diamante. Foarte multe. Cred că voia să i le dea ei.

Maud își strânse ochii și-i închise pentru o clipă, încercând să gândească.

– Domnule, dar de ce crede că dumneavoastră sunteţi Gravot?

– E nebună, spuse Sylvie fără să-și ridice capul. A luat-o razna încetul cu încetul. Îmi amintesc că a fost găsită o dată sau de două ori pe stradă, aparent neștiind unde se află. Christian era atunci într-o călătorie de afaceri, dar, când s-a întors, mania ei s-a fixat asupra lui. Poate seamănă cu omul cu pricina. Nu știu dacă mai înţelege că totul s-a întâmplat acum patruzeci de ani. A început să vină tot mai des la noi acasă. Am încercat să fiu amabilă, dar eram într-o tensiune teribilă.

Maud se uită la profilul ei; pielea femeii părea aurie în lumina lămpii.

– De-asta aţi venit la Paris?

Sylvie dădu din cap.

– Nu. Fiul ei s-a întors acasă, pretinzând că și-a schimbat complet caracterul. A preluat magazinul și nu a mai lăsat-o pe străzi. Probabil că a scăpat de el cumva.

Maud rămase tăcută o vreme. Tatăl ei obișnuia să vorbească adeseori despre quakeri. Faptul că își pierdea afacerea din cauza unui vânzător de licitaţii din Darlington care aparţinea acelei secte era, pretindea el, dovada unei conspiraţii împotriva unui metodist devotat. Convingerea îi creștea pe măsură ce vorbea, iar când Maud și mama ei vitregă nu mai suportau și plecau de la masă ca să-și vadă fiecare de treburile ei, puteau să-l audă continuându-și monologul cu pereţii pe post de

spectatori. Afară, un beţiv îi cânta prietenei lui, iar melodiile lui neclare şi încete erau întrerupte de râsul ei.

– Ce poveste îngrozitoare!

– Îmi pare rău că a trebuit să ţi-o spun, îmi pare rău că doamna Remy n-a făcut o treabă mai bună ca să vă apere liniştea, dar poate Sylvie are dreptate şi e mai bine să ştii totul acum, după ce ai văzut-o.

Sylvie se mişcă şi se întinse; materialul rochiei îi alunecă de pe braţe, descoperindu-i-le netede şi strălucitoare.

– Christian, o să faci demersul necesar?

El se ridică, îşi împinse scaunul sub masă şi-şi netezi mânecile hainei.

– O să-l fac imediat. O să trimit o telegramă. Fiul ei va trebui să vină s-o ia. Sylvie, n-o să ne strice ea şederea la Paris. Îţi promit.

Ea îi trimise o bezea din vârful degetelor. El ocoli masa ca să-şi sărute sora pe fruntea ei albă. Maud observă că pielea lui era mai albăstruie decât de obicei. Sylvie se uită în sus la el.

– Ştiu că e o poveste greu de spus, zise ea, dar tu o spui mai frumos. Îmi aminteşte că ar trebui să-mi fie milă de ea şi de fiul ei.

– Atunci, cred că merită. Şi acum, dragele mele doamne, trebuie să vă părăsesc. S-ar putea să mă întorc târziu.

Capitolul 11

A doua zi dimineaţă, Maud nu se mai putu bucura ca de obicei de drumul până la Academie. Povestea o bântuia și se trezi cercetând faţadele clasice și netede ale clădirilor în căutarea unor găuri de gloanţe sau aşteptând ca morţii să-și scoată mâinile din trotuar și s-o apuce de glezne. Zgomotele străzii păreau un pic cam aspre și distorsionate și se simţi urmărită și persecutată. Se temea că avea s-o întâlnească pe doamna Prideux pe stradă. Se temea de mâinile ei ridate și de mirosul neplăcut al respiraţiei ei.

Sylvie nu arătă niciun semn cum că ar fi fost nervoasă când se întâlniră la cină. Trăncăni despre cât de mult i se îmbunătăţise taletul la desen și la limba engleză sub îndrumarea lui Maud și se dădu în spectacol servind-o pe Maud cu cele mai bune bucăţi de carne din cratiţa cu tocăniţă, îngrămădindu-i verdeţuri groase în farfurie. Apoi, imediat ce Maud îşi lăsă jos furculiţa, deveni brusc nerăbdătoare să plece, bătând darabana cu degetele ei lungi în coperta blocului de desen, în timp ce aștepta ca Maud să se schimbe. Cu toate acestea, nu o conduse pe Maud în direcţia unuia dintre locurile lor din Grădinile Luxembourg, unde obișnuiau să deseneze, ci se îndreptă în

direcţia opusă, spre râu. Voia să meargă de-a lungul cheiului de la Tournelle şi apoi să treacă Sena pe la Pont Sully. Nu era greu pentru Maud. Starea bună a lui Sylvie, soarele şi briza proaspătă şi rece îi alungară toţi demonii. Parisul deveni din nou romantic; iar viaţa de lângă râu îi plăcuse întotdeauna, pentru că era cât se poate de variată. Barjele încărcau şi descărcau nisip pe cheiul de mai jos, unde băieţii se urcau pe mormane, alunecând apoi pe coaste şi râzând. Bărcile mici cu aburi plimbau călătorii curioşi pentru un penny pe oră între cheiuri, care erau acoperite cu reclame scrise cu litere înalte de jumătate de metru şi vopsite într-un portocaliu-maroniu sau în albastru prusac, în timp ce clădirile albe, plutitoare ale piscinelor publice le priveau de sus, ca nişte ducese urmărind un copilaş plin de viaţă jucându-se.

Sylvie întreţinu conversaţia în timp ce se plimbau, arătând spre oamenii care spălau şi tundeau pudelii bogătaşilor lângă apă şi mirându-se de cât de senină era ziua aceea. Maud îi sugeră de trei ori să găsească un loc în care ar fi putut să se oprească şi să deseneze peisajele din faţa lor, râul greu şi liniştit curgând prin zgomotul şi forfota oraşului, casele de pe insula Saint-Louis, care păreau să plutească privind cum totul trece, dar Sylvie încă nu voia să se oprească.

– Maud, tu ai vizitat Père Lachaise? spuse ea uitându-se peste umăr în timp ce traversau râul pentru a doua oară spre malul drept. Apoi, când Maud dădu din cap, Sylvie o luă de braţ şi o trase mai aproape de ea. Atunci, trebuie să mergem acolo imediat. Christian m-a dus acolo o dată înainte să vii tu şi cred că o să-ţi placă.

– Am auzit de locul acesta, bineînţeles, spuse Maud. Dar eşti sigură că vrei să mergi acum acolo? Nu eşti obosită?

Nu ştia cu exactitate cât era ceasul, dar era sigură că Sylvie ar fi vrut să se întoarcă în curând în camera ei.

Sylvie dădu din mână.

– Nu, deloc. Nu vreau să merg acasă. Să luăm autobuzul? Ar fi bine să mergem acolo cât e vremea frumoasă. Cine știe când o să mai fie atât de frumos, iar acolo sunt multe locuri drăguțe în care am putea să stăm, să ne odihnim și să desenăm.

Purta o haină lungă de iarnă pe care Maud n-o mai văzuse înainte. Era bej, dar avea și ceva mai întunecat amestecat în țesătură, așa că lui Maud i se păru precum blana unei leoaice. Gulerul era dintr-o blană lucioasă și neagră.

– Dacă ești sigură, Sylvie.

– Da, sunt destul de sigură, spuse ea, trăgând-o pe Maud pe bulevardul Henri al IV-lea, pe lângă standurile de pe trotuar care vindeau jucării pentru copii și legături de vâsc.

Când ajunseră la Père Lachaise, Sylvie se hotărî să se odihnească pe o bancă din Chemin Denon, vizavi de mormântul lui Chopin. Spuse că nu simțea vreo mare admirație pentru muzica lui, dar își amintise că-i plăcuse mult îngerul îngenuncheat care păzea mormântul. Maud se întrebă dacă își dădea seama că acesta semăna mult cu ea. Își pierduse ciudata vioiciune cu care începuse călătoria, dar nu se plânse atunci când Maud îi înmână blocul de desen, sugerându-i să încerce să copieze profilul muzicianului sculptat pe mormânt. Cu toate acestea, Maud nu începu să deseneze imediat. Ochii îi erau plini de toate detaliile locului și de ciudata frumusețe gotică a acestuia. Cimitirul în care fusese îngropată Rose era un loc întins și trist. Avea doar rânduri de morminte joase, fără verdeață sau flori care să înveselească locul. Însă cimitirul Père Lachaise era foarte diferit. Dealul pe care acesta fusese construit era acoperit de un adevărat orășel, având piețe, alei și cartiere pentru bogați și pentru săraci. Maud văzu rânduri peste rânduri de mausolee mici, având cam înălțimea unui om, cu acoperișuri gudronate ca niște cabine de santinelă

și cu modele diferite. Fiecare dintre acestea era marcat de o trăsătură individuală – grilaje de fier, detalii gotice la marginea acoperișului, portrete sau citate sculptate și, din loc în loc, printre ele, îngeri care jeleau, busturi de generali sau draperii sculptate.

Pe aleea Acacias erau nenumărate clădiri mari, mausolee construite ca templele grecești, cu scări largi care duceau de la porticuri la pietrele umede ale aleilor. Marginile amestecate ale monumentelor îngrămădite păcăleau ochiul. Contrastul pietrelor cu copacii care creșteau printre ele, umbrele mușchiului umed și orașul de jos, ce se zărea în depărtare, ofereau un puzzle pe care Maud trebuia să-l rezolve în schițele ei. Trebuia să recepteze prea mult; trebuia să selecteze detaliile astfel încât să surprindă starea specifică a locului fără să-l îmbete pe privitor. Oamenii mergeau de-a lungul cărărilor câte doi sau câte trei, ținând în mâini broșurile după care se ghidau ca să viziteze mormintele iluștrilor decedați. Se holbau la nume, dând din cap dacă-l recunoșteau, de parcă priveliștea le-ar fi confirmat ceva ce cunoșteau dintotdeauna, apoi se îndreptau spre următorul.

O tânără le urmă în sus pe alee și, când se așezară, ea se opri în fața mormântului compozitorului, cu capul aplecat de parcă ar fi așteptat un spectacol. Avea în mână un trandafir alb. Maud începu s-o deseneze, apoi se opri. I se oferea o imagine de poveste: o fată frumoasă cu un trandafir în fața unui mormânt ar fi fost un clasic *memento mori* în stil victorian. Ar fi putut, la fel de bine, să picteze un câine credincios. Parcă-l și vedea pe tatăl ei rânjind disprețuitor în fața unui astfel de tablou la vreo vânzare dintr-o casă – din cauza sentimentalismului lui. În schimb, își schimbă poziția pe bancă în așa fel încât să poată privi dincolo de mormânt și în jos pe cărare. Silueta lui Sylvie – cu bărbia ascunsă sub guler – deveni marginea

cadrului, iar cărarea părea că se îndepărtează de ele; în acest fel, ochiul putea înțelege confuzia de statuete din jurul lor.

– Ce-o să faci când o să-ți termini studiile la Paris? o întrebă Sylvie încet, uitându-se undeva între mormânt și foaia ei. Vei pleca de-aici ca să pictezi portretele demnitarilor din orașul tău și să predai lecții de desen?

Maud zâmbi puțin, dar ideea i se păru bună. Se și văzu într-o cameră numai a ei, unde lumina era bună pentru a lucra. Așa ceva visase și prin ceața disperării anului care trecuse. Acum o vedea destul de clar cu ochii minții. Nu erau mulți artiști școliți la Paris care să locuiască în Darlington, dar se puteau face bani frumoși acolo. Afacerea lui James înflorea, iar scrisorile lui rare și sobre erau pline de nume de oameni influenți pe care-i cunoscuse. Ar fi gâdilat orgoliul oficialilor locali dacă cineva școlit pe continent i-ar fi imortalizat, iar peisajul de țară din împrejurimi era frumos. Apoi ar fi putut să-și petreacă timpul lucrând pentru propria plăcere, la fel ca pentru a lor.

– Cam așa ceva, spuse ea.

– Asta nu mi se pare o viață bună. Să rămâi blocată într-un orășel provincial, unde nu-i nimic de văzut și nimic de făcut, spuse Sylvie.

Maud nu-i răspunse, ci doar se gândi că engleza lui Sylvie se îmbunătățise. Era posibil ca, a doua zi, Sylvie să dorească să știe totul despre orașul ei natal, despre peisaje și oameni, și să ofteze dorind să-l viziteze. Urmă o pauză, iar Maud observă că însoțitoarea ei se oprise din lucru, holbându-se pur și simplu la înger și la fata cu trandafirul.

– Doamna Prideux a murit, spuse Sylvie dintr-odată.

La început, Maud nu fu în stare s-o înțeleagă.

– Sylvie, ai spus că a murit?

– Da, asta am spus. A fost un accident rutier pe Champs Élysées seara trecută. Cred că era prea tulburată ca să mai vadă

pe unde merge. Fratele meu n-a reușit să-i trimită telegrama fiului ei înainte să audă vestea. Paznicii discutau despre asta la club. Mi-a spus să-ți dau eu vestea. Îmi pare rău că a murit deși mă gândesc că viața ei nu mai era bună de nimic.

Sylvie nu păru să simtă că ar fi fost nevoie să mai spună ceva și se întoarse la desenul ei. Maud nu știu ce sentiment să aibă; ar fi trebuit să-i pară rău sau să fie șocată. Poate era șocată fiindcă primise vestea brusc; dar nu era sigură dacă-i părea rău. Poate era mai bine să moară atât de repede în loc să fie închisă într-un azil sau să putrezească între pereții casei ei – iar doamna Prideux i se păruse inimaginabil de bătrână. Cu toate acestea, chiar și înconjurată de morminte, ideea că o persoană putea exista în lumea asta, pentru ca apoi să dispară într-o clipă, i se păru ciudată. Avu senzația că ochii de sticlă ai blănii de vulpe a doamnei Prideux sclipiră pentru o clipă printre umbrele de pe cărare. Se întrebă din nou ce ar fi trebuit să facă în ziua precedentă, dacă ar fi trebuit să găsească niște cuvinte cu care s-o calmeze pe bătrână.

– Familia ei va fi anunțată?

– Cred că da. Poate le va scrie Christian. Maud, îți pare rău pentru ea? A fost o bătrână rea.

Sylvie se uita la ea peste gulerul ei gros de blană.

– Îmi pare rău pentru oricine e atât de pierdut. Viața ei mi se pare tragică.

Sylvie zâmbi.

– Dacă într-adevăr a avut o viață tragică, atunci poate e mai bine că s-a terminat.

Maud nu știu ce răspuns ar fi trebuit să-i dea, așa că se întoarse gânditoare la munca ei. Fantoma bătrânei se retrase, iar lumea redeveni o serie de probleme vizuale ce trebuiau rezolvate. Își notă diverse idei pentru nuanțele pe care le putea folosi pentru a recrea acea scenă pe pânză, varietăți de cenușiu și verde. În cele din urmă, începu să simtă o durere cunoscută

între omoplați și oftă, punându-și creionul pe hârtie și întinzându-și degetele. Sylvie încă stătea foarte liniștită lângă ea, dar se simțea o tensiune în umerii ei. Mâna ei dreaptă încă ținea creionul, dar nu se mișca, iar respirația îi era un pic superficială.

– Sylvie? Ce s-a întâmplat? Ți-e frig? Spune-mi.

Fata tresări de parcă ar fi dormit, dar nu se uită la ea. În schimb, își scoase tabachera, apoi luă o țigară și o aprinse. Maud o privi încruntată. Degetele îi tremurau.

– Maud, cred că am făcut o prostie. Maud așteptă. Aseară mi-am aruncat *chandu*-ul. Adică opiul. Maud își închise blocul de desen și introduse creionul pe care-l folosise în golul dintre cotor și foi. Mă gândeam la America. Cât de frumos ar fi să scap de Franța, cât de bine ar fi să merg acolo cu mintea limpede! M-am gândit... am simțit atunci că nu mai am nevoie de el. Acum, mi-e frică.

În ochii ei apărură lacrimi, pe care încercă să le alunge clipind, lăsându-și capul pe spate și uitându-se la cerul cenușiu și gol de deasupra lor.

Maud își simți inima ieșindu-i din piept – biata și ciudata Sylvie încercase să se elibereze din lanțuri... Cu o zi înainte dezamăgise familia Morel, însă acum era hotărâtă să n-o mai facă. Începu să se gândească la pași mici și practici.

– Ai dureri? Sylvie dădu repede din cap. Trebuie să mergem acasă.

Maud își lăsă deoparte blocul de desen, apoi o ajută pe Sylvie să se ridice în picioare, ținând-o de braț. Sylvie se sprijini de ea în timp ce merseră rapid în jos, pe pantă, până la poarta principală, cu capul aplecat. Strângea tremurând brațul lui Maud. În timp ce coborau pe Aleea Principală, un domn cu o față de buldog se întoarse ca să se holbeze la ele, ignorându-și însoțitorul, care încerca să-i arate mormântul gol al lui Rossini. Maud se gândi la cum trebuie să fi arătat cu

corpul subțire și palid al lui Sylvie atârnându-i de braț. Fără îndoială, părea că fură una dintre fantomele locului.

Chiar dacă birjarul pe care-l găsiră la standul de lângă poartă observă că Sylvie nu se simțea bine, nu spuse nimic. După ce plecară, Sylvie coborî storul și se aplecă spre colțul trăsurii. Respirația îi era rapidă și grea și se ținea cu mâna de stomac. I se făcuse rău foarte repede, își spuse Maud. Primul său gând fu să-i trimită o telegramă lui Morel la club, imediat ce se întorceau în siguranță pe Rue de Seine, dar poate că el nu era acolo – și, chiar dacă era, ce-i putea spune într-un mesaj? I-ar fi fost greu să pomenească direct de opiu, iar dacă i-ar fi transmis că Sylvie e bolnavă, cu siguranță el s-ar fi grăbit să ajungă în Rue de Seine, pentru ca apoi să fie nevoit să plece imediat să cumpere orice ar fi avut nevoie Sylvie. Fata părea să sufere atât de tare, încât Maud se temea de cum ar fi putut evolua starea ei peste câteva ore. Simțea că nu avea dreptul să cheme un doctor, de vreme ce asta ar fi provocat cu siguranță un scandal. În plus, ar fi fost o trădare a încrederii. O domnișoară englezoaică panicată ar fi chemat un doctor, dar o femeie experimentată care putea să-și poarte de grijă în lume ar fi fost mai circumspectă.

– Sylvie, te-am înțeles bine? Nu mai vrei să continui cu încercarea asta de a te lăsa de drog?

– Nu pot. E prea brusc. Am fost o proastă.

– Fratele tău nu are cumva o rezervă în apartament? O să forțez intrarea la el în birou și o să-i explic mai târziu ce s-a întâmplat.

Sylvie dădu din cap și se lăsă mai jos în colțul birjei, închizându-și ochii. Maud se gândi la tatăl ei. Când fusese dus la spital, asistentele îi opriseră băutura. Mama ei vitregă stătuse lângă ea la înmormântare, privind cu furie cum pământul acoperea coșciugul și ținând mâna lui Albert strânsă în pumnul ei înroșit.

– A murit fiindcă i-au interzis să mai bea. Am mai văzut întâmplându-se asta când beţivii au nimerit pe mâna acestui gen de oameni religioşi. Sunt atât de dornici să-ţi facă bine, încât te omoară într-un minut.

Maud îşi lasă mâna pe genunchiul lui Sylvie şi spuse încet:

– Pot să ţi-l aduc eu? Ştii unde ar trebui să merg?

Fata nu se uită în jur şi nu-şi deschise ochii, dar Maud o simţi tremurând uşurată.

– O, Maud, chiar o să faci asta? Mulţumesc. Îmi pare rău că-ţi fac atâtea probleme.

– Mă bucur să te-ajut în orice fel, draga mea.

Sylvie încercă să râdă, apoi îşi duse mâna la faţă suspinând.

– E un locşor pe Rue Croix des Petits Champs, unde se vând cărţi şi ornamente din China. Cere-i fetei o „cutie", va şti la ce te referi. Dar aşteaptă până când rămâi singura clientă din magazin.

Maud nu o mai întrebă altceva, lăsând-o să se odihnească în întuneric în timp ce birja sălta din răsputeri, mergând pe străzi ocolite. Când se întoarseră în clădire, Sylvie încercă să se îndrepte când trecură pe lângă uşa administratoarei, dar efortul veni cu un preţ. Maud se întrebă dacă avea să fie capabilă să o ducă pe fată în camera ei, dar cumva se descurcară. În siguranţa dormitorului, Maud o ajută să se dezbrace, iar după ce Sylvie fu schimbată, Maud trase păturile astfel încât să se poată urca în pat. Maud îi aduse nişte apă, apoi îşi deschise geanta.

– Nu, Maud, zise Sylvie văzând-o. Nu folosi banii tăi. Apoi începu să cotrobăie prin singurul sertar al noptierei. Uite, ia asta. Te rog, insist.

În loc de o monedă sau de o bancnotă, Maud se trezi ţinând în mână o broşă mică cu diamante şi cu un safir în centru.

– Nu am bani de hârtie la îndemână. Amaneteaz-o, te rog. Pe Rue des Blancs Manteaux. N-o pierde!

Maud ar fi protestat, însă Sylvie se întorsese deja cu spatele la ea, gemând încetișor. Se hotărî să facă ce i se ceruse – să amanteze bijuteria și să cumpere opiul. Decizia o făcu să tremure de teama complicității. Nu mai era la fel ca femeile din clasa ei socială sau din țara ei. Băgă broșa în geanta ei cu încuietoare, închizând-o cu un pocnet, apoi ieși din apartament simțindu-se ca o femeie de lume pentru prima dată de când venise în Paris. Cerul se înnegrea și se îngreuna din cauza ploii.

Interior de magazin, pictură în ulei pe pânză, 152,4 x 182,9 cm

O dezordine genială de culori pure, în care se remarcă prezența vânzătoarei în tunică neagră. Aceasta ignoră privitorul, fiind un punct de calm și de control în mijlocul abundenței de lux oriental și de exces. Arta și artefactele chinezești și japoneze erau foarte la modă în perioada Belle Epoque, având o influență profundă asupra artiștilor, de la Manet până la Pierre Bonnard.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Capitolul 12

Sentimentul că făcea ceva dificil și periculos pentru cineva la care ţinea îi dădu curaj lui Maud. Merse la magazinul de amanet guvernamental pregătită să întâmpine orice insultă sau obrăznicie, dar descoperi un birou curat și eficient, iar oamenii care așteptau lângă ea nu păreau disperaţi sau ruşinaţi. Văzu doamne în rochii de plimbare moderne, care vorbeau una cu alta cu aceeași ușurinţă cu care ar fi făcut-o și dacă s-ar fi întâlnit la raionul de mănuși din Printemps. Niște bărbaţi în salopete de lucru stăteau așezaţi cu boccelele de haine între genunchi, iar câţiva dintre ei păreau să se simtă suficient de confortabil acolo încât să se lase pe spate pe bănci, cu șepcile peste ochi, și să doarmă până când le venea rândul să-şi transforme în mod magic posesiunile în câteva monede.

Când fu strigat numărul lui Maud, bărbatul din spatele biroului o salută cu un zâmbet politicos. Îi examină broșa printr-o lupă de bijutier, care-i lăsă o cută în pielea de sub ochi când o dădu la o parte. Scrise pentru câteva clipe într-un carneţel, apoi îi înmână una dintre copiile la indigo, ștampilată și sigilată, explicându-i că trebuia să o ducă la casier. După

ce puse broșa într-o punguță etichetată pe care o închise într-unul dintre sertarele de sub birou, îi ură lui Maud o zi bună.

Magazinul din colțul străzii Rue Croix des Petits Champs era foarte diferit. Aerul era parfumat, mirosind a lemn de santal, și fiecare centimetru de spațiu disponibil era ticsit cu mărfuri de lux decorate în culori tari. De tavan erau agățate umbrele de soare deschise, toate pictate cu păsările paradisului, și diverse plante agățătoare, iar rafturile erau pline până la refuz cu vase, unele pictate cu dragoni albaștri urmărindu-și cozile, iar altele, lucrate în tehnica cloisonné, erau colorate în roșu viu sau în nuanțe de verde. Nenumărate figurine mici cu dragoni și lei din email albastru, arătându-și dinții, erau așezate pe piedestale, alături de evantaie ivorii pe jumătate deschise și cutii negre lăcuite incrustate cu sidef. O chinezoaică stătea după tejghea în partea din spate a magazinului, cu părul negru dat pe spate și purtând o tunică închisă la culoare cu guler înalt. Împacheta un castron stacojiu decorat cu crizanteme pentru un domn cu mustăți albe și groase. Folosea o mare cantitate de hârtie de ziar și, în timp ce lucra, stătea de vorbă cu el într-o franceză fluentă. Când pachetul fu legat, domnul plecă, atingând-o pe Maud cu borul pălăriei în timp ce ieșea pe ușă, lăsând clopoțelul să clincăne în urma lui. Femeia dădu la o parte hârtia și sfoara și-și împreună mâinile, așteptând ca Maud să se apropie.

– Mi s-a spus să cer o cutie, rosti Maud, încercând să nu roșească.

Expresia feței femeii nu se modifică. Își ridică mâna și, cu palma dreaptă, indică rafturile din jurul lor.

– Domnișoară, sunt multe aici. Ați dori una dintre acestea?

Maud dădu din cap, dar nu spuse nimic.

Foarte bine. Femeia se ridică de pe scaun și merse în partea din spate a magazinului, întorcându-se puțin mai târziu cu o

cutie de mărimea pumnului strâns al lui Maud. Era decorată cu imaginea unei păsări phoenix, înălțându-și corpul greu din lemnul maroniu-închis. Femeia spuse un preț, cam jumătate din ce primise la magazinul de amanet pentru broșă, iar Maud numără banii. Pasărea phoenix dispăru în ambalajul de ziar și sfoară și, chiar dacă femeia nu vorbi cu ea, așa cum o făcuse cu bărbatul cu mustăți albe, afișă totuși un calm perfect, iar zâmbetul plăcut nu-i dispăru de pe buze. Maud își dădu seama că se așteptase la ceva sordid; ca magazinul să fie murdar și pe jumătate gol – evident un loc destinat viciului; și ca persoana care avea să o servească să fie scheletică și înspăimântătoare. Se uită înapoi peste umăr în timp ce plecă. Vânzătoarea își luă ceva de cusut din coșul de lângă ea și nu-și ridică privirea. Maud se grăbi spre râu și spre Rue de Seine, apoi trecu prin curtea Luvrului, simțindu-se ciudat de mică și încă având în fața ochilor culorile pe care le văzuse în magazin.

Dormitorul lui Sylvie era mare și dreptunghiular, cu un pat lucios de alamă acoperit cu in alb, semănând cu cel al lui Maud ca un frate geamăn. Pe noptieră se afla un teanc de ediții ieftine de romane englezești, singurele cărți pe care Maud le văzuse în apartament în afară de cele pe care le adusese ea. Jaluzelele erau închise, dar lăsau lumina după-amiezii târzii să pătrundă printre șipci. Două fotolii mici, capitonate, de culoare verde malachit și brodate cu mătase galbenă și roz stăteau în fața focului. Probabil că Sylvie auzise ușa de la apartament deschizându-se, pentru că stătea așezată pe marginea patului, cu halatul pe ea, când Maud bătu la ușă și o deschise.

– L-ai luat?

Maud dădu din cap și băgă mâna în poșetă după cutia cu phoenixul, dar Sylvie se ridicase deja în picioare, mergând până în cealaltă parte a patului. Picioarele ei goale făceau

tot atât de puţin zgomot cât cele ale unei pisici. Se lăsă în genunchi şi scoase o tavă de sub draperia plisată a patului. Tava era îngustă, probabil lungă de vreo patruzeci şi cinci de centimetri şi bogat smălţuită cu roşu şi o nuanţă puternică de verde-închis; modelele ei geometrice erau înconjurate de cercuri albe, fiecare conţinând câte un caracter chinezesc scris cu negru. Era lucrată în tehnica cloisonné. Pe ea se afla o lampă cu un tub de sticlă, cu baza decorată astfel încât să se asorteze cu tava, iar într-o parte era o pipă – un tub de lungimea unei baghete de dirijor, dar ceva mai gros, cu un castron de porţelan alb cu albastru ataşat într-o parte –, care arăta ciudat, ca o clanţă de uşă. Piesa pentru gură de la celălalt capăt era ivorie. De fiecare parte a lămpii se găseau mici unelte şi cutii, toate decorate cu acelaşi tip de email. Maud îşi aminti de trusele de toaletă luxoase ale călătorilor bogaţi, care veneau din când în când la salonul de vânzări al tatălui ei. Confortul la îndemână.

– Adu-mi o pernă, spuse Sylvie.

Încercă să aprindă lampa, dar, unul după altul, chibriturile se stinseră.

Maud aşeză perna lângă ea, puse pe tavă cutia cu phoenixul – care conţinea drogul – şi luă chibriturile din mâna lui Sylvie. Se aplecă apoi spre mica lampă ca s-o aprindă şi potrivi capacul de sticlă peste ea, în timp ce Sylvie răsucea capacul cutiei de lemn, ridicând-o până la nivelul feţei şi inspirând adânc. Maud simţi în adâncul sufletului că trecuse peste o limită a vieţii ei, că actul de a aprinde lampa lui Sylvie avea o mare însemnătate – dar nu ştia ce putea însemna. Se simţi din nou o femeie de lume înţeleaptă, ca după provocările călătoriei la cumpărături.

Sylvie rămase întinsă pe podea, cu tava lângă ea. Maud îşi adună picioarele sub ea şi privi cum Sylvie scoase din cutie o hârtie cerată răsucită şi o desfăcu. Conţinea o bilă aproape ovală, de un maroniu-închis, care sclipea la lumina lămpii.

Maud privi fascinată cum fata își pregătea pipa. O bucățică fu luată din bilă și întinsă pe marginea vasului, apoi încălzită la lampă. Sylvie își puse buzele în jurul piesei pentru gură și inhală: se auziră un fâșâit și un pârâit slab în timp ce drogul se vaporiza. Corpul ei păru să se relaxeze imediat. Nu-și pierdu cunoștința, nu se comportă de parcă s-ar fi îmbătat instantaneu, nici nu păru să aibă vedenii – toate acele lucruri la care se așteptase Maud. Doar i se relaxară mușchii și zâmbi discret, ca o pisică.

Aproape imediat se ridică într-un cot, ca să-și pregătească pipa încă o dată și să inhaleze în același fel. Maud auzi un sunet foarte slab de barbotare în timp ce ea inspira fumul. Apoi puse pipa jos și se uită la Maud. Tava din fața ei, irizată în lumina lămpii, era o explozie de culori primare. În lumina răspândită de flacără, Sylvie devenise un spirit din umbre pale, violete și cenușii: mătasea liliachie a halatului ei, cu tivul din dantelă veche de culoare crem, părul ei blond căzând în jurul feței și ochii ei mari și cenușii. Maud își lăsase blocul de desen acolo când o ajutase pe Sylvie să urce în pat prima dată. Se întinse după el și scoase creionul din cotor.

– Pot?

– Dacă vrei, Maud.

Începu să deseneze. Timpul păru să stea pe loc până când ciocănitul din ușă anunță ospătarul și masa lor de seară.

Sylvie, pictură în ulei pe pânză, 69,2 x 64,7 cm

O femeie stă lungită în semiîntuneric, cu instalația de fumat opiu întinsă în fața ei. E un tablou sensibil și intim, înfățișând ceea ce, la vremea aceea, era privit ca un viciu periculos. Draperia din jurul camerei, halatul protagonistei și chiar pielea ei par a fi pictate în nuanțe de fum.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Vremea deveni tot mai imprevizibilă și predispusă spre un frig îngrozitor, venit pe neașteptate. Sylvie fu de părere că era prea rece ca să mai deseneze afară, așa că o luă pe Maud la o plimbare prin Bois de Bologne într-o mașină închiriată și la cumpărături, în marile centre comerciale. Maud o mai văzu pe Sylvie fumând încă o dată și atunci fata îi ceru s-o picteze, în loc s-o deseneze. La Academie avuseseră loc niște discuții despre producerea unei lucrări într-o singură ședință, iar Maud era dornică să experimenteze.

Se așezară pe podeaua din camera lui Sylvie. Maud își fixă hârtia de pictat în ulei pe o scândură de brad, ca să o sprijine, apoi își alese nuanțele, strângându-le pe paletă în cantități moderate, atașându-și cănuța de tinichea cu rezerva de ulei din semințe de in la marginea ei și aranjându-și pensulele negre din păr de porc. În timp ce ea făcea toate acestea, Sylvie își pregătea tava cu o satisfacție asemănătoare; iar Maud era conștientă că ritualul era important pentru amândouă. Apoi, fiecare se ocupă de dependența ei.

De la o clipă la alta, timpul încetă să mai existe. Mâna lui Maud se mișca de parcă ar fi avut o voință proprie; se simțea aproape absentă. Corpul ei se supunea antrenamentului de a observa și înregistra fără nicio intervenție. Indiferent de nuanța de care avea nevoie, putea să amestece culorile imediat, iar senzualitatea procesului îi cuprinse simțurile. Când mișca pensula pe hârtie era ca și cum ar fi mângâiat o piele moale cu vârfurile degetelor. Liniile lungi ale imaginii apăreau de sub apăsarea blândă a pensulei ei, împreună cu formele umbrelor întunecate din spatele lui Sylvie și modelul creat de lumina care pătrundea printre jaluzele... Pictă două ore, apoi își puse încet pensula jos; aceasta zornăi alături de celelalte din borcan

sunând ca niște aplauze. Sylvie părea pe jumătate adormită, așa că Maud o lăsă ca să-și curețe paleta și pensulele înainte de a veni ospătarul cu cina.

Maud reuși s-o convingă pe Sylvie să viziteze Luvrul o dată, dar aproape imediat dădură de Francesca. Maud fu foarte fericită s-o vadă în afara atelierului și, timp de câteva minute, cele două femei începură să vorbească despre tabloul din fața lor, până când își dădură seama că Sylvie plecase intenționat de lângă ele. Era limpede că nu voia să fie prezentată. Maud nu știu cum să-și ceară scuze în numele ei.

– Nu e obișnuită cu oamenii, spuse ea într-un fel cam ciudat.

Francesca își dădu ochii peste cap.

– Tanya mi-a spus că e un pic ciudată. Dar e frumoasă.

– Ar trebui să merg după ea.

– Bineînțeles, scumpo. Dar ar trebui să-mi urmezi sfatul și să te căsătorești. E mult mai ușor să depinzi de un bărbat pentru cazare și masă. Cât timp îl hrănesc și îi spun că e un drac frumos o dată pe săptămână, soțul meu e blând ca un mielușel. Acum, grăbește-te!

De fiecare dată când Maud îi mai sugeră să meargă la muzeu după aceea, Sylvie o acuză că dorea să-și vadă prietenele artiste și că se plictisea în compania ei. În timpul uneia dintre scurtele lui apariții în apartament, Maud îi menționă acest lucru lui Morel. El dădu din cap și-și mușcă buza.

– Înțeleg, domnișoară Heighton. Lui Sylvie nu i-au plăcut niciodată societatea și mulțimile. Pot doar să spun că prietenia și răbdarea ta i-au îmbunătățit mult starea. Ar fi trebuit să vezi în ce stare de inconștiență trăia în trecut ca să apreciezi cu adevărat cum e acum. Mă tem doar că locuința noastră va deveni plictisitoare pentru tine. O tânără sănătoasă așa cum ești tu nu ar trebui să stea închisă tot timpul.

Maud protestă.

– Vă rog, domnule Morel! Sunt foarte fericită aici.

El nu păru s-o creadă.

– Domnișoară Heighton, știu ce s-a întâmplat acum câteva zile. Sylvie n-ar fi încercat niciodată să renunțe la drog fără exemplul tău; chiar dacă încercarea a dat greș, mi-a dat speranțe. Dar trebuie să-ți ofer o răsplată pe măsura ajutorului pe care ni l-ai oferit. Lasă-mă să mă gândesc un pic – un cadou de Crăciun!

Maud dormi rău în acea noapte. Era pentru prima dată când nu se bucura de odihnă o noapte întreagă de când venise în Rue de Seine. Stătea trează de ore întregi, holbându-se la umbrele de pe tavan, încercând să înțeleagă totul. Se gândea la tabloul cu Sylvie. Îl depozitase împreună cu celelalte schițe în ulei în capacul cutiei ei cu tablouri și-l simțea strălucind acolo. Tabloul – împreună cu capacitatea ei de a-l picta, de a-l aduce atât de aproape de ceea ce vedea în mintea ei – o emoționa. Era o piesă îndrăzneață datorită paletei înguste de culori, probabil șocantă din cauza subiectului, dar nu vulgară în felul în care i se păruseră unele dintre nudurile lui Manet. Nu avea nimic din chemarea evidentă și stridentă a Olympiei sau din nuditatea intenționată a Andromedelor înlănțuite ale Academiei, legate de o stâncă pentru bestia din mare sau pentru critici, ca să le examineze calitatea pielii. Totuși, cu siguranță era adevărat că tabloul cu Sylvie era plin de senzualitate.

Maud se întoarse în pat, imitând poziția din tablou și întrebându-se ce-ar fi spus fratele și cumnata ei dacă ar fi văzut tabloul. Își zise că nu avea nimic de care să se rușineze. Nimic – cu toate acestea, de ce i se strecura în minte senzația că ar fi pierdut ceva? În tinerețea ei își formase o idee despre sine care nu includea case de amanet și lămpi de fumat opiu. Acestea o scoseseră din clasa ei socială într-un fel în care faptul de a avea un tată bețiv nu reușise. El nu ieșea din casă

fără guler și cravată, iar oamenii îi ziceau „bună ziua" pe stradă, chiar dacă treceau drumul ca s-o evite pe mama ei vitregă.

Maud se întrebă de ce fusese atât de important pentru ea să stea în locuințe care păreau respectabile, chiar dacă murea de foame, și de ce plătea taxele la Lafond ca să picteze nuduri, fără bărbați în sală. Se simți ca un gargui de pe turnul catedralei Notre Dame uitându-se la ea însăși – la ea așa cum fusese, învârtindu-se în cercuri mici în rochia ei de lucru, neagră și decentă, la fel de limitată în mișcări ca o jucărie pentru copii, când tot ce era în jurul ei – experiențe și vieți la care nu se putea gândi și pe care nu le recunoștea – exista dincolo de câmpul ei vizual.

Simțindu-se brusc amețită, își deschise ochii, se ridică să-și toarne un pahar cu apă și merse cu el la fereastră. Felinarele cu gaz răspândeau o lumină fantomatică în beznă și, chiar dacă nu putea vedea râul, îl putea simți – cantitatea de apă dintre diguri curgea spre a se revărsa în apele deschise ale Canalului Mânecii.

Zărindu-se în fereastră, ținu un toast pentru reflexia ei, apoi lăsă paharul jos; când acesta clincăni, auzi încă un clinchet, al unei clanțe de pe hol. Făcu câțiva pași fără zgomot, cu picioarele goale pe podea, și îngenunche, uitându-se prin gaura cheii ca un majordom dintr-un film pornografic. Ușa lui Sylvie, aflată vizavi, era întredeschisă, iar lumina năvăli pe coridor pentru o clipă înainte de a fi blocată de umbra unui bărbat ieșind din cameră; întorcându-se pentru a spune ceva cu voce joasă, Maud văzu că era Morel. Cămașa nu îi era băgată în pantaloni, iar bretelele îi atârnau în jos, sub talie. El râse un pic, arătându-și dinții albi. Ea-și puse o mână pe fața lui și se întinse ca să-l sărute, buzele ei apăsându-i fața foarte aproape de gură. Căldura afecțiunii lor îi provocă lui Maud un junghi de gelozie. Se gândi la mama ei și se întrebă dacă avea să mai fie iubită la fel vreodată. Își mai spuseră ceva, prea încet pentru ca Maud să-i audă, apoi Morel se întoarse spre camera lui, iar Sylvie închise ușa după el în liniște.

Capitolul 13

Când Maud se înapoie în apartament a doua zi și-și scutura umbrela pe hol, auzi vocea domnului Morel salutând-o. Ajunse lângă ea imediat, ajutând-o cu haina ei umedă.

– Domnișoară Heighton! Mă bucur să te văd. Intră. Sper că o să-mi ierți impoliteţea, dar suntem deja la masă. În câteva clipe trebuie să dau din nou o fugă la club.

Prinsă între haină și geantă, Maud nu avu timp decât să-l asigure că nu era nevoie de nicio scuză, înainte să fie condusă prin salon, mai mult ca un oaspete răsfăţat decât ca o fată care mânca acolo în fiecare zi. Sylvie era deja la masă, arătând mai luminoasă decât de obicei și îmbrăcată pentru a ieși în oraș.

– Maud, draga mea! Ești lihnită de foame? Din păcate, avem din nou pui fiert la prânz, însă ei știu că ne place și se pare că sunt în pană de imaginaţie. Dar Christian ne-a aranjat o distracţie.

Morel îi împinse scaunul în spate și, în timp ce Sylvie îi umplea cu tocană farfuria și se agita tăindu-i mai multă pâine, el se aplecă spre Maud cu ochii larg deschiși.

– Domnișoară Heighton, ai auzit vreodată vorbindu-se despre splendida și strălucitoarea doamnă Civray?

– Bineînțeles.

Toată lumea auzise. Era o contesă franțuzoaică, chiar dacă de origine americană, despre care se știa că era foarte bogată. Se zvonea că achiziționase o mare cantitate de obiecte de artă, despre care spusese o grămadă de prostii; pictorii repetau toate acestea cu plăcere în timp ce-și cheltuiau banii în cafenelele din Montmartre. Sau, cel puțin, așa se vorbea la Academie. Maud nu fusese niciodată suficient de aproape de o cafenea din Montmartre ca să audă ce se vorbea acolo. Yvette era singura lor legătură cu artiștii de pe deal și tot ce știau despre ce se discuta acolo auziseră de la ea. Le spusese și propria versiune a poveștii despre contesă. Fusese model pentru domnul Degas într-o după-amiază, când contesa venise la atelierul lui împreună cu valetul și cu căţeluşii ei, care scheunau întruna.

– Ei bine, Maestrul nu a fost prea încântat s-o vadă, dar nici măcar el nu poate scoate o femeie ca ea odată ce pune piciorul în prag. „Vă deranjez, maestre?“ l-a întrebat ea. „Da, doamnă“, a spus el, arătând furios ca toţi dracii. „Ei bine, dragă, eu am venit doar ca să-mi aleg câteva lucrușoare pentru fumoar“, a spus ea și vă garantez că a luat primele două tablouri pe care a putut să pună mâna, dându-i-le valetului. Apoi a scos un teanc de bancnote de mărimea pumnului meu și le-a trântit pe masă. În tot acest timp, bătrânul Degas a fost mult prea furios ca să mai vorbească. Apoi a plecat din cameră cu degetul pe buze, ascultați ce vă spun! Imediat ce s-a închis ușa, el a aruncat cu paleta în ea atât de tare, încât a crăpat-o. Apoi a fost auzită a doua zi la Galeria Georges, spunând că nu înţelegea de ce oamenii vorbeau atât de nepoliticos despre el, pentru că era un moșuleț simpatic!

Morel se lăsă pe scaunul de lângă Sylvie, cu braţul încă atârnat de spătarul scaunului ei.

– Eu și contesa avem prieteni comuni. I-am cerut o favoare. Tu și Sylvie sunteți invitate acasă la ea în după-amiaza aceasta – devreme, aveți grijă –, să vedeți tablourile ei. Astăzi pleacă la moșia de la țară a soțului ei ca să-și petreacă acolo Crăciunul.

Maud nu știa ce să spună. Morel își coborî vocea și adăugă:

– Domnișoară Heighton, știi că locurile publice întind nervii lui Sylvie la maximum, însă acolo o să fii liberă să-ți bucuri ochii cu tablouri în intimitate. Sylvie e tot mai pregătită să înfrunte lumea în felul acesta limitat. Nici măcar nu e o vizită formală. Haide, n-am făcut bine?

Sylvie își întinse mâna și o acoperi pe-a lui Maud.

– E bine, nu-i așa? Îmi pare rău că ești închisă aici tot timpul. Christian mi-a spus că am fost egoistă și are dreptate.

Maud se uită la ea și spuse:

– Nu, deloc. Știi că-mi place foarte mult compania ta.

– Nu cred, știu că pot să fiu ciudată și enervantă uneori. Dar sperăm că așa o să te recompensăm pentru răbdarea ta și o să-ți mulțumim pentru ajutorul tău. Apoi sări în picioare. Vezi? Sunt deja îmbrăcată. Acum, spune-mi că o să vii, Maud, haide. Spune-ne cât de deștepți am fost și mănâncă repede.

Maud se uită la ea cu plăcere.

– Sunt încântată, dar ar trebui să mă lăsați să mă schimb.

– Nu-i nevoie! spuse Sylvie. Știe că fratele meu vrea ca o pictoriță săracă și fără prieteni să-i vadă colecția. Mănâncă în minutele pe care le mai avem la dispoziție. Christian o să meargă să ne găsească un taxi.

Maud se uită din nou la farfuria ei. Câteodată, Sylvie era la fel de crudă ca un copil.

Sylvie fu neobișnuit de vioaie pe drumul spre casa contesei și, în ciuda mulțimii care se îmbulzea pe străzi, opri taxiul de

două ori ca să se repeadă în câte un magazin de pe Rue de Rivoli. De fiecare dată îi cerea lui Maud s-o aştepte în taxi şi ieşea de acolo cu nenumărate colete şi cutii.

– Cadouri, spuse ea când se întoarse. Se uită pe geam spre străzile lăsate în urmă cu o emoţie nouă. Ce fericită pare toată lumea! Poate la anul, pe vremea asta, o să mă simt bine din nou. O să fim în America până atunci. Acolo se fac afacerile. Iar acum vorbesc engleza foarte bine. O să vii mâine cu noi la slujba de la miezul nopţii? Ai fost anul trecut?

Maud se obişnuise cu schimbările ei bruşte de subiect.

– Nu m-am simţit prea bine. Dar a fost o mică petrecere la pensiunea în care stăteam şi proprietăreasa mi-a adus ceva de mâncare.

– Cât de groaznic e să fii bolnavă, mai ales de Crăciun, când toată lumea e aşa de fericită! Anul ăsta o să te bucuri mai mult.

– Sunt sigură că aşa va fi, Sylvie.

Maud îşi pregătise cadourile. Fraţilor ei şi Idei le trimisese dulciuri franţuzeşti şi cărţi cu poze. Pentru Yvette şi Tanya făcuse felicitări cu portretele lor. Morel urma să primească o cravată de la Charvet, iar pentru Sylvie găsise un evantai ivoriu drăguţ, pictat în culorile păunului. Toate erau cadouri modeste, dar simţea o oarecare plăcere dăruindu-le.

– O, am ajuns!

Sylvie scoase din poşetă câteva monede pentru şoferul de taxi, în timp ce Maud păşi pe trotuar şi se uită în sus uimită. Casa contesei din Piaţa Saint-Georges era impresionantă, ca o dansatoare de cancan într-un şir de matroane venerabile. Era înaltă de patru etaje, fiecare fereastră fiind înconjurată de graţii şi de muze din piatră, cu ghirlande şi fier forjat negru în forme florale – totul era exuberant. Era o clădire frivolă şi drăguţă, care părea să râdă în comparaţie cu faţada netedă şi mândră a librăriei Thiers, aflată vizavi.

Sylvie apăru lângă ea.

– Sper că doamna nu seamănă prea mult cu casa, spuse ea, sau o să mi se pară obositoare.

Servitorul luă cartea de vizită a lui Sylvie şi, în câteva momente, stăpâna lui se apropie cu paşi repezi, de ele, cu mâinile întinse în faţa ei şi cu o pereche de căţei schelălăitori învârtindu-se în jurul picioarelor ei.

– O, domnişoară Morel! Încântată! Iar ea trebuie să fie domnişoara Heighton, nu-i aşa? Mă bucur atât de mult că ai putut să treci pe la mine să mă vezi! Şi încă atât de repede.

Lui Maud îi plăcuse întotdeauna accentul american. I se părea cumva prietenos datorită muzicalităţii sale legănate, foarte diferită de engleza – cu sonoritate de sticlă şi porţelan sparte – pe care o învăţase de la mama ei. Contesa purta o rochie de zi din mătase verde, presărată cu perle pe corsajul de dantelă şi pe mâneci. Maud aşteptă bine-cunoscuta privire dispreţuitoare pe care hainele ei o atrăgeau în Paris, însă aceasta nu veni. În schimb, contesa dădu mâna cu ea foarte însufleţită şi îi oferi un zâmbet larg.

– Vreau să aflu imediat părerea ta despre ceva. Apoi voi fi foarte nepoliticoasă şi vă voi lăsa să hoinăriţi pe-aici după cum vreţi. Trebuie să prind trenul de seară spre Loire şi nu mi-am împachetat nimic. Pe-aici! Şi tu, domnişoară Morel!

– O să lipsiţi mult, doamnă? o întrebă Sylvie în timp ce mergea după ele, holbându-se la tavanele înalte, la stucaturile baroce şi aurite şi la mobilierul acoperit cu catifea roşie.

Era ca şi cum s-ar fi aflat într-un Versailles privat.

– Doar o săptămână, slavă Domnului! Facem vizita de iarnă la familia soţului meu. Un castel întreg plin de titluri şi mătuşi nemăritate şi nicio bărbie ca lumea printre ele.

Maud zâmbi, iar contesa îi făcu un semn cu ochiul. Împinse și deschise câteva uși din hol, apoi se întoarse cu fața spre ele în timp ce așteptau pe coridor, cu brațele încă întinse și ținând ușile deschise, ca un paznic ferm și mândru de ceea ce se afla dincolo.

– Domnișoară Heighton, mi se pare că în zilele noastre există trei feluri de pictori: cei care pictează ce *doresc* să vadă, cei care pictează ce *simt* că văd și cei care pictează ceea ce *cred* despre ceea ce văd. Tu din ce categorie faci parte?

Sylvie răspunse în timp ce Maud încă se mai gândea.

– Niște idei foarte inteligente, doamnă. Le-ați citit undeva?

– Nu cred! spuse ea veselă. Doar dacă nu cumva le-am văzut într-un roman cu Sherlock Holmes.

– Eu sper că pictez însăși *senzația* de a vedea, spuse Maud în cele din urmă, cu oarecare ezitare.

– Ia uite! Tocmai când domnișoara Morel a zis c-am spus ceva inteligent, tu ai inventat o nouă categorie. Nu pot să permit așa ceva. Te voi include în a doua categorie, pentru că mi se pare cea mai apropiată. E preferata mea. Cei din primul grup sunt prea drăguți, iar cei din ultimul au niște gânduri mult prea negre. Ce crezi despre asta?

Prinse brațul lui Maud, o conduse în mijlocul salonului, apoi îi arătă cu degetul o natură moartă agățată deasupra șemineului. Lui Maud îi fu greu la început să vadă bine tabloul în acele împrejurări, pentru că era prea mic pentru acea încăpere – avea o lungime de aproximativ cincizeci de centimetri și era aproape pătrat. Înfățișa o masă grosolană din lemn cu două castroane pe ea, unul conținând cireșe, iar celălalt piersici, așezate pe o față de masă cu volănașe. Dar perspectiva era total greșită. Castronul cu cireșe era îndreptat spre privitor, iar cel cu piersici era întors în sus. Fiecare unghi era imposibil și realizat fără îndemânare; tușele erau ciudate, grăbite, cu hașuri pestrițe; culorile, altele decât cele ale fructelor, erau ciudat de

murdare, iar sursa de lumină greu de identificat. Totuşi, avea o masă, o greutate, era tangibil...

– Cézanne, spuse Maud.

– Aha, răspunse contesa, stând lângă ea şi privind tabloul. Dar ce părere ai?

– Mi se pare primitiv, dar dacă ar fi al meu, m-aş uita întruna la el.

Contesa bătu din palme.

– Exact! Exact asta am simţit şi eu! Cum poate fi ceva atât de revoltător şi de frumos în acelaşi timp? Se uită din nou la el și adăugă: Domnişoară Heighton, eu deţin multe lucruri frumoase. Sunt la fel de bogată precum Cresus şi îmi place să-mi cheltuiesc banii, dar dacă acest loc ar lua foc şi toţi oamenii ar fi în siguranţă, m-aş întoarce doar pentru tabloul ăsta mic şi bizar. Nu ţi se pare ceva ciudat? Înainte să-l cumpăr, soţul meu ţinea aici un portret uriaş al mamei lui. Mi s-a părut că săvârşesc un act de rebeliune yankee când l-am înlocuit, dar, dacă te uiţi la el, toate celelalte lucruri... Îşi flutură mâna arătându-şi palatul. Toate par să se topească. Cred că soţul meu s-a supărat un pic pe mine, dar ştii ce? Acum cred că şi el s-ar întoarce tot după tabloul acesta.

– Eu nu o să pictez niciodată aşa, spuse Maud.

– Dar de ce ai vrea să faci asta, dragă? întrebă contesa.

Maud se gândi, apoi dădu din cap în semn de nu.

– Nici eu nu vreau să faci asta. Lumea are nevoie de un singur Cézanne și îl are. Trebuie să-ţi găsești propriul stil. Acum, trebuie să mă învârt ca o nebună ca să mă pregătesc pentru tren. Toţi servitorii știu că sunteţi aici, așa că plimbaţi-vă cum doriţi. Tablourile lui Degas sunt toate în fumoar. Contele și prietenii lui se cred cunoscători, dar de fapt tot ce le place este să se uite la picioarele balerinelor când își fumează trabucurile. Știi că a trebuit să le lipesc de pereţi pur și simplu? A venit și și-a luat primul tablou pe care i l-am cumpărat spunându-mi

că ar vrea să facă o modificare – și nu mai pot să-l conving să mi-l returneze! Întotdeauna îmi spune: „Mâine și mâine, doamnă!"

Maud începu să aibă altă părere despre povestea lui Yvette cu incursiunea contesei în atelierul maestrului.

– Am un Fantin-Latour în vestiar, pe care nu trebuie să-l rataţi dacă doriţi să vedeţi un coș cu fructe mai clasic. Așa că uitaţi-vă bine prin jur! O să puteţi să-mi faceți o vizită serioasă după ce mă voi întoarce din Castelul Morţilor, peste o săptămână. Încântată că v-am cunoscut, domnișoară Morel!

Apoi plecă.

Maud fu extrem de fericită în primele două ore pe care le petrecu în casa contesei. Erau o grămadă de tablouri, fiecare dintre acestea fiind o nouă revelaţie. Erau acolo picturi care nu aparţineau nici primitivităţii agresive expuse în casa familiei Stein, nici nu-și găseau locul printre tablourile idilice și clasice ale Salonului. Iar ea era singură cu toate acele tablouri. Oricât de devreme ar fi ajuns la Luvru și oricât de târziu ar fi rămas, saloanele erau întotdeauna pline. Vedea aceiași oameni pe care-i văzuse la Père Lachaise, cu broșurile lor de călătorie de la Baedecker sau de la Ward Lock, privind fix și cu atenţie la tablouri, comparându-le cu reproducerile neclare din ghidurile lor și citind cu voce tare paragrafele potrivite, înainte de a trece la următorul. Încerca să-i ignore, încerca să-și spună că era corect ca toată lumea să aibă șansa de a privi acele tablouri celebre, dar, cu toate astea, tot o iritau. Ar fi vrut să le smulgă ghidurile din mâini și să calce pe ele. „*Priviţi!* se plângea ea în mintea ei. Asta-i tot ce trebuie să faceţi. Doar să vă opriţi un minut și *să priviţi!*"

Galeriile private își ţineau ascunse cele mai bune tablouri, ca să gâdile orgoliul clienţilor cu mărfuri neîntinate de ochii

inferiori ai săracilor. Iar Saloanele? Ocazii de adunări sociale care îmbătau ochiul. La doamna Civray, Maud se ospăta în singurătate. Într-adevăr, era o colecție eclectică. Lucrările impresioniste erau înghesuite lângă cele simboliste, iar lângă acestea se aflau operele delicate ale lui Renoir. Erau și nume pe care nu le cunoștea: Rousseau, Utrillo, cel care picta pereți goi și, totuși, cumva, îi făcea să pară vii. Unele îi plăceau lui Maud, altele o uimeau, dar fiecare dintre ele îi capta atenția. Dacă doamna Civray le alegea la întâmplare, atunci avea un noroc chior. Maud își dori ca Tanya să fi fost cu ea. I s-ar fi schimbat părerea despre bârfele răutăcioase la adresa doamnei Civray la fel de repede cum i se schimbase și lui Maud.

Sylvie hoinări pe lângă ea pentru o vreme, dar păru mai interesată de măsuța de toaletă a contesei decât de arta ei. Începu să ridice borcanele cu pomezi și să citească încet etichetele fiecăruia, de parcă ar fi vrut să și le întipărească în memorie. Maud merse mai departe și se trezi într-o bibliotecă de la etaj, față-n față cu un tablou al lui Pissarro reprezentând o pajiște în lumina soarelui. O femeie – sugestia unei femei – stătea sub un pâlc de copaci, uitându-se în afara cadrului. La distanță se vedeau acoperișurile unui orășel. Totul era atât de luminos și de viu, încât aerul părea că se mișcă, iar femeia arăta de parcă ar fi putut pleca în orice moment. Maud își închise ochii și îi deschise din nou, încercând să fixeze imaginea în mintea ei și să vadă culorile individuale și tușele pensulei. Totul într-o liniște deplină. Nimeni care s-o tragă de braț. Nicio voce care să vorbească în urma ei. Putea să-și întindă mâna și să-l atingă...

Ușa se deschise și ea tresări. Era contesa.

– Îmi pare rău, draga mea. N-o să te mai deranjez, dar voiam să-ți dau asta.

Îi înmână un dosar din carton negru și neted, legat cu o panglică. Maud îl luă.

– Deschide-l!

Ea făcu ce i se spuse. Conținea câteva poze lucioase ale tablourilor pe care le admirase.

– O, Doamne!

– Știu, sunt prea amabilă! Nici să nu-ndrăznești să-mi spui asta! Crăciun fericit! La naiba, e așa cum am crezut, îi dau bietei fete câteva ore să se bucure de tot, apoi o dau afară. Mi se pare o cruzime. Le-am făcut pentru asigurare vara trecută și le-am cerut să-mi facă seturi suplimentare.

– Doamnă, sunteți sigură? Pot să vi le returnez.

– Draga mea, eu sunt întotdeauna sigură. E una dintre multele mele virtuți – și păstrează-le, pentru numele lui Dumnezeu! Tu nu mă consideri o idioată, iar asta te face una dintre prietenele mele speciale din Paris. Acum, spune-mi: unde e prietena ta rătăcită?

Maud râse.

– Mă tem că nu e atât de fascinată de ele ca mine.

– Pentru că e mai prostuță. Acum se pare că trebuie să merg pentru o ajustare, așa că stai cât vrei și scoate-o de-aici când pleci. Urează-mi noroc la castelul groazei.

Maud ținu mapa la piept. Inima îi bătea tare; tablourile o amețiseră.

– Noroc și mulțumesc, mulțumesc foarte mult!

Contesa schiță un gest cu mâna și ieși din cameră.

– Cu plăcere, draga mea!

Capitolul 14

Diferitele ateliere ale Academiei Lafond cedară în fața plăcerilor în ajunul Crăciunului. Lafond însuși merse din atelier în atelier, bând câte un pahar de punci cu fiecare și oferindu-le binecuvântări studenţilor. Întotdeauna venea mai devreme la atelierele femeilor, pentru că un bărbat atât de grijuliu în privința reputaţiei cum era el nu ar fi vizitat domnișoarele după ce ar fi băut punciul amestecat de studenții lui. Dar, chiar și la zece dimineaţa, era jovial și plăcut de toți, renunţând să-i mai judece și eliberându-i de povara de a fi judecaţi. Le zâmbi cald pe sub mustaţa lui fantastic de albă, în timp ce le spunea că în acea perioadă a anului își numără binecuvântările și se bucura de bătrâneţe, înconjurat de prieteni și de prosperitate. Toţi studenţii se simţeau prinși în bucuria lui: era ca și cum însuși Moș Crăciun, schimbându-și tunica și îmbrăcând un costum elegant cu guler înalt, îi onora cu prezenţa lui.

Cu oarecare timiditate, Maud le oferi felicitările Tanyei și lui Yvette și se bucură când amândouă le primiră râzând din toată inima.

– Maud, tu vezi prea mult! îi spuse Tanya.

Maud o desenase într-o rochie de seară, strângând un tablou sub braţ şi fugind de un urs rusesc care purta joben şi monoclu.

– Oh, o s-o păstrez pentru totdeauna.

Felicitarea lui Yvette o prezenta aşezată pe marginea fântânii din Place Pigalle, cu o coadă de artişti aspiranţi în faţa ei.

– Aş vrea eu să fie aşa! oftă Yvette când o văzu. Totuşi, toate fetele cu prieteni bogaţi vor fi plecate în vacanţă în următoarele zile, aşa că aş putea avea fântâna numai pentru mine.

Domnişoara Claudette deveni un pic sentimentală şi le înmână fiecăreia câte o felicitare mică, tipărită din partea studioului, atunci când plecară. Cursurile urmau să reînceapă în data de 3 ianuarie 1910.

Pentru Maud, totul era foarte diferit faţă de anul precedent. Merse la slujba de la miezul nopţii împreună cu familia Morel şi, pentru prima dată din copilărie, se simţi mişcată de rugăciunile de mulţumire. După ce se întoarseră în apartament, fratele şi sora începură să se agite cu cadourile pentru ea. Morel cântă la pian nişte cântece de cabaret, interpretându-le mai mult cu entuziasm decât cu acurateţe şi făcându-le pe Sylvie şi pe Maud să danseze în salonul din spatele lui. Maud avea eşarfa de la Worth primită cadou de la Morel legată neglijent în jurul gâtului şi broşa în formă de fluture primită de la Sylvie, prinsă de bluză. Sylvie făcea mişcări pline de cochetărie cu evantaiul ei, iar Morel îşi purta noua cravată peste cea veche. Maud merse la culcare la ora trei, lăsându-l pe Morel să cânte melodii mai lente şi pe Sylvie stând ghemuită în şezlong, privindu-l. Pe noptiera ei erau o grămadă de felicitări, inclusiv de la familia fratelui ei, care îi ura noroc şi succes. În timp ce adormea, simţi că nu-şi mai doreşte nimic altceva.

După Crăciunul ameţitor, urmară zile liniștite. Sylvie o încurajă să iasă chiar și dimineaţa, așa că Maud își petrecu timpul rătăcind prin muzee; obișnuia să își lase acasă blocul de desen, astfel încât lucrările pe care le vedea să-i inunde mintea. Studie lucrările individuale, simţindu-și degetele zvâcnind de dorinţa de a experimenta, dar evită șevaletul. Până la urmă, era vacanţă și trebuia să se poarte ca atare. Se plimbă pe lângă Sena, privind fumul care se ridica din barje. Simţi că venise o primăvară timpurie, deși vremea continua să fie rece și umedă.

În 30 decembrie, Maud își petrecu dimineaţa la muzeul Carnavalet, printre poveștile istorice ale Parisului admirând caricaturile lui Jean-Pierre Dantan. După prânz se plimbă împreună cu Sylvie prin grădini, urmărind studenţii și modelele lor mâncând clătite aburinde în aerul rece. Sylvie era afectuoasă, deși părea mai discretă decât de obicei. Maud se întrebă dacă nu cumva se pregătea pentru încă o încercare de a renunţa la drog. Apoi se întoarseră la apartament și își petrecu timpul citind, până când – surprinsă, dar și bucuroasă – auzi vocea lui Morel în hol înaintea orei obișnuite pentru cină. Îi auzi pe frate și pe soră vorbind, dar rămase în camera ei până când ospătarul le aduse mâncarea. Li se alătură sperând la o conversaţie plăcută, însă Morel fu tăcut și retras. Sylvie era și ea tăcută. Maud se întrebă dacă primiseră veşti proaste de acasă sau, și mai rău, dacă afacerea lui Morel din Paris mergea prost și erau nevoiți să plece imediat. Fu ruşinată că reacţia ei la ideea plecării lor era atât de egoistă. Ar fi trebuit să găsească din nou o locuinţă mizerabilă pe timpul anotimpului rece și, chiar dacă banii pe care deja îi primise de la ei ar fi ajutat-o să treacă de primăvară, nu i-ar fi permis niciun confort. Mai avea nevoie de salariul pe o lună pentru a spera la asta. Felul în care amândoi îi umplură farfuria și paharul o făcu să se simtă din

ce în ce mai sigură că va pierde totul. Mâncă şi bău cu poftă, ca o ţărancă furişată la un ospăţ. Când nu mai putu mânca, simţi un val brusc de scârbă de ea însăşi, de animalul în care o transformase frica de sărăcie. Îi era prea cald, iar mâncarea abundentă o făcuse somnoroasă.

– Sylvie, putem să deschidem fereastra pentru o clipă? spuse ea în cele din urmă.

– Nu acum, dragă, îi răspunse Sylvie, fără să se uite la ea.

Morel se şterse la gură şi se ridică de la masă. Cu o claritate care nu părea naturală, Maud observă că buzele lui erau încă un pic unsuroase. Merse la bufetul din bucătărie şi îl deschise cu o cheie din buzunarul vestei. Maud îl privi fascinată scoţând o cutiuţă cu dungi, pe care i-o înmână.

– Domnişoară Heighton, puteţi să ne spuneţi ceva despre cutia asta?

El părea atât de serios, încât o făcu să râdă.

– Ştiţi că nu pot. N-am mai văzut-o niciodată.

El privea departe de ea, afară, spre stradă.

– Te rog, deschide-o!

Ea o deschise, chiar dacă trebui să facă ceva efort ca să se ridice de la masă. O puse jos, apoi scoase capacul de carton.

– Nu înţeleg. Ce-i asta? O, Doamne!

Cutia conţinea o rază de lumină albă. Maud clipi ca să-şi limpezească vederea şi văzu o diademă ce părea făcută numai din diamante şi aer.

– Scoate-o, te rog!

Ea o scoase. Era mult mai uşoară decât se aşteptase. Avea o piatră centrală de mărimea unui ou de porumbel, înconjurată de frunze încreţite făcute din pietre mai mici.

– Nu înţeleg, spuse ea din nou şi-şi întinse mâna ca să atingă piatra centrală. Strălucea ca paharele de cristal pe care Morel le păstra pentru whisky. Sylvie, e a ta? O, draga mea! Spune-mi că n-ai furat-o!

Sylvie râse brusc, cu o voce ascuţită, de parcă ar fi lătrat, apoi îşi aprinse o ţigară. Morel continuă să privească pe fereastră în timp ce vorbea.

– Domnişoară Heighton, sora mea a găsit-o în camera ta azi-dimineaţă. Îi aparţine doamnei Civray.

– Maud, cum ai putut să faci aşa ceva?

Maud era confuză; camera deveni atât de călduroasă, că-şi putea simţi sudoarea prelingându-se pe sub părul de la ceafă.

– Cum am putut să ce, Sylvie? Lasă prostiile. N-am văzut-o în viaţa mea şi sigur *nu* era în camera mea azi-dimineaţă. Asta e un fel de farsă. Şi nu e amuzantă.

Sylvie o privea cu un zâmbet trist. Morel rămase la fereastră, cu spatele întors.

– Un moment de nebunie, sunt sigur că acum îl regretă foarte mult, spuse el.

Maud era mult prea mirată ca să mai fie speriată.

– Sugeraţi cumva că am furat-o eu? Nu puteţi. N-aş face niciodată aşa ceva. Sylvie, ai avut toate pachetele acelea cu tine. Probabil că ai luat-o din greşeală.

Sylvie se întoarse spre Morel.

– Contesa îşi lasă comorile peste tot – tentaţia trebuie să fi fost prea mare. Christian, n-ai observat cât de nefericită a fost Maud săptămâna asta? Cât de distrată şi de supărată? S-a plimbat singură pe străzile din Paris.

– Muzeele, dragă, îi explică Maud. Ţie nu-ţi plac.

Sylvie continuă de parcă Maud nici nu-i vorbise:

– Fără să-şi mai ia blocul de desen. Cred că totul a început înainte de Crăciun. Ştii, Christian, cred că a vrut ca eu să o găsesc. Era pe pat, la vedere.

Morel zâmbi trist spre sora lui.

– Poate efectele opiului i-au distrus simţul moral, aşa cum se spune. Sylvie, aşa ceva nu se poate ierta.

Maud încercă să zâmbească, deşi ochii i se învârteau în orbite.

– Sylvie, domnule Morel, opriţi-vă! Nu-i frumos. Ştiţi că am fost mai fericită aici în ultimele săptămâni decât am fost în toată viaţa mea. Opriţi-vă!

Capul i se legăna şi se sprijini cu mâna pe masă. Propriile membre i se păreau străine şi greoaie. Simţi că uitase cum să facă să le mişte.

Sylvie oftă.

– Ziarele sunt pline de asemenea întâmplări. Femei sărace, încercând să fie respectabile, căzând apoi victime în faţa tentaţiei. Atât de trist. Maud, de cât timp eşti dependentă de opiu?

Maud încercă să vorbească ferm, dar gura-i devenise uscată şi vocea-i ieşi mai joasă şi mai groasă decât de obicei.

– După cum bine ştii, nu m-am atins niciodată de drogul acela.

– Maud, te rog să nu negi. Mi s-a părut că am simţit un miros ciudat în aer, dar habar n-aveam de la ce putea fi până nu m-am uitat la tine sub pat după ce-am găsit diadema.

– Nu-i nimic acolo. Vorbeşti prostii.

– O, dar este!

Maud era convinsă că se va trezi în curând. Nu părea totul un vis? Corpul ei nu mai voia să i se supună, vederea îi era înceţoşată. Se ridică. Nu era nimic sub pat. Le-ar fi arătat asta şi s-ar fi terminat totul. Fu nevoită să se sprijine cu o mână de peretele coridorului ca să nu cadă în timp ce mergea. Ei o urmară şi i se păru că aude oftatul compătimitor al lui Sylvie când se împiedică. Împinse şi deschise uşa camerei ei şi căzu în genunchi lângă pat, apoi îşi întinse braţul sub el până când atinse ceva. O tavă. Simţindu-şi degetele grele şi inutile, o trase spre ea. Probabil că Sylvie o pusese acolo ca să-i facă o farsă. Era o parte din farsa ei stupidă. Uneori, se

comporta ca un copil. Îşi dădea seama că vorbea cu voce tare, dar cuvintele îi ieşeau urâte şi neclare. Reuşi să scoată tava de sub pat. Nu era comoara în stil cloisonné a lui Sylvie, ci o tavă metalică precum acelea cu care se servea în cele mai modeste restaurante. Pe ea erau o lampă cu spirt din alamă ce părea ieftină, o pipă de bambus şi un castron de porţelan având forma şi mărimea unei clanţe rotunde. Ridică tava, confuză şi pierdută într-un fel de ceaţă deasă care-o făcea să nu-şi mai poată ridica braţele. Lumea începu să i se pară foarte departe.

– Nu e a mea.

Sylvie şi Christian intraseră în cameră după ea şi stăteau acum în faţa ferestrei, părând serioşi şi trişti în timp ce o priveau pe Maud de parcă ar fi fost o reptilă exotică şi un pic scârboasă. Un cuplu elegant în vizită la un bâlci. Maud văzu volumul de Ruskin pe care-l citise zăcând deschis pe pervaz.

– Sylvie, ai văzut-o cu ceva când aţi plecat din casa doamnei Civray?

Sylvie îşi sprijini greutatea într-un picior.

– *Avea* la ea nişte lucruri şi părea foarte agitată.

– Tu aveai cuti... cutia aia. Eu am cărat unele dintre ele şi pentru tine, dar am luat din casă doar mapa cu fotografiile!

Cuvintele i se-ncurcau în gură şi nu mai ştia dacă vorbea în engleză sau în franceză. Dintr-odată i se păru foarte important ca ei să vadă fotografiile. Dacă ar fi făcut-o, ar fi înţeles. S-ar fi oprit. Merse mai mult târâş spre ei şi spre măsuţa din stânga uşii, unde se afla mapa, dar mâinile nu-i mai funcţionau. Căzu lângă ei, aruncând pe jos fotografiile în timp ce leşină. Nici Sylvie, nici Christian nu făcură nicio mişcare ca s-o ajute.

– Săraca Maud! o auzi pe Sylvie spunând.

Ultimul lucru pe care-l mai conştientiză Maud fu faptul că Sylvie trecu peste corpul ei pentru a ieşi din cameră.

Purta haina ei lungă şi o pălăric cu borul larg. Picioarele tot nu-i funcţionau, dar cineva o ţinea în picioare. Aerul era rece ca gheaţa şi simţea miros de tutun şi de coniac. Era un bărbat – un bărbat o ţinea. Încercă să-l împingă, dar mâna abia i se mişcă. O văzu şi se gândi: „De ce nu te mişti, mână?" Probabil că era o parte din acelaşi vis. Simţi mai tare strânsoarea unui bărbat în jurul corpului ei şi, pentru o secundă, fu ridicată pe vârfurile picioarelor, apoi lăsată din nou jos. După aceea auzi sunetele unor paşi care se apropiau. Ecoul lor se auzea ca şi cum ar fi coborât pe un coridor lung de piatră.

– Aveţi vreo problemă? întrebă cineva, cu o voce bărbătească pe care nu o recunoscu.

– Nu, suntem bine. Soţia a băut cam mult. A fost ziua surorii ei.

Era vocea lui Morel, doar că vorbea ciudat, mai mult ca un muncitor decât ca un domn. De ce era acolo cu Morel? Auzi şi un alt sunet. Apă, mişcarea apei. Nu conta, era doar un vis – doar un vis ciudat.

– Ei bine, aşa vom bea cu toţii mâine-seară dacă vom avea noroc! Ai nevoie de ajutor ca s-o duci acasă?

– Nu, o să ne odihnim un pic aici, apoi mai mergem doar după colţ. Aşa-i într-o căsnicie, nu-i aşa?

– Ai mare dreptate! spuse bărbatul râzând. Un An Nou fericit!

Maud îi auzi paşii îndepărtându-se.

– Eşti OK, iepuraşul meu? Verzişoara mea dulce? Of, te trezeşti... Dar nu pentru mult timp.

Morel îi ţinea faţa în sus, întoarsă spre el, iar cu celălalt braţ o ţinea strâns de talie. Faţa lui era atât de aproape, încât putea să-i vadă genele delicate precum perii unei pensule din păr de zibelină. Lumina venea de sus şi de departe. Simţi un perete înalt de piatră în spatele ei şi, deasupra capului său, văzu silueta Luvrului. Luminile cheiului de vizavi străluceau

ca stelele, aura lor fiind aproape albastră. I se păru că o ținea lângă el de o veșnicie. Niciun bărbat n-o mai ținuse atât de aproape până atunci. Apoi, el se uită în stânga și-n dreapta. Era liniște. Ea nu știa că Parisul putea fi atât de liniștit și plin de umbre. Auzea pe cineva fluierând deasupra capului ei în timp ce treceau pe sub Pont des Arts. Aha, vasăzică acolo era, pe cheiul de sub podul acela lung și frumos, netulburat de cai și de traficul mașinilor. Putea vedea modelul dantelat al fierului forjat. Cântecul pieri și liniștea se întoarse; acum se auzeau doar valurile și legănarea bărcilor legate la mal. Nu se vedea lumină în niciuna.

– E timpul să pleci, domnișoară Heighton!

Morel o ridică, apoi o mai târî câțiva metri. Pantofii îi scârțâiau pe pietrele de pavaj. Putea simți căldura corpului lui. Apoi, piciorul ei drept alunecă pe marginea cheiului, fără să atingă nimic. O parte din ea înțelese și fu cuprinsă de panică. Începu să se lupte cu el, dar fu cuprinsă de o slăbiciune care îi curgea prin vene. El îi dădu drumul brusc, iar ea simți o lovitură bruscă în stomac, ceva între un ghiont și un pumn, care o trimise înapoi în spațiul gol. Prea repede. Era imposibil. Numai atunci când căzu își dădu seama că era trează, că totul i se întâmpla cu adevărat. Lovi apa de parcă ar fi căzut printr-o sticlă; apa se agită în jurul ei, albă și rece ca gheața, sărind prin aer cu stropi zgomotoși – apoi nu mai simți nimic în afară de răceală și de întuneric în timp ce râul o înghițea.

Parte a II-a

Capitolul 1

31 decembrie 1909

După ce se informară serios și aflară cine era în Paris în ajunul Anului Nou, mătușile Tanyei îi comunicară că acceptaseră invitaţia ambasadorului Suediei de a-l însoţi la balul Tabarin din Montmartre. Tanya fu mirată, dar numai până când mătușile îi spuseră că Perov era bun prieten cu ambasadorul, îndemnând-o să se pregătească în așa fel încât să fie cât de drăguţă putea. Avea o presimţire rea cum că Perov plănuia să-i ceară mâna în seara aceea. Într-o ușoară stare de panică, o trimise pe Sasha la biroul de telegrame și se răsti la servitoarea ei franţuzoaică tocmai când aceasta încerca să-i aranjeze în păr diferite piese din ultima colecţie Lalique.

În timp ce mergeau prin Paris, observaseră că străzile erau pline de semne ale festivalului. Muzica şi lumina ieşeau din cafenele, clădirile erau luminate, iar mulţimile se mişcau precum valurile înainte şi înapoi. Coborâră din maşină când bătu de zece. Tanya se temea că ajunseseră prea devreme,

dar văzu că exista deja o procesiune lentă de domni și de doamne care intrau pe sub boltă, iar sala de bal era aproape plină, tresăltând din pricina muzicii galopante de cancan. Pe pereți, pe balcon și din tavan atârnau frânghii mari cu flori, iar muzicienii transpirau la instrumentele lor. Întregul salon strălucea datorită luminilor electrice colorate. În timp ce-și croiau drum spre masa lungă unde ambasadorul își distra oaspeții, un grup de femei cu uriașe pălării colorate ocupară centrul podelei, dansând și ridicându-și picioarele în aer ca să-și arate jupoanele albe ca zăpada de sub fustele cu crinolină. Mătușa Vera își ridică lornieta în timp ce un domn se apropie prea mult, iar pălăria acestuia fu aruncată în mijlocul mulțimii clocotitoare, fiind prinsă de pantoful cu toc înalt al unei dansatoare. Tanya se opri, așteptându-se s-o vadă pe mătușa Vera mult prea șocată ca să mai rămână, însă ea râse și îl privi pe bărbat chinuindu-se să-și recupereze pălăria de sub picioarele mulțimii, ce părea să se distreze pe seama lui.

Inima Tanyei se îngreună un pic. Era sigură că Perov intenționa să-i ceară mâna în seara aceea și le spusese asta mătușilor ei. Panglici ondulate se scurgeau din balcon într-un flux continuu de verde smarald și stacojiu. „Trebuie să cer mai mult timp de gândire", își spuse Tanya. Deasupra capetelor lor erau atârnate câteva cercuri mari, pline cu suvenire de Anul Nou. Văzu flori de hârtie și aeromodele, tabachere din carton și cutii marcate cu 1910. Încercă să se uite mai departe în mulțime, dar nu recunoscu pe nimeni. Era atât de absorbită de privitul fețelor de la distanță că nici nu observă unde se așezase, trezindu-se lângă un bărbat de vârsta ei, cu o bărbie ciudat de ascuțită. Scaunul din stânga ei nu era ocupat și, pentru o clipă, se temu că Perov s-ar fi putut trânti pe el în orice moment – însă apoi îl văzu la celălalt capăt al mesei, stând între cele două mătuși cu un aer arogant.

Bărbatul din dreapta ei, atât de slab că părea anorexic, îi spuse că era scriitor. Avea un monoclu strâns în ochiul drept, ce părea să necesite o curăţare frecventă. Se uită peste masă spre Vera și Lila. Insistaseră – ca întotdeauna – să se îmbrace în mătăsuri strălucitoare, în stilul care se purta în tinereţile lor, și îi terorizaseră pe experţii modei de pe Rue Royale să le facă rochii cu mâneci bufante și cu talie strânsă. Sau, mai degrabă, Vera fusese cea care-i terorizase. Lila râdea de ea din acest motiv, apoi purta cu plăcere orice i se spunea să poarte. Însă, în loc să fie considerate ridicole, cele două femei fură repede înconjurate de nenumărați bărbaţi tineri în sacouri strâmte, care se luptau pentru onoarea de a le aduce șampanie sau cremă de căpșuni. Tanya ştia că ei aveau să încerce să le facă pe mătușile ei să spună ceva suficient de șocant încât să-i amuze și nu avea nicio îndoială că aveau să reușească.

– Fetele astea bătrâne, rusoaicele, chiar sunt succesul sezonului! remarcă scriitorul. Se vede cât de plictisiţi suntem aici, la Paris, unde toate noutăţile sunt așa de... *ciudate*...

Tanya luă paharul de șampanie oferit de un chelner care se aplecă foarte jos peste umărul ei și îl privi pe scriitor cu răceală.

– Domnule, vorbiţi despre mătușile mele. Vera Sergheievna este văduvă, nu fată bătrână.

El rămase la fel de nepăsător și adăugă:

– Aha, dumneata ești artista căreia trebuie să-i mulţumim fiindcă le-a adus printre noi! E adevărat că lucrezi în fiecare dimineaţă într-un pod și refuzi orice invitaţie care te-ar putea îndepărta de munca ta?

– Există multe motive pentru care aș putea refuza o invitaţie. Frecventez cursurile domnului Lafond, acesta e singurul motiv pentru care am venit la Paris – așadar, de ce mi-aș petrece dimineţile în alt fel?

Expresia feţei lui trădă un ușor dezgust.

– Of, o să te distrugi! Lasă arta și știința în seama bărbaților. E în firea noastră să inovăm, să ne aventurăm în lumi noi, în timp ce datoria femeii e să ne sprijine și să ne inspire. Nu te limita învățând să pictezi. Ești în Paris – aici e locul în care ar trebui să înveți să fii femeie! Să seduci și să înfurii, să ne duci pe noi culmi. Draga mea, *tu* ești opera de artă! Termină cu lecțiile până când nu ți se ofilește frumusețea și nu ți se prăfuiesc farmecele.

– Și spre ce noi culmi v-a inspirat sexul meu pe *dumneavoastră*, domnule?

– Am avut și eu perioada mea de glorie, deși nu te poți aștepta la ovații din partea mulțimii vulgare pentru marile opere de artă.

Monoclul fu lustruit cu furie timp de câteva secunde, apoi pus la loc.

– Dar trebuie să admirați geniul lui George Sand, spuse Tanya.

– Bineînțeles, dar ea susține punctul meu de vedere.

Își întinse degetul lung către Tanya cu atâta energie, încât monoclul îi sări din ochi, legânându-se la capătul panglicii lui; dar lui îi plăcea atât de tare controversa, că-l ignoră și continuă:

– Ea nu era deloc o femeie, ci o corcitură. Însuși geniul ei *dovedește* că nu era femeie, ci hermafrodit. Uită-te la ea! O ciudățenie nefericită. Atâta activitate intelectuală zdrobește un farmec feminin ca al tău... Mintea femeiască devine suprasolicitată și-și pierde prospețimea, abilitatea ei frivolă de a plăcea... Zâmbi cu amabilitate. Haide, domnișoară Koltsova, sunt sigur că ești de acord.

– Nu. Dar de vreme ce credeți că am doar jumătate de creier, în cazul cel mai bun, sunt sigură că asta nu vă interesează în niciun fel.

În timp ce vorbea, își dădu seama că un bărbat se așeza pe scaunul din stânga ei.

– Gustave, spuse el într-o franceză cu accent american, pun pariu că poţi să transformi fiecare femeie cu care vorbeşti într-o sufragetă. La naiba, te-am ascultat doar zece secunde şi deja vreau să-i dau una-n cap unui poliţist doar ca să-mi arăt sprijinul.

Tanya se întoarse în direcţia lui, conştientă că salonul devenise dintr-odată mult mai luminos şi mai cald.

– Domnule Allardyce! Nu ştiam că vei veni la petrecerea ambasadorului.

– Nici eu nu ştiam şi, până acum o oră, nici ambasadorul nu știa, domnişoară Koltsova. Apoi, am simţit o nevoie bruscă şi urgentă de a-mi schimba planurile pentru seara aceasta. Ai făcut deja un tur al salonului? Sunt o grămadă de lumini strălucitoare şi de oameni bogaţi în haine drăguţe la care să te uiţi. Asta ar trebui să fie de interes pentru partea ta feminină, nu-i aşa?

Ea zâmbi uitându-se la şampanie.

– Ar trebui.

– Excelent. Atunci, ridică-te cu mine imediat, dar fii atentă să nu te uiţi înapoi în direcţia mătuşilor tale. Sunt destul de sigur că, dacă vei face asta, îți vor arăta clar că doresc să rămâi pe locul tău.

Tanya se ridică în picioare cu multă graţie, fără să se uite în jur. El o conduse la marginea ringului de dans, într-un loc în care se puteau preface că urmăresc dansatorii.

– Ei bine, sunt aici. Care-i urgenţa?

Vorbea în engleză, cu o voce uscată şi obosită.

Tanya îşi fixă privirea asupra dirijorului orchestrei, care se ghemuia şi sărea în timp ce-şi dirja muzicienii, îndemnându-i la eforturi mai mari cu grimase ciudate.

– Nu e nicio urgenţă. N-am vrut să crezi aşa ceva.

El îşi ridică o sprânceană.

– Ba ai vrut. Domnişoară Koltsova, am muncit din greu şi asta mă face mai direct decât sunt de obicei. Ce vrei de la mine? Te-am urmărit prin oraş timp de o lună, încercând să te amuz şi să mă feresc de mătuşile tale. Ştii, în tot acest timp, nu cred că te-am văzut purtând aceeaşi rochie de două ori.

– Paul... şopti ea.

El se controlă şi se uită din nou la ringul de dans. Era prima dată când o auzea pronunţându-i numele de botez, iar vocea ei era plină de teamă şi de tristeţe. Se uită la spectacolul din jurul lui simţindu-se cuprins de o amărăciune întunecoasă.

– Aşadar, e adevărat. Perov o să-ţi ceară mâna. Am auzit zvonul. M-ai chemat aici ca să-ţi fac o ofertă alternativă?

Tanya îşi simţi ochii arzând.

– Îmi pare rău, copilă, dar nu-ţi pot face una – deşi e foarte drăguţ din partea ta să-mi oferi şansa de a face o contraofertă. Nu am nimic în afară de ceea ce câştig, aşa că, dacă speri că am nişte acţiuni la calea ferată puse deoparte, n-ai noroc.

Conducătorul orchestrei sări în aer şi se învârti, imitând mişcările dansatoarelor de cancan. În acel moment, o privi pe Tanya ca un diavol.

– Eşti îngrozitor de crud... spuse ea.

Încă se uita doar în faţă, cu un zâmbet politicos pe buze, de parcă s-ar fi bucurat de o conversaţie plăcută cu o cunoştinţă.

– Dacă asta crezi despre mine, atunci de ce eşti aici? Chiar dacă aş fi atât de proastă încât să mă mărit cu tine, tu nu m-ai vrea, nu-i aşa, cu toate... astea! Îşi atinse mănuşile de seară, diamantele din urechi şi perlele de la gât. Eşti la fel de obsedat de bani ca oricare alt milionar din salonul acesta. Dacă nu mi-aş fi schimbat rochia în fiecare zi, nu te-ai mai fi ţinut atâta vreme după mine.

– Te-aş lua şi-n zdrenţe, scrâşni el din dinţi, dar cum aş mai trăi cu conştiinţa împăcată după aceea, ştiind ce viaţă ai fi putut avea? M-ai transforma într-un ratat exact când aş

încerc să-mi fac intrarea-n lume. Nici nu îndrăznesc să visez că aș putea să te întorci în telul...

– Să mă întorci! Ea se întoarse cu fața la el, șuierând. Sunt un cal sau un câine? Idiotule, dă-mi brațul și rămâi, apoi du-mă înapoi la prietenul tău, Gustave. Măcar el e sincer în privința disprețului față de femei.

El o luă de braț și o conduse înapoi la masă, roșu de furie; și chiar dacă se simțea grav jignit, știa că undeva greșise.

Dar nu putea pleca, așa că rămase cu un aer nefericit lângă Tanya care în următoarea oră își exersă farmecele feminine cu Gustave, dând pe gât fiecare pahar de șampanie care îi era oferit. Apoi, cercurile grele cu suvenire fură coborâte atât cât să se poată ajunge la ele cu bastoanele domnilor, astfel că multe cadouri puteau fi trântite și revendicate. Împingându-și scaunul în spate cu un scârțâit puternic, Allardyce se alătură grupului, întorcându-se după câteva minute roșu la față și cu părul său blond ciufulit.

Tanya se uită la el mirată. Aplecându-se foarte formal în fața ei, el îi prezentă premiul. Era o tabacheră ieftină din carton, cu una dintre reclamele făcute balului Tabarin și cu o margine de mărgele din sticlă lipite nu tocmai drept. Ea o luă de la el un pic nesigură, apoi râse; ochii ei negri se luminară în timp ce o apăsa pe inimă.

– Domnule Allardyce, o s-o prețuiesc.

El se așeză, simțind un val de satisfacție răspândindu-i-se dureros din stomac până în vârfurile degetelor. Tanya se aplecă spre el și-i spuse încet:

– O să cer mai mult timp de gândire.

Lumina caldă deveni cenușie și rece.

– Calul a învățat să vorbească, bombăni el.

– Poftim?

Însă când era pe punctul de a-i explica, Tanya se îndreptă brusc şi se uită de-a lungul salonului, ca un câine de vânătoare care tocmai simţise prada.

– O, aceea nu-i doamna Civray? zise ea. O cunoşti? O prietenă mi-a povestit despre ea şi mi-ar plăcea s-o cunosc.

Părea foarte entuziasmată, iar degetele ei lăsaseră deja urme pe faţa de masă din in alb.

– O cunosc, spuse Paul. Din când în când scriu pentru ziarele tatălui ei despre afacerile din Paris, aşa că m-a invitat acasă la ea. Nu e un loc foarte exclusivist. Vrei să te prezint acum?

– O, da!

Şi, încă o dată, Paul îi oferi braţul. Înainte să se ridice, observă că Tanya strecurase tabachera din carton în poşeta ei sclipitoare de seară şi, orice altceva ar fi simţit înainte, pentru scurt timp fu extrem de fericit. O conduse prin mulţime şi, cu discreţie, îşi făcură loc în cercul de cunoştinte al contesei; apoi, când ea îl salută dând uşor din cap în semn că-l recunoştea, el se aplecă şi i-o prezentă pe Tanya.

– Sunt foarte încântată să vă cunosc, spuse Tanya făcând o reverenţă. Prietena mea, Maud Heighton, mi-a spus că aţi avut amabilitatea de a-i arăta colecţia dumneavoastră. E foarte încântată de fotografii şi mi-a spus că le va aduce la atelier după Anul Nou.

Efectul acestui mic discurs nu fu cel la care se aştepta Paul şi Tanya. Zâmbetul politicos al contesei dispăru, iar faţa îi deveni palidă.

– Înseamnă că n-ai auzit, spuse ea, apoi se uită în jur către feţele prietenilor ei. Dragii mei, vă rog să mă scuzaţi. Trebuie să vorbesc cu această domnişoară. O luă pe Tanya de cot şi o conduse de-a lungul sălii de bal până la o nişă din spatele orchestrei. Haide să ne aşezăm pentru o clipă, draga mea.

Paul se simți un pic nedreptățit. Le urmă pe femei cu discreție și rămase cu ochii pe ele, privindu-le pe deasupra mulțimii de dansatori. Miezul nopții se apropia cu pași repezi, iar dansurile păreau să devină tot mai sălbatice. Se auzeau râsete din toate colțurile salonului. Continua să le urmărească pe cele două femei printre capetele petrecăreților, care săltau și țipau. Cum Tanya se afla cu fața la el, observă cum zâmbetul politicos îi dispăru de pe chip, fiind înlocuit de o expresie de șoc brusc. Avea o mână la gură și dădea din cap. Contesa Civray o ținea de cealaltă mână și părea să-i vorbească în grabă. Apoi, domnișoara Koltsova își smuci mâna și se aplecă înainte, acoperindu-și fața. Contesa se uită în jur și-i surprinse privirea. Paul își croi drum cu greu prin mulțime spre ele. Se uită în jos neajutorat, spre umerii tremurători ai domnișoarei Koltsova.

– Allardyce, slavă Domnului! Poți să le-aduci pe mătușile domnișoarei Koltsova și să le explici că nepoata lor nu se simte bine? Apoi vorbește cu domnul Guyot de la recepție. Aranjează să trimită imediat mașina lor la intrarea din spate. Grăbește-te acum, că e un om bun.

El plecă să facă ce i se spusese, intenționând să le conducă mai întâi pe mătuși la nișă, apoi să rezolve cu mașina. Însă când își aminti brusc de poșeta de seară a Tanyei, fugi în cealaltă parte a salonului ca să i-o aducă. Când se întoarse, Tanya se urca deja în mașină. Ea își luă poșeta și, când îi mulțumi cu un aer distras, el încercă să-i strângă degetele ușor. Ochii ei erau roșii, însă înainte să poată întreba ceva sau măcar să-și dea seama dacă ea răspundea la strânsoarea degetelor lui, cea mai înspăimântătoare dintre mătuși întinse mâna și închise portiera mașinii; el fu nevoit să se miște rapid pentru a nu-și răni brațul. Se strecură grăbit în sala de bal, înainte ca Guyot să-i închidă și el ușa-n nas, și se grăbi să ajungă la contesă.

– Doamnă, ce...?

Ea dădu din cap și arătă cu degetul în sus. Dirijorul cu mișcări de maimuță stătea pe balconul de sus, cu un pistol în fiecare mână și cu mâinile ridicate-n aer. Exact în acea clipă luminile se stinseră și în întunericul deplin se auziră douăsprezece împușcături. Strălucirea ce părea să iasă din țevile pistoalelor ardea ochiul. Mulțimea număra în gura mare după fiecare împușcătură: „...zece, unsprezece, doisprezece!" Al doisprezecelea strigăt deveni o urare generală, iar luminile electrice se aprinseră din nou, strălucind puternic. Șiruri de luminițe mov și galbene coborâră dintre ghirlandele de flori care atârnau ca un baldachin de pe tavan. Orchestra fu înlocuită de trompetele dintr-o fanfară, iar camera se umplu din nou de urări neîntrerupte. În timp ce o altă cascadă de panglici ondulate cădea de la balcon, ușile din spate se deschiseră și o procesiune de femei frumoase – purtate pe platforme ce se sprijineau pe umerii unor bărbați îmbrăcați precum sclavii romani – începu să se rotească prin salon ca la o paradă. Deasupra capului, fiecare femeie flutura câte un steag pe care era cusut cu litere roșii *Iubire, Frumusețe, Pace*, iar la sfârșit, și cea mai frumoasă în umbrarul ei, venea o fată sub o arcadă acoperită cu trandafiri de hârtie, inscripționată cu *1910*.

O ploaie de confetti căzu pe umerii lui Paul. Contesa dispăruse în mulțime, iar dansul reîncepuse, mai puțin inhibat decât înainte. Paul se rezemă de stâlpul din spatele lui, bucuros și confuz. O panglică roșie ateriză pe umărul lui și, fără să se gândească prea mult, o împături și o vârî în buzunarul de la piept.

Capitolul 2

1 ianuarie 1910

Tanya se trezi încet, devenind conștientă de lumina și de mișcarea din cameră. Bătrâna ei servitoare Sasha era deja acolo, agitându-se cu hainele ei aruncate pe jos și cu cărțile. Ca de obicei, primul ei gând fu: „Sunt la Paris" – și, pentru o clipă, fu fericită. Apoi i se întoarseră amintirile din seara precedentă. Văzu fața contesei și o auzi spunându-i blând, dar ferm, că Maud era o hoață și că era moartă. Tanya își strânse ochii și-i închise. Sângele i se înfierbântă dintr-odată și simți o durere în gât, ca și cum s-ar fi înecat. Se descurcase atât de bine... i-o prezentase pe Maud domnișoarei Harris, o instalase în siguranță la familia Morel pentru perioada iernii și, mai mult decât atât, se asigurase, *se asigurase* că Maud o plăcea și că erau prietene. Se gândi la felicitarea pe care englezoaica o realizase pentru ea, la schița în ulei cu Maud pe care o făcuse la atelier și la râsul ei brusc, sincer și deschis când o văzuse.

Tanya nu-și dădea seama niciodată dacă franțuzoaicele o plăceau sau nu. O tratau ca pe un copil și râdeau de ea pentru că studia la Lafond, când ar fi putut să doarmă sau să meargă la cumpărături, scriindu-și bilețele răutăcioase una alteia și disperând de fiecare dată când ea le refuza câte o invitație de a participa la cursurile de seară despre anatomie. De câte ori mătușile o târau după-amiaza prin mondenul At Homes, angajatele de-acolo făceau glume jignitoare pe seama ei, spunându-și una alteia că sperau că nu le va păta tapițeriile cu vopsea, deși ea era cea mai bine îmbrăcată dintre toate. Mătușile nu o lăsau să-și viziteze prietenele de la atelier acolo unde locuiau și nici să le invite cu formalități la ea acasă. Chiar și Francescăi, deși soțul ei lucra la ambasada Germaniei, îi era interzis să ia cina cu ele. Se pare că ambasadorul însuși, un bărbat solid care părea mereu plictisit, era văr de gradul trei cu ei, iar a o invita în casă pe soția unuia dintre subordonații lui – când el cinase acolo doar de două ori – ar fi fost o jignire grosolană și cumplită. Existau reguli în privința unor asemenea lucruri. Fuseseră destule probleme chiar și atunci când o găzduise pe Maud pentru o după-amiază, dar, cum nu fusese o vizită formală și Maud păruse binecrescută, trecuseră cu vederea în cele din urmă. Dacă nu ar fi fost prea distrasă de interesul ei pentru Paul Allardyce și de amenințătoarea cerere în căsătorie a lui Perov, ar fi observat oare că Maud fusese într-un pericol real și că avea cu adevărat nevoie de ea? Părea atât de calmă și de fericită... Nu fusese prea înțelegătoare cu privire la presiunea asupra Tanyei de a se mărita cu un bărbat bogat. Tanya se gândise că poate reacționase așa din cauza faimosului realism englezesc, ceva ce ar fi putut învăța în timp, făcând-o mai puternică. Sau, poate, până la urmă, nu fusese decât gelozie.

Tanya iubea Parisul, dar se simțea ținută într-un colțișor al lui în care era controlată mult prea riguros, așa că se

străduise din răsputeri să găsească mijloacele de a mișca un pic frânghiile de mătase care o țineau prizonieră. Sperase în adâncul inimii că, dacă va petrece mai mult timp cu oamenii care munceau ca să-și câștige existența – bărbați și femei cu simț practic, care nu se dedicau modei și distracției –, va fi în stare să-și imagineze o posibilă viață printre ei. O vedea pe Maud ca pe un exemplu. Ea era atât de morală, de corectă și de harnică, încât nimeni nu ar fi considerat-o nepotrivită ca soție; cu toate astea însă, intenționa să-și câștige singură existența după ce avea să termine cursurile. Tanya le povestise cu grijă mătușilor ei despre Maud imediat ce aceasta începuse să locuiască în Rue de Seine, repetându-le minciuna cum că era rudă cu un baronet și făcând legătura cu ea să pară un pic mai vagă. Nu era înțeleaptă familia Morel fiindcă-i găsise lui Sylvie o însoțitoare tânără și respectabilă? Nu erau norocoși că puteau să învețe limba engleză? Nu ar fi fost greu pentru domnișoara Heighton să se întoarcă într-o locuință obișnuită, chiar dacă una respectabilă, după ce familia Morel ar fi plecat din Paris, după ce stătuse într-un loc atât de confortabil?

Tanya strânse cearșafurile de mătase cu pumnii strânși de furie. Maud distrusese totul. Se pierduse în opiu. Cum putuse să decadă atât de mult fără ca Tanya să observe? Văzuse foamea și speranța lui Maud în ziua aceea, în parcul Monceau, și observase cum tânjea după confortul din apartamentul de pe Rue de Seine. Trebuie să fi fost tare chinuită de ideea de a-l pierde; și apoi, exact în perioada Crăciunului, când toată averea și lumina Parisului apar la vedere, americanca aceea proastă își lăsase diamantele pe unde nimerise. Dacă Tanya i-ar fi spus lui Maud despre planul ei isteț, despre faptul că ar fi putut să vină la ea după ce familia Morel ar fi plecat din Paris, ca să o salveze de pisicile bătrâne, să o ajute să-și plănuiască o viață independentă și să râdă de *doamne* cu ea; dacă i-ar fi spus: „Maud, ăsta e planul meu. Ajută-mă", atunci ar fi putut

contesa să-şi lase peste tot grămezi de portofele cu bancnote noi ieşind din ele, că Maud nici nu s-ar fi gândit să ia vreunul. Dar ea nu-i spusese nimic, de teamă să n-o dezamăgească; iar Maud era acum moartă şi totul se destrămase. Era vina ei. Îşi duse genunchii la piept şi începu să suspine.

– Of, eşti trează, floricico? Ridică-te şi bea-ţi ceaiul ca o fetiţă cuminte. Le-am ţinut deoparte cât am putut, însă mătuşile tale zgârie uşa deja. Ţi-a mers cu leşinatul în maşină aseară, dar n-o să-ţi mai meargă şi în dimineaţa asta.

Sasha îi aranjă pernele la spate, apoi îi oferi ceaiul. Ceaşca începu să zornăie în farfurioară imediat, iar umerii Tanyei să tremure din nou. Când începu să plângă în hohote, Sasha se aşeză lângă ea şi-i ridică bărbia cu mâna.

– Haide, haide, drăguţa mea! Nu mai plânge! Eşti bolnavă? Tanya dădu din cap. S-a purtat cineva urât cu tine? Ea dădu din nou în cap. Ai primit veşti proaste? M-am gândit eu, dar pe cine cunoşti tu în Paris într-atât de bine încât să plângi aşa de tare? Pun pariu pe toate economiile mele – şi am reuşit să strâng ceva – că nu plângi după vreunul dintre proştii aceia care te iau la dans când tu ai prefera să stai acasă. Te-a cerut în căsătorie Perov? Te-a speriat?

– Nu, nu... nu-i asta.

Imediat se auzi o bătaie în uşă.

– Sasha, e trează?

– Iar începem... Ai grijă ce spui! Fără scandal, fără boală şi fără nervi! Vera Sergheievna i-ar fi scris deja tatălui tău în dimineaţa asta, ca să-i ceară să te ducă acasă imediat, dacă nu i-aş fi ascuns cerneala.

Tanya dădu din cap şi se pregăti pentru măcel cât de bine putu.

– Eşti bolnavă? o întrebă Vera Sergheievna în timp ce se apropia de pat. Apoi, fără să aştepte vreun răspuns, se întoarse spre Lila şi pocni din degete: Ştiam eu că e o greşeală şi i-am

spus asta lui Serghei! I-am spus! E prea sensibilă, dragul meu frate, așa i-am spus. N-o trimite la Paris! Nervii ei nu vor rezista! Și... vezi? Am avut dreptate!

Lila Ivanovna își puse repede dosul palmei pe fruntea Tanyei.

– Nu are febră. Ai o tristeţe ascunsă? Tanya, te-a supărat cineva?

Vocea Lilei era întotdeauna mai blândă. Fusese prima persoană care o încurajase pe Tanya să ţină în mână un creion. Dacă ar fi rămas singură cu Tanya, poate că ar fi reuşit să îi stoarcă toate secretele, deși nu se ştie ce-ar fi făcut apoi cu ele. Tanya dădu din cap.

– Bietul Mihail Pavlovici a fost *așa* de dezamăgit când am plecat! continuă Vera. Și cine-ar putea să-l învinovăţească câtă vreme știe clar că nu vrea o soţie bolnăvicioasă, care să-i strice tot timpul distracţia cu crizele și capriciile ei.

Tanya scrâșni din dinţi.

– Și tatăl tău va fi la fel de dezamăgit. Poate că ar trebui să te ducem înapoi la Sankt Petersburg. Dacă-i alungi pe singurii bărbaţi cumsecade din Paris cu crizele tale, atunci va trebui să-ţi găsim un soţ acolo.

Tanya își ţinu capul aplecat, holbându-se la faldurile cearșafurilor ei șifonate. Urmă o pauză, apoi Vera rosti cu aerul unei vizionare:

– Romul Saint James.

Tanya fu suficient de surprinsă încât să-şi ridice privirea spre ea. O văzu pe mătușa ei stând cu mâinile proptite în șoldurile ei largi.

– Îmi pare rău, mătușă Vera.

– Nu l-ai luat, nu-i așa? Când Tanya își coborî privirea, ea adăugă: Fată prostuţă ce ești! Mi-a fost recomandat chiar de domnul Claretie. Mă mir că nu leșini în fiecare zi. Îndrăznesc

să-ţi spun că eu şi verişoara mea abia ne-am ţinut pe picioare fără ajutorul lui.

– Vera, nu mă-ndoiesc de asta, spuse Lila şi, pentru o clipă, Tanya crezu că vede urma unui zâmbet pe buzele Lilei.

Vera bătu cu piciorul în podea, încruntându-se şi fixându-şi privirea asupra stucaturii din colţul camerei.

– Poate dacă l-am face pe domnul Perov să înţeleagă că a fost doar o problemă rară de sănătate a ta... Bogăţia meniului de Crăciun, fără să iei măsurile de siguranţă cuvenite. Bărbaţilor le plac femeile delicate doar atâta vreme cât nu le provoacă prea multe probleme. Îi fac să se simtă ca niște cavaleri. Respiră adânc. Azi trebuie să stai în pat, așa că va trebui să facem noi toate vizitele de Anul Nou. Și, fără îndoială, fiecare servitoare își așteaptă bacșișul. Ești foarte nechibzuită.

– Îmi pare rău că m-am comportat într-un mod atât de prostesc, șopti Tanya. Și că ţi-am stricat distracţia de la bal aseară.

– Of, draga mea, dar nu mă plâng pentru *mine*. Vera îşi întinse braţul cu palma în sus. Ar fi putut să joace într-o piesă de Racine. Balurile şi şampania nu înseamnă *nimic* pentru mine. Dar biata ta mătuşă Lila n-a fost crescută în luxul în care am crescut eu. Din cauza egoismului tău, ea a pierdut o plăcere *unică*.

Tanya nu spuse nimic, ci doar privi în jos cu un aer supus, în timp ce Vera Sergheievna pufni din nou:

– Cred că trebuie să plecăm. Asta va demonstra că nu suntem foarte îngrijorate în legătură cu sănătatea ta şi-i putem transmite lui Perov scuzele tale pentru că nu i-ai spus „noapte bună" şi nu i-ai urat un An Nou fericit. Dacă n-ai fi vorbit aşa de mult cu americanul acela...

Tanya îşi simţi inima încordându-se de furie.

– Allardyce. Ţi-a trimis flori azi-dimineaţă. Ce extravaganţă prostească! Fără îndoială că servitorii vor vorbi.

Dacă Paul i-ar fi trimis florile cu o zi înainte, Vera şi-ar fi dat seama ce însemnau pentru ea, dar în ziua aceea, din cauza ororii morţii ruşinoase a lui Maud, Tanya nu dădu niciun semn că i-ar fi păsat.

Mătuşa ei se linişti.

– Foarte bine. Culcă-te la loc. Şi ia-ţi tonicul. Ce *binecuvântare* că n-am avut niciodată fete! Se aplecă în faţă peste pat pentru ca Tanya să-i poată săruta obrazul pudrat. Bine. Fii fată cuminte!

Se îndepărtă apoi cu paşi mari, în timp ce mătuşa Lila se apleca pentru a fi sărutată şi ea.

– Îmi pare rău că ţi-am stricat distracţia, mătuşă Lila.

– Nu cred că te-ai fi putut controla. Şi, oricum, nu-mi place gustul şampaniei. Se îndreptă şi adăugă: Tânărul acela, Allardyce, e isteţ. A trimis împreună cu florile un bileţel care ne e adresat nouă. I-a părut rău că n-a avut şansa să-ţi ia un suvenir pentru că ţi s-a făcut rău, aşa că a trimis o cutiuţă plină cu ele; e destul de drăguţă. Dar, Tanya, tatăl tău n-o să te mai întreţină dacă te măriţi cu el şi habar n-ai ce nenorocire e să fii sărac. Eu am scăpat de sărăcie doar pentru că sora mea a fost suficient de frumoasă cât să-l facă pe tatăl tău s-o iubească şi să-i permită să-şi ajute familia. Îi mulţumesc în fiecare zi în rugăciunile mele.

Tanya habar n-avea că Lila văzuse atât de multe sau că reuşise să ghicească totul atât de bine, dar faptul că pomenise de mizeria sărăciei îi aminti de Maud, nu de Paul, şi simţi din nou lacrimi inutile umplându-i ochii.

– Sărăcuţa de tine, scumpa mea! spuse din nou mătuşa ei cu blândeţe, apoi ieşi din cameră în urma surorii sale.

După plecarea lor, Tanya încercă să adoarmă din nou, dar nu mai reuşi. Se strădui să scrie ceva în jurnal, dar nu fu în stare. Sasha îi aduse trandafirii de la Paul, dar ea abia se uită la ei. Simţea doar tristeţe. La o oră după ce mătuşile ei plecară

din casă pentru a-şi face vizitele, intră Sasha. Începu să facă ordine, să îndrepte periile din argint şi perle de pe măsuţa de toaletă, aruncându-i în tot acest timp priviri piezişe Tanyei, până când fata nu mai putu să le ignore.

– Sasha, ce vrei?

– O mică fermă, doi porci şi nişte găini. Tu?

Tanya începu să râdă în hohote, apoi luă o batistă curată de pe noptieră şi-şi suflă nasul. Jalea ei furioasă se transformă într-o simplă tristeţe şi îi răspunse automat:

– Vopsele, o pânză şi o pădure.

– Poţi să stai pe verandă la ferma mea, dacă vrei.

– Dacă te-ajut să dai de mâncare la porci...

– Exact.

Era un schimb ritual de cuvinte şi asta o consola. Sasha se aşeză lângă ea şi-şi puse braţul peste umerii Tanyei. Tânăra femeie se aplecă spre ea.

– Sasha, Maud Heighton a murit.

Servitoarea îşi făcu imediat cruce.

– Doamne, ai milă de ea! Englezoaica aceea drăguţă?

– Da.

Rămaseră tăcute o vreme, iar Tanya inspiră mireasma bluzei doicii ei bătrâne. Sasha primea câte o sticluţă de apă de colonie de la tatăl Tanyei în fiecare an de Crăciun şi se parfuma cu ea, raţionalizând-o cu grijă, în fiecare zi. O făcea pe Tanya să-şi amintească de casă. În cele din urmă, Sasha se mişcă.

– Doamne, mare-ai crescut! Slavă Domnului! Ai primit o scrisoare.

O scoase din bluză şi i-o înmână. Era un pic mototolită. Tanya îşi şterse ochii şi o deschise, dar de îndată ce văzu că era trimisă de pe Rue de Seine, îşi închipui că era încă o relatare a morţii lui Maud şi o băgă înapoi în plic.

– Şi te aşteaptă cineva în bucătărie, adăugă Sasha.

Tanya își ridică privirea.

– Cine? De ce nu mi-ai spus? Ea ți-a adus scrisoarea?

– E o franțuzoaică. Și nu, nu ea mi-a adus scrisoarea. Spune că o cheamă Yvette. Are manierele unei pisici vagaboande. Poate să aștepte până ne îmbrățișăm, nu-i așa? Oricum, a trebuit să zăbovesc până când au plecat Vera și Lila. Doamne, nu s-au schimbat. Astea două erau la fel și acum douăzeci de ani.

Tanya se dădu jos din pat și se întinse după halat.

– Yvette de la atelier? Modelul? N-ai recunoscut-o?

Sasha își încrucișă brațele și își puse bărbia-n piept.

– Modelul? Cum s-o recunosc? Nu-mi place să privesc.

Dar Tanya deja ieșise în fugă din cameră.

Yvette stătea în fața focului, cu picioarele ridicate, când Tanya dădu buzna în bucătărie. Bucătăreasa tocmai îi umplea lui Yvette cana de cafea, iar modelul ținea o plăcintă cu carne pe jumătate mâncată în cealaltă mână. În timp ce Tanya intră, ea își trânti picioarele în pământ și se ridică, înghițindu-și mâncarea și ștergându-și firimiturile de la gură cu dosul mâinii.

– În sfârșit! Sorbi cafeaua din cană și dădu repede din cap în semn de aprobare. Ai niște bani?

– Ce cauți aici? Pentru ce ai venit?

– Am venit aici după bani, pentru că am nevoie.

– N-o să-ți dau niciun ban fără un motiv serios!

– Nu ți-i cer fără motiv. Ți-am spus, am nevoie de ei.

– Yvette, pentru ce ai nevoie de bani?

– Pentru că am mers la un chef de Crăciun și acum nu mai am.

Tanya lovi cu piciorul în podea și bucătăreasa își aminti că avea treburi urgente de făcut în colțul cel mai îndepărtat al sălii.

– Bine! Nu mă lăsa baltă! Nu pot să-ți spun pentru ce. Dacă ți-aș spune, m-ai ține aici o oră, iar eu trebuie să plec

imediat. Dar, îţi jur, dac-ai şti pentru ce ţi-i cer, ai fi bucuroa să mi-i dai.

Îşi încrucişă braţele pe piept şi o privi pe Tanya drept i ochi.

Tanya inspiră adânc.

– De cât ai nevoie?

– Of, draga mea, îmi vine să te pup. Douăzeci de franci ai trebui să-mi ajungă acum. Îi ai în monede de argint?

– În biroul meu.

– Atunci, du-te şi adu-i! Haide, mişcă-te!

Tanya se supuse zăpăcită, iar când se întoarse o găsi pe Yvette plimbându-se încolo şi-ncoace în faţa focului. Portofelul îi fu smuls din mână.

– Yvette, ai auzit ce s-a întâmplat cu Maud?

Yvette păru să ezite.

– Ce s-aud?

– Că a furat o diademă cu diamante de la doamna Civray; apoi, când familia Morel a aflat... s-a aruncat în râu.

Vocea Tanyei se frânse rostind ultimele cuvinte.

Yvette păru uimită pentru o clipă, apoi vârî portofelul în buzunar şi înghiţi mai multă cafea. Se uită la spatele lat al bucătăresei.

– Asta-i foarte rău. Uite ce e, poţi să ieşi puţin astăzi? Mi-ar plăcea să vorbesc cu tine.

Tanya se uită şi ea spre bucătăreasă.

– Trebuie să stau acasă, spuse ea clar, în timp ce se holbă la Yvette cu ochii ei mari şi înroşiţi de lacrimi.

– Păcat! Dacă ai reuşi să ieşi, ai putea să mergi la barul de vizavi de biroul meu şi să întrebi de Daniel. Ar putea să-ţi dea o adresă din apropiere. Când Tanya dădu din cap, adăugă: Curaj, prinţeso!

Apoi plecă.

După două ore, Tanya se trezi stând în pragul uşii unei case cam dărăpănate din Impasse Guelma.

– Ţi-ai adus şi servitoarea cu tine?

Yvette stătea în faţa ei, supărată şi murdară, cu un şorţ prăfuit legat peste rochie.

Când Tanya se uită în sus de sub borul pălăriei ei largi, Yvette observă că ochii şi nasul ei erau încă roşii.

– Nu pot să hoinăresc aiurea prin Paris fără Sasha.

– Dar ai fugit pe furiş de-acasă!

– Yvette, totuşi există nişte reguli.

Yvette păru gata să-şi spună părerea despre acele reguli, dar se opri şi bătu din picior.

– Putem avea încredere în ea?

– Bineînţeles că putem. Yvette, despre ce e vorba? Nu-mi place să merg şi să întreb de numele chelnerilor din baruri. Dacă m-a văzut cineva – mai ales când ar fi trebuit să fiu bolnavă în pat... Asta e casa ta?

Yvette îşi ridică sprâncenele.

– Nu, nu e casa mea. Și dacă tot nu vrei să fii observată, de ce nu te-ai gândit că n-ar fi bine să umbli îmbrăcată în satin alb, cu o servitoare, un șofer și o pălărie atât de mare încât ai putea servi un mistreț fript pe ea?

Tanya își atinse borul pălăriei; era decorat cu cireșe ceruite și cu pene vopsite în verde.

– Of, spuse ea, și păru atât de mirată de idee, că Yvette începu să râdă.

– Prinţesa mea, uneori eşti grozavă. Dar mă bucur că eşti aici, cu servitoare cu tot. Spune-i șoferului tău să plece și să te aștepte în Place Pigalle până nu te observă careva, apoi vino înapoi. Dar ai grijă la fuste. Am făcut curățenie ore întregi și locul ăsta tot e murdar ca dracu'!

Tanya îi dădu toate instrucţiunile lui Vladimir, apoi Yvette le conduse pe ea și pe Sasha în hol și deschise o ușă din

dreapta scării strâmbe. Aceasta dădea spre o cameră destul de mare, întunecoasă din cauza umbrelor și a prafului. Bucăți rupte din mobilă erau adunate și rezemate de pereți, lângă geamantane vechi și felurite gunoaie. În colț, sub singura fereastră a camerei și lângă un fotoliu, se afla un pat jos de o persoană. Acolo zăcea o fată, sub câteva pături subțiri și cenușii. Un câine-lup stătea întins lângă ea, cu laba din față pe umărul fetei adormite. Tanya făcu un pas în față și câinele își ridică privirea.

– E în ordine, Tanya. Câinele e prietenos. Mergi să vezi cine e, îi spuse Yvette încet.

Tanya simți o zvâcnire bruscă de speranță și fugi înainte.

– Maud! Of, *Maud!*

Camera bolnavei, pictură în ulei pe pânză, 64,8 x 76,3 cm

Acest tablou frumos și neobișnuit a fost considerat cândva opera lui Maurice Utrillo. Înfățișează o parte a pereților și a tavanului unei camere, așa cum este văzută, presupunem, de o persoană bolnavă zăcând în pat. O fereastră mică se poate vedea sus, în partea dreaptă a cadrului. Cerul văzut prin aceasta e de un alb-gălbui uniform, iar în stânga, jos, se observă ceva ce pare a fi o legătură de ilice într-o sticlă. Remarcați multitudinea de culori folosite pentru a reda cenușiul pereților. Un tablou care pare atât de gol se dovedește, la o cercetare mai amănunțită, de-a dreptul sclipitor datorită punctelor de interes colorate.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Capitolul 3

Tanya se prăbuși pe scaunul de lângă pat și izbucni în lacrimi. O dată la câteva secunde își ștergea ochii, ca să se convingă din nou că fata din pat era prietena ei pierdută, apoi începea să plângă din nou. Yvette își așeză o mână pe umărul ei și i-l strânse, apoi se îndepărtă, mușcându-și degetul mare.

Sasha le urmă în cameră. Închise uşa şi-şi făcu cruce de îndată ce o recunoscu pe Maud, apoi începu să cerceteze soba din mijlocul camerei. După un minut sau două o deschise şi încercă să se ocupe de foc. Tanya reuşi să se oprească din plâns. Ochii lui Maud nu se deschiseră şi o auzi respirând greu, de parcă ar fi avut ceva vâscos în gât. Pielea îi era albă-albăstruie, iar părul îi era asudat şi lipit de frunte. Tanya îi atinse fruntea cu dosul mâinii şi simţi căldura unei febre mari.

– Of, Yvette! Cred că e foarte bolnavă.

– Da, este.

Yvette se aşezase într-un fotoliu ponosit aflat la celălalt capăt al patului, legănându-se cu picioarele încrucişate peste un braţ. Gura ei era precum o linie subţire, iar Tanya observă, pentru prima dată, cât de obosită arăta. Sasha părea să-şi fi

terminat treaba la sobă, care dădea acum mai multă căldură. Se apropie de patul bolnavei, în timp ce Yvette şi câinele o priveau cu suspiciune, şi o luă pe Maud de mână. Fata dormea foarte adânc, într-o stare dincolo de somn. Apoi, Sasha îi spuse ceva Tanyei, fără să se uite la ea.

– Vrea să ştie dacă a văzut-o un doctor şi, dacă da, ce a spus.

Yvette se foi pe scaun, strângându-şi picioarele sub ea.

– La doctor s-au dus jumătate din banii tăi. I-a dat o înghiţitură de ceva – cred că laudanum. Dar, slavă Domnului, nu i-a prea plăcut. Jumătate din medicament a ajuns pe pieptarul cămăşii lui. A spus să o ţinem la căldură şi să încercăm să o facem să mănânce. Să o liniştim şi să aşteptăm. Să trăiască sau nu.

Tanya clipi rapid, apoi vorbi puţin în rusă. Acest lucru provocă un potop de vorbe furioase din partea servitoarei. Yvette o privi amuzată în timp ce Tanya încerca s-o întrerupă, fără să reuşească să spună mai mult de o silabă. În cele din urmă, servitoarea rămase fără aer şi-şi întinse mâna. Tanya se supuse; scoase câteva monede din poşetă şi i le dădu. Servitoarea îşi legă basmaua peste părul cărunt şi ieşi din cameră.

– Ştii, cred că-mi place de ea, spuse Yvette în cele din urmă.

Tanya se aplecă deasupra lui Maud şi îi îndepărtă o şuviţă de păr de pe faţă.

– Sashei nu-i prea plac doctorii, dar ştie să aibă grijă de bolnavi. O să gătească ceva urât mirositor pe sobă şi o s-o ajute. Sper. Yvette, ce s-a întâmplat? Contesa mi-a spus că a furat o diademă... Cum ai găsit-o?

Yvette o privi pe Tanya dându-şi jos pălăria cu grijă şi punând-o, după o foarte scurtă ezitare, pe podea, lângă scaunul ei.

– Nu ştiu ce s-a întâmplat. Unul dintre copiii de lângă râu a apărut la petrecerea organizată aseară la Bâteau-Lavoir, căutându-mă. Tatăl lui a scos-o pe Maud din râu acum două

nopți și ar fi chemat jandarmii imediat dacă ea nu l-ar fi rugat să n-o facă. I-a cerut s-o lase să stea la ei până își revine.

– Dar de ce a trimis după tine?

– Pentru că nu și-a revenit, nătăfleață. I-a dat restul banilor ca să mă găsească și să mă ducă pe mine la ea. Cel puțin, așa îmi imaginez că a făcut, pentru că n-am mai găsit niciun ban la ea. Oricum, copilul m-a găsit. Cred că familia lui nu prea agreează poliția, iar ăsta ar fi un motiv pentru care s-au deranjat să vină la mine. Așa că am mers la ei și am găsit-o.

– Era trează?

Yvette se aplecă în față pe scaun și își puse capul în mâini.

– Nu chiar. M-a recunoscut și mi-a zis câteva lucruri, dar am înțeles doar că nu trebuie s-o duc înapoi în Rue de Seine; așa că m-am gândit la locul acesta. Mi-am dat toate monedele pe un taxi care să ne-aducă aici. Șoferul era un ticălos nenorocit. Îi urăsc, sunt o grămadă de îngâmfați... Se uită furioasă în podea. Dacă aș fi cheltuit mai puțin de Anul Nou, i-aș fi putut aduce un doctor mai devreme.

Tanya ridică păturile peste umerii lui Maud; câinele se agită, apoi se așeză din nou.

– Sasha o să ne-ajute. Dumnezeu nu ne-ar fi redat-o doar ca să o smulgă din nou dintre noi.

Yvette nu părea prea convinsă. Se ridică și începu să se plimbe prin cameră.

– Crezi că ea a făcut-o? continuă Tanya. Că a furat diadema, apoi s-a aruncat în râu? Contesa a spus că e foarte valoroasă.

– Nu știu. Ți-aș fi râs în față dac-ai fi sugerat așa ceva săptămâna trecută. M-am gândit la asta în fiecare clipă de când mi-ai spus. Se teme de ceva. Așa că poate ea a luat-o, dar...

– Dar ce, Yvette?

Fata își întinse brațele.

– Tanya, eu nu cred că ea e o proastă! Dacă voia să fure de la contesă, ar fi găsit o grămadă de lucruşoare întinse pe-acolo. De ce ar fi luat o blestemată de ditamai diadema? Ceva imposibil de vândut şi un obiect căruia i s-ar fi simţit lipsa? E genul de lucru pe care un copil l-ar lua dacă ar vrea să se costumeze.

Tanya dădu încet din cap. Mâna ei dreaptă se îndreptă spre lobul urechii, răsucindu-şi perla pe care o purta acolo.

– Dar tentaţia... e greu să fii sărac.

Yvette îşi lăsă greutatea pe un picior şi-şi ridică sprâncenele.

– Este greu, nu-i aşa?

– Vreau să spun că pentru o fată ca Maud... Of, Yvette, nu te uita aşa la mine. Contesa a spus că era dependentă de droguri.

– Prostii! A citit prea multe romane poliţiste.

– Nu, mi-a zis că de la Morel ştie asta! El i-a spus că Maud era dependentă de droguri şi că a furat bijuteriile surorii lui şi le-a vândut.

Yvette făcu o pauză, apoi dădu din cap.

– Atunci, nu cred niciun cuvânt. Tanya, aici e ceva putred. Se întoarse spre rusoaică, părând brusc victorioasă. A avut suficienţi bani ca să mituiască pescarii. Copilul a spus că avea monede în tivul fustei. Un drogat nu ar face aşa ceva. Imediat ce are un franc, îl cheltuieşte pentru ce are nevoie. Nu-şi petrece ore întregi la cursuri sau desenând când are nişte bani economisiţi. Oricum, aş fi ştiut dacă ar fi fumat în oricare dintre ascunzişurile din Paris.

Vocea ei era amărâtă şi obosită.

– Cum adică?

Urmă o pauză lungă, timp în care Yvette trase de un fir desfăcut din manşetă.

– Pentru că aş fi văzut-o acolo. Nu sunt multe locuri de fumat în Paris, dar le ştiu pe toate.

– Of, Yvette! spuse Tanya.

– Nu mă lua cu „of, Yvette". Nu sunt dependentă. Doar câteodată... Când ai o pipă în mână, nu mai trebuie să-ţi faci griji pentru nimic, nici pentru bătrâneţe, nici pentru că n-ai bani sau vreo scăpare. Eşti doar fericit. Şi nu o fac atât de des. Iar Maud n-ar fi... vreau să spun, uită-te la ea! E englezoaică!

– Ai dreptate, spuse Tanya după o pauză. Ceva e putred. Apoi îşi ridică vocea şi adăugă: Dar nu înţeleg ce s-a întâmplat.

– Of, Doamne, dă-mi putere! Prinţeso, nu mai spune asta! Cine crezi că înţelege?

Urmă o tăcere lungă. Tanya roşi, iar Yvette se simţi ruşinată pentru că fusese atât de dură.

– Unde suntem? întrebă Tanya în cele din urmă, cu o voce domoală.

Din sobă se auzea un trosnet şi, uitându-se în jur, Tanya putu să vadă curăţenia pe care încercase s-o facă Yvette. Deşi podeaua din scânduri goale fusese măturată, încă mai erau grămezi de praf în colţurile camerei. Alte scaune şi scăunele erau sprijinite de pereţi. O masă, cu piciorul rupt şi legat cu sfoară, stătea între pat şi perete. Pe aceasta se aflau un pahar curat şi un ulcior, iar în spatele lor, o vază improvizată dintr-o sticlă goală de vin cu rămurele de ilice în ea.

Yvette îi îndepărtă lui Maud părul de pe faţă.

– Asta e locuinţa unei prietene. Suzanne Valadon a închiriat-o pentru a-i servi ca ascunzătoare, acum că şi-a părăsit iubitul, un bancher bogat, pentru noul amant. Ştiam că n-o să reziste mult făcând pe burgheza. Are un atelier sus, dar nu foloseşte camera asta şi voia s-o subînchirieze. Pe asta s-a dus restul banilor tăi. Pe chirie.

– Suntem în siguranţă aici?

Yvette dădu din cap, apoi zise:

– N-avem cum să ştim ce s-a întâmplat cu ea până nu se trezeşte. Dacă se trezeşte, biata puicuţă.

– O placi, nu-i așa? o întrebă Tanya după o pauză.

– Da. Yvette se așeză din nou și oftă. Cele mai multe femei din Paris parcă nu se gândesc decât la cum să atragă atenția ca să fie privite. Îmi fac scârbă uneori. *Ea* privește. Yvette se holbă la tencuiala crăpată și cenușie a tavanului. Crezi că e închisă în sine, apoi spune ceva și-ți dai seama că te-ascultă.

– Yvette, meseria ta e să fii privită.

Ea căscă.

– E rentabil. Și, așa cum ai observat și tu cu multă inteligență, e greu să fii sărac. Deși, atunci când o să-mi pierd farmecele, o să ajung să fac curat în saloanele astea unde am fost model pentru patru centime pe oră. Dacă o să am noroc.

Ridică din umeri și-și mușcă încheietura.

– I-am spus lui Maud că întotdeauna îmi cos bani în haine ca să am în caz de vreo urgență, zise Tanya.

– Ea ascultă și învață.

Ambele femei tăcură o vreme, ascultând respirația greoaie și dureroasă a lui Maud.

– Of, Doamne, spuse brusc Tanya, apoi începu să scotocească prin poșetă.

– Ce s-a întâmplat?

– La naiba, știu că o am. Sylvie Morel mi-a scris. A sosit azi-dimineață. N-am suportat s-o deschid, așa că doar...

Yvette se ridică imediat în picioare și aproape că îi înșfăcă poșeta din mână.

– Cum naiba ai uitat de asta până acum?!

Tanya își ridică privirea.

– Am crezut că Maud a murit. Dar ți-am adus-o ca să ți-o arăt. Of, ia-ți mâinile de pe ea, că nu mă ajuți.

Yvette își ridică palmele și făcu un pas în spate. Apoi, în sfârșit, Tanya scoase un plic albastru și puțin mototolit.

– Oh, uite-l. Folosește același papetar ca mine.

– Tanya!

– Bine. Poţi să vii s-o citeşti peste umărul meu.

Yvette o ocoli, fugind în spatele ei, şi se rezemă de spătarul scaunului.

– Mişcă-ţi capul, te rog, şi ţine-l într-un loc.

Tanya îndreptă foile cu o pocnitură violentă.

– E mai bine acum?

– Mult mai bine.

Tăcură câteva minute. Apoi Tanya întoarse foaia şi citi mai departe. În total erau patru foi. Când a ajunseră la sfârşit, Yvette fluieră. Gâtul Tanyei se înroşi de furie.

– E aceeaşi poveste pe care mi-a spus-o contesa. Dar nu o cred. Ăştia ne mint.

– Care-i jocul lor? întrebă Yvette. De ce vor s-o facă să pară o hoaţă?

– Nu ştiu. Au returnat diadema, așa că ce ar putea... Tanya citi o parte din scrisoare cu voce tare: *Împreună cu fratele meu, am vizitat-o pe contesă în aceeaşi după-amiază în care s-a întors la Paris, adică ieri* – cu alte cuvinte, în ajunul Anului Nou –, *şi i-am înapoiat diadema. A acceptat cu cea mai mare bunăvoinţă să nu dezvăluie povestea furtului în public pentru a proteja reputaţia domnişoarei Heighton. Am simţit că dumneavoastră, ca prietenă a săracei şi pierdutei Maud, meritaţi cea mai completă explicaţie.* Ei bine, foarte drăguţ din partea ei. Of, Yvette, ce ne facem? Nu putem să mergem la poliţie?

Yvette îşi arcui umerii.

– Şi ce să le spunem? Cineva a furat diadema, iar familia Morel a înapoiat-o. Maud e săracă. Ar ajunge la închisoare înainte să se trezească. Mai bine să nu facem nimic până când nu se trezeşte şi ne spune ce s-a întâmplat. Tu doar ai grijă să pari tristă şi nu spune nimic.

– Dar gazda noastră?

– Valadon? Ea n-o să zică nimic. E prea legată de iubiţelul ei şi se bucură de libertate. A tot organizat serate prin suburbii

anul trecut, așa că are nevoie de liniște. Spune că nu se poate opri din pictat.

Tanya dădu din cap. Ușa fu împinsă și apoi deschisă, iar Sasha reapăru ținând pe braț un coș și pronunțând un șir lung de plângeri în rusă împotriva vânzătorilor din Paris. După aceea începu să-și despacheteze leacurile.

Capitolul 4

2 ianuarie 1910

Când Maud se trezi prima dată și fu sigură că nu era un vis, se pomeni holbându-se în ochii unei femei; o străină cu o față pătrățoasă și cu un breton cârlionțat și castaniu, care-i atârna peste ochii negri și aprigi. Scotea fum pe nas ca un dragon.

– S-a trezit sirena! spuse aceasta cu o voce întunecată și joasă. Ți-ai revenit în dimineața asta?

Fața ei nu aşteptă un răspuns, ci se retrase imediat, lăsând-o pe Maud să se uite la tavanul jos, sprijinit de câteva grinzi grele şi înnegrite. Nu putea vedea prea bine. Buzele îi erau uscate şi o durea gâtul; capul îi era greu din cauza durerii care-i lovea craniul cu fiecare bătaie a inimii. Încercă să gândească. Diadema, râul... Apoi ajunsese pe o barcă ce avea o sobă care scotea fum într-un colț; auzise mustrări şi întrebări, în timp ce o femeie urâtă şi dubioasă cu un copil legat de spate o privea;

apoi fusese dusă altundeva, în zgomot şi întuneric. Luminile păreau să-i ardă şi să-i răncască ochii.

Maud încercă să se ridice pe coate. Arcurile de fier ale patului scârţâiră, părând să lupte contra ei. Văzu o cameră şi o femeie cu o ţigară rezemată de perete. Acum părea foarte departe. O grămăjoară de ilice se odihnea într-o sticlă din apropiere. Ceva se mişcă lângă ea şi tresări, văzând apoi un câine uriaş, cu blană bej, care împărţea patul cu ea. Se agită când Maud se mişcă şi-şi bâţâi coada păroasă de câteva ori până să se aşeze din nou lângă ea. Maud îşi întinse mâna ca să-i atingă coastele călduţe.

Femeia era îmbrăcată ca o burgheză respectabilă. Purta un şorţ peste bluză şi fustă, iar manşetele ei aveau urme de vopsea. Avea gura uşor strâmbă.

– Cred că Hugo a fost călugăr într-o viaţă anterioară, spuse ea arătând spre câine.

Lui Maud i se păru că vocea ei suna ca din fundul unei fântâni.

– Unul dintre aceia care-i pansa pe cavaleri atunci când erau plecaţi în cruciade. El găseşte pe oricine e bolnav în casa asta şi stă cu persoana aceea cât timp se află în pericol.

Maud se întinse din nou, simţind crampe în burtă şi o senzaţie de greaţă.

– Ai apă acolo. Poţi să ţii paharul?

Maud se întoarse, îl văzu şi se întinse peste capul câinelui ca să îl apuce şi să bea. Avu nevoie de toată puterea ei. Lumina intra printr-o fereastră unsuroasă, singura din încăpere. Era o cameră cenuşie şi lipsită de confort, dar nu era nici casa de pe Rue de Seine, nici vreo celulă de închisoare şi nici nu se mişca sub ea.

– Cine eşti? întrebă Maud.

Efortul de a vorbi îi provocă un nou val de durere.

Femeia veni mai aproape şi Maud văzu că degetele ei lungi erau pătate de nicotină.

– Mă cheamă Suzanne Valadon şi sunt artistă. Iar tu eşti Maud Heighton şi eşti ori o studentă mediocră la Academie, ori o victimă a unei grave nedreptăţi, ori o hoaţă lamentabilă. Care dintre variante e cea adevărată?

– Nu am furat nimic, reuşi Maud să spună.

Valadon îşi aruncă ţigara şi o strivi pe podea.

– Prietenele tale nu par să creadă că eşti o hoaţă. Îşi încrucişă braţele şi studie faţa lui Maud. Prinţesa rusoaică, franţuzoaica model şi domnişoara englezoaică. Pare începutul unei glume proaste sau al unui bordel de calitate. Maud nu spuse nimic, iar Valadon râse. Ele cred că prietenii tăi de pe Rue de Seine ţi-au înscenat totul, continuă ea. Yvette mi-a zis că ei spun despre tine că eşti dependentă de opiu. Poate adăpostesc o infractoare periculoasă.

Maud se întinse din nou după paharul cu apă şi bău ce mai rămăsese în el. Infractoare. Opiu. Hoaţă.

– Nu pari prea îngrijorată, zise ea apoi.

Valadon ridică dintr-un umăr.

– De ce aş fi? N-ai ce fura de la mine.

Ocoli patul şi luă paharul înainte ca Maud să-l scape, apoi îl umplu din ulcior. Era mai în vârstă decât crezuse Maud la început. Avea riduri în jurul ochilor.

– Unde sunt?

– În casa mea. Eşti prima mea chiriaşă. Suntem în Impasse Guelma pe Butte.

Îi dădu paharul lui Maud, iar ea îl bău cu lăcomie, însă durerea arzătoare din capul şi din gâtul ei nu încetă.

– În Montmartre?

– Da. Cu beţivii, *apaşii* şi singurii artişti care valorează ceva.

Lui Maud i se făcu rău. O dureau stomacul și capul și simțea în gură gustul apei din râu. Îi dădu paharul înapoi lui Valadon.

– Nu am furat nimic, spuse ea din nou.

Valadon puse din nou paharul pe noptieră.

– Bineînțeles că nu. Dacă ai fura ceva, ai păstra lucrul acela, nu-i așa? Până când ți-ar rupe degetele ca să ți-l ia. Își înclină capul într-o parte, privind-o. Cred că prietenii tăi din Rue de Seine au făcut o mare greșeală.

Maud se lăsă pe spate pe perna ei și-și întoarse fața spre perete.

– Pari să știi multe despre asta.

Din nou se auzi râsul acela grav și încet.

– O, da, știu. Acum e treaba mea să te veghez în timp ce dădacele tale sunt pe-afară, prefăcându-se că te jelesc. Apropo, e 2 ianuarie. Ai pierdut Anul Nou. Bine-ai venit în 1910! Se așeză pe scaun. Tu te-ai aruncat în râu?

– Nu, am fost aruncată.

– Cât de calmă ești când spui asta! Ești o fată interesantă. Nu știau pe cine încearcă să omoare, nu-i așa? Te-am văzut dormind cu fălcile într-atât de încleștate, încât ți s-au umflat mușchii gâtului... Și ai rupt cearșafurile cu pumnii. Undeva, sub manierele tale englezești, se ascunde o mică luptătoare. Un mic demon. Prietenii tăi din Rue de Seine nu ar fi riscat să te-arunce în apă dacă te-ar fi văzut cum dormi.

Maud se holbă la tencuiala de pe peretele de lângă capul ei. Era nevopsit, dar în cenușiul pal erau sute de puncte colorate. Marouri noroioase, ocru, galben, bucățele de alb titan... se mișcau încețoșate, făcând-o pe Maud să închidă ochii.

– Cum e să te îneci? o întrebă Valadon.

– Nu-mi amintesc.

– Mincinoaso! Se ridică din nou și merse la sobă. Servitoarea rusoaică ți-a lăsat supa asta. Trebuie să ți-o bag

pe gât cu lingura cât timp ești trează, altfel Yvette o să țipe la mine. Poți să te ridici un pic?

Seara, devreme, sosi și Tanya, care țipă când o văzu pe Maud deschizându-și ochii. Maud reuși să-i strângă mâna, iar rusoaica izbucni în lacrimi. Se trezi din nou hrănită, de data asta de servitoarea rusoiacă. În următoarele trei zile, perioadele în care era conștientă fuseră scurte și dureroase. Simțea că Yvette se ghemuia din când în când pe pat, la picioarele ei, și citea. Câinele continua să împartă patul cu ea, plecând doar foarte rar, iar când se trezea era recunoscătoare pentru căldura animalului. Valadon continua să intre și să iasă, hrănind-o atunci când celelalte erau plecate. Se auzeau permanent zgomotele făcute de alți pași, care urcau și coborau pe scările din fața ușii ei. Păreau să fie tot timpul oameni care râdeau și discutau în atelierul lui Valadon, de după-amiaza târziu până în zori. Orele zilei păreau clipe, o serie de instantanee tremurătoare. Nopțile erau lungi și sufocante. Apoi, în sfârșit, orele începură să însemne ceva. Câinele se întoarse la Valadon, iar Maud își dădu seama că asta – alături de toate celelalte lucruri care i se întâmplau – însemna că va trăi.

În după-amiaza aceea, când veniră Yvette și Tanya, ea începu să le pună întrebări, iar Yvette îi povesti despre salvarea ei și despre doctor. Tanya îi relată întâlnirea ei cu contesa din ajunul Anului Nou.

– Nu le e dor de mine la atelierul lui Lafond?

Tanya ezită și, pentru prima dată, fu rostit numele Morel în acea cameră. Mersese să-l vadă pe Lafond și să-i servească aceeași poveste. La început, profesorul fusese sceptic, dar vizită casa de amanet, magazinul din Petit Champs și chiar pe contesă. După aceea, fusese doar uimit. Tanya îi sugerase să

spună că Maud fusese chemată acasă de Crăciun, iar Lafred fusese de acord.

Pentru prima dată, Maud le povesti tot ce-și putea aminti din ultima seară petrecută în Rue de Seine: acuzația, ciudata greutate din membrele ei și leșinul.

– Probabil a fost laudanum, spuse Yvette cu vocea încetă continuând să-și muște unghiile.

Despre ultimele minute petrecute la râu Maud nu putea spune nimic, iar prietenele ei, privind-o cu atenție, nu o mai presară.

La început, Tanya nu fu de acord să-i citească lui Maud scrisoarea de la Sylvie în care aceasta descria infracțiunea și sinuciderea sa, dar văzând înverșunarea din ochii ei, se sperie și acceptă. Valadon li se alătură și ea, părăsind haosul din atelierul ei pentru a asculta. Fiul ei, Maurice, și câțiva dintre prietenii lui băuseră continuu din seara precedentă, așa că se plictisise de ei și venise să le vadă pe femei. Se rezemă de cadrul ușii fumând, cu câinele-lup la picioare, în timp ce Tanya le citea scrisoarea cu accentul ei rusesc jucăuș. Sylvie scria că mai multe bijuterii mici dispăruseră în săptămânile care trecuseră de la venirea lui Maud. Fratele ei le dăduse de urmă cu succes într-o casă de amanet de lângă Rue Croix des Petit Champs, iar omul de-acolo își amintise de Maud. Ea pomenea și de mirosul dulceag și neplăcut de opiu pe care-l simțiseră când intraseră în camera lui Maud. Spuneau că încercaseră să-i vorbească, dar ea negase totul. Doar atunci când găsiseră diadema devenise sălbatică și plecase din casă, în ciuda eforturilor lor de a o reține. Christian ieșise afară ca s-o urmărească, doar pentru a o vedea aruncându-se de pe chei. El dăduse alarma, dar râul deja o înghițise. Sylvie își încheia scrisoarea precizând că diadema fusese returnată și că doamna Civray regreta profund faptul că biata Maud fusese ispitită.

Tanya își puse mâna pe umărul lui Maud. Corpul ei devenise rigid.

– Maud? Draga mea? Ai fost la casa de amanet?

Ea își închise ochii.

– Da. Sylvie era dependentă de opiu. Morel mi-a spus asta încă din prima zi. Am mers la casa de amanet pentru ea, ca să fac rost de bani să-i cumpăr drogul.

– Bineînțeles că a mers acolo, spuse Yvette. Stătea pe podea cu spatele spre pat și cu genunchii ridicați. Nu ar scrie așa ceva dacă nu ar avea dovezi. „O, Maudie dragă, poți să mergi cu asta", iar micuța Maud chiar o face, pentru că le e recunoscătoare oamenilor bogați și drăguți care o hrănesc.

– Sylvie avea nevoie de drog, spuse Maud. Își aruncase proviziile și suferea din cauza asta. Eu încercam doar s-o ajut. Își simți inima strângându-se ca un pumn furios. De unde era să știu?

– Avea nevoie de drog, nu-i așa? Vomita? Se chircea de durere? Simțea dureri în toate oasele? Avea fața acoperită de muci și tremura atât de tare că-i auzeai dinții scrâșnind?

– Nu, oftă Maud. N-a fost chiar așa.

Franțuzoaica ridică din umeri.

– Atunci, s-a prefăcut într-un mod drăguț și politicos că are nevoie de el. Pentru tine, Maud, ca să-ți însceneze totul. Dacă ai fi văzut cum arată nevoia adevărată de droguri, ai fi fugit de-acolo.

Tanya inspiră adânc.

– Yvette, tu ai...

– Nu, n-am ajuns niciodată în halul acela. Dar am văzut cum e și a fost de-ajuns ca să renunț să mai merg atât de des prin locurile respective. Își scărpină ceafa. Mor oameni acolo...

– Dar *de ce* au făcut asta? întrebă Tanya, încă ținând scrisoarea în mână. Care a fost motivul lor? Au înapoiat diadema. De ce s-au deranjat atât ca s-o facă pe Maud să pară vinovată de furt, pentru ca apoi s-o înapoieze?

Valadon se îndreptă, iar câinele se ridică imediat, zgâriind podeaua și căscând.

– Nu mai puneți întrebări și trimiteți-o pe fata asta acasă, spuse ea. O voiau moartă. E vie. A fost destul de puternică încât să supraviețuiască febrei, iar poliția n-o caută. Din câte văd, asta înseamnă că ea câștigă. Și, orice plan ar avea Morel, cui îi pasă?

– Dar... protestă Tanya.

– Cui îi pasă? spuse Valadon din nou. Trăim, murim. Tanya, tu ai buzunare adânci. Amanetează-ți o brățară și pune-o într-un tren diseară. Are familie. Trimite-o la ei și lasă restul așa cum e.

– I-au spus contesei că sunt o hoață, zise Maud cu glas apăsat.

– Cum? Drăguța contesă yankee? Da, o știu și parcă o și văd. Valadon își strânse pumnii și se frecă la ochi. „O, nu, englezoaica aceea drăguță chiar era o hoață? Sunt atât de tristă! Acum, să vedem: cu ce să mă îmbrac diseară?" Cât despre Academie... Fetele irosesc vopsele bune, iar moșul acela gras de Lafond e recunoscător că scandalul n-a ajuns în ziare ca să-i sperie pe lingăii lui mâncători de rahat.

Tanya roși. Valadon le urmări pe toate cu privirea.

– Maud, du-te acasă! N-o să fiți niciodată artiste, niciuna dintre voi. Prințeso, tu vrei ca totul să fie drăguț, iar tu, Maud, tu vrei ca toată lumea să aibă o părere bună despre tine, așa că niciuna dintre voi nu va spune vreodată vreun adevăr demn de a fi băgat în seamă.

– Suzanne, lasă-mă în pace, spuse Maud. Doamna Civray a fost bună cu mine.

– Of, gâsculiță, răspunse Valadon cu o voce rece. Acum vă las, copii, să mă întorc la treaba mea. Se uită la Tanya. Doamne, ce proaste sunt femeile câteodată!

Capitolul 5

10 ianuarie 1910

Dacă ar fi fost o zi frumoasă, Tanya ar fi fost avertizată, însă ploaia cădea constant, subțire și neîntreruptă încă de dimineață, așa că Passage des Panoramas era neobișnuit de plin când plecă de la Lafond la amiază. În aer se simțea o ușoară tristeţe. În vitrinele magazinelor apăruseră reduceri la mărfurile de Crăciun și totul părea mai ponosit, mai cenușiu decât era la Paris de obicei, dar, cu toate acestea, o mulţime de parizieni continuau să vină la cumpărături, îngrămădindu-se în pasajele acoperite ca să vâneze chilipiruri drăguţe. În vremuri ca acelea, când faţadele negre cu auriu ale magazinelor și podelele cu mozaic bine lustruite erau ascunse de mulţimi de haine căptușite cu mătase, iar corpurile scunde și îndesate ale bărbaţilor păreau s-o apese când se aflau prea aproape de ea, Tanya se simţea sufocată.

Acum, că se eliberase de distracţia oferită de muncă, imaginea lui Perov în costumaţie de seară și cerându-i mâna i

se întoarse în minte. Când se gândea la asta, era ca și cum ar fi apăsat pe o vânătaie. Venise să cineze cu ea și cu mătușile ei, ca un prieten apropiat de familie, de parcă totul ar fi fost deja stabilit. Își savurase vinul de Porto și trabucul, apoi, de îndată ce intră în salon ca să le însoțească pe ea și pe mătușile ei la masa de ceai, Vera și Lila își amintiseră brusc că aveau treburi urgente în alte părți ale casei și îi lăsaseră singuri. Perov se așezase lângă ea, se făcuse comod și începuse să-i vorbească de parcă se ajunsese deja la un acord cu privire la căsătoria lor. Vorbise despre locul din Paris în care ar fi putut trăi și despre mărimea casei pe care el o considera potrivită; abia după câteva minute reuși Tanya să îl oprească.

Amintirea era puternic marcată de mirosul fumului de trabuc și de dulceața stătută a vinului ce se simțea în respirația lui. În cele din urmă izbutise să intervină și să ceară mai mult timp înainte de a accepta să-i fie soție. El se simțise jignit, strângându-și buzele și clipind des. Numai după ce se forțase să zâmbească timid și să-i ceară, cu un aer supus, răbdarea și înțelegerea lui, el păruse să se mai domolească. Nicio clipă nu-și exprimase vreun sentiment pentru ea. Îi comunicase doar rezultatul negocierilor lui cu familia ei, fără să-i ceară dragostea. Tanya se gândi la tatăl și la mătușile ei, la confortul și siguranța din viața ei. Ideea de a rămâne fără ele o înspăimânta. Nu mai întâmpinase nicio problemă care să nu poată fi rezolvată cu bani. Cum ar fi putut, așadar, să le rezolve fără ei?

Pe Paul Allardyce îl mai văzuse doar o singură dată după Anul Nou, când se plimba prin Bois flancată de mătușile ei. Putu doar să-i mulțumească pentru trandafiri și să-l privească cu un soi de disperare mută, însă el se uită la ea ca la ceva deja pierdut. La gândul acesta, ea-și ridică privirea spre acoperișul de sticlă și fier al pasajului, spre lumina cenușie și spre sticla stropită de ploaie, încercând să se convingă că acolo era aer,

că era spațiu... dar se simți de parcă ar fi fost prinsă de un val adânc.

Bărbații fie încercau să se dea la o parte din calea ei, fie păreau să n-o observe în graba lor de a cerceta vitrinele magazinelor; iar lumea ei era plină până la refuz de umeri înalți, înveliți în material negru. Începu să gâfâie. Abilitatea de a leșina atunci când dramatismul momentului o cerea îi fusese de folos de multe ori în relația cu tatăl ei, dar acum simțea că e pe punctul să leșine cu adevărat și nu voia deloc acest lucru. Când se pregătea să evadeze în libertatea bulevardului Montmartre, măturat de ploaie, simți o atingere pe braț și se întoarse. Fu surprinsă să se găsească față-n față cu Christian Morel. Se holbă la el îngrozită. Zâmbetul lui deveni nesigur.

– Dragă domnișoară Koltsova, îmi pare rău dacă v-am speriat. Am așteptat aici sperând să-mi acordați o clipă din timpul dumneavoastră.

Propriile griji dispărură precum fumul în vânt, iar nervozitatea pe care o simțise în mijlocul mulțimii se transformă, pur și simplu, în furie. Ar fi vrut să-l lovească. Ar fi vrut să-l facă una cu pământul și să strige: „Criminalul!" Avu o viziune a unei mulțimi apăsătoare care se strângea în jurul lui, lovindu-i trupul netrebnic de pietrele alunecoase, până când nu mai rămâneau din el decât zdrențele și nimicul. El făcu un gest spre o măsuță din mulțimea în care stătuse, pe care se aflau cafeaua pe jumătate băută a criminalului și copia îndoită a ziarului *Le Matin*, pe care hoțul o citise. Își dori un cuțit, o armă, puterea de a ridica masa și de a-i zdrobi capul cu ea în uralele mulțimii.

– Pot să-ți cer să mi te alături? Doar pentru câteva clipe...

Ea reuși să dea din cap, iar el trase celălalt scaun pentru ca ea să se așeze. Degetele lui atinseră ușor spatele hainei ei în timp ce-i împingea scaunul și ea abia se abținu să nu se întoarcă și să-l scuipe-n față. Chelnerul veni spre ei parcă

plutind; nu, domnișoara Koltsova nu ceruse nicio gustare, dar domnul Morel ar mai dori *una mică, neagră.* O privi în timp ce aștepta să i se aducă ceea ce ceruse. Tanya se uită la pantofii femeilor și ai bărbaților care treceau pe-acolo. Nu-l putea omorî. Trebuia să fie deșteaptă. El credea că Maud era moartă și nu trebuia să bănuiască altceva. Așa că Tanya nu trebuia să arate niciun semn de furie, dar ce altceva ar fi putut să pretindă? Se gândi cu greu la ce ar fi trebuit să simtă, urmărind cizmele joase cu șireturi ale unei pariziene care se învârtea în magazinul de vizavi. Durere și rușine pentru prietena ei? Ce întorsătură revoltătoare! Își dădu seama că ar fi trebuit să-i ceară scuze pentru că-și adusese contribuția la infiltrarea unei hoațe dependente de droguri în casa lui. Deja tremura – ei bine, asta era suficient ca să exprime durere și rușine. Așa era mai bine. Când cafeaua îi fu adusă, el se așeză picior peste picior și se lăsă pe spate în timp ce o bău. Ea îi aruncă o privire: era atât de chipeș și părea atât de respectabil. Apoi își scoase o batistă din buzunar și-și atinse ochii cu ea, pregătindu-se de spectacol.

– Domnule Morel, nu-mi vine să cred că s-a întâmplat una ca asta! Biata Maud! Ar fi trebuit să răspund scrisorii surorii dumneavoastră.

El putea să interpreteze asta după cum dorea; mai multe nu reușea să facă pentru început. El își puse jos ceașca de cafea și dădu din cap. „Trebuie să fi venit aici doar ca să vadă dacă-i cred, se gândi ea. De ce? Pentru că sunt singura care ar putea pune întrebări, care ar putea s-o cunoască pe Maud îndeajuns de bine încât să-și dea seama că el e un criminal, un hoț și un mincinos. *Of, de ce n-ai plecat? De ce nu ești în iad?*" Își coborî fața, apoi o ridică din nou și îl privi direct în ochii lui căprui și adânci.

– Nu știam că situația ei era atât de disperată. Pomenirea opiului în scrisoarea surorii dumneavoastră a fost un șoc teribil

pentru mine. Îmi pare foarte rău. Se pare că nu o cunoșteam atât de bine cum credeam, zise Tanya clipind rapid.

Observă la el o mică schimbare, o ușoară relaxare a umerilor și a mușchilor feței. Precum cea mai mică tulburare pe suprafața unui iaz, dispărând și lăsându-l din nou neted și întunecat.

– Sper că nu te învinovățești, spuse el. Tanya se concentră asupra propriilor mâini. Amintește-ți, am locuit cu domnișoara Heighton câteva săptămâni și am fost păcăliți.

– Sunteți generos, răspunse ea cu gura uscată.

Vocea lui părea relaxată.

– Te-am căutat din două motive. Primul, pentru că știu că domnișoara Heighton avea rude în Anglia. Ți-a pomenit de vreun frate? N-am găsit niciun indiciu despre adresa lui în bunurile ei, iar Lafond nu o are; scrisorile dintre ei erau întotdeauna adresate oficiului poștal. Presupun că-și ascundea ambițiile față de fratele ei, un avocat respectabil. Speram că știi ceva despre familia ei. Trebuie să le scriem, dar poate că ar fi mai bine să le spunem că a avut un accident în loc să le dezvăluim toată povestea aceasta urâtă.

– Familia ei are dreptul să știe adevărul, răspunse Tanya repede, apoi suspină ca pentru sine – era prea furioasă. Nu credeți, domnule?

– Chiar și în asemenea circumstanțe? El dădu încet din cap, cu un zâmbet indulgent. Nu, domnișoară Koltsova, tu ai convingerile potrivite tinereții tale. Dar cred că uneori e mai bine să minți. De ce să le otrăvești amintirile pe care le au despre ea? Oftă și deveni serios, scărpinându-și sprânceana neagră cu vârful degetului arătător. Parisul, Parisul, atât de frumos și atât de plin de capcane! Chiar și cei mai virtuoși se pot... pierde. Ai cumva adresa lui?

– N-o am.

Tanya încercă să se concentreze asupra ziarului dintre ei. Soţia unui fost guvernator al Băncii Franţei fusese găsită moartă. MISTERUL UNEI MORŢI TRAGICE era titlul, iar sub acesta scria: *A fost asasinată?* Tanya se uită repede în altă parte.

– Ce păcat! Mi-am lăsat adresa la Academie, dar cred că voi pleca cu sora mea în America la sfârşitul lui ianuarie. Dacă nu vine nimeni s-o caute până atunci...

Gândul că Morel avea să îşi bage labele printre lucrurile lui Maud îi provocă repulsie. Titlul o întoarse la gândurile ei. „Da, ar fi vrut să strige, da, a fost asasinată!" Îşi umezi buza inferioară.

– Eu nu plănuiesc să părăsesc Parisul până vara viitoare, spuse ea încet. Dacă vine fratele ei, o să fiu dispusă să-l văd şi să-i dau orice doriţi să lăsaţi la mine.

Îi simţi zâmbetul blând în voce atunci când îi răspunse:

– Eşti foarte amabilă.

– Măcar atât pot să fac având în vedere împrejurările.

„Vreau să te fac bucăţi cu dinţii. O să-mi cumpăr un câine cât un lup, ca acela al lui Valadon, dar unul cu suflet de războinic, şi el te va vâna prin tot oraşul; va fugi după tine până când o să fii leoarcă de sudoare şi o să urli ca un disperat."

– Mai avem materialele ei de pictură, bineînţeles. Şi blocurile ei de desen. Ne-am gândit că e mai bine să le dăm săracilor hainele ei.

– Poate aranjaţi să-mi trimiteţi mie restul.

El zâmbi.

– Asta este! zise el făcând un gest spre podeaua de sub masa de marmură şi, pentru prima dată, Tanya observă o mică valiză aşezată acolo. Speram că ai adresa lui şi că-i voi putea scrie o scrisoare aici şi acum. A fost greu pentru sora mea în ultima săptămână, ştiind că lucrurile acestea se aflau încă în camera ei.

„Un câine uriaș, cu fălci uriașe și puternice care să-ți sfâșie gâtul mincinos și să-l despartă de trup."

– Domnule Morel, firește că acest lucru este deranjant pentru sora dumneavoastră. O să duc lucrurile ei la mine acum.

Tanya se ridică, iar el făcu același lucru, apoi luă valiza și i-o înmână. Ea ezită.

– Doamna Civray... ce i-ați spus ca s-o convingeți să păstreze tăcerea cu privire la incident?

Morel zâmbi cu jumătate de gură.

– O, draga contesă! E la fel de sentimentală ca orice american pe care l-am întâlnit. Sunt toți ca niște copii. Își atinse din nou sprânceana. A fost într-adevăr întristată să afle de soarta domnișoarei Heighton. Sunt sigur că diadema înseamnă foarte puțin pentru ea. Abia s-a uitat la ea, iar sugestia de a ascunde furtul a fost a ei.

– E o femeie bună, spuse Tanya cu înverșunare, apoi, temându-se că fusese prea înțelegătoare, reuși să zâmbească. Domnule Morel, o să am grijă așa cum se cuvine de aceste lucruri. Vă mulțumesc că m-ați lăsat să le iau.

El făcu o plecăciune, iar ea ieși în stradă și dispăru din câmpul lui vizual. Apoi se opri pe trotuar și-și ridică fața, astfel ca ploaia ușoară să-i împrospăteze pielea. Sasha ridică umbrela peste capul ei și-i făcu un semn cu mâna lui Vladimir.

– Draga mea, era omul acela? Of, știam eu! Arată exact ca fiul mai mare al vărului meu – un drac de băiat! Jumătate dintre bastarzii din sat sunt ai lui.

– Sasha, ce-ar trebui să-i spun lui Maud? El ar fi vrut să-i scrie familiei ei, dar nu are adresa.

– Atunci, spune-i despre asta. Și poți să fii recunoscătoare că nu ai vești mai rele de împărtășit. Acum, mergem acasă la târfa aia bătrână sau nu? Mai am supă pentru domnișoara Maud.

Maud auzi vocea Tanyei în hol, strigând câte un salut pentru toţi cei care se aflau, din întâmplare, în atelierul de deasupra. Unul dintre vizitatorii regulaţi ai lui Valadon era un italian nebun. Venea aproape zilnic, iar Maud îl auzea adesea, un pic înăbuşit din pricina podelelor, recitând din Dante la picioarele lui Valadon. În acest timp, Maud zăcea în camera de sub ei, intrând şi ieşind dintr-o stare de somn neliniştit. Uşa fu împinsă şi deschisă şi o văzu pe Tanya, strălucitoare ca dimineaţa, cu servitoarea ei ţărancă mergând grăbită în urma ei, ducând în braţe o boccea grea.

– Dragă! Cum te simţi în după-amiaza asta?

Servitoarea începu să se învârtă gălăgios în jurul sobei, iar Tanya se îndreptă grăbită spre pat.

– Mai bine.

Tanya îi cercetă fruntea cu dosul mâinii şi oftă.

– Dar încă nu suficient de bine. Nu te îngrijora! Sasha a alungat jumătate din personalul francez din casă frigând oase şi făcând tot felul de piftii. Au un gust oribil, dar m-au vindecat de fiecare dată când am fost bolnavă.

Maud reuşi să zâmbească, dar Tanya deveni serioasă.

– Acum, draga mea, nu ştiu cum să-ţi spun asta, aşa că o să vorbesc foarte repede.

Şi începu să povestească, privind-o pe Maud în faţă. Aceasta nu scoase niciun sunet, aşa că Tanya îi privi culoarea obrajilor şi albeaţa gâtului. În cele din urmă rămase fără cuvinte şi aşeză valiza jos, pe podea. Îi putea auzi respiraţia lui Maud.

– Poate ar fi trebuit să tac. Ar fi trebuit să trec asta cu vederea?

Maud dădu din cap, iar Tanya se ghemui lângă pat ca să împingă valiza dedesubt. Până la urmă observă că nu avea unde

s-o ascundă. Rămase ghemuită şi-şi aşeză mâna pe braţul lui Maud, încercând să-i descifreze expresia feţei.

– Tanya, nu suport gândul că ei îşi vor continua existenţa în lumea asta. Ştiu ce-a spus Valadon, dar pun pariu că, dacă i-ar fi făcut ei asta... De ce? De ce ar trebui să fug?

Tanya dădu din cap și spuse:

– Tot timpul cât am vorbit cu el, aș fi vrut să trag un glonț în inima lui neagră – dacă aș fi găsit-o. Se mişcă până când se aşeză mai bine pe podea, lângă patul lui Maud, cu bărbia sprijinită pe braţ, lângă faţa lui Maud. Poate dacă l-ai împuşca şi le-am explica tot ce s-a întâmplat, te-ar ierta.

– Mi-ar plăcea să fac asta.

Cele două femei tăcură o vreme. Sasha se întoarse de la sobă şi oftă când o văzu pe Tanya ghemuită pe podea. Decantă supa şi veni spre ele târşâindu-şi picioarele. Tanya zâmbi când văzu castronul. Făcea parte dintr-un mare set de vase pe care Vera Sergheievna îl adusese din Sankt Petersburg, acoperit cu paie, și care era folosit numai la cele mai speciale ocazii. Sasha începuse, în mod evident, s-o placă pe Maud. Tanya strâmbă din nas când simţi mirosul supei, însă Maud nu arătă niciun semn de dezgust şi luă castronul cu grijă. Gândul de a-l împuşca pe Morel mai o liniştise un pic.

– Tanya, cum se spune mulţumesc în rusă?

– *Spasiba.*

– Sasha, *spasiba.*

Bătrâna servitoare roşi şi o bătu pe Maud uşor pe umăr, apoi se întoarse pe un scăunel de lângă sobă şi începu să scotocească prin geanta ei de lucru după ceva cu care să se ocupe.

Pe când Maud îşi termina masa, Yvette dădu buzna în cameră, cu părul şi cu haina umede din pricina ploii. O sărută pe Sasha, apoi își aruncă haina pe un scaun şi se trânti pe pat.

– Of, ce zi! Ploaie şi iar ploaie. Şi niciun locşor cald în tot oraşul ăsta blestemat. Maud, fii drăguţă şi împarte pătura cu mine! Mi-au îngheţat ţâţele toată dimineaţa pozând pentru Adler, iar când a terminat totul pe ziua de azi, mi-a spus: „Îmi pare rău, nu prea stau bine cu banii! Vino după restul joi, când o să-mi vând tablourile!" Nemernicul! Nimeni n-o să i le cumpere decât pentru lemne de foc. Pânza valora mai mult înainte să înceapă s-o mânjească el.

Tanya oftă.

– Yvette, de ce trebuie să fii atât de grosolană?

Franţuzoaica se întoarse ca s-o privească.

– Dar tu de ce trebuie să fii aşa de pedantă? Ştii că am ţâţe. Le-ai pictat chiar tu, şi asta destul de des.

– Nu te comporţi ca o doamnă!

– *Ca o doamnă?* Of, ţine-ţi cuvintele astea pentru sala de bal, prinţeso! Am crezut că vouă, doamnelor, vă plac comentariile mele murdare. Virginelor, în felul ăsta sunteţi mai aproape de a o face şi voi în Paris, nu-i aşa?

– Aş vrea să nu-mi mai spui „prinţesă". Nu sunt! Şi, chiar dacă aş fi, nu e vina mea.

Maud puse castronul cu supă la o parte, cu grijă, şi se întinse din nou pe spate.

– Of, opriţi-vă! Amândouă. Yvette, Tanya l-a văzut pe Morel astăzi.

Yvette căscă ochii, îşi adună pătura în jurul ei şi se târî de-a lungul patului ca să fie mai aproape de Tanya.

– Nu se poate! Spune-mi imediat. Nenorocitul ăla... Cum te-ai abţinut să nu-l strângi de gât?

Tanya îşi începu povestea imediat, în timp ce Yvette mârâia şi fluiera.

– Maud, slavă Domnului că nu avea adresa ta! Tanya, crezi că te verifica?

– Cred că da.

Yvette se întinse ca să mângâie obrazul Tanyei cu încheieturile degetelor.

– Ce fată deşteaptă! Apropo, Perov ţi-a cerut mâna?

Tanya strânse perlele care-i atârnau la gât şi începu să-şi treacă degetele peste ele ca peste un rozariu.

– Da. Sâmbătă.

Morel îi alungase din minte gândurile despre Perov. Acum, că se întorseseră, aproape că simţea fumul de trabuc din nou.

– Şi? întrebă Yvette cu ochii mari.

– I-am cerut să mă lase să termin cursurile de primăvară de la Lafond înainte de a-i da un răspuns.

Colierul de perle era atât de strâns răsucit în jurul degetelor, încât vârfurile lor se goliseră de sânge şi deveniseră palide. În liniştе, puteau auzi ploaia care lovea în rafale fereastra înaltă.

– Mi-a scris tata, continuă ea. Vorbeşte mult despre avantajele uniunii noastre.

– Şi Paul Allardyce? întrebă Maud, întorcându-se în pat ca să vadă faţa Tanyei.

– Nu-mi cere să aleg. Doar stă deoparte şi priveşte. Aş vrea să mă fure. Aş merge cu el dac-ar face-o şi cred că ştie şi el asta – dar nu face nimic.

Yvette se aşeză mai confortabil în pat, făcând arcurile să scârţâie.

– Cum ar putea s-o facă? Of, Tanya, toate ştim că-l iubeşti pe bărbatul sărac şi că nu prea îl placi pe cel bogat. Cum ar putea să se schimbe situaţia dacă aştepţi până la terminarea cursurilor lui Lafond?

Tanya se încruntă.

– Nu ştiu. Dar s-ar putea întâmpla ceva.

– Calul ar putea învăţa să vorbească...

Se întoarse şi se uită la Yvette.

– Ce-nseamnă asta? Şi Paul a zis aceleaşi lucru, dar nu ştiu ce înseamnă.

Deasupra lor se auzi un schimb înăbuşit de strigăte şi sunetul unui obiect aruncat pe podea. Toate se uitară în sus aşteptând bubuiturile paşilor rostogolindu-se pe scări şi trântirea uşii din faţă. Încă una dintre dramele familiei Valadon.

Yvette îşi puse braţele peste cap, întinzându-şi umerii.

– Există o poveste. Un om e pe punctul de a fi executat, dar îi spune regelui: „Nu mă omorî! Dacă amâni tăierea capului meu cu un an, o să-ţi învăţ calul să vorbească". Regele spune: „Bine, încearcă", dar prietenul bărbatului spune: „Ce faci? Ce rost are asta?" Iar omul îi răspunde: „Multe se pot întâmpla într-un an. Eu aş putea să mor, regele ar putea să moară. Şi, cine ştie, calul ar putea învăţa să vorbească".

Tanya se încruntă gândindu-se câteva clipe la cele auzite, apoi zise încet:

– Eu sunt calul?

Yvette râse înăbuşit, apoi se dădu jos din pat şi o sărută pe Maud pe obraz.

– Haide, Tanya, hai s-o lăsăm pe milady să se odihnească.

Tanya se ridică în picioare, părând încă pe gânduri, şi amândouă îşi lăsară prietena în sunetul ploii, pentru a beneficia de tot binele pe care i-l putea aduce un somn bun.

Capitolul 6

Maud fu trezită de un hohot de râs de sus. Afară era întuneric beznă, iar ea rămase nemișcată o vreme, întrebându-se dacă va putea adormi din nou. La etaj, cineva începu să cânte la flaut. Era un cântec ciudat și liber. Era aproape prea subtil, prea blând, plutind de parcă regulile muzicii n-ar fi însemnat nimic pentru el. Vocile se liniștiră. Maud își coborî picioarele din pat și aprinse lumânarea; încercă chibrit după chibrit, până când reuși să aprindă unul. Își aminti mâinile tremurătoare ale lui Sylvie peste lampa de opiu și felul cum îi simţise pielea atunci când îi luase chibriturile. Încercă să se ridice în picioare, dar se aplecă imediat, sprijinindu-se pe jumătate de pat. Mușchii îi erau slăbiţi și se împotriveau, de parcă ar fi uitat cum să o ţină în picioare. Aşteptă, apoi rămase dreaptă printre umbre. Era o victorie mică, dar simţi că era prima după mult timp. Podeaua de lemn era rece și aproape moale sub picioarele ei goale.

Îngenunche cu grijă, rezemându-se de pat din nou, apoi îşi întinse mâna dedesubt până când atinse răchita lăcuită din care era făcută valiza. O trase spre ea, desfăcu încet cureluşa de piele şi o deschise. Materialele ei se aflau toate la locul obişnuit;

blocurile de desen erau așa cum le lăsase. Se uită la mâinile ei, răsfirându-și degetele, apoi relaxându-le. Trecuseră aproape două săptămâni de când nu mai desenase nimic și-și simțea degetele înțepenite și bătrâne. Era cea mai lungă perioadă – începând din copilărie – pe care o petrecuse fără să deseneze.

Desfăcu funda ce ținea paleta în interiorul capacului superior; aceasta se răsturnă, căzând în mâna ei care aștepta, și văzu, îndesate sub paletă, schițele ei în ulei, una cu Tanya și unele de la atelier, precum și tabloul cu Sylvie, toate acolo unde le lăsase, presate bine în căptușeala valizei. Le întinse pe jos, într-o parte, fără să se uite la ele, apoi trase cu unghia de căptușeala alunecoasă din partea de sus a valizei, până se desprinse. Acolo se afla colecția ei de bancnote de cincizeci de franci, economiile ei din vremea petrecută cu familia Morel. Se holbă la bancnotele din mâinile ei, așa cum făcuse în prima noapte, dar în loc să se simtă bogată uitându-se la ele, simți acum o întunecime sfâșietoare în mijlocul pieptului. Atât valora ea.

Își puse banii înapoi în ascunzătoare și fu pe punctul de a-și așeza la loc schițele în ulei, însă portretul lui Sylvie se holba la ea și nu fu în stare să-l pună împreună cu restul. În tot acest timp, flautul continuă să cânte șerpuitor, explorând aerul. Așeză tabloul pe podea în timp ce le băga înapoi pe celelalte, apoi se răsuci, cu picioarele îndoite sub ea, ca să se uite mai bine la el. Lumina lumânării îi dădea dinamism, făcând fumul pipei să pară că se mișcă prin aer. Își întinse mâna înainte și atinse linia umărului lui Sylvie, simțind sub vârfurile degetelor textura vopselei. Cum de reveniseră toate lucrurile acestea, găsind-o printre morți?

Își închise ochii și reuși să-l vadă pe Morel în camera ei, în alb și negru, ca într-un film, cu mișcări sacadate, împachetându-i puținele haine ca să le trimită săracilor, arzând în șemineu felicitările pe care le lăsase lângă pat, frunzărind blocurile ei

de desen și întrebându-se dacă le putea folosi în avantajul lui, ca o ocazie de a verifica dacă povestea lui fusese crezută.

Maud își deschise ochii și-și lăsă degetele să mângâie părul lui Sylvie, pe jumătate prins. Întâlnirea cu Sylvie și cu Morel din ultima seară se întoarse cu toate detaliile, cu toată nedreptatea și cruzimea ei. Încercă să creadă că văzuse la Sylvie ceva blândeţe sau regret, dar nu se putea gândi decât la ușurința ei în timp ce călca peste ea după ce se prăbușise. Pentru o clipă, Maud se simţi prea bolnavă ca să mai trăiască. Era un nimic și nu însemnase nimic. Locul ei nu fusese în acele camere confortabile. Locul ei nu era nicăieri. Își lăsă capul în jos și ascultă cântecul lent al flautului, apoi își încleștă pumnii. Un oftat o zgudui, apoi se ridică, se clătină un pic, strânse din fălci și-și găsi echilibrul. Peretele celulei ei era acoperit cu piuneze. Ţinându-și tabloul de un colţ, merse târșâindu-și picioarele spre unul dintre pereți, apoi agăţă portretul într-un loc de unde îl putea vedea și din pat. În timp ce se întoarse, cântecul ciudat al flautului încetă și imediat se auzi un ropot de aplauze, ovaţii și fluierături. Un bărbat ceru mai mult vin, iar cineva începu să scârţâie la o vioară.

Maud merse poticnindu-se spre pat, apoi se întinse și își trase păturile pe ea. Închise ochii și, cu o lejeritate teribilă, se întoarse la scena înecului ei. Apele și întunecimea o înconjurară imediat ce adormi. Șocul frigului nu se diminuase. Confuzia ei era la fel de totală precum fusese în acel prim moment. Îngrozită, trădată, și prizonieră în corpul ei inutil. „În curând se va termina, îi spuse apa întunecată. Inspiră-mă și nu te vei mai simţi niciodată pierdută. Renunţă și rămâi cu mine.“ Pentru o clipă, în nenorocirea ei, renunţă: căldura și pacea o cuprinseră și o traseră în jos. Apoi, sinele ei o strigă. Sunete și imagini. O văzu pe mama ei moartă și pe tatăl ei beat. Își ţinea frăţiorul, pe Albert, în braţe și-i șoptea promisiuni; arunca ţărână pe mormântul tatălui ei și-și privea mama vitregă

plecând din oraș, trimițându-i bezele și făcându-i cu mâna ca o tânără mireasă. Încercă să se miște, să închidă gura ca să nu înghită apa. Depozitul singuratic plin de gunoaie putrezite... Se bucură de flăcările care mistuiau pereții sfâșiind zgomotos umilința locului cu dinții lor galbeni și roșii. *Nu așa.* Nu avea să moară așa.

Se zbătu în apele întunecate, apoi ajunse la suprafață și inspiră aer și apă – o respirație, două – până când drogul și frigul o luară în stăpânire și o scufundară. Se mai zbătu o dată, apoi încă o dată, pentru orele petrecute schițând la Luvru, pentru fiecare clipă în care-i fusese foame sau frică sau în care se simțise singură; încă o dată pentru trădare, pentru cruzime, pentru violențele săvârșite prea ușor. Furia o ridică... pasărea Phoenix de pe cutia cu opiu. Încă o gură de aer și, epuizată, se scufundă din nou. Nu știa dacă auzise strigătul barcagiului și agitația salvatorilor ei. Se îneca. Adormi.

Când se trezi, Valadon stătea lângă tabloul cu Sylvie. Maud se întoarse în pat, iar Suzanne se uită peste umăr.

– E al tău?

Maud dădu din cap și-și întinse degetele. O dureau și le simțea înțepenite de fiecare dată când se trezea.

– Nu ești așa de mediocră precum credeam.

Valadon fluieră și câinele ei lup veni în fugă de pe coridor.

Se ghemui ca să-l întâmpine, prinzând cu pumnul bucăți din blana lui și scuturându-l în timp ce-și ascundea fața sub gâtul lui. Câinele gâfâia și-și bâțâia coada. Apoi se uită din nou la Maud.

– Eu am plecat. Ai cafea acolo și mai multă supă de-a ta. Doamne, ce-mi place de servitoarea aia bătrână! Are o față... Se ridică din nou și-și întinse brațele deasupra capului. Nu

plouă în dimineaţa asta. Azi, înainte să pun mâna pe pensulă, o să urc şi o să cobor dealul în fugă.

– Suzanne? Mulţumesc.

Femeia mai în vârstă îşi lăsă braţele în jos şi zâmbi strâmb.

– Nu te mai gândi la asta. Aici e casa tuturor copiilor abandonaţi şi a vagabonzilor. Tu eşti doar cea mai nouă dintre ei. Când o să mor, o să mă duc la Sfântul Petru, iar el o să-mi spună: „Suzanne, ai fost o femeie foarte rea, dar trebuie să te las în rai pentru că ai fost bună cu nevoiaşii".

Maud zâmbi. Îşi simţea capul mai limpede în ziua aceea.

– Şi pentru că eşti o mare artistă.

Valadon îşi aprinse o ţigară şi se îndreptă spre uşă.

– Asta ar trebui să conteze, nu-i aşa?

– Suzanne, am nevoie să scriu o scrisoare.

– Poţi să mergi până la Le Rat Mort din Place Pigalle? Au tot ce-ţi trebuie acolo.

Ploaia, pictură în ulei pe pânză, 35 x 25 cm

Dacă ar fi să judecăm după fântână, care doar se zărește în fundal, pare că toată scena e văzută din perspectiva interiorului cafenelei Le Rat Mort din Place Pigalle, Montmartre. Cafeneaua era preferata artiștilor și a modelelor din zonă în timpul perioadei Belle Epoque. Observaţi simţul puternic al mișcării de la dreapta la stânga de-a lungul cadrului secundar al ferestrei cafenelei; mai multe siluete trec grăbite prin faţa privitorului, adăpostindu-se sub umbrele sau cu hainele trase peste cap. Observaţi, totodată, lumina grea și gălbuie din atmosferă și felul în care arată ploaia în reflexiile deformate, marginile subţiri și distorsionate ale streșinilor și siluetele văzute prin fereastră. *Ploaia* este un tur de forţă care ne face să simţim că tocmai am scăpat de o furtună catastrofală.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Soutwark, Londra, 2010

Maud nici nu ar fi trebuit să se dea jos din pat, darămite să plece singură din casa din Impasse Guelma. Se oprea din când în când în timp ce se îmbrăca, pentru a se așeza câte o clipă ca să-i treacă starea de slăbiciune. Avea doar hainele în care era îmbrăcată atunci când se înecase. Fuseseră călcate și spălate, dar tot i se păru că pune pe ea, odată cu ele, și apa aceea, așa că începu să tremure. Proptită în spatele lavoarului, era o oglindă spartă. O șterse cu un colț al cearșafului și se uită în ea. Ciudat, arăta cam așa cum își amintea, doar că era mai slabă la față și avea cearcăne întunecate sub ochi. Efectele pozitive asupra sănătății ei, resimțite în timpul ședерii pe Rue de Seine, fuseseră șterse atunci când gazda încercase s-o ucidă. Aproape că zâmbi la acest gând... Apoi începu să-și prindă părul. Mișcările îi erau cunoscute și le făcea mecanic, nu fără să se mire. Cum putea să mai fie totul la fel? Cu toate acestea, degetele îi răsuciră părul negru în grămăjoara obișnuită și ordonată din creștetul capului, iar agrafele o fixară.

Trase valiza de sub pat, scoase blocul de desen și întoarse foile goale. Încă era acolo – cartea de vizită a doamnei Prideux. O vârî în buzunar, împreună cu una dintre bancnotele de cincizeci de franci.

Pe bulevardul Clichy, un bărbat stătea pe o ladă de ceai întoarsă și cânta la vioară. Pe genunchi i se cocoțase o maimuțică îmbrăcată cu o vestă roșie și având propriul instrument cu arcuș. Un lanț lung se vedea pornind de la gâtul ei până în buzunarul vestei bărbatului. Îl privea, copiindu-i mișcările, atentă și gălăgioasă. Clopoțelele tramvaielor răsunau de-a lungul drumului din fața lor. Cerul era cenușiu-portocaliu, iar Maud nu era sigură dacă, din cauza vremii sau a bolii ei, simțea aerul atât de apăsător. Se uită în sus.

– Adăpostește-te, domnișoară! îi spuse violonistul. Într-un minut începe furtuna.

În timp ce vorbea începu să-și împacheteze instrumentul. Când se ridică, maimuța se căță rapid din poala lui pe umăr și se ghemui sub marginea pălăriei lui cu bor larg. Bărbatul o atinse cu degetul arătător în semn de salut și porni la drum.

Maud traversă bulevardul răsunător prin mulțime, protejată din calea mașinilor de oamenii din jurul ei, și găsi un loc în interiorul cafenelei Le Rat Mort exact atunci când începură să cadă primele picături grele de ploaie. Se așeză în căldura și confortul dinăuntru, ascultând murmurul clienților de dimineață din spatele ei, zgomotul sec al ziarelor deschise și clinchetul linguriților pe cești de porțelan, în timp ce cititorii învârteau zahărul în cafelele lor negre și amare. Toate suprafețele erau proaspăt lustruite și străluceau în lumina electrică ce se reflecta în jur. Până să-i sosească materialele de scris și cafeaua, afară strada fu spălată de ploaie, iar șanțurile fură inundate. Atmosfera părea sufocată de o strălucire gălbuie, iar oamenii fugeau de parcă tunetul ar fi eliberat niște demoni pe stradă. Se uită la hârtia din fața ei, își lăsă mintea să se limpezească și începu să scrie.

Maud se simți mai rău în acea după-amiază, iar când Sashei i se spuse că pacienta ei rătăcise pe străzi toată dimineața și că fusese prinsă de o ploaie torențială în drumul spre casă, scoase un șir de vorbe rusești pe care Tanya refuză să le traducă. Yvette zâmbi de pe podea.

– Cred că am prins ideea.

Maud se ridică în capul oaselor și se înfășură cu păturile.

– Spune-i că-mi pare rău, dar am avut motivele mele, zise ea.

Pentru prima dată, le povesti despre ciudata vizită a doamnei Prideux în Rue de Seine, despre povestea sângeroasă

a lui Morel în legătură cu Comuna din Paris și despre anunțul nepăsător al lui Sylvie cu privire la moartea femeii într-un accident rutier.

– Maud, de ce nu mi-ai spus mai devreme lucrurile acestea? întrebă Tanya, părând supărată.

Maud dădu din cap, neștiind cum să răspundă.

– Te-au îmbrobodit, nu-i așa, drăguțo? spuse Yvette cu tristețe. „Sylvie fumează opiu – dar nu spune asta nimănui. Poftim mai multe secrete despre doamna nebună pentru că avem încredere în tine." Nu aveai cum să-i bârfești după ce te-au făcut să te simți recunoscătoare și utilă. Pun pariu că de-asta s-a prefăcut că și-a aruncat provizia în ziua aceea – în aceeași zi în care ți-a spus că doamna Prideux a murit. Nu există un mijloc mai eficient de a beneficia de tăcerea și de loialitatea oamenilor decât acela de a-i face părtași la problemele și secretele tale.

Maud își strânse genunchii cu mâinile.

– Probabil ai dreptate. Oricum, i-am scris azi-dimineață fiului doamnei Prideux, la adresa de pe cartea de vizită. I-am spus că am întâlnit-o pe doamna Prideux și i-am oferit un indiciu despre ce mi-a spus Morel despre ea, însă m-am oprit cu povestea înainte de accident. I-am menționat și faptul că l-a numit Gravot.

Tanya îi traduse Sashei în șoaptă, iar bătrâna păru uimită și speriată, oftând și făcându-și cruce în timp ce lucra pe lângă sobă.

– Se poate face așa ceva? Să ucizi pe cineva în trafic? Crezi că Morel a omorât-o? întrebă Tanya.

– Da, spuse Maud, întrebându-se cum ar fi fost dacă n-ar mai fi simțit răul acela care i se strecura în stomac și durerea cumplită de cap. Tanya, am trimis scrisoarea în numele tău. Îmi pare rău. Asta înseamnă că răspunsul va veni la tine.

– Nu e nimic mai ușor decât să omori pe cineva în trafic, susținu Yvette. O prietenă a mea a murit așa anul trecut. Tot timpul am crezut că iubitul ei a împins-o în stradă. Era foarte gelos și ei îi plăcea să-l tachineze.

– Ai procedat corect, Maud. Şi o să-ți aduc răspunsul imediat ce va veni. Mătușile mele vor crede că primesc scrisori de dragoste, dar atât timp cât nu au marca poștală a Parisului, nu va fi nicio problemă.

– Unde cred pisicile tale că ești tu acum? o întrebă Yvette.

– La Luvru. E un avantaj al cererii în căsătorie de la Perov – ele nu mai vor să facă atâta paradă cu mine și, astfel, dorința mea de a rămâne mai mult timp la atelierul lui Lafond pare mai sinceră dacă îmi petrec tot timpul liber în galeriile de artă. Acum am mai mult timp de gândire.

Capitolul 7

14 ianuarie 1910

Yvette se trezi rece și într-o poziţie incomodă, cu capul un pic greu după noaptea care trecuse. Păcat. Avusese nevoie de un pic de distracţie după ce-și petrecuse atât de mult timp în camera unei bolnave, dar nu se dusese la una dintre ascunzătorile în care se fuma și pierduse o zi. Asta era bine. Putea să se bucure de asta, chiar dacă-i bubuia capul. Umezeala intrase în pături și era ca și cum ar fi încercat să se acopere cu ceaţă. Trase de pături cât putu, se înveli cu ele și-și închise ochii, încercând să se convingă să adoarmă. Apoi auzi un mormăit lângă ea.

– Yvette, drăcuşorule! O să-ngheţ.

Un braţ se răsuci în jurul taliei ei şi o trase înapoi spre mijlocul patului. Simţi coapsele puternice apăsându-le pe ale ei. O mână care o mângâia urcă de pe burtă şi îi strânse sânul. Pe gât simţi o barbă.

– Ai face bine să mă-ncălzeşti din nou.

Era ispitită. Apoi, cealaltă mână a lui o apăsă pe vezică şi ea se depărtă de el zbătându-se şi sărind din pat. Podeaua era rece ca gheaţa sub picioarele ei goale.

– Of, încălzeşte-te singur! Eu am plecat.

Deja era lumină. Se grăbi să ajungă în spatele paravanului şi se ghemui deasupra oalei de noapte în timp ce el râdea.

– De ce nu poţi să fii ca micuţa Marie? Să stai aici lângă mine şi să-mi cârpeşti cămăşile... Să faci pe gospodina. Pun pariu că Marie îşi încălzeşte prietenii dimineaţa.

Yvette ieşi de după paravan şi începu să-şi caute ciorapii.

– De ce mi-ar păsa mie de ce face ea? La naiba, altă gaură. Dar n-o să se vadă. Harley? Poţi să mă ajuţi cu ceva?

Se aşeză din nou pe pat lângă el trăgându-şi ciorapii şi strângându-le panglicile.

– Orice! Bărbatul se ridică sprijinindu-se în coate, apoi păru mai serios. Alocaţia de-acasă nu-mi vine decât peste o săptămână, dar mai am câţiva franci. O să-i împart cu tine, chiar dacă nu-mi cârpeşti cămăşile.

Ea zâmbi şi-l sărută pe frunte.

– Fii băiat cuminte, păstrează-ţi banii pentru hârtie şi cerneală! Nimeni nu mă întreţine în afară de mine însămi. Dar voiam să te întreb: de ce ai fura ceva şi l-ai da înapoi după aceea?

El căscă.

– Depinde despre ce e vorba.

Yvette îl studie. Era cu doi ani mai tânăr decât ea şi, în momente ca acestea, când era ciufulit şi somnoros, arăta ca un copil cu o mustaţă falsă. Venise din Londra la Paris ca să scrie, dar, din câte-şi dăduse seama Yvette, atunci când era treaz se afla în vreunul dintre barurile îngrămădite în zona Place de Tertre, vorbind şi certându-se cu alţi tineri. Când îi ceru să vadă ce scria, el îi spuse că încă mai aduna material de inspiraţie. Se bucura întotdeauna să-l vadă şi îi plăcea să stea

de vorbă cu el despre cărți. El roșea când se uita la ea, iar ea găsea acest lucru mai impresionant decât toate complimentele false. Când avea bani, era generos, iar când nu avea, nu-i cerea ei, așa că uneori mergea la el acasă chiar dacă știa că va sta într-o cameră rece și nu va avea nimic de mâncat.

– Să zicem, un colier cu diamante, ceva de genul ăsta, continuă ea.

– Ai de gând să jefuiești pe cineva?

Ea se aplecă peste el ca să-și ia fusta și o trase pe ea.

– Bine, dacă nu te poți gândi la nimic. Doar am crezut că tu, fiind scriitor, ai mai multă imaginație...

– Nu, așteaptă. Se ridică și-și frecă ceafa. Vrei să spui să-l dea înapoi imediat?

Ea se așeză din nou și se rezemă de el, cu fața spre cealaltă parte a camerei.

– Nu, poate după o săptămână. Să spunem că dai vina pe altcineva. Să spunem că l-ai găsit și acum îl dai înapoi.

– Ca o fată cinstită ce ești.

– Exact. Doar că tu nu ești cinstit. Nu ești cinstit deloc.

El îi cuprinse talia din nou, iar ea îi mângâie părul de pe braț, ca și cum ar fi fost un animal.

– Poate că, de fapt, nu-l dai înapoi. Poate dai înapoi ceva ce arată la fel.

Yvette pufni.

– O femeie își recunoaște întotdeauna diamantele.

– Ești sigură? Părea entuziasmat, de parcă ideea în sine îl cucerise. Vreau să spun, chiar dacă scoți câteva pietre și le înlocuiești cu imitații bune din sticlă sau cu ceva asemănător? Apoi, femeia își recapătă colierul, care arată la fel, și se simte la fel. O mare parte din el *e* la fel, dar tu te alegi cu câteva diamante.

Yvette încetă să-i mai mângâie brațul.

– Ai putea obține mulți bani în felul ăsta, nu-i așa?

El se întinse din nou în pat.

– Cred că da, dacă ai şti ce faci – mii şi mii, zise el, apoi oftă. Eu n-aş recunoaşte un diamant nici dacă aş găsi unul într-un pahar.

Yvette sări din pat şi se îmbrăcă cu bluza.

– Dacă ţi-ar apărea unul în pahar, l-ai înghiţi înainte să-l vezi. Am nevoie de pantofii mei.

– Sunt lângă uşă. Chiar te grăbeşti? Nu-mi place când pleci. Poate că m-am îndrăgostit de tine.

– Bărbaţii se îndrăgostesc de femeia care pleacă sau de cea care tocmai a venit.

Se încălţă şi îşi luă haina de pe spătarul scaunului. El arăta jalnic.

– Mă placi măcar puţin?

– Când spui lucruri deştepte, da. Se aplecă peste pat şi îi oferi obrazul ca să i-l sărute. La revedere, Harley.

Primi şi el un sărut, apoi se lăsă pe o parte ca s-o privească plecând.

– Ce lucru deştept am spus? O să-l spun din nou.

În acea după-amiază, Tanya aduse scrisoarea la Valadon.

Dragă domnişoară Koltsova,

Vă mulţumesc pentru condoleanţe. În privinţa întrebărilor dumneavoastră, pot doar să vă spun că mă doare foarte tare să vă dau un răspuns detaliat, dar simt că e de datoria mea să corectez anumite erori şi să vă avertizez dacă e posibil. Nu am auzit de nimeni cu numele Morel, dar numele Gravot mi-e foarte cunoscut. Dacă mama v-a spus că acest bărbat pe care-l cunoaşteţi ca Morel se numeşte de fapt Christian Gravot, atunci acesta este numele lui – şi un

ticălos mai mare ca el n-a călcat niciodată pe pământ. E un hoț și un escroc.

Iertați-mi duritatea exprimării, dar, citind scrisoarea dumneavoastră, am ajuns la concluzia că vi s-au spus o mulțime de minciuni calomnioase despre familia mea și asta mă mâhnește enorm. De aceea sunt dispus să vă prezint adevăratele fapte cu privire la legăturile noastre cu Christian Gravot și cu soția lui, Sylvie, cele care au dus la trista tulburare mentală a mamei mele.

Tatăl meu nu a fost un om bogat, dar a fost cinstit. A lucrat ca funcționar în primăria orașului nostru, de la vârsta de paisprezece ani până la pensie. A primit o medalie pentru serviciul lui remarcabil în 1893 și a murit în toamna anului 1905. Mama mea a fost menajeră la Widow Rochoux, în orașul nostru, de când s-a căsătorit până în 1907. A fost o servitoare loială, iar la moartea stăpânei ei a fost menționată cu generozitate în testamentul acesteia. Aceeași doamnă ne-a plătit educația mie și fratelui meu; generozitatea ei ne-a permis să devenim oameni cu profesii serioase. Acum sunt asociat principal la firma de avocatură din orașul meu. Fratele meu deține o poziție similară în orașul natal al soției lui. Simpla menționare a acestor fapte ar trebui să clarifice că suntem o familie devotată serviciului respectabil.

Nu vi s-a relatat povestea mea și a mamei mele, ci a doamnei Claudine Gravot și a fiului ei, Christian, șarpele pe care-l cunoașteți drept Morel. El a fost copilul care a văzut cadavrul tatălui său profanat, nu eu. Probabil că vă întrebați cum pot susține asta cu atâta siguranță. O să vă spun. El și cu mine suntem de aceeași vârstă și am fost colegi de școală în tinerețe. Mi-a spus chiar el povestea, deși știu că mama lui l-a bătut pentru că a făcut asta. Gravot și-a dorit întotdeauna să fie admirat, curtat și respectat,

dar, cum nu avea nici poziția socială, nici educația sau caracterul care să inspire asemenea reacții, spunea și repeta poveștile lui sângeroase ca să câștige atenția celor mai slabi la minte și-și conducea colegii mai impresionabili în turnee de vandalism mărunt prin orașul nostru. M-am bucurat foarte mult când am scăpat de compania lui. Când a auzit vești despre perspectivele de îmbunătățire a situației mele, s-a transformat în dușmanul meu. Nu era prost și cred că îi era ciudă pe oportunitățile care ne fuseseră oferite mie și fratelui meu. Nu o să vă deranjez cu detaliile campaniei lui împotriva noastră; haideți să spunem doar că mi-a confirmat bănuiala pe care o aveam în minte, și anume aceea că era doar un copil răutăcios și sucit.

În 1883, la vârsta de optsprezece ani, a furat un colier cu diamante ce îi aparținea uneia dintre doamnele bogate care veneau din când în când la băile termale din orașul nostru. Pentru această infracțiune a fost deportat în Guyana. Mama lui deținea o băcănie într-unul dintre cartierele mai defavorizate ale orașului și a murit, amărâtă și plină de ură, înainte de începerea noului secol. Am vândut afacerea în numele lui și i-am dat banii când s-a întors în Franța, după încheierea pedepsei. Ce s-a întâmplat cu el după aceea până la reapariția sa în orașul nostru la începutul anului 1908, nu știu să vă spun. S-a întors aici cu o soție și cu o aparență de bogăție la scurt timp după moartea stăpânei mamei mele. A făcut mare spectacol, recomandându-se drept un caracter reformat, și așa a fost bine primit în comunitatea noastră. Soția lui, Sylvie, era fermecătoare și frumoasă, chiar dacă foarte tânără, iar el chiar părea să fi dobândit multă eleganță în anii în care a fost plecat departe.

Sunt foarte îndurerat când vă spun că nu mi-am dat seama cât de intimă a devenit noua relație cu mama mea văduvă până când nu a fost prea târziu. Singura mea

scuză e că am devenit, la rândul meu, tată pentru a treia oară și am preluat totodată noi responsabilități la locul de muncă. Regret nespus că nu am fost mai conștient, dar, ca să fiu sincer, am fost la fel de dus de nas de așa-zisa schimbare a lui Gravot ca și mama mea. Pur și simplu m-am bucurat că nu mai era singură.

Cuplul a plecat din orașul nostru pe la mijlocul anului trecut. La scurt timp după aceea, mama a venit la mine foarte necăjită. Abia atunci am aflat că „investise" împreună cu Gravot cam tot ce moștenise din averea modestă a tatălui meu, ca și pe cea a binefăcătoarei ei. În plus, fusese convinsă să împrumute mai mulți bani decât valoarea căsuței ei pentru aceeași cauză. Ea credea că investise într-o mină de diamante din Angola, dar actele pe care le avea de la ei nu aveau nicio valoare. Aceasta era, fără îndoială, o infracțiune ordinară, însă Gravot și soția lui formulaseră documentele în așa fel încât banii apăreau ca o donație. Mama nu se pricepea la descifrarea documentelor legale și avea prea multă încredere în tânărul cuplu ca să facă mai mult decât să le semneze.

Casa pe care părinții meu au împărțit-o timp de patruzeci de ani de căsnicie a fost vândută, iar mama s-a mutat în locuința mea. Ultimele ei luni petrecute cu noi nu au fost prea fericite. Se simțea umilită și furioasă și nimic din ce am încercat să facem soția mea și cu mine n-a putut s-o convingă să accepte ce s-a întâmplat sau să înțeleagă imposibilitatea unei despăgubiri. N-a vrut să ia bani gheață din mâna mea și a vândut din mărunțișurile pe care le mai avea ca să-și finanțeze călătoria până la Paris. Speram ca planul ei declarat – de a merge în capitală pentru puțină relaxare – să fie un semn al vindecării ei. Din scrisoarea dumneavoastră bănuiesc că speranța mea a fost nefondată: a plecat la Paris ca să-i caute pe Gravot și

pe soția lui și e evident că i-a găsit. A lipsit trei săptămâni. Mi-e groază să-mi imaginez cum și-a petrecut acele zile. I-am adus corpul din capitală în săptămâna dinaintea Crăciunului, iar acum se odihnește lângă tatăl meu.

Închei cu un sfat pe care sper să-l luați în seamă, chiar dacă vine din partea unui străin. Dacă nu i-ați oferit deja bani domnului Gravot, nu o faceți, în nicio împrejurare nu o faceți. Dacă deja ați făcut-o, considerați-i pierduți. De asemenea, vă mai cer ca, în cazul în care ați repetat calomniile domnului Gravot cu privire la familia mea, să vă corectați greșeala.

Vă rog să acceptați garanția respectului meu profund,
Jean Prideux

Femeile citiră scrisoarea pe rând.

– Biata femeie, spuse Tanya în cele din urmă, înmânându-i din nou scrisoarea lui Maud.

Maud dădu din cap, punându-și întrebări despre propriul comportament din momentul în care doamna Prideux apăruse în pragul ușii ei. Dacă bătrâna n-ar fi fost atât de înspăimântătoare... Închisese ușa în nas cuiva care ar fi putut s-o salveze – doar ca să protejeze pacea monștrilor dinăuntru. Gândul acesta îi întunecă după-amiaza și o împiedică să doarmă o mare parte din noaptea lungă și mohorâtă.

Capitolul 8

15 ianuarie 1910

A doua zi după primirea scrisorii de la Jean Prideux, Maud se trezi târziu. Încă era slăbită, iar durerea continuă de cap se agravă după ce se îmbrăcă în grabă și ieși afară, în stradă. Clopotele tramvaielor sunau și zăngăneau, caii își loveau copitele de pietrele de pavaj, iar taxiurile se repezeau printre autobuze, cu roţile lor metalice care stricau drumul. Traversă bulevardul Clichy și o apucă spre Place Pigalle, mergând spre vest. Un ceas uriaș atârna deasupra băcăniei; era puţin trecut de douăsprezece, mult mai târziu decât crezuse ea. Aruncă o privire spre fântână. Erau acolo doar câteva femei, odihnindu-se și fumând. Celelalte femei, cu haine lungi de iarnă și cu blănuri, aveau grijă de copiii cu pălării de marinar de pe trotuare, îndreptându-i spre casele lor sau spre parc, cu speranţa că nu-i vor prinde ploile torenţiale. Cele două grupuri aparţineau unor lumi diferite și erau oarbe unul faţă de altul.

Maud se împiedică de una dintre mesele plasate afară, în faţa cafenelei Le Rat Mort. Un ospătar, cu părul şi cu mustaţa atât de netede şi de ulcioase încât părcau proaspăt pictate, porni spre ea cu o privire oarecum îngrijorată şi suspicioasă, în timp ce încerca să-şi dea seama cărei lumi îi aparţinea Maud. Când ea se îndreptă şi dădu uşor din cap spre el, păru s-o recunoască şi, cu o plecăciune prudentă, o lăsă să treacă.

Maud încercă să păşească mai ferm după aceea, coborând pe deal de-a lungul străzii Frochot, dar fu nevoită să se oprească şi să se rezeme de un zid imediat ce cotitura drumului îi oferi un moment de intimitate. Ştia că trecătorii ar fi putut să creadă că era beată. Hainele ei erau decente, dar nu avea pălărie şi mănuşi, iar la Paris toată lumea se holba la ea. Un poliţist putea să treacă pe-acolo în orice moment. Se forţă să meargă până în piaţa St Georges, ajungând în faţa uşii de la intrare a casei contesei – apoi, înainte să-şi piardă curajul, sună din clopoţel.

Majordomul o conduse în bibliotecă, cerându-i să-şi spună numele. Era englez şi-i recunoscu accentul de femeie educată. Biblioteca părea să servească, atât în Franţa, cât şi în Anglia, primirii genului de persoane îndoielnice care nu puteau fi introduse imediat în salon, dar pe care era periculos să le laşi să aştepte în hol, unde ar fi putut fi observate şi bârfite de alţi oaspeţi. Maud nu se aşeză, nefiind sigură că se va putea ridica din nou. În schimb, se odihni lângă fereastra care se deschidea spre o grădină mică şi cochetă din spatele casei. Totul era cenuşiu şi violet în acea perioadă a anului, tufe de salvie şi pământ. Tonuri de pământ. În mijlocul peluzei se afla o fântână, acum tăcută; sirena nu mai turna nimic în micul heleşteu de sub piatra pe care stătea. Un grădinar aduna frunzele moarte din părul ei de granit.

Ușa fu deschisă brusc și Maud se întoarse cu fața spre contesă. Americanca țipă, uitându-se în spate de parcă n-ar fi fost sigură dacă avea nevoie să cheme vreun ajutor. Maud simți familiara senzație de greață și slăbiciunea care i se instala în membre. Capul i se clătină, iar picioarele, obosite și neascultătoare, începură să cedeze. „O să mă trezesc într-o celulă la închisoare, se gândi ea, și va fi doar vina mea." Contesa traversă camera și o prinse exact când cădea, așezând-o apoi pe o canapea, în timp ce o ținea cu un braț în jurul taliei. Era mai puternică decât se așteptase Maud. Încercă să respire regulat, până când senzația de cădere și de învârtire începu să se diminueze, apoi deschise ochii.

– Se pare că nu ești o fantomă, spuse contesa dându-i drumul. Vocea ei devenise mai calmă, dar tonul rămăsese aprig, iar cuvintele erau enunțate tăios. Domnișoară Heighton, mi-a făcut cineva o farsă? Cineva râde de mine?

Maud reuși doar să dea din cap.

Contesa se aplecă înainte și sună dintr-un clopoțel de pe masă. Maud se crispă, dar când majordomul apăru în ușă, contesa îi ceru să-i aducă apă și coniac. Maud începu să vorbească, dar contesa ridică mâna – nu. Coniacul sosi pe o tavă de argint alături de două pahare din cristal, în locul marilor baloane de la hotelul Chopin. Arătau de parcă fuseseră suflate din gheață. Când contesa umplu unul și i-l puse în mână, Maud se miră că sticla nu era rece. Apoi contesa își turnă o porție generoasă și o dădu pe gât ca un muncitor dintr-un birt ieftin. În timp ce vorbi, se holbă la paharul gol.

– Omul acela, Morel, a venit la mine în ajunul Anului Nou și mi-a înmânat diadema. Mi-a spus că ai furat-o și că apoi te-ai aruncat în râu din cauza vinovăției. Așa că acum trebuie să te întreb, domnișoară Heighton, a fost o greșeală? Sau ai furat-o, dar nu te simți chiar atât de vinovată, până la urmă?

Maud simți coniacul arzându-i gâtul și tuși.

– Nu am furat-o eu.

– Doar ai luat-o și ai uitat s-o pui înapoi?

Maud se simțea privită. Contesa stătea pe marginea canapelei, ținând paharul gol cu degetele de la mâna dreaptă. Cu cealaltă mână își sprijinea bărbia ascuțită. Părea circumspectă – acum, că șocul de a o vedea pe fata moartă umblând trecuse, era prinsă undeva între suspiciune și furie și nu știa ce să aleagă. Privirea ei se plimba de-a lungul feței lui Maud, în sus și-n jos.

– Nu am luat nimic și nici nu m-am aruncat în râu.

Se auzi apoi o bătaie în ușă și majordomul reapăru, adresându-se cumva aerului de deasupra capetelor lor.

– Doamnă, a venit o domnișoară Koltsova care cere să vă vadă. Spune că este prietenă cu domnișoara Heighton.

– Mă-ntreb cum de m-au găsit, spuse Maud uimită.

– Ai scăpat din lesă, nu-i așa, domnișoară Heighton? Vrei să vorbim între patru ochi? Pot să-l pun pe Arthur să stea în fața ușii cu un baston ca să ne asigure intimitatea.

Maud înghiți în sec.

– Tanya n-ar fi vrut să vin aici. Dar nu am nimic să vă spun ce nu pot spune și în fața ei.

– Atunci, Arthur, las-o să intre!

Accentul american al contesei devenise mult mai pronunțat de când intrase în cameră. Majordomul își drese vocea.

– Arthur, ce s-a întâmplat?

– Mai e o... persoană cu ea.

Contesa se uită la Maud, cu o sprânceană ridicată.

– Probabil e Yvette. E model.

– Bine, Arthur, invită-le pe amândouă. Și mai adu vreo două pahare.

El făcu o plecăciune și ieși, iar contesa își mai turnă băutură.

– Ciudat e că am crezut că azi va fi încă o zi plictisitoare, zise ea.

Yvette şi Tanya fură conduse înăuntru, iar Arthur aşeză două pahare pe masă, în faţa lor, mişcându-se cu o lentoare exagerată. Yvette era roşie la faţă şi o privea fix pe Maud. Tanya mai avea puţin şi sărea de pe scaun. În clipa în care Arthur se retrase, elegant ca o lebădă în frac, Tanya începu să vorbească într-o franceză rapidă.

– E nevinovată. Nu puteţi s-o arestaţi. N-a făcut nimic rău.

Contesa îşi ridică mâna din nou, iar privirea pe care o îndreptă spre Tanya fu atât de dură, încât până şi Yvette se feri puţin de ea.

– Mi-aş dori al naibii de tare, spuse contesa foarte clar în engleză, ca oamenii să înceteze să-mi mai spună ce nu s-a întâmplat şi să-mi spună mai degrabă ce *s-a întâmplat*. Voi două să nu mai scoateţi nicio vorbă şi beţi-vă coniacul dacă e pe gustul vostru. Domnişoară Heighton, explicaţi-vă.

Iar Maud începu să povestească. Cuvintele-i ieşiră greu la început, dar coniacul îi unsese gâtul şi, după primele fraze, când începu să povestească despre cum fumase Sylvie opiu şi o trimisese după provizii, deveni coerentă. Îi relată contesei despre doamna Prideux şi despre acuzaţiile acesteia. Lui Maud i se părea că vorbea altcineva. Îşi auzea propriile cuvinte, calme şi aparent bine alese, dar tot ce simţea era aceeaşi mare furie întunecată care o cuprindea în fiecare noapte în somn. Cuvintele ei pluteau peste marea durere din capul ei. Îi povesti contesei despre noaptea în care fusese aruncată în râu, despre boala ei când se trezise şi despre ajutorul pe care-l primise de la prietenele ei, apoi îi spuse despre scrisoarea trimisă familiei Prideux. Îi dădu contesei răspunsul lui Jean Prideux şi o privi citindu-l în tăcere. Când termină, doamna Civray îi returnă lui Maud scrisoarea şi-şi aşeză paharul de coniac pe masă cu un clinchet. Apoi îi adresă lui Yvette câteva întrebări despre evenimentele petrecute după ce Maud fusese scoasă din apă.

Tanya, foarte respectuoasă, îi povesti propria întâlnire cu Morel în Passage des Panoramas.

– Interesant, dar, doamnelor, eu mi-am recuperat diadema.

– Doamnă, spuse Yvette – şi era ciudat pentru toate s-o audă vorbind în engleză cu atâta grijă, obişnuite fiind cu nenumăratele ei cuvinte obscene şi cu libertatea limbajului ei ciudat –, totuşi sunteţi sigură că e aceeaşi *diademă* pe care aţi pierdut-o?

Contesa se ridică şi se înduplecă spre biroul ei.

– Domnişoară, să-ţi fie clar. Nu am *pierdut* nimic. De lucrul acesta sunt sigură.

Luă un stilou şi o foaie şi scrise ceva, apoi sună din clopoţel după Arthur. Majordomul apăru imediat, iar ea îl întâmpină în pragul uşii, avură o scurtă conversaţie, din care fetele nu auziră nimic.

– Maud, de ce-ai venit aici? o întrebă Tanya în şoaptă. Sasha te-a văzut din maşină când am trecut prin Place Pigalle! Yvette mi-a spus că vei fi aici, dar nu mi-a venit să cred că poţi să fii atât de proastă.

Contesa se întoarse în cameră.

– Mă tem că trebuie să vă cer să mai aşteptaţi câteva minute, le spuse, apoi închise uşa în urma ei.

– La naiba! Se duce la poliţie! spuse Yvette, dând pe gât ca un marinar ultimul ei coniac. Eu zic să fugim.

– Unde? şuieră Tanya. Mă cunoaşte. Şi uită-te ce culoare are faţa lui Maud. N-ar putea să scape nici de o broască-ţestoasă dacă ar vrea s-o prindă.

– Atunci, prinţeso, ce idee ai?

– Eu nu fug, spuse Maud simplu, înainte ca Tanya să poată răspunde. Ştiu că n-ar fi trebuit să vin aici, dar n-aş fi putut să procedez altfel.

– Ba da, ai fi putut, îi spuse Yvette cu brutalitate. Uită-te la tine! Ai fi putut sta în pat şi aştepta până când...

Își flutură mâna-n aer.

– Până când ce?

– Of, nu știu! Până când te-am fi convins să te-ntorci acasă, în Anglia.

Trecură vreo treizeci de minute, timp în care Maud nu fu sigură dacă era calmă sau pur și simplu epuizată. Yvette și Tanya erau nervoase. Yvette se învârtea continuu prin cameră, ridicând din când în când câte un obiect. Când Tanya se răsti la ea, nu se opri, ci doar păru să mânuiască și mai neglijent obiectele pe care le ridica atunci când știa că Tanya o privește.

Când, în sfârșit, ușa se deschise din nou, contesa apăru ținând în mână o valiză de călătorie de un albastru-închis. Lângă ea se afla un bărbat în vârstă, slab, cu un guler înalt și scrobit, o mustață albă și un aer înfricoșat. Nu arăta ca un polițist. Se holbă la cele trei femei, evident curios. Maud ghici imediat ce se afla în valiză și se uită în altă parte.

– Domnule Beauclerc, aceste doamne sunt prietenele mele. Puteți vorbi cu sinceritate în fața lor, îi spuse contesa. Domnul Beauclerc păru speriat de perspectiva de a vorbi sincer în fața cuiva. Doamnelor, dânsul este domnul Beauclerc de la Maison Lacloche de pe Rue de la Paix.

Vocea ei era seacă și controlată. Îi făcu semn lui Beauclerc să ia loc pe canapea, apoi se așeză lângă el și puse valiza de călătorie în fața lui, pe masa de marmură dungată.

– Domnule, spune-mi ceva despre această piesă.

Beauclerc se uită de parcă ar fi crezut că i se face o farsă și-i aruncă doamnei Civray o privire plină de speranță, în caz că putea să-i ofere mai multe informații sau o îndrumare. Cum nu părea să vină nici una, nici alta, oftă încet, trase valiza spre el și o deschise. Apoi, aruncând o privire rapidă spre ea, se întoarse spre contesă. Maud le auzi pe Yvette și pe Tanya

inspirând adânc. Bineînțeles, ele nu mai văzuseră lucrul acela până atunci. Vederea acestuia păru s-o întoarcă pe Maud în Rue de Seine și începu să se simtă rău. Când vorbea, vocea lui Beauclerc suna un pic cam ascuțit, dar era ciudat de plăcută și de clară pentru un francez. Fiecare cuvânt îi ieșea din gură scurt și perfect.

– Contesă, aceasta este diadema cu diamante a împărătesei Eugénie. O cunosc, bineînțeles. Am curățat-o pentru tatăl dumneavoastră înainte să v-o ofere ca dar de nuntă. Piesa a fost proiectată și creată de frații Bapst în 1819, pentru Maria-Tereza. A fost realizată cu pietre prețioase din trezoreria de stat, așa că în 1848 a fost returnată statului, apoi, mai târziu, a devenit preferata împărătesei Eugénie, de la care i se trage și numele.

Clipi ca o bufniță.

Maud o auzi pe Yvette smiorcăindu-se. Într-o altă zi, acele sunete ar fi amuzat-o. Diamantele acopereau diadema precum gheața un gard viu. Pietrele mai mari erau ca o lumină capturată și înghețată – claritatea împietrită.

Domnul Beauclerc zâmbi puțin și întoarse valiza spre Tanya și spre Yvette.

– E grea? întrebă Tanya.

El dădu din cap, apoi se uită întrebător la contesă. Ea încuviință, iar el împinse valiza pentru ca Tanya să o poată ridica. Yvette se ghemui pe scaun și, cu un deget agitat, atinse pietrele scânteietoare. Domnul Beauclerc continuă să îi vorbească doamnei Civray.

– După fondarea celei de-a treia Republici, multe bijuterii ale Coroanei franceze au fost vândute la licitație. Se relaxă în rolul lui de povestitor și-și încrucișă gleznele. Cred că diadema a fost dusă de Asprey la Londra, apoi a ajuns pe mâinile lui Tiffany, de unde, contesă, am înțeles că a fost cumpărată de tatăl dumneavoastră. Eu însumi i-am confecționat cutia,

pentru că cea veche era foarte uzată. Păru atât de necăjit de acest fapt, că Tanya îşi ridică privirea pentru scurt timp, şi zâmbi. Piatra cea mare e o nestemată de mare calitate, cu o greutate de douăzeci şi două de karate. Bineînţeles, nu e de mărimea Albastrului Regal, dar unii o consideră superioară datorită clarităţii şi calităţii... tăieturii... ei.

Aruncă o privire spre diadema pe care Tanya şi Yvette o ţineau între ele şi cuvintele începură să i se rărească. Se albi la faţă, apoi pete roşii de furie îi apărură pe obraji. Pocni din degete şi îşi întinse mâna, iar Tanya îi dădu diadema. În timp ce contesa se lăsă pe spate privind, el începu s-o învârtă febril în mâini, confuzia şi scârba făcându-i mişcările tremurătoare; apoi umerii îi zvâcniră de parcă ar fi suferit din cauza unor şocuri electrice.

– Asta... asta a fost purtată de regina Franţei, şuieră el. Ce crimă odioasă...

Contesa îşi ridică sprâncenele, dar el era mult prea ocupat să se holbeze la diademă ca să mai observe asta.

– Domnule, explicaţi-vă.

– Acestea sunt false! Piatra din mijloc şi surorile ei mai mari! Volutele cu frunze mai au pietrele originale, poate...

Îşi acoperi ochii cu mâinile, de parcă priveliştea îl deranja peste măsură.

– Încercaţi să vă stăpâniţi emoţiile, domnule Beauclerc, spuse contesa.

Vocea ei era atât de fermă, încât suna ca o spărtură în aer.

– Scuzele mele, doamnă. Dar şocul... Îşi drese glasul, iar lui Maud i se păru că ochii lui arătau un pic umezi. Aş avea nevoie de mai mult timp ca să vă spun cu exactitate ce a fost luat şi ce a rămas. Doamnă, v-aş fi recunoscătoare dacă mi-aţi putea explica...

– Domnule, va trebui să mă iertaţi, îl întrerupse contesa. Se ridică şi merse la fereastră uitându-se la grădina din spatele

casei. Nu am toate informaţiile acum. Pot să vă spun doar atât: cineva a luat diadema şi mi-a returnat-o după câteva zile în starea aceasta.

– Atunci, aţi fost jefuită. Trebuie să chemăm autorităţile.

– Am fost jefuită, domnule, dar împrejurările sunt complicate. Vă rog să păstraţi secretul acestei vizite.

El păru gata să se împotrivească, dar, după ce întâlni privirea contesei, îşi coborî bărbia.

Yvette se ghemui pe podea, de unde putea să-şi ţină ochii la acelaşi nivel cu luminile schimbătoare ale diademei.

– Au făcut o treabă bună, nu-i aşa?

El se uită la ea încruntat.

– Evrard şi Frédéric Bapst au fost meşteşugari de prim rang, domnişoară. E o piesă clasică, simetria frunzişului...

– Nu. Nu asta. Falsul, voiam să spun. Ştiu că l-aţi văzut abia după ce v-aţi uitat *cu atenţie*, dar a trebuit să vă uitaţi o vreme, nu-i aşa? Şi aţi spus că nu sunteţi sigur în legătură cu pietrele mai mici. Ca să păcălească un om ca dumneavoastră, cu priceperea dumneavoastră, chiar şi pentru o clipă, pocni ea din degete şi toţi tresăriră, trebuie să fie un fals reuşit.

Beauclerc îşi frecă din nou rădăcina nasului.

– Dacă există aşa ceva, atunci, da, sunt nişte imitaţii bune. Dar sunt mulţi oameni în Paris care fac bijuterii false şi sunt experţi. Poţi vedea plăcuţe pe care scrie „imitaţii" agăţate la peste jumătate din vitrinele buticurilor din Palais Royal.

– Şi poziţiile lor? îl presă Yvette. Adică au scos diamantul real şi l-au înlocuit cu unul de sticlă fără să arate nelalocul lui. Ar trebui să ştii ce faci, nu-i aşa?

Beauclerc se uită încă o dată spre contesă pentru o îndrumare, dar ea părea absorbită de contemplarea grădinii.

– Da, bineînţeles. Doar suntem în Paris – centrul mondial al modei şi al bijuteriilor. Cei mai buni meşteri din toată lumea

ajung aici. V-aş putea da numele a o sută de oameni care ar fi putut face aceste falsuri şi a încă o sută care le-ar fi putut plasa.

Tanya se aplecă înainte pe scaunul ei, cu ochii strălucind.

– Dar toţi o cunosc, nu-i aşa? Toţi bijutierii şi designerii cunosc diadema asta, ca şi pe persoana care o posedă. E faimoasă.

El îşi scărpină bărbia.

– Da, bineînţeles. Dar trebuie să recunosc că lista oamenilor care ar fi dispuşi şi care ar putea să facă munca aceasta fără cererea expresă a contesei e cam scurtă...

– Ei bine, atunci, spuse Tanya, scoţând din geantă un carneţel şi un creion subţire ca un picioruş de păianjen din cotorul acestuia, dă-ne *acea* listă.

Capitolul 9

Cavoul inocenților, tablou în ulei pe pânză, 64,8 x 76,3 cm

Unul dintre cele mai faimoase baruri din Paris, din apropiere de Les Halles, cunoscut până la Primul Război Mondial drept un loc de întâlnire pentru cei nevoiași și disperați. Chiar dacă patronii sunt înfofoliți în hainele grosolane ale clasei muncitoare și sunt vizibili în lumina lămpilor afumate cu ulei, în tablou se simte un spirit al vieții și al comunității. În centrul atenției se află cântăreața așezată la masa din spate, cu șalul ei de un roșu aprins, și violonistul care o acompaniază, eșarfa din jurul gâtului lui având aceeași nuanță de roșu. Spectacolul pare să îi impresioneze pe ascultători, care se apleacă spre ea, iar privitorul e atras tot spre aceasta – și departe de umbrele înconjurătoare.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Când Beauclerc fu gonit din casă, pufnind şi cu un aer nefericit, Yvette o asigură pe contesă că va descoperi care dintre oamenii de pe listă lucrase la diademă, dacă i se acordau câteva zile pentru a-i căuta prin barurile de mahala ale Parisului. Unul dintre ei trebuia să aibă mai mulţi bani decât ar fi trebuit, le spuse ea, sau ar fi fost ocupat în timp ce toată lumea petrecea de Crăciun şi de Anul Nou.

Maud se lăsă pe spate pe canapeaua contesei, în timp ce ele discutau, şi lăsă vorbele să treacă pe lângă ea. Se aşteptase la o uşurare venind acolo. Îşi aminti camerele de zi ale prietenilor din clasa de mijloc ai mamei sale, unde fusese mângâiată şi lăudată – şi strălucirea propriei valori pe care o simţise atunci. O simţise din nou când contesa îi dăruise portofoliul cu fotografii în timpul acelor zile perfecte de dinaintea Crăciunului, când fusese iubită şi utilă. Acum, abandonându-se pe canapea, goală pe dinăuntru în timp ce alţii erau plini de motivaţie, îşi dădu seama că sperase să simtă acelaşi lucru din nou, că şi-o imaginase pe contesă înlăcrimată şi recunoscătoare, întâmpinându-i reîntoarcerea în lume cu laude şi compasiune. Însă nu se întâmplase asta.

– Bine! spuse contesa în cele din urmă, ridicându-şi mâna ca să oprească discuţia celor două femei. Aflaţi cine a făcut treaba asta, apoi veniţi şi spuneţi-mi. O să vedem ce putem face cu poliţia după aceea.

– Să nu faceţi ceva care s-o pună pe Maud în pericol, protestă Tanya. Dacă se va întâmpla asta, eu o să... o să...

– Ce? O să leşini? răspunse tăios doamna Civray. Nu te agita, domnişoară Koltsova. Sunt sigură că-l vom putea convinge pe cel care a făcut treaba aceasta să-l denunţe pe Morel sau Gravot, sau care i-ar fi numele real. De obicei, asemenea oameni nu-şi ţin gura închisă pentru prieteni. Inspiră adânc. Îmi pare rău, fetelor. După ce am văzut o moartă umblând şi

am aflat atâtea despre diadema asta blestemată, m-am cam tulburat.

Yvette își ridică privirea spre ea, strângând un pic din ochi.

– Doamnă, e o dovadă de curaj din partea lui Maud că a venit aici.

Femeia mai în vârstă își strânse buzele.

– Da, este. Îi mulțumesc pentru asta și nu o să uit, spuse ea, fără să se uite însă la Maud. V-ar deranja dacă Arthur v-ar scoate pe ușa din spate?

Tanya le lăsă în Place Pigalle, înainte de a fi condusă la uvru pentru a juca rolul studentei devotate. La întoarcerea la Valadon, Yvette o sprijini pe Maud cu brațul ei.

– Lasă-mă să merg cu tine diseară, spuse Maud în timp ce se așeză pe pat și începu să-și desfacă cizmele.

– Nu. Sub nicio formă, spuse Yvette șocată. Nu e un loc potrivit pentru tine și, pe lângă asta, nici nu te simți destul de bine. Nu pot pune întrebările pe care trebuie să le pun cu tine atârnându-mi pe umăr. Nu știi limba – nu e franceza de salon – și nu știi cum să te porți.

– Și unde *e* locul meu? Dezamăgirea pe care Maud o simțea încă de când se afla în casa contesei se adâncea, devenind ceva îngrozitor de trist. O să merg cu tine chiar dacă va trebui să te urmăresc pe străzi și să cad în șanț. Vreau să văd. Și nu pot să stau aici liniștită în timp ce alți oameni fac planuri și acționează în jurul meu. Nu mai pot.

Yvette se lăsă să cadă greu pe pat, lângă ea, făcând arcurile să scârțâie.

– Unde e locul tău? Cine știe? Nimeni, Maud. Își scoase briceagul din buzunar și-l deschise, apoi începu să-și pilească unghiile scurte. Cred că locul tău e acolo unde ajungi.

– Spune-le tuturor că sunt un model nou care a apărut cu câțiva franci și că mă folosești ca să-ți cumpăr băutură.

Yvette se uită la ea dintr-o parte și îi răspunse cu blândețe:

– De ce? De ce vrei să vii? Nu ai ce vedea în afară de mizerie și de împuțiciune. Acum o lună ai fi leșinat la simpla idee de a merge într-un loc ca acela. Oricine te-ar vedea mergând prin asemenea locuri ar crede că ești o târfă sau o hoață sau probabil ambele.

– Dar acum sunt o fantomă, Yvette, și pot merge oriunde. Și asta o să fac. Vreau să văd. Și de ce mi-ar păsa de ce cred străinii?

Yvette închise briceagul și îl vârî înapoi în buzunar, apoi se strânse cu brațele.

– Doamne, Maud, nu-mi place când vorbești așa. Întotdeauna ți-a păsat de ce cred alții și *nu* ești deloc o fantomă.

– Mă simt ca și cum aș fi. O fantomă furioasă. Yvette, nu pot continua să cred că lumea poate fi transformată în ceea ce vreau eu. Asta era să mă omoare. Vreau s-o văd *așa cum este.*

Yvette așteptă o vreme, apoi dădu din cap.

– Bine, dar vorbește cât mai puțin. Dacă cei din Cavoul Inocenților vor crede că nu ești una de-a lor, te vor omorî. Acum, odihnește-te. O să vin după tine la miezul nopții.

Un cadru de ușă arcuit era intrarea în pivnița a ceea ce fusese odinioară o casă mare de pe o stradă întunecoasă, aflată la o aruncătură de băț de Les Halles. Un bărbat cocoșat de frig se rezema de zidul de afară. Ochii îi căzură pe ele și dădu din cap. Maud purta niște haine împrumutate de la Valadon: o fustă simplă și o bluză jerpelită de bumbac, pe sub o haină scurtă și neagră, uzată și lucioasă la coate. Se simțea mai confortabil așa decât în rochia roz de seară.

Yvette deschise ușa și o conduse pe Maud în jos, pe niște scări înguste de piatră. Singura lumină venea dinspre lumânările aprinse din cele câteva sticle așezate pe scări și dinspre puținele lămpi cu ulei care atârnau în cârlige mari, metalice; aerul era greu din cauza duhorii de transpirație, alcool acrit și tutun negru ieftin. Pe pereții tencuiți în cenușiu erau mâzgălite diverse nume, scrise cu vopsea de casă de un roșu-închis: *Pantera, Henry cel Urât, Grasa Emily.* Nu era nimic decorativ, ci un fel de declarație de existență.

La capătul scărilor, cele două femei ajunseră într-o cameră joasă și boltită. Era un fel de bar, cu pahare unsuroase și cu sticle fără etichete. Yvette arătă spre una, apoi așteptă ca Maud să plătească, rezemându-și brațele încrucișate de bar. Sprijinite de pereți, erau bănci și mese din lemn. Yvette luă sticla și două pahare și o conduse pe Maud într-un loc din colțul celei de-a doua camere boltite, apoi turnă băutura și dădu pe gât imediat primul pahar. Maud făcu la fel. Vinul îi arse gâtul, dar, după usturimea de la început, se simți încălzită, de parcă i-ar fi scos ceva din duhoarea otrăvitoare a sângelui.

Începu apoi să observe detaliile camerei. Un bărbat din capătul celălalt al camerei cânta la vioară şi, aşezat la masa de lângă el, un altul cânta din gură. Patronii de lângă ei se legănau în ritmul muzicii şi li se alăturau la cântarea refrenului. Maud reuși să înțeleagă doar câteva cuvinte. Își plângea iubita, închisă la Saint-Lazare, văitându-se că nu avea nicio mângâiere în viață fără ea. Versurile cântecului păreau să îi fie adresate surorii ei mai mici, căreia îi cerea să preia îndatoririle surorii mai mari. Fiecare vers părea să se termine cu o glumă sau cu un joc de cuvinte care stârnea hohote de râs în mulțime, până când ajungeau din nou la refren.

Barul începea să se umple, iar duhoarea trupurilor nespălate, încălzite de apropierea cu alții, strica aerul rarefiat. Yvette își ținea paharul în apropiere de față, observând mulțimea

distorsionată prin paharul murdar. Cântecul se sfârşi şi imediat începu altul – de data asta cântă o femeie cu o voce joasă, murmurată. Maud se uită la feţele oamenilor, observând felul în care se priveau unii pe alţii bărbaţii şi femeile, cu trupurile în egală măsură ca şi cu ochii. Yvette plecă pe nesimţite din locul ei şi se rezemă din nou de bar; după câteva minute, Maud îşi dădu seama că vorbea cu bărbatul de lângă ea. Yvette dădea din cap în faţa lui, mişcându-şi ochii în stânga şi-n dreapta în timp ce el îi vorbea şi având grijă ca nimeni să nu tragă cu urechea la ei.

În timp ce Maud îi privea, un alt bărbat, cu părul uns şi dat pe spate, ocupă locul lui Yvette de lângă ea şi îi spuse ceva ce nu înţelese. Ea ridică din umeri şi el îşi lăsă braţul să alunece în jurul taliei ei. Pielea lui mirosea a pâine învechită şi a ceapă şi putea să-i simtă căldura corpului prin haine. Îi şopti la ureche un amestec de complimente şi de obscenităţi, în timp ce degetele lui îi apăsau carnea şoldurilor, iar respiraţia lui îi atingea gâtul. Brusc, fu ridicată în picioare. Yvette se aplecase în faţa ei furioasă, zgâlţâindu-i braţul şi vorbindu-i repede şi tare. Bărbatul care o îmbrăţişase râse, apoi spuse ceva şi se strânse cu mâna între picioare. Cei de lângă el huiduiră şi aplaudară. Arătând cât de supusă putea, Maud luă mâna lui Yvette şi-i sărută degetele. Pe chipul lui Yvette se văzu o urmă uşoară de mirare şi de amuzament, înainte ca fata să-şi amintească să fie furioasă din nou. Îl mai insultă încă o dată pe bărbat, apoi cuprinse talia lui Maud cu braţul şi o scoase de-acolo.

Jocul ei de-a furia şi indignarea ţinu până când ajunseră după colţ, îndreptându-se spre Rue Berger, unde dădu drumul strânsorii lui Maud, se rezemă de zid şi începu să râdă atât de tare, încât lacrimile îi curgeau pe obraz. Strada era liniştită – magazinele şi barurile din jurul zonei Les Halles erau închise

pe timp de noapte, iar porțile depozitelor erau încuiate. Un câine lătră din spatele unei porți și Yvette se îndreptă.

– Of, Doamne, am crezut c-o să mor atunci când mi-ai sărutat mâna! Ai înțeles ce ți-am spus?

Maud își lăsă capul într-o parte.

– Ceva despre faptul că sunt o târfă infidelă, cred. Ce-ai aflat despre numele din listă?

Yvette așteptă să zărească o urmă de amuzament pe fața lui Maud, o recunoaștere a aventurii, dar nu observă nimic. Își șterse ochii cu manșeta.

– După cum zice Freddy, unul e mort. Altul a plecat din Paris anul trecut ca să-și încerce norocul în provincie. Doi dintre ei au fost văzuți pe-afară, bând aproape noapte de noapte de la Crăciun încoace. Dar mai sunt doi pe care nimeni nu i-a mai văzut de-o vreme. Bărbatul cu care am vorbit mi-a spus că tipul care se află în capul listei lui Beauclerc e Henri Bouchard și că e unul dintre cei care nu au mai fost văzuți dinainte de sărbători. Se pare că a încercat să se îndrepte lucrând într-un magazin din Palais Royal – dar n-a mai apărut pe-aici de-atunci.

Maud dădu repede din cap, iar Yvette simți în oase un fior care n-avea nimic de-a face cu frigul serii sau cu umezeala din aer.

– Cum l-ai convins să-ți spună toate lucrurile astea?

Yvette își trase șalul peste umeri și se întoarse spre nord, spre Montmartre, mergând mai repede.

– I-am spus că am un prieten care e interesat să intre în jocul schimbării pietrelor adevărate cu unele false în magazine. Freddy obișnuia să facă asta – înainte să fie tăiat pe față. Toată lumea îl recunoștea după aceea, așa că acum asudă în Les Halles ca măcelar.

O auzea pe Maud urmând-o.

– Yvette, ești supărată pe mine?

Vocea lui Maud era calmă.

– Nu, răspunse Yvette luând-o de mână. Doar puţin speriată pentru tine. Ce-ar zice fratele tău avocat dac-ar şti c-ai fost în locul acela? Cu bărbatul acela?

Maud se gândi o vreme, apoi, când trecură prin spaţiul luminat de o lampă cu gaz, Yvette văzu ceea ce părea un zâmbet pe faţa slabă a prietenei ei.

– Cred că m-ar interna la nebuni; şi, mai mult decât atât, dacă eu aş fi auzit povestea asta despre o altă femeie din oraşul nostru, din clasa noastră socială, aş fi fost de acord cu el. Nu e ciudat? E un loc în care poţi să mergi în fiecare zi dacă vrei şi, totuşi, fratele meu m-ar închide pentru totdeauna dacă ar şti că l-am lăsat pe bărbatul acela să-şi pună mâna pe talia mea. Hai să mergem s-o vedem pe contesă.

În ciuda orei târzii, se mai scurse un timp până când doamna Civray se întoarse de la întâlnirile ei de seară. Cele două femei fură chemate în garderoba ei. Contesa se aşeză în faţa unei oglinzi din trei piese, îndepărtându-şi pudra de pe faţă cu o cremă răcoroasă şi periindu-şi părul în timp ce Yvette îi spuse ce aflase. După ce-şi consultă agenda, le oferi o dată.

Capitolul 10

19 ianuarie 1910

Henri Bouchard era beat. Își făcuse un obicei din a se îmbăta de fiecare dată când avea bani, iar acum avea. Deși nu obținuse nici jumătate din cât merita, nu după o treabă ca aceea. Scoase o înjurătură și o târfuliță de la masa de alături se uită la el peste umăr, apoi se întoarse spre prietenii ei. Era un meșter. Îl trataseră nedrept. Îl grăbiseră la muncă și-l plătiseră prost pentru ce făcuse. Cu toate acestea, avea suficienți bani ca să se îmbete într-unul dintre barurile lui preferate – unul cu o orchestră ca lumea și cu o grămadă de dansatoare. Nu ca la Inocenți, unde stăteai față-n față cu ratatul în care te-ai transformat. Numai disperații se îmbătau în văgăuna aceea împuțită. Aici, aveai parte de o mulțime plină de viață care era gata să se bată și să flirteze până-n zori, iar băuturile îți veneau în pahare curate.

– Ce-ai pățit, unchișule?

O tânără se strecură pe bancă lângă el. El bombăni și se uită în altă parte.

– O, haide, unchișule, nu fi așa! Prietenii mei n-au venit încă și tu pari să ai nevoie de ceva care să te înveselească. Fă-mi cinste cu o băutură și o să-ți cânt un cântec.

El se întoarse pe jumătate spre ea, strângând din ochi. Era destul de drăguță. Mai drăguță decât femeile care se ofereau să-i țină companie în zilele acelea. Probabil că simțea mirosul banilor lui, așa puțini câți erau. Cu toate acestea, ce rău putea să-i facă un cântec? Făcu un semn din cap spre chelner, iar fata îi cuprinse brațul. Se simți relaxat când ea îi încălzi coastele. Era o senzație plăcută atunci când în Paris era frig – să simtă căldura unei fete lângă el, confortul ei animalic. Aproape că transforma într-o plăcere amintirea iadului din lagărele de muncă de pe țărmurile Guyanei, unde era leoarcă de sudoare, iar foamea îl rodea cu fiecare respirație; cu atât mai dulce era confortul din prezent.

Dacă l-ar fi plătit după cât valora munca lui, ar fi putut trăi așa pentru totdeauna, dar Gravot era un porc. Știa prea multe despre trecutul lui – îi cita vorbele din lagăr, unde lui Henri îi plăcea să se laude cu doamnele de societate care ascundeau pietre false în valoare de cinci franci în seifurile lor. Și își amintea o mulțime de lucruri – o, Gravot avea o memorie... Toate acestea îl lăsaseră pe Henri fără taxa corectă pentru serviciile lui: memoria lui Gravot și propria lăudăroșenie. Henri și-l aminti cum era pe vremea când sosise în lagăr, un sfert de băiat... Crezuse că o să moară din prima săptămână, dar rezistă drăcușorul, învățând de la veteranii din jurul lui – absorbind totul odată cu aerul fierbinte. Iar bărbaților le plăcea să vorbească. Nu aveau altceva de făcut după ce terminau cu bătăile din cauza unor nimicuri. Apoi mai avea și niște schimbări ciudate. Prinseseră odată un mistreț, iar paznicii fuseseră dispuși să treacă totul cu vederea pentru cele mai

bune bucăți. Uciderea lui devenise un fel de festival, iar Gravot părea la fel de însetat de sânge ca oricare dintre ei, asta până când Vogel îi înfipsese animalului un cuțit în burtă – atunci se albise ca hârtia pe sub bronzul lui de închisoare și începuse să-l bată. Îl lovise pe Vogel cu sălbăticie și fusese pe punctul să-l omoare dacă ceilalți nu l-ar fi târât departe de el. Atâta putere avea în oasele lui mici și subțiri ca sârma...

Orchestra începu cu unul dintre cântecele pe care și le amintea din tinerețe, iar piciorul lui Henri începu să bată în podea în ritmul lui chiar dinainte de a-și da seama ce asculta. În prezent, Gravot era un domn. Un domn fals, un domn din sticlă poleită, dar o imitație reușită. La început, Henri fusese bucuros să-l vadă. Abia îi putuse auzi salutul de „bună dimineața" de pe strada din apropiere de curtea anexei unde lucra, din cauza cântecului zgomotos de păsări tropicale pe care Gravot părea că-l aduce cu el. Apoi, când fusese necesar să cadă de acord asupra costului muncii, se arătase imediat ce fel de „prieten" era. Nu era de mirare că se îmbogățise în timp ce Henri putrezea în camera din spate a unuia dintre cele mai ieftine magazine de bijuterii din Paris, nefiindu-i permis să mânuiască niciodată ceva mai valoros de un franc și cu ochii administratorului tot timpul asupra lui.

– Unchișule, jur că n-ai auzit niciun cuvânt din ce ți-am spus.

Fata îi umplea paharul, iar el îi zâmbi cu jumătate de gură. Avea un păr drăguț de culoarea nisipului. Nu era ca toate târfele, era cu mult mai drăguță.

– Ceva despre o pălărie?

– O, unchișule, ești amuzant. Nu, despre o fustă pe care am făcut-o înțepându-mi degetele... Dar doamna a venit și mi-a spus „nu, nu, nu așa" – și a trebuit s-o refac, iar asta mi-a luat câteva ore bune. O muncă atât de fină... dar înțeleg ele

calitatea? Nicio șansă. Dacă aș fi știut cu cât o să mă plătească, aș fi cusut-o în așa fel încât să se crape la prima purtare.

Oftă și-și sprijini bărbia în mâini.

– Floricică, știu ce simți. „Biata fată", se gândi el. Același lucru mi s-a întâmplat și mie și am crezut că mi-este prieten, continuă el. Dar destul cu necazurile noastre, hai să auzim cântecul ăla!

Ea zâmbi și dădu din cap ca o fetiță.

După trei ore era mai fericit ca niciodată, coborând dealul pe lângă Place Pigalle cu fata aceea drăguță ciripind și fluierând la brațul lui. Dacă voia să-i țină companie, merita o plimbare până pe Rue Laferrière. Chiar părea să-l placă. Și crezu asta până în clipa în care doi bărbați ieșiră din pragul unei uși aruncând un sac peste capul lui. Apoi ceva îl lovi și căzu în brațele lor, care-l așteptau.

Tanya ședea la cină între proprietarul unuia dintre jurnale și Perov, însă niciunul nu avea parte de prea multă atenție din partea ei. Încerca să discute amabil cu fiecare dintre ei, dar își dădu seama că nu le auzea întrebările, iar răspunsurile ei erau atât de vagi, încât păreau de-a dreptul nepoliticoase. Perov ar fi putut interpreta confuzia ei drept modestie și timiditate, trăgând concluziile lui egoiste. Patronul de ziar o considera probabil imbecilă. Tanya n-avea ce să facă – pur și simplu nu se putea desprinde de imaginea familiei Morel, care stătea vizavi de ea. Sylvie avea ochii luminoși și zâmbea, cucerind toți bărbații care stăteau în jurul ei. Tanya auzea din când în când râsul ei discret și întrebările adresate celor din jur. Aparent, bărbații erau bancheri și se călcau în picioare unii pe alții ca să răspundă întrebărilor ei naive despre afacerile lor. Tanya îi vedea strălucind și umflându-se în pene.

Mai departe, la aceeași masă, Morel vorbea cu americanul din fața lui, care părea să aibă ceva interese în construcții, despre planul lui de a pleca din Franța în America, spunându-i cât de impresionat fusese de clădirile New Yorkului pe care le văzuse în fotografii. Însă bărbatul chipeș – perfect bărbierit și având peste cincizeci de ani – era mai interesat de mătușile Tanyei, care stăteau lângă el. Îl amuza în mod evident ideea lor cum că America ar fi fost tărâmul sălbaticilor și al cowboy-lor. Femeile îl întrebară dacă în America existau teatre și dacă reușiseră să-și educe țăranii. Tanya aproape că ajunsese să-l admire pe Morel pentru felul în care insista, până când bărbatul interesat de construcții încuviință, spunând că va fi bucuros să-l primească pe Morel în New York, atunci când va ajunge acolo. Morel zâmbi, uitându-se în jur către toți cei prezenți la masă, de parcă ar fi așteptat aplauze, și în cele din urmă încercă să farmece o femeie foarte plictisită care stătea în stânga lui.

Tanya nu putu să mănânce. Mâncarea era prea bogată și, tot întrebându-se dacă Yvette reușise să-l găsească pe bărbatul pe care-l căuta și dacă-l dusese acasă la contesă, simți un nod în stomac. Își dorea ca Allardyce să fi fost acolo. Chiar dacă nu știa nimic despre Maud sau despre oroarea ce i se făcuse, știa că, dacă l-ar fi văzut zâmbindu-i de după argintărie, ar fi trecut mai ușor peste seara aceea. Faptul că era aproape de Perov îi făcea pielea de găină. Avea butoni cu diamante.

Se uită din nou la Sylvie. Ce făcuse fata aceea pentru a se înconjura de lux? Mințise, furase, se prefăcuse, omorâse și încercase să omoare, totul pentru bani... banalii și plictisitorii bani. Tanya trase de o bucată de carne albă și grasă din farfuria ei. Homarii veniseră vii în acea dimineață, într-un tren special din Norvegia. Dacă s-ar fi măritat cu Perov, probabil că totul ar fi avut un gust de stătut – până și cererea lui în căsătorie

secătuise Parisul de toată bucuria lui –, dar tatăl ei era sigur că el ar fi fost perechea potrivită pentru ea.

Patronul de ziar o întrebă la ce se gândește și, înainte să se poată opri, îi răspunse sincer:

– Mă întrebam cum ar fi să fiu săracă sau măcar să am mai puțini bani comparativ cu câți am acum. Mă întrebam dacă mi-ar fi dor de homar.

Se uită în jur vinovată, dar Perov îi vorbea unei femei de lângă el despre importurile de grâu și nu o auzise.

Ziaristul zâmbi și dădu din cap uitându-se la vin.

– Tatăl meu a fost tâmplar. Unul bun, numai că erau vremuri în care nu avea suficient de lucru ca să ne hrănească pe toți. Știi, sunt unul din cei șapte copii. Fratele cel mai mic!

Ea se uită la burta lui mare și la lungimea mustăților lui albe, iar el râse și adăugă:

– Copilă dragă, acum multă vreme, până și bătrânii ca mine au fost băieți.

– Iertați-mă, n-am vrut...

– Nici mie nu-mi vine să cred. Acum sunt la fel de bogat ca oricare alt om de la masa asta și între timp am văzut fiecare stadiu al averii.

– Să fii bogat e mult mai bine, nu-i așa? spuse Tanya tristă, ocupându-se din nou de conținutul farfuriei ei.

– E mult mai bine decât să fii foarte sărac, dar cred că cel mai fericit am fost la început, când eram un tânăr ambițios pus pe fapte mari! Când munceam alături de soția mea, întrebându-ne dacă avem suficienți bani ca să tipărim și următorul număr. Apoi, ușor-ușor, tirajul ziarului a crescut. Acelea au fost cele mai bune zile.

– Soția a lucrat alături de dumneavoastră? îl întrebă Tanya.

– Da. A fost unul dintre cei mai buni redactori ai mei și încă scrie la vechea rubrică pentru Marguerite, de la *La Fronde* – dar nu pot s-o conving să mai scrie pentru mine. Spune că se

distrează mult prea bine jucându-se cu nepoții ca să mai verse cerneală pentru mine.

Își ridică paharul și Tanya își dădu seama că toasta cu femeia de lângă Morel. Ea încă părea plictisită în timp ce acesta îi explica prea tare ceva, dar, când observă privirea soțului ei, își dădu ochii peste cap și zâmbi. Tanya îl privi din nou pe bărbatul de lângă ea și îl văzu făcându-i cu ochiul. Erau precum copiii făcându-și semne la biserică. Apoi, el se aplecă spre Tanya și-i spuse pe un ton coborât:

– Sunt sigur că știi, dragă copilă, că mulți bărbați se plâng că soțiile nu-i înțeleg. Eu mă plâng întotdeauna că soția mea mă înțelege prea bine.

Majordomul intră în încăpere și se apropie de scaunul contesei, apoi făcu o plecăciune adâncă și-i șopti ceva la ureche. Ridicându-se cu o scuză tăcută pentru bărbații de lângă ea, dădu din cap înspre soțul ei. Tanya simți teama cuprinzându-i pieptul și se luptă cu impulsul de a se holba din nou la frații Morel, care se simțeau foarte confortabil și păreau extrem de încântați de ei înșiși. În schimb, se uită la conte, care stătea în celălalt capăt al mesei. Era un om chipeș și blând, care părea fermecat de tot ce se afla în jurul lui și în același timp încântat că putea să plătească pentru tot. Deja le povestise celor de lângă el despre călătoria homarului, iar acum le descria cum ajunsese soția lui să cumpere farfuriile, intimidându-l pe producător ca să obțină un preț mai bun. Observând că este urmărit, își ridică paharul și îi zâmbi Tanyei. Ea dădu din cap înspre el și se întoarse la tacâmurile ei lucioase și la albul înghețat al feței de masă, încercând să-și imagineze ce se întâmpla în restul casei.

– E fericit ca un rege, nu-i așa? Mai fericit! i se adresă din nou ziaristul. De fiecare dată când mă cert cu soția mea, îi spun că ar fi trebuit să mă însor cu o americancă bogată, dar nu erau atât de multe pe vremea mea. Ea îmi spune că niciuna nu m-ar fi luat.

Gândindu-se că era vremea să le acorde puțină atenție, Perov interveni în discuție.

– O astfel de americancă e scumpă, spuse el cu o voce subțire și slăbită.

Ziaristul ridică din umeri.

– Vorbesc serios, domnule, continuă Perov. Tatăl ei și-a făcut averea cu petrolul din cele mai sălbatice și mai puțin cunoscute zone ale vastului continent, iar ea, în loc să primească o educație potrivită, a călătorit împreună cu el. Se spune că a văzut trei oameni uciși, unul chiar de tatăl ei, înainte să împlinească zece ani. Îți spun, *ea* conduce acum casa asta. Știi, e o mână de fier într-o mănușă de catifea. Totul e foarte confortabil pentru conte dacă se poartă frumos, dar ce bărbat civilizat ar vrea o soție ca ea?

Tanya îi simți privirea alunecând asupra ei, dar nu se uită la el de teamă să nu mârâie ca o pisică.

– Cu siguranță anumite realizări sunt de dorit, cum ar fi gustul de a crea un cămin modern și elegant pentru soțul ei, dar nu există nimic din noua femeie în ea, încheie Perov.

– Domnule, vi s-a pictat vreodată portretul? îl întrebă Tanya pe ziarist.

– Da, anul trecut. L-am agățat în holul de la intrare al clădirii noastre ca să-mi sperii angajații și să-mi intimidez creditorii.

– Și cât ați plătit pentru el?

El râse.

– O mie de franci, draga mea.

– Foarte interesant, spuse Tanya, apoi încercă să se ocupe din nou de homarul din farfuria ei.

Perov nu spuse nimic, apoi îi acordă toată atenția femeii de lângă el.

După douăzeci de minute, contesa se întoarse în cameră și își reluă locul. Tanya o privi, iar ea dădu repede din cap.

Capitolul 11

Când se trezi, lumea se mutase într-un sac de făină; putea simţi gustul prafului pe buze. Avea în gură o cârpă uscată. Stătea pe un scaun, cu mâinile legate la spate. Aerul era rece şi, când îşi mută picioarele, simţi că-şi trage cizmele pe piatră. Cineva trebuie să-l fi văzut mișcându-se, căci sacul de făină fu tras de pe el. Clipi greu. Era într-o pivniţă. Se uită într-o parte și-ntr-alta. În jurul lui erau sticle de vin – pe pereţi, în rafturi grele și scumpe. Priveliștea din faţă îi era blocată de doi domni solizi, în haine lungi și negre. Purtau pălării rotunde. Unul părea calm și bine hrănit. Celălalt avea umerii lungi și căzuţi, nasul rupt și privirea răutăcioasă a unui boxer. Genul care-ţi scoate ochii. Henri se îndreptă; știa semnele care anunţau o bătaie, dar era și oarecum zăpăcit. Nu datora bani nimănui. Nu azi! Și, dacă erau interesați doar de francii din cizmele lui, de ce se obosiseră să-l lege și să-l aducă până acolo? Însemna că micuţa muncitoare franţuzoaică fusese brânza din capcană. Oftă.

Bărbatul cel calm se îndepărtă după ce văzu că Henri se trezise şi spuse ceva în engleză. O voce de femeie îi răspunse şi, zbătându-se în scaunul lui, Henri reuși să vadă – între cei

doi bărbaţi – o femeie care stătea mai departe, în umbră. Purta o rochie de seară, iar la gât îi străluceau safire şi diamante. Acestea păreau să adune lumina din lămpile cu ulei şi s-o transforme în artificii. Orice spusese până atunci nu însemna nimic bun pentru el, pentru că atunci când femeia se întoarse ca să plece, bărbatul solid adoptă o poziţie de luptă şi-şi dădu braţul mai în spate. Henri închise ochii şi se pregăti. Apoi auzi o altă voce, feminină şi rapidă. Era fata de la bar, dar vorbea în engleză. De ce mai era acolo? Deschise un ochi cu mare prudenţă. Cuvintele ei îl făcură pe tipul masiv să ezite. Părea că femeia cu bijuterii era cea care conducea, fiindcă acum toată lumea se uita la ea. Ea oftă şi-i făcu fetei un semn cu capul, iar aceasta veni grăbită spre el. Se aplecă şi-i spuse în franceză:

– Henri, o să-ţi scot cârpa din gură. Ţi-ar plăcea asta?

El dădu din cap.

– Dar dacă spui vreo prostie, ţi-o bag înapoi. Înţelegi?

El dădu din nou în cap.

Ea îi smulse cârpa din gură, iar el scuipă pe jos, la picioarele ei, dar nu spuse nimic. Ea aşteptă câteva clipe, iar când îi deveni clar că va rămâne mut, se ghemui lângă el, ţinându-se de spătarul scaunului pentru echilibru. El se îndepărtă un pic de ea.

– Uite ce e, Henri, îmi pare rău. Aceşti oameni sunt americani. Lucrează pentru doamna şi sunt de părere că tu ai fi mai dispus să vorbeşti dacă mai întâi te bat.

Asta putea fi adevărat. Se uită din nou la boxer. Bărbatul îşi răsucea umerii.

– Eu cred că nu eşti un tip aşa de rău, confirmă fata. Doar că ai făcut nişte greşeli mai demult, nu-i aşa?

Totul era ciudat, dar, după cum suna vocea ei, era mai bine să fie de acord, aşa că dădu energic din cap. Durerea de cap i se întoarse, zbătându-i-se în craniu.

– O să răspunzi întrebărilor doamnei? zise fata apoi. O să-ţi dăm drumul dacă faci asta.

– Fără bătaie?

Ea dădu din cap şi-i zâmbi.

– Ei nu sunt poliţişti? continuă el.

– Sunt Pinkertoni. Ea îi suflă cuvântul în ureche, iar el începu să tremure. Asasinii plătiţi ai americanilor! Proaspăt bărbieriţi, amândoi! Jandarmii nu i-ar bate nici dacă ar vorbi în franceză.

El le aruncă o privire rapidă bărbaţilor. Păreau prudenţi, dar era evident că nu o înţelegeau.

– Stai aici? continuă ea. Își puse mâna pe umărul lui, de parcă ar fi fost un elev prezentat directorului de către mama sa, și spuse: E bucuros să vorbească.

Femeia cu safirele veni spre ei.

– Yvette, adu-ţi aminte că și eu *pot* să vorbesc franceza şi nu sunt atât de bătrână încât să nu aud ce şopteşti.

Luptătoarea își pierdu puţin curajul și se uită în jos, la podea.

– Da, doamnă.

Pentru o secundă sau două, scânteile îl luminară de sus până jos.

– Ești sigură că acesta e omul?

– Da, doamnă. Henri Bouchard. Spunea aseară că n-a fost plătit cu cât i se datora și că oamenii profită de ghinionul lui. Sunt sigură că el e.

Spusese așa ceva? Probabil. Cu un vin roșu și un zâmbet larg, nu se mai putea opri. Iar notele cântate de orchestră îl întristaseră, amintindu-i de tinereţe, de vremea când i se păruse că lumea este un loc bun. Apoi, lumea începuse să-l înveţe mereu aceeaşi lecţie. Oamenii profitau. Și nu descoperise trucul de a face o femeie să fie ca el – fără ca ea să ajungă să-i fie milă de el. Și *fusese* ghinionist! Fusese prins schimbând

pietre adevărate cu unele false în timp ce curăţa un colier, în 1893, şi făcuse cinci ani pentru asta. Iar acum, iată-l ajuns aici: un artist obligat să facă bănuţi în camera din spate a unui depozit care le furniza bijuterii vânzătoarelor. Şi încercase să-şi ţină mâinile curate – cel puţin până când apăruse rahatul de Gravot.

Scânteietoarea se holba la el. Îşi dădu seama că n-o putea privi în ochi, aşa că se concentră pe faldurile rochiei ei lungi, ce sclipea datorită nenumăratelor ornamente luxoase.

– Henri, diadema... Cine ţi-a adus-o?

Blestemata de diademă. Bineînţeles că era vorba despre diademă. Primise jumătate – nu, jumătate din jumătate – din cât valora munca lui şi acum se afla într-o pivniţă.

– Nu spun nimic.

Scânteietoarea le spuse ceva în engleză celor doi bărbaţi, care începură să se apropie de el. Yvette păli. Nu era un semn bun.

– Henri, o să-ţi rupă degetele!

La naiba!

– Gravot! Christian Gravot!

Scânteietoarea îşi ridică mâna, iar boxerul păru dezamăgit. Henri încercă să-şi recapete respiraţia.

– El m-a găsit. El... el ştie despre câteva trebuşoare pe care le-am făcut şi pentru care poliţiştii nu m-au prins: suficiente cât să mă trimită la puşcărie câţiva ani buni. Mi-a spus că trebuie să fac treaba – sau „informaţiile vor ajunge la ei". Nemernicul!

Scânteietoarea dădu din cap.

– Henri, cum ai făcut-o atât de repede?

– Sunt o grămadă de modele pe diadema aia. E faimoasă, nu-i aşa? Mi-au arătat o poză bună cu o puştoaică americancă purtând-o, aşa că am avut câteva săptămâni să mă pregătesc.

Nu-şi putu contola un râjet. Mi-au fost de-ajuns patru zile ca să le lustruiesc bine şi să le schimb pe cele adevărate.

Scânteietoarea îşi ridică sprâncenele şi, dintr-odată, el observă cu tristeţe că i se părea cunoscută. La naiba! Râjetul îi dispăru şi-şi lăsă umerii în jos.

– Câte pietre ai înlocuit?

– Douăzeci, plus piatra principală, murmură el cu un aer jalnic, privind înspre cizmele lui. Pe toate cele mari. Şi am tăiat-o din nou pe cea mare şi dolofană. Am lucrat la ea de dinainte de Crăciun.

Scânteietoarea tresări când auzi acest lucru.

– Ca s-o fac mai uşor de vândut. Am terminat-o de lustruit abia ieri-noapte. N-am mai făcut nimic altceva de când mi-a adus-o, dar am lucrat-o repede chiar şi cu Gravot suflându-mi în ceafă. A trebuit să-mi dau demisia ca să i-o fac. El mi-a cerut asta. Sper să mă primească înapoi. Mi-a spus că o să-mi dea restul în cursul săptămânii, apoi, dintr-odată, a început cu „grăbeşte-te, grăbeşte-te"... Stătea cu mine în fiecare blestemată de seară şi nu m-a lăsat singur nici cât să-mi fac nevoile în timp ce lucram.

– Henri, de ce n-a fugit? întrebă Yvette. De ce a rămas în Paris?

Henri îşi ridică privirea spre ea şi dădu din cap. Fălcile i se legănară ca la un buldog. Vasăzică îl cunoşteau pe Gravot. Foarte bine. Atunci, să stea el în pivniţă cu tipul cel mare.

– De ce să fugă? spuse el.

Gândul că boxerul ar fi putut să-l prindă pe Christian într-o noapte şi să-i strice costumul elegant îi dădu un junghi de bucurie. Îl simţi dincolo de durerea de cap şi de mâini.

– Crede că a scăpat. Un escroc bun nu fuge niciodată. Doar pleacă la plimbare atunci când are chef. O să vândă câteva dintre cele mici aici, apoi o să pornească spre America. După

aceea o să folosească restul ca să pună bazele imperiului său financiar.

Henri scuipă din nou pe jos, amintindu-și cum stătea Gravot în spatele lui atunci când lucra, citind paginile de afaceri ale ziarelor americane și vorbind despre oportunitățile lui. Cum America era *adevăratul* loc pentru un om cu ambiții, nu Franța. Țara era plină de țărani, îi spunea el în timp ce Henri transpira pentru el peste piatra cea mare, care nu-și pierdea mai deloc din greutate, încercând s-o deghizeze, s-o păstreze la fel de frumoasă, și totuși anonimă. Era ca și cum ar fi vopsit părul unei fete și ar fi îmbrăcat-o într-o rochie nouă.

Fata îl mângâie.

– Henri, nu cumva ai păstrat ceva și pentru tine? Știu că n-ai fost mulțumit cu plata pe care ți-a oferit-o. Nu cumva ai fost tentat să păstrezi o piatră pentru efortul tău?

Bineînțeles că fusese tentat atunci când simțise pietrele acelea adevărate și reci ca gheața pe vârfurile degetelor. Erau pietre de mare calitate – atât din punctul de vedere al clarității, cât și al netezimii tăieturii.

– Nemernicul ăla își cunoștea bine diamantele și nu mă lăsa singur cu ele nici măcar o secundă.

Henri se gândi că Scânteietoarea primea veștile destul de bine. Nu pusese asasinii pe el, nici nu începuse să plângă sau să țipe. Tot ce făcea era să se uite la rafturile cu vinuri, încruntându-se de parcă ar fi văzut Bordeaux-ul răsuflând.

– Mulțumesc, domnule Bouchard. Christian Gravot va fi arestat, iar dumneata vei depune mărturie că ți-a adus diadema, precizând și ce-ai făcut cu ea.

Henri se smuci atât de tare, încât scaunul se clătină și aproape căzu.

– Nu! Nicio șansă! Nu mă mai întorc în iadul ăla! Cu toții se uitară la el, de parcă reacția lui ar fi fost o surpriză. Nu știți cum e acolo, continuă el. Nimeni nu știe. Căldură și boală,

oamenii murind în jurul tău, supraviețuitorii bătându-te pentru porțiile de mâncare sau pur și simplu de plăcere, chiar și atunci când știau că nu aveau ce să fure de la tine. Clipi greu. Puteți să mă omorâți aici, dar dacă o să mă duceți la un polițist, o să neg totul. O să-i spun că mințiți și că nu l-am văzut niciodată pe câinele ăla... Nu mă mai întorc acolo. Își dădu seama cât de adevărat era ce spunea în timp ce cuvintele-i ieșeau pe gură. Nu puteți să dovediți nimic. V-am spus totul doar ca să vă purtați frumos cu mine.

Nu era un om curajos, știa asta, dar să-i lase pe bărbații aceia să-l omoare atunci și acolo, cu amintirea fetei, Yvette, încă proaspătă în memorie și cu o burtă plină cu vin ar fi fost o moarte bună în comparație cu ce-l aștepta în Guyana.

Poate că americanii nu înțelegeau franceza, dar recunoșteau un refuz atunci când îl vedeau. Boxerul înaintă și lovi tare în rinichiul lui Henri. Durerea i se revărsă prin corp ca un vin scurs pe o față de masă albă și îi goli plămânii de aer. O auzi pe Yvette țipând și-și închise ochii, strângându-i bine și întărindu-se pentru noua lovitură. Dar Scânteietoarea rosti un cuvânt și nu mai veni nicio altă lovitură. Își deschise un ochi cu prudență.

– Ai vorbit serios, spuse Scânteietoarea.

Era o declarație, nu o întrebare, dar el dădu din cap oricum. Pentru o perioadă lungă se lăsă tăcerea, apoi ea spuse:

– Cum putem ști că n-o să-l avertizezi pe Gravot?

Fusese luat prin surprindere de ultima lovitură și-și mușcase limba. Scuipă sângele și zise:

– Pentru că rahatul ăla m-a adus aici și mi-ar plăcea să-l văd în locul meu.

Yvette își puse din nou mâna pe umărul lui.

– Henri, ce pune la cale? Mai spune-ne ceva. Se aplecă foarte aproape de el și îi șopti: Spune-ne, iar eu n-am să le zic că-ți ții banii la ciorap.

Respiraţia ei îi gâdilă urechea internă precum sunetul distant al apei pe nisip.

– Încă nu a vândut niciunul. Rheims. Avea în mână bilete pentru Rheims. Plănuia o mică excursie în direcţia aceea, ca să vândă câteva pietre şi să se felicite pentru că m-a înnebunit. Pleacă vineri şi se întoarce cu trenul de duminică seara. M-ar fi lăsat până atunci să termin cu lustruirea, dar în ultimele trei zile mi-a suflat în ceafă în fiecare minut şi m-a bătut întruna la cap.

– Altceva, Henri?

– Ah, fir-ar el să fie! A pus cinci dintre pietrele cele mici într-o brăţară pentru el. A fost o treabă cam pe fugă, dar e mai uşor să facă astfel contrabandă cu ele decât separat. A vrut să i le fixez în bijuterii şi pe celelalte, dar i-am spus că i-am făcut toată munca de care eram în stare. Am crezut că o să facă o criză de nervi, dar în cele din urmă doar a zâmbit şi a plecat ca un rege. Gunoiul!

Scânteietoarea dădu din cap.

– Foarte bine. Trebuie să mă întorc la cină. Băieţi, curăţaţi-l şi scoateţi-l de-aici. Domnule Bouchard, nu pleci din oraş, nu-i aşa?

Henri ridică din umeri atât cât îi permiteau legăturile.

– Unde să merg?

Se uită la umbrele din spatele femeii.

– Haide, dragă.

O siluetă se ridică din întuneric. Era o altă femeie, înaltă, cu forme frumoase, dar îmbrăcată cam modest şi cu faţa palidă. Scânteietoarea o luă de braţ şi se îndreptară împreună spre scările pivniţei. Apoi se uită peste umăr şi rosti:

– Yvette?

Fata se aplecă să-l sărute pe frunte.

– Îmi pare rău, Henri. Nu eşti un drac bătrân.

El se uită la cizmele lui şi reuşi să mai ridice o dată din umeri. Locul în care îl sărutase strălucea în întunericul pe care-l lăsase în urma ei.

– Foarte bine lucrat, Yvette, spuse contesa.

Yvette fu gata să-i mulţumească, apoi îşi muşcă limba.

– Domnişoară Heighton, eşti răzbunată. Te cred, dar legea nu ne va duce mai departe. Cu toate astea, îţi mulţumesc din nou pentru că mi-ai mărturisit această chestiune şi îţi promit că n-o să uit. Dar arăţi un pic obosită. Du-te acasă şi odihneşte-te, dragă. Trebuie să mă întorc la cină. Arthur o să vă conducă până la ieşire.

– Contesă, ce urmează? întrebă Yvette.

– O să luăm măsuri, dragă.

– Ce măsuri?

– Oh, o să fiţi informate. Acum, du-o pe fata asta acasă până nu leşină.

– *Ei* sunt aici? întrebă Maud.

Vocea ei părea grea şi îngroşată dintr-odată. Yvette o strânse pe Maud mai tare de braţ, iar contesa aruncă o privire în spate, de parcă ar fi verificat dacă Arthur încă mai stătea lângă ea.

– Sunt aici, spuse ea.

Maud făcu jumătate de pas înainte; Yvette văzu pe faţa ei o asemenea expresie de furie animalică, încât se înspăimântă. Contesa nu se mişcă, dar majordomul se apropie de ea. Yvette o ţinu pe Maud lângă ea.

– Maud, nu poţi, îi şopti cu frenezie la ureche. Te rog, ei vor nega totul şi te vor acuza; şi nu vom putea face nimic. Vei ajunge la închisoare şi vei muri acolo.

Maud încă se holba pe hol, la saloanele de primire din casa contesei.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Maud, hai să plecăm.

– Domnişoară Heighton, n-ar fi trebuit să te las în casa mea în seara asta. Am crezut că o să fii raţională.

Doamna Civray se răsuci pe călcâie şi traversă holul, cu trena rochiei perfect întinsă, alunecând în urma ei pe parchetul lustruit.

– Maud, te rog, draga mea, hai să mergem, spuse Yvette cu o voce îndurerată.

Nu se simţea astfel pentru că Maud se împotrivea, ci pentru că furia ei puternică era gata să dea pe dinafară şi ştia că, dacă s-ar fi întâmplat asta, nu ar fi fost capabilă s-o controleze, iar Maud ar fi fost pierdută.

– Oportunităţile lui de afaceri, şuieră Maud. Călătoria lui în America... Ce noroc pe ei că am fost acolo ca s-o învăţ pe „sora" lui limba engleză! Yvette, scoate-mă de-aici până nu încep să ţip.

Maud se întoarse spre bucătărie şi, fără să adauge altceva, se lăsă condusă afară din casă, cu majordomul stând la doi paşi în urma lor, până când ajunseră în siguranţă în noapte, iar uşa fu închisă şi încuiată după ele.

Când cina se termină şi oaspeţii fură conduşi înapoi în salon, contesa o luă pe Tanya de braţ.

– Dulceaţă, vreau să-ţi arăt o nouă achiziţie, lasă-mă să te răpesc un pic.

O conduse în salonul de dimineaţă, acolo unde îl întâlniseră pe domnul Beauclerc. Acolo erau aşteptate de un bărbat în costum gri, care stătea pe o canapea şi ţinea în mâini o pălărie rotundă. Când doamnele intrară, se ridică în picioare, dar contesa îi făcu semn cu mâna.

– Draga mea, acesta este domnul Carter de la agenţia Pinkerton. Am avut o discuţie interesantă în seara asta cu noul prieten al lui Yvette şi mă tem că nu putem apela la lege.

– L-a găsit? Oh, fata asta e minunată! Dar ştiţi că Maud e nevinovată?

– Da, aşa cum ştiu şi că ziua e lungă, dragă. Dar tipul ăsta, Henri, refuză să spună ceva poliţiei.

– Dar ai trimis oameni pe Rue de Seine? Ai găsit pietrele?

Contesa zâmbi.

– A meritat încercarea, dar nu, nu erau acolo. Se întoarse spre Carter. Sper că oamenii tăi n-au lăsat semne că locul a fost cercetat!

– Nu, doamnă.

Tanya era confuză. Nu găsiseră diamantele, iar acest Henri nu voia să mărturisească la poliţie – dar, cu toate acestea, contesa arăta foarte mulţumită.

– Avem o şansă dacă optăm pentru jocul lung, continuă contesa. Se pare că Morel se va preda singur în mâinile noastre.

– Nu înţeleg.

– Atunci taci, pisicuţo, şi o să-ţi explicăm. Domnule Carter? E în regulă dacă vorbeşte în engleză?

Tanya încuviinţă.

– Doamnă, există anumite limite în privinţa lucrurilor pe care le putem face în Europa, spuse Carter. Să scoţi un infractor cunoscut de pe stradă şi să-l faci să vorbească – ei bine, asta e una, dar n-am putea să tratăm la fel un tip ca Morel. Nu se face vinovat de nicio înşelătorie cu care să-l putem prinde în Paris şi şi-a petrecut suficient timp liber prin oraş ca să-şi facă o mulţime de prieteni. Chiar şi femeia aceea, doamna Priddy...

– Prideux, spuse Tanya.

– Prideux, dădu el din cap cu respect. Din câte am auzit, fiul ei, avocatul, a spus că nu are rost să umblăm după bani. În plus, am întrebat prin jur despre accident. Nimeni n-a văzut

nimic suspect şi nu am putut găsi pe nimeni care s-o fi văzut pe domnişoara Heighton cu Morel în seara aceea. Nu e nicio surpriză aici – nu e un prost, doar spun că nu ne putem atinge de el în chestiunea asta. Îşi drese glasul şi Tanya aşteptă fără să vorbească. Acum plănuieşte să ia un vapor spre New York la sfârşitul lunii. Acolo, viaţa noastră va fi mult mai uşoară. Putem să-l păcălim la rândul nostru. Avem oameni pentru asta, avem contacte şi putem să-l luăm la rost pentru fiecare bănuţ pe care-l are. Dacă vom fi norocoşi, poate vom recupera şi piatra cea mare. S-o luăm ca pe o garanţie sau un fel de înţelegere.

Tanya observă că purta un papion de culoare deschisă, având aceeaşi nuanţă de bej ca şi vesta lui.

– Nu există nicio cale de a-l opri să vândă câteva pietre în Rheims, dar vom recupera ce i se datorează contesei la sfârşit.

– Asta e tot? întrebă Tanya.

Contesa râse.

– Dragă, e perfect! Îl vom rezolva pe escroc. O să-l facem să se simtă nelalocul lui, iar eu o să-mi recuperez banii. Păcat de piatra cea mare, dar dacă Henri e atât de bun pe cât se zice şi putem să-l tragem pe sfoară pe Morel cu ea în New York, atunci poate reuşesc să fac ceva drăguţ cu ea.

Tanya dădu din cap.

– Asta e tot?

Domnul Carter se încruntă, de parcă ea tocmai făcuse o glumă pe care el n-o înţelesese.

– Banii vor fi recuperaţi, iar lui îi va părea rău că a luat pietrele. Asta vrem. Bineînţeles, dacă l-am aduce în faţa legii, s-ar putea să-şi frângă gâtul, dar asta n-o să se întâmple, cum zice doamna, iar eu nu pot să mă învârt pe-aici omorând oameni, domnişoară Koltsova. În orice caz, nu în Europa!

Contesa gânguri amuzantă, arătându-şi simpatia.

Tanya vorbi încet, deşi în vocea ei se simţea o urmă de mâhnire.

– Ei au aruncat-o pe Maud în râu. Ei le-au spus prietenelor ei că ea este o hoaţă, apoi că s-a sinucis. Vă întreb din nou: *asta e tot?*

Domnul Carter îşi atinse bărbia netedă.

– Se poate, având în vedere sinceritatea domnişoarei Heighton, care a venit la dumneavoastră, doamnă, cu un anumit risc pentru ea... o răsplată de vreun fel?

– Bineînţeles. O să aranjez ceva drăguţ, spuse doamna Civray cu vocea ei obişnuită, extrem de clară.

Tanya era scârbită, dar contesa nici nu se uită la ea.

– O, şi în timp încercăm să clarificăm lucrurile...

Sună din clopoţel şi majordomul apăru în cadrul uşii.

– Arthur, spune-i să intre acum.

O servitoare, cu siguranţă având mai puţin de douăzeci de ani, cu glezne groase şi cu obrajii rotunzi, fu condusă în cameră. Părea foarte speriată.

– Doamnă, aţi dorit să mă vedeţi?

– Da, dragă. Mă tem că va trebui să renunţ la serviciile tale imediat. Vei pleca diseară şi nu-ţi voi da o scrisoare de recomandare pentru viitorii angajatori.

După tonul vocii ei, ai fi crezut că împărtăşeşte planul unei petreceri-surpriză pentru copiii ei.

Fata se albi şi în ochi îi apărură lacrimi.

– Dar, doamnă... Dacă nu v-am fost pe plac, voi munci mai mult. Vă rog, doamnă. Mama mea şi frăţiorul meu se bazează pe salariul meu de-aici. Dacă mă daţi afară fără recomandare, ce-o să mă fac?

– Ar fi trebuit să te gândeşti la asta înainte să distrezi vizitatorii aici.

Fata îşi acoperi gura cu mâna şi lacrimile începură să-i curgă pe faţă.

– Te înțeleg, dragă, dar cum ar fi dacă te-aș lăsa să pleci cu mulțumiri și cu o recomandare? Aș aduce scandalul la mine acasă. Domnule Carter, poți fi atât de drăguț încât s-o supraveghezi în timp ce își împachetează lucrurile și să-i verifici bagajul ca nu cumva să-și ia câteva suvenire?

Domnul Carter se ridică și-și puse mâna pe umărul fetei. Ea-și ridică privirea spre el, mirată și speriată.

– Haide, dragă, îi spuse el, apoi o conduse afară din cameră.

Fata părea prea șocată de prăbușirea bruscă a lumii ei ca să mai poată vorbi.

Contesa se ridică și se scutură puțin.

– Gata, am făcut-o și pe-asta. O să mă bucur acum să aud planurile lui Morel cu privire la New York.

– *Ea* l-a lăsat pe Morel în casa dumneavoastră? întrebă Tanya.

Contesa își netezi mănușile pe brațe.

– Da, dragă. Vezi tu, chiar mă întrebam cum au luat-o pe Maud așa... toată pregătirea. Știau exact ce voiau și unde era. Bucătăreasa a tras-o de limbă pe Odette. A aflat că umbla cu un domn și că l-a adus aici. Bineînțeles, nu e ca și cum vreuna dintre ele ar ști despre furtul diademei. O luă pe Tanya de braț. Draga mea, dacă te întreabă cineva, poți să-i spui că ți-am arătat tabloul acela mic al lui Morisot din colț.

Tanya se retrase.

– Puteți să le spuneți că voi mai fi captivată de el câteva clipe.

Contesa ridică din umeri.

– Dacă asta dorești, dragă...

Ieși din cameră, iar majordomul intră ca să aștepte împreună cu Tanya. Ochii lui priveau fix în față, iar mâinile îi erau strânse la spate.

– Arthur, există materiale de scris pe care le-aș putea folosi aici, în birou?

– Da, domnișoară.

Ea deschise sertarul și găsi o foaie simplă, un plic și un stilou subțire. Sperând că va strica iremediabil peniţa, scrise: *Pentru cine îl privește, îi ofer acest dar lui...*

– Arthur, cum o cheamă pe fata aceea?

– Odette, domnișoară. Odette Suchet.

...*Odette Suchet, pentru a face cu el orice dorește.* Își desfăcu o brăţară de la încheietură, încurcându-se puţin din pricina mănușilor de seară și a indignării ei, apoi adăugă: *E o brățară cu diamante și safire.* Semnă biletul și adăugă mai jos adresa din Paris, apoi introduse biletul și brăţara într-un plic pe care i-l dădu lui Arthur.

– Arthur, ai grijă să ajungă la ea și să nu i-l ia domnul Carter. Ai înţeles?

El vârî plicul în buzunarul interior al hainei lui și se înclină în faţa ei.

– Perfect, domnișoară Koltsova.

Maud abia o auzi pe Yvette urându-i noapte bună. Fiecare cuvânt pe care Henri îl spusese despre Morel o ardea, o îmbăta... Cât de mulţumit de el trebuie să fi fost știind că erau gata să plece din oraș oricând voiau și să-și înceapă noua viaţă în America pășind peste cadavrul ei fără nicio remușcare. Când se gândeau la ea acum, probabil că o considerau un nimic purtat de râu împreună cu alte gunoaie. Erau de neatins în lumina lămpilor, scârţâind cuţitele pe porțelanul farfuriilor contesei și sorbind vinul ei, în timp ce Maud rămânea în întuneric, nici moartă, nici vie.

Se dezbrăcă și se strecură tremurând sub pături, visând din nou cum se înecase. Probabil că strigase în somn pentru că, atunci când se trezi brusc, îl văzu pe unul dintre vagabonzii lui Suzanne stând în pragul ușii ei. Era un tânăr arătos de vreo douăzeci de ani, cu obrajii palizi și lăsaţi și cu ochii gălbui. Ea tresări.

– Nu te teme! Te-am auzit strigând şi am vrut să văd dacă ai nevoie de ajutor. Eu sunt Amedeo.

Îi întinse mâna şi zâmbi. Accentul lui italian era puternic, distorsionându-i cuvintele şi propulsându-le ciudat în aer.

– Îţi cunosc vocea. Tu îl studiezi pe Dante?

Maud se ridică în capul oaselor și îi apucă mâna. Acum nu i se mai părea șocant ca un bărbat să umble prin dormitorul ei la miezul nopții și descoperi că nu era speriată.

– Da! El o privi stăruitor. Pari bolnavă.

– Şi tu la fel.

– Ha, ha! Poate că da! Dar încă nu sunt beat. Am venit după Suzanne. Când o s-o găsesc, o să-mi dea bani să mă îmbăt şi o să mă simt bine din nou. Ai nevoie de ceva?

Maud dădu din cap, iar el ridică din umeri şi se întoarse încet spre uşă.

– Amedeo?

– Da, domnişoară.

– Ce spune Dante despre răzbunare?

El se întoarse și zise:

– Că e un păcat. Un păcat al mâniei, iar cei care îl comit sunt înconjuraţi de o ceaţă deasă, sfâşiindu-se reciproc pe vecie sau rozându-şi propriile membre. Sunt prizonieri într-o mlaştină. Oftă, apoi adăugă: Nu o să-mi pierd timpul recitându-ţi poemul dacă nu vorbeşti italiana. În schimb, am să-ţi spun ce-mi zicea mama când mă întorceam de la şcoală plin de vânătăi căpătate de la bătăuşii de-acolo.

– Ce-ţi zicea?

– „Să uiţi un rău e cea mai bună răzbunare.“ Dar nu avea dreptate. În anumite lucruri rele trebuie să bagi cuţitul încins şi să scoţi partea otrăvită chiar dacă te va costa puţină carne. Mi-a spus că trebuie să am încredere în Dumnezeu – dar de ce aş avea încredere că El îmi va pedepsi duşmanii? Doar i-a lăsat să mă rănească de la început. Noapte bună, domnişoară.

Capitolul 12

20 ianuarie 1910

Maud fu trezită de Tanya, care apăru cărând supărată un coș cu produse de patiserie. Cele două femei le mâncară stând în pat, în timp ce Sasha făcea cafea pe sobă, Tanya mușcă furioasă din fiecare bucată, refuzând să vorbească până când Maud declară că nu mai putea mânca nimic. Abia atunci își povestiră una alteia despre ce se întâmplase cu o seară în urmă. După ce o auzi pe Tanya relatându-i planul pe care îl concepuseră contesa și omul de la Pinkerton, Maud își sprijini bărbia pe genunchi și spuse:

– Aseară, Yvette a crezut că am s-o lovesc pe doamna Civray, spuse ea.

– Aș fi vrut să o faci, îi răspunse Tanya. Asta m-ar fi făcut fericită. O răsplată, spune ea! Ca un os pentru un câine.

– Majordomul mi-ar fi rupt brațul. Maud își întinse mâna în fața ei și observă că nu mai tremura. Tanya, trebuie să te duci la Lafond. O să fac o plimbare prin Printemps în dimineața asta.

Trebuie să-mi cumpăr ceva cu un văl. Observând întrebarea din înclinarea bărbiei Tanyei, adăugă: Nu vreau să mă vadă cineva de la Academie şi să-mi pună întrebări.

Tanya îşi scutură încet firimiturile de la prăjituri de pe rochie.

– Maud, nu mergi acasă? Contesa e un monstru egoist, dar dacă nu putem face nimic aici... ţi-aş plăti cu drag taxa de drum dacă asta ţi-ar fi de ajutor.

– Tanya, şi tu-mi spui să mă întorc acasă şi să uit totul ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic?

– Ce altceva poţi să faci? Cum Maud nu spuse nimic, Tanya adăugă: Maud, mă tem pentru tine.

– De ce?

– Eşti prea calmă. Prea liniştită. Te simt ca şi cum ai fi luat deja o hotărâre şi nu vrei să-mi spui care e aceea. Of, Maud, ai avut o perioadă de înflorire atât de scurtă! Ai fost ca un boboc în săptămânile în care ai stat cu fraţii Morel. Era uşor să stea cineva cu tine, erai mai puţin serioasă, iar acum eşti... Dumnezeu ştie că-mi doresc să nu te fi dus niciodată la domnişoara Harris.

– Tanya, nu ţi se pare amuzant într-un fel? Mi-am petrecut cele mai fericite săptămâni din viaţă cu nişte oameni care intenţionau să mă omoare încă de la început. Eu cred că e amuzant.

– Nu, nu e, şopti Tanya cu înverşunare. E tragic. Şi nu-mi spune mie că sunt cele două feţe ale aceleiaşi monede. O să ţip aici dacă faci asta.

Maud ridică din umeri.

– Am crezut că, vorbind cu contesa, aducându-i la cunoştinţă că sunt nevinovată, mă voi simţi mai bine, dar nu e aşa. Ei încă sunt liberi prin lume, iar răspunsul contesei şi planul omuleţilor ei în haine lungi nu sunt suficiente pentru mine. Morel trebuie să sufere şi e necesar să ştie de ce.

Tanya îi prinse mâinile într-ale ei.

– Ai o viaţă. Ai talent. Bineînţeles că e greşit – e nedrept, dar ştii că viaţa e nedreaptă. Lasă-i în plata Domnului.

– Nu. Ţi-am spus – nu e suficient. Ştii asta. Şi, Tanya, eu nu mai am o viaţă. Cumva, încă sunt înecată în râu şi trebuie să ies.

Vorbea simplu şi calm, de parcă și-ar fi recitat planurile din ziua respectivă – o plimbare în parc, un pic de desenat, o răzbunare.

– Şi această... pedeapsă te va ajuta?

– Nu ştiu. Dar nu poate să-mi facă mai rău.

Tanya se ridică repede şi un carneţel mic din piele îi căzu din buzunar pe pat. Maud îl ridică, gata să i-l înmâneze, dar ceva din expresia Tanyei îi stârni curiozitatea şi îi întoarse paginile. Tanya protestă, dar văzând că era deja prea târziu, se îndepărtă ca să-şi ia pălăria de pe fotoliu. Maud răsfoi paginile şi văzu o listă îngrijită de preţuri de alimente, costuri de chirii, precum şi preţurile meselor servite în cele mai ieftine restaurante.

– Tanya?

– Îţi aminteşti ce-a spus Valadon, că n-o să fiu niciodată o artistă pentru că-mi place ca toate lucrurile să fie drăguţe?

Maud îi înapoie carneţelul.

– Da.

– Ei bine, e adevărat. Dar cred că dorinţa asta – ca toate lucrurile să fie drăguţe – îmi va aduce nişte bani. Portrete. Din acelea cu soţii şi copii în case confortabile, pentru care aş fi plătită cu câte cinci sute de franci pe bucată. Am cercetat chestiunea o jumătate de noapte şi mi se pare că se pot cumpăra multe cu cinci sute de franci. Părea mândră şi puţin ruşinată, dar şi speriată că Maud ar fi putut râde de ea. Ştiu că e mult pentru un portret, dar cred că bărbaţii mă vor vrea pe mine în casele lor, pictându-le familiile, în locul altor artişti. Se uită

din nou spre lista de preţuri îngrijit scrisă, apoi îşi atinse broşa de la gât. Sunt cumva naivă?

– Tanya, cu cinci sute de franci chiar poţi cumpăra foarte multe. Şi mulţi soţi s-ar gândi să te angajeze pe tine în locul altor artişti. Maud se ridică din pat, iar lumea nu se mai învârti, nici nu se clătină. Simţi că avea în vene un sânge nou şi roşu. Mai târziu, în dimineaţa asta, o să mă duc s-o văd pe domnişoara Harris.

Tanya îşi puse carneţelul înapoi în buzunar.

– Vrei să vin cu tine?

– Nu, ar fi mai bine să merg singură. Şi, Tanya, pune pe listele tale şi o mică parte pentru boală sau accidente.

Domnişoara Harris verifica registrele contabile împreună cu Charlotte când ajunse Maud şi, chiar dacă ea sperase că va vorbi între patru ochi cu domnişoara Harris, îşi aminti ce zisese Charlotte despre Morel, că zâmbea prea mult, şi o invită să rămână. Nu auziseră nimic de la fraţii Morel despre aşa-zisa ei necinste, aşa că o salutară cu plăcere. Domnişoara Harris păru uşor dezamăgită când Maud îşi ridică vălul şi observă că încă arăta puţin slăbită. Apoi, Maud îşi începu povestea. I se părea că relata povestea altcuiva. O dată sau de două ori, domnişoara Harris îşi împreună mâinile, palmă peste palmă, şi-şi duse vârfurile degetelor la buze. Era ceva între o rugăciune şi o încercare de a înăbuşi o exclamaţie.

Când Maud termină de vorbit, domnişoara Harris rămase tăcută o vreme, apoi se întinse peste masă ca să o ia pe Maud de mână.

– Of, domnişoară Heighton! Îmi pare atât de rău...

Maud se întrebă dacă ar fi fost deja în Anglia în cazul în care contesa i-ar fi oferit deja o atenţie generoasă.

– Domnişoară Harris, eu vreau dreptate, spuse ea. Şi mi-ar plăcea ca dumneavoastră să mă ajutaţi.

Domnişoara Harris încă o ţinea de mână.

– Spui că o să plece din Paris? Contesa intenţionează să-şi revendice banii de la el acolo, înainte să poată face şi mai mult rău? Bine, draga mea. Se pare că ţi s-a refuzat dreptatea pe lumea asta, dar cu siguranţă vei avea parte de ea pe cealaltă. Maud încercă să-şi retragă mâna, dar domnişoara Harris încă o ţinea strâns. Nu, draga mea. O să mă asculţi. Nu există nimic – *nimic* – din ce-i poţi face tu acelui bărbat care să se compare cu agonia pe care o va simţi când se va trezi judecat în faţa Creatorului. Suferinţele lui vor fi teribile. Va vedea ce-a făcut în Lumina Sfântă a Domnului şi îţi va fi milă de el. Da, aşa va fi. Roagă-te pentru el, domnişoară Heighton. Acesta este sfatul meu. Întoarce-te acasă, trăieşte o viaţă bună şi utilă şi roagă-te pentru amândoi. S-au condamnat singuri. Dumnezeu te-a salvat cu un motiv, sunt sigură, dar sunt la fel de sigură că nu a făcut-o ca să te răzbuni pe fraţii Morel. Dragă domnişoară Heighton, acesta este sfatul meu pentru tine. Nu pot să te ajut în alt fel.

Mâna lui Maud fu eliberată. Fata se ridică şi făcu o reverenţă în faţa domnişoarei Harris cu cel mai mare respect, apoi plecă fără să mai spună vreun cuvânt.

Porni pe jos prin Paris. Plouase toată ziua, dar în loc să se întoarcă în camera ei cenuşie din Montmartre, merse de-a lungul bulevardului Champs Élysées, trecând de domurile gemene Grand şi Petit Palais şi traversând piaţa Concorde. Nu se uită spre locul în care Sylvie îi arătase broşa furată şi nici nu căută vreun semn al locului în care murise doamna Prideux. Maşinile goneau pe lângă ea, iar autobuzele înalte mergeau clătinându-se. Când trecu peste râu pe podul Solferino, cheiul

deveni mai liniştit. Ploaia continua, dar cafenelele încă erau pline; bărbaţii şi femeile îşi vedeau de obişnuitele vieţi publice sub marchizele dungate şi pe lângă mangalul arzător. Unii bărbaţi o priveau insistent sau încercau să-i vorbească, dar ea se uita pur şi simplu pe deasupra creştetelor lor, iar ei se topeau din nou în mulţime. Ajunse la cheiul Conti, iar când se trezi în capăt la Rue de Seine, începu să ezite. O durea pieptul din nou şi se simţea cuprinsă de ceva întunecat. Reuşi să treacă pe lângă uşă, pe sub ferestre şi aruncă o privire în sus. Dacă în acel moment cineva – domnişoara Harris, Tanya sau Yvette – s-ar fi întâlnit cu ea şi i-ar fi oferit din nou sprijinul şi prietenia sa, poate că ar fi plecat din Paris în seara aceea şi ar fi fost salvată. Dar nu veni nimeni.

Coborî pe stradă uitându-se doar înainte, traversă bulevardul Saint-Germain, apoi, când ajunse vizavi de casă, se uită în sus şi înţepeni. Sylvie stătea la fereastră, cu spatele la ea şi cu faţa spre cameră. „Ea încă e, se gândi Maud. Ea încă e acolo, în vreme ce eu nu mai sunt. Cum este posibil?" Fusese destul de dureros să ştie că Sylvie se aflase în casa contesei, dar s-o vadă – gâtul ei alb şi părul ei blond adunat în creştetul capului – însemna o durere dincolo de orice imaginaţie. Apoi, el apăru lângă ea. Morel. O luă în braţe şi o strânse. Sylvie râdea, cu capul lăsat pe spate. „Sunt fericiţi pentru că am murit", se gândi Maud. Ideea aceasta părea s-o lase fără respiraţie. Morel. Bărbatul care-o aruncase în apă fără nicio remuşcare o îmbrăţişa acum pe Sylvie şi-i murmura la ureche despre locurile în care aveau să meargă cu banii pe care îi furaseră, despre viaţa minunată şi plină de plăceri pe care aveau s-o trăiască împreună, acum când Maud putrezea în Sena, iar pumnul îi era plin de diamante.

Morel păru să simtă ceva. Îşi înălţă capul şi aruncă o privire pe fereastră, dar Maud deja plecase, târându-şi inima amărâtă după ea. În timp ce se îndepărta, vânzătorii ziarelor

de după-amiază începură să-şi strige clienţii: „Nivelul apelor creşte! Râul se umflă!"

Când se întoarse în cameră, era udă leoarcă. La început nu o văzu pe Charlotte, stând lângă sobă picior peste picior. Fuma o ţigară, iar pe genunchiul ei se sprijinea o carte; avea hârtia subţire cu semne specifice şi marginile aurite ale Bibliei. Femeia se uită în sus către Maud, care era murdară şi ciufulită.

– Am aprins focul – sper că nu e o problemă. Îngheţam aici, în cameră, şi n-am ştiut sigur cât va trebui să aştept.

– Înţeleg, spuse Maud, dându-şi jos pălăria cu văl şi punând-o pe pat. Ce pot să fac pentru dumneata, domnişoară...

– Spune-mi doar Charlotte, zise femeia, învârtind ţigara şi uitându-se din nou la ce avea de citit. Poate să aştepte. Pune ceva uscat pe tine până nu te îmbolnăveşti din nou.

Maud se îndepărtă, uitându-se la vizitatoarea ei cu coada ochiului în timp ce îşi lepăda hainele ude. Charlotte era îmbrăcată, ca de obicei, în negru şi purta pantofi cu talpă groasă. Fruntea îi era puţin ridată, iar Maud se întrebă dacă împlinise patruzeci de ani. După ce se îmbrăcă, Maud trase unul dintre scaunele din împletitură de răchită, ca să poată sta faţă-n faţă cu Charlotte lângă foc. Femeie îşi închise Biblia şi se întinse după scaunul ei, punând pe genunchi un coş cu acoperitoare roşie cu carouri, de unde scoase felii de pâine cu unt învelite în hârtie de patiserie și un termos. Fără să-i spună ceva, îi turnă un ceai lăptos într-una dintre cănile de porţelan pe care le adusese cu ea, întinzându-i-o lui Maud împreună cu o felie de pâine cu unt. Apoi, după ce se servi, spuse:

– Domnişoară Heighton, în primul rând aş dori să ştii că domnişoara Harris a făcut mai mult bine în lumea asta decât oricare altă persoană pe care am cunoscut-o vreodată.

– Înţeleg, spuse Maud.

Sorbi din ceai şi se simţi cuprinsă de un val de nostalgie într-atât de brusc şi de total, încât i se părea o forţă exterioară. Îşi aminti de salonul de ceai din Reeth, unde mama ei o duse o dată în copilărie, de autobuzul care urca pe North Yorkshire Dales şi de malurile verzi şi schimbătoare ale bălţii. După doar o clipă, era din nou în camera ei cenuşie din Paris, ascultând-o pe Charlotte.

– A adus mai multe suflete aproape de Domnul decât îţi poţi imagina. Fiinţe despre care nimeni nu credea că ar merita o clipă din timpul lor au devenit membri buni şi utili ai comunităţii lor. A reuşit, prin nimic altceva decât răbdare şi bunătate, să transforme beţivi în credincioşi adevăraţi şi târfe în infirmiere. Chiar şi cei care sunt prea rătăciţi în nenorocirea lor ca să-şi imagineze că există un Dumnezeu care-i iubeşte o urmează *pe ea* la biserică, pentru că ea crede – iar ei cred în ea. Ea nu predică. Se roagă pentru ei şi le oferă dragostea ei, indiferent cât de mizerabilă e situaţia lor. Sunt, într-adevăr, binecuvântată să văd ce minuni face Dumnezeu prin ea.

Maud nu avea nimic de spus, dar continuă să-şi bea ceaiul. Charlotte se aplecă în faţă, ridicându-şi degetul arătător.

– Şi are dreptate, perfectă dreptate când spune că ar trebui să-i laşi pe fraţii Morel în plata Domnului şi să te rogi pentru ei, *dar*...

Maud o privi peste marginea căniii.

– ...dar tu nu eşti domnişoara Harris?

Charlotte se aşeză din nou, cu faţa ei netedă strâmbată de o jumătate de zâmbet.

– Într-adevăr, nu sunt. Îşi puse ceaiul pe podea şi scoase din coş un carneţel. Explică-mi ce plan ai în minte.

Maud se întinse după pâinea cu unt.

– Vreau să-l bântui.

Când Yvette intră în cameră clătinându-se, după o oră, Charlotte tocmai își terminase notițele. Îi zâmbi fetei cu afecțiune, iar când Yvette traversă camera ca s-o sărute, își ridică obrazul ca să primească salutul roșind ușor.

– Încă mai există o comunitate bună de englezi în Rheims, îi spuse ea lui Maud. Am trimis acolo câteva fete care trebuiau să părăsească Parisul – cu tot ce însemna el pentru ele – și și-au făcut deja prieteni. Fiecare comunitate se bazează pe informațiile împărtășite.

– Și au ele autoritatea necesară?

– Bineînțeles, spuse Charlotte, strângându-și lucrurile în coș. Lumea are încredere în ele. Și o să le spunem să transmită clar că oricine va cumpăra acele diamante va avea numele mânjit printre toți donatorii bogați englezi sau americani. Și printre cei ruși, adăugă ea cu un zâmbet vag. E ușor să facem la fel și în Paris. Îi vom închide toate ușile și-l vom lăsa să rătăcească pe străzi ca să-l poți vâna.

Maud se ridică pentru a da mâna cu ea și o conduse până la ușă. Era ciudat cum reveneau aceste dovezi de politețe în compania altei englezoaice din clasa mijlocie.

– Mulțumesc.

Femeia dădu din cap.

– Nu-i nevoie. Cred că e o slăbiciune din partea mea să te ajut, dar nu mă pot abține. Și, cum am firea pe care mi-a dat-o Dumnezeu, cred că are El un plan despre care nu știu nimic. Sau poate că vrea să ne testeze, iar noi greșim.

Yvette se aruncă pe pat și făcu un semn cu mâna când Charlotte plecă. Înhățase un pachet cu pâine și cu unt și mânca din el stând pe spate și uitându-se în tavan, în timp ce Maud îi povestea ce-i zisese doamna Civray Tanyei; apoi începu să-i explice propriile planuri.

– Morel merge mâine la Rheims. Se întoarce în data de 23. Dacă Charlotte are atât succes pe cât speră, nu va putea să vândă diamantele. Şi, în timp ce Pinkertonii nu pot face nimic ilegal în Franţa, eu pot. Până la urmă, sunt o fantomă. Maud se aştepta ca Yvette să protesteze în vreun fel în acest punct, dar nu o făcu, ci doar aşteptă ca ea să continue. Vreau să angajez un hoţ de buzunare care să le fure de la el şi să-l sperie în acelaşi timp. Vreau să se întrebe dacă e urmărit. Se aşeză pe pat. L-am văzut azi după-amiază la fereastră în Rue de Seine. Iar când Yvette se întoarse ca să se holbeze la ea, adăugă: Ştiu că n-ar fi trebuit să merg acolo. Nu-mi spune. Părea atât de fericit, atât de mulţumit de el însuşi...

– Nu o să rămână aşa dacă Pinkertonii vor interveni. O să sfârşească ruinat, spuse Yvette cu calm.

– Nu ajunge. Vreau să fie înspăimântat. Îngrozit. Iar starea asta să dureze cât mai mult posibil.

Yvette îi luă mâna, împletindu-şi degetele cu ale lui Maud; apoi le desfăcu din nou, de parcă s-ar fi jucat cu o jucărie.

– Maud, şi noi ne dorim să fie pedepsit. Şi eu, şi Tanya. Dar nu mai vrem să te expui la vreun pericol. Dar ţie nu-ţi pasă de asta, nu-i aşa?

– L-aş târî chiar eu până-n iad dac-aş putea, chiar dacă ar trebui să rămân acolo cu el.

– Vasăzică vrei să găseşti un hoţ de buzunare?

– Da.

Urmă o pauză lungă.

– Dar nu-mi ceri mie o recomandare.

– Nu-mi place să fac presupuneri.

Yvette oftă şi se aruncă pe spate în pat.

– Of, Maud! Ai devenit un înger răzbunător, dar ţi-ai păstrat manierele de domnişoară englezoaică şi simţul potrivit al decenţei faţă de inferiori.

– Yvette, tu nu-mi eşti inferioară. Ştiu asta, îi spuse Maud.

– Dar asta ai crezut când m-ai văzut prima dată. Voi, englezoaicele cuminţi, întotdeauna credeţi asta. Mai multă carne expusă pe podium la care să vă holbaţi. Să nu-ţi pară rău. Dacă ne-am face griji pentru sufletul fiecărei persoane pe care o vedem pe stradă, am înnebuni. Yvette se dădu jos din pat şi merse la oglinda crăpată ca să se examineze. Văzu începutul unor riduri în coada ochiului. Pot să te ajut. Aş putea să-ţi spun să stai liniştită şi să mă laşi pe mine să vorbesc, dar asta nu e niciodată o problemă pentru tine. Eşti destul de puternică pentru Rue Lepic după toate rătăcirile astea?

– Acum?

– Acum. Până nu mă răzgândesc.

Capitolul 13

Rue Lepic era drumul abrupt și îngust care ducea spre vârful Montmartre-ului, încurcându-se și sucindu-se pe deal. Părea să devină tot mai prost și mai murdar cu fiecare pas urcat, până când, dintr-odată, totul se schimbă după o cotitură. Se treziră înconjurate de grădini îngrijite aflate în odihna lor de iarnă, cu pomi fructiferi și vile confortabile proaspăt zugrăvite. Felinarele se aprindeau, iar peticele de lumini și umbre apăreau strălucind de-a lungul drumului umed. Un bărbat cu părul lung și cu pantaloni de catifea trecu pe lângă ele și-i făcu un semn cu capul lui Yvette. Maud îl recunoscu după eșarfa soioasă din mătase. Era unul dintre oamenii pe care-i vedea pe bulevardul Saint-Michel vânzându-și schițele cu doi franci bucata. Părea prea bătrân ca să fie student. Poate era unul dintre acei oameni care venise la Paris în tinerețe și nu reușise să mai plece de acolo. Maud se cutremură. Să rămână prizoniera Parisului nu i se părea mai bine decât să rămână prizonieră în casa tatălui ei. În timp ce treceau pe lângă Lapin Agile de pe Rue Saint-Vincent, auziră un hohot zgomotos de râs din interior. Cineva cânta.

Yvette nu se uită în jur, iar Maud o urmă privind-o. Veselia obișnuită a modelului părea să se piardă. Nu se uita la oamenii care treceau pe lângă ea și avea umerii lăsați. Mai văzuse la ea ceva asemănător, în seara aceea de la barul din spatele Les Halles, dar acum era ceva diferit. Acum nu se mai juca; tensiunea se vedea pe fața ei slabă, făcând-o să arate mai bătrână. Coti spre Rue des Saules, iar respectabilul sat dispăru precum ceața. Blocurile erau aici dărăpănate și murdare, ferestrele sparte și acoperite cu scânduri roase la margini. În întunericul deplin, mici grupuri de femei și de bărbați le priveau din cadrul ușilor și de pe trepte. Femeile purtau saboți și fuste de sub care li se vedeau gleznele; părul le era scurt, iar fețele erau încadrate de linii drepte și negre. Bărbații erau tineri cu șepci turtite, cu cămăși dungate și cu baticuri colorate legate în jurul gâtului. Uniforma *apașilor*.

În prima pensiune locuise Maud înainte de a afla adevărul dur al economiei pariziene și de a se muta într-un loc mai rece și mai ieftin. Acolo locuia un cuplu cam ciudat de englezi de vârstă mijlocie, care o invitaseră la o petrecere într-o seară. Fusese singură suficientă vreme încât să accepte și-și văzuse banii dispărând în câteva hanuri de mâna a doua. Cuplul era hotărât să vadă adevăratul Paris, așa că o duseseră într-un restaurant unde pretindeau că ar veni să cineze toți marii scriitori ai orașului. Lui Maud i se păruse că majoritatea clienților erau turiști și că *melcii* erau cel mai probabil făcuți din carne de pisică. Piesa de rezistență fusese descinderea într-un club al *apașilor*. Era o sală de dans mică, prea scumpă și banală, cu ospătari obraznici și cu o orchestră lipsită de entuziasm, dar lor le plăcuse – iar când doi tineri se luptaseră pe ringul de dans pentru atenția unei fete, păruseră gata să explodeze de emoție. Lupta i se păruse neconvingătoare lui Maud, iar jandarmii care veniseră să-i pună capăt, scoțându-i în stradă pe englezii care se uitau năuciți, nu reușiseră s-o

determine să creadă că era ceva autentic. Uniformele nu îi se potriveau. Maud văzuse un beţiv lovind o femeie; violenţa şuierătoare a acelui gest, bruscheţea acţiunii şi lovitura tăcută. Oamenii aceia făceau prea mult zgomot ca să fie cu adevărat îndureraţi sau speriaţi. Gazda sa o întrebase dacă ar dori să mai meargă acolo cu ei şi într-o altă seară, dar ea refuzase cât de politicos fusese în stare, ştiind că ei vor interpreta gestul său ca pe un semn al fricii şi al fragilităţii ei în faţa vieţii sălbatice şi destrăbălate pe care i-o arătaseră şi că vor fi mai degrabă încântaţi că o speriaseră.

Oamenii de-aici, vorbind şi fumând pe aleile noroioase din spatele Rue de Saules, nu erau însă imitaţii de răufăcători. Ceea ce văzuse Maud în clubul acela era o reproducere neclară, dar aici erau originalele, în culori vii. Oamenii pe care-i văzuse la Cavoul Inocenţilor erau vârstnici, epuizaţi de muncă şi nerăbdători să se distreze cu băutură, cântece şi căldură umană. Aici se simţeau în aer calculele, suspiciunile şi violenţa reprimată. Un bărbat păşi înainte, cu mâinile în buzunare. Avea pe faţă o cicatrice lungă şi rozalie care pornea de sub ochi, ajungând până la falcă.

– Yvette, surioară, nu te-am mai văzut de câteva luni. Se uită la Maud, cântărind-o din priviri. Fata purta vălul şi mănuşile. Ne-ai adus o puicuţă la masă?

Yvette îşi scoase briceagul din buzunar şi-l deschise cu un clic, care sună ca o împuşcătură în strada liniştită.

– Louis, am venit aici ca s-o văd pe Mama. Dacă te atingi de prietena mea, o să te spintec ca pe un porc ce eşti.

El rânji.

– Of, Yvette şi cuţitaşul ei! Totdeauna gata să apere pe cineva. Se scărpină într-o parte a nasului. Păstreaz-o! Noi mergem oricum la Bois ca să găsim una mai grasă. Vino cu noi dacă vrei! O să poţi să mă vezi cum strâng de gât un domn

care-şi plimbă pudelul la o oră un pic cam târzie. O să-ţi dau tot ce găsim prima dată în buzunarele lui.

O tânără apăru lângă el şi-şi împleti braţul cu al lui. Avea o faţă de înger, cu ochi blânzi şi clari de un albastru prusac. Albul lor îi făcea faţa să pară ciudat de strălucitoare. Nu putea avea mai mult de cincisprezece ani. Se apropie şi se împinse în coasta lui Louis. Atunci când vorbea, vocea îi era ascuţită, iar faţa ei drăguţă devenea mai dură şi mai matură.

– Yvette, încă nu te-a găsit mama ta adevărată? Ce era ea, o prinţesă? O doamnă? Niciun semn de la ea în toţi aceşti ani? Mai ţii minte poveştile pe care ni le spuneai? Cum o să ne ia pe toţi de-aici într-o caleaşcă albă... Biata Yvette. N-au venit niciodată să te caute, nu-i aşa? Îşi ridică privirea spre Louis şi adăugă pe un ton alintat: Louis, ea a fost întotdeauna nebună, nu o lăsa să vină cu noi.

Yvette îşi ridică bărbia.

– Nina, nu te agita. N-aş merge niciunde cu el!

Bărbatul îşi puse braţul în jurul taliei fetei, iar ea miorlăi de plăcere, ca o pisică recunoscătoare pentru hrana ei.

– Foarte bine. Las-o cu pipele şi cu cărţile ei, până când va trebui să-şi câştige banii de fumat stând pe spate. Poate o să te las să fii una dintre fetele mele dacă eşti cuminte.

– Louis, dă-te la o parte din drumul meu!

El se întoarse încet ca să le lase să intre în curte.

– La revedere, surioară! Să ştii că ai început să pari cam bătrână. Peste cinci ani o să ajungi să o vinzi pe un franc, alături de celelalte animăluţe ale mele.

Râse şi se întoarse la grupul cu care stătuse pe bordură, luând fata cu el.

Maud se uită dintr-o parte la Yvette. Ochii îi străluceau şi faţa îi era un pic îmbujorată.

– Haide!

O conduse printr-o curte murdară până la o bucătărie în care se intra direct de pe pietrele de pavaj. Masa era curățată, iar podeaua era măturată de un copil de vreo șapte ani, îmbrăcat cu un pulover din lână, dar desculț în ciuda sezonului. În capul mesei stătea o femeie slabă, de vârstă mijlocie, purtând cizme negre cu nasturi și o rochie de mătase de culoarea prunei. Avea un stil demodat și, pentru o clipă, Maud fu mirată de asemănarea ei cu Vera, mătușa Tanyei. Femeia părea față întunecată a aceleiași monede. Bea ceai dintr-o ceașcă delicată decorată cu păsările paradisului. Își ridică privirea când le auzi apropiindu-se și zâmbi. Buzele îi erau de un roșu-închis și le depărtă arătându-și dinții îngălbeniți.

– Yvette! Ce drăguț! Ai adus și o prietenă.

Yvette își închise briceagul și îl strecură în buzunar.

– *Mamă*, sper că ești bine.

Maud făcu ceea ce i se spusese și nu se implică în negocieri decât dând din cap în semn de accept al prețului convenit și oferind avansul necesar. Simți o plăcere vinovată când își oferi rezerva de bani atât de ușor, fără să noteze fiecare mică sumă plătită și făcând imposibile viitoarele calcule pentru viitor. Lucrul acesta trebuia rezolvat cu orice preț. Viitorul avea să-și poarte singur de grijă.

Nu înțelese cea mai mare parte din discuția lui Yvette cu femeia îmbrăcată în violet. Vorbeau într-o franceză pe care Maud n-o cunoștea – un fel de dialect alunecos și năucitor. Banii fură împăturiți și plasați într-o poșetă argintie imprimată în relief. Femeia dădu din cap privindu-i, apoi se întoarse la sorbitul ceaiului, ținând degetul mic îndoit departe de ceașcă. Afară, străzile erau liniștite – se părea că *apașii* plecaseră la vânătoare.

Yvette nu-i mai vorbi până când ajunseră în Place Concorde. Acolo începu să ezite, uitându-se la cafenele, cu zgomotul şi cu luminile lor care muşcau din marginile iernatice ale pieţei, dar când Maud o întrebă dacă voia să intre într-una dintre ele, ea dădu din cap.

– Am nevoie de aer.

Aşa că o duse pe Maud la o terasă de sub Sacré Coeur, acolo ocupară o bancă aflată cu spatele la noua catedrală, cu domurile ei şocant de albe şi de înghesuite, ca nişte fantome. Maud îşi deschise umbrela – nu o frumuseţe din mătase bogată şi din carapace de broască-ţestoasă precum a Tanyei, ci o presă mult mai modestă din Printemps – şi o ţinu deasupra amândurora. Corpurile lor se atingeau de la umeri până la şolduri, încălzindu-se reciproc. Yvette îşi aprinse o ţigară şi-şi strânse braţul la piept.

– Haide. Întreabă-mă.

– Aia e mama ta?

Yvette se întoarse, uitându-se spre partea de vest a oraşului.

– Nu ştiu. Ea a pretins tot timpul că este, dar din când în când ia copii pe bani. Cei mici lucrează întotdeauna ca hoţi de buzunare pentru ea. Asta am făcut şi eu până la treisprezece ani.

– Ca Fagin. Cum Yvette nu spuse nimic, Maud îi aruncă o privire. E un personaj dintr-o carte, *Oliver Twist* de Dickens.

– Maud, ştiu cine e Fagin. Călugăriţele ne-au învăţat să citim. De-acolo a pornit tot ce... despre ce vorbea Nina. Poveştile pe care obişnuiam să le spun despre oameni bogaţi, care veneau să ne salveze de viaţa din Butte.

Maud şi-o imagină pe Yvette copil, spunând poveşti despre eroi care veneau s-o salveze pe ea şi pe tovarăşii ei de joacă, apoi îşi aminti cât de des se trezise din boala ei şi o văzuse la capătul patului cu o carte în mâini, îşi aminti de atenţia şi de mimica ei de la atelier, de retragerea ei în pacea şi căldura

opiului. Maud se ferise de propria nefericire cu ajutorul desenului și al picturii; era evident că și Yvette avea propriile metode de evadare.

– Yvette, niciodată nu mi te-am imaginat având o familie.

– Ai crezut c-am răsărit ca iarba printre pietre, nu-i așa?

– Într-un fel, da.

Yvette mârâi.

– Nu prea e o familie. *Mama* conduce o mică turmă de oi și vinde suflete ca să facă asta. Eu am crezut că merit ceva mai mult, dar... cine știe? Poate că o să sfârșesc din nou acolo. Maud nu spuse nimic, iar ea adăugă: Mulțumesc că nu mi-ai spus că mă înșel.

– Sper că te înșeli, dar câteodată avem nevoie de noroc sau de întâmplare ca să rupem legăturile cu trecutul.

Yvette privi amenințător orașul, ca un înger furios.

– Nu cred că va fi vreodată posibil. Cu toții avem trasat drumul vieții, încă din prima zi în care deschidem ochii. Tanya cu banii ei, tu... așa de cuminte și de bună. Eu o să câștig cât pot și o să-mi cheltui banii pe droguri, amintindu-mi de cărțile citite și visându-mă în ele. Doar amân ce urmează să se întâmple ținându-mă departe pentru moment de ascunzătorile alea.

Maud îi urmări privirea. Orașul se trezea la viață – deși lumina și strălucirea sa artificială înfruntau întunericul, vântul și ploaia încă îl loveau în valuri.

– Am fost la Cavoul Inocenților.

– Iar după o zi dai mâna cu Charlotte și te vezi cu ea separat. Nu poți fugi de cine ești cu adevărat.

Maud îi privi profilul, fumul de țigară care ieșea de pe buzele ei în vânt, și se gândi la Sylvie în cimitir, la eleganța ei, la pofta ei de opium mimată atât de rafinat, încât o convinsese. Inspiră adânc în timp ce privea ploaia căzând în lumina felinarelor, apoi spuse:

– După ce tatăl meu a murit şi mama mea vitregă a plecat din oraş, am dat foc depozitului şi vechii noastre case. Yvette îşi întoarse privirea dinspre oraş şi se holbă la ea. Maud clipi rapid, dar continuă: Toată lumea îmi spunea să nu mai amân inevitabilul şi să mă alătur gospodăriei fratelui meu. Nu pictam suficient de bine ca să-mi câştig existenţa şi nu aveam alte talente. Ar fi trebuit să devin soţie şi mamă. Dar pur şi simplu nu puteam – nu puteam să cred că asta era singura mea opţiune. Mi se părea atât de nedrept... Şi uram casa aceea. Apoi m-am gândit la foc şi mi s-a părut că era singurul lucru pe care mai puteam să-l fac.

Yvette îşi stinse ţigara, zdrobind-o de pământul umed. Trecu ceva timp până când vorbi şi, când o făcu, spuse aproape în şoaptă:

– Ţi-a fost teamă?

Lui Maud îi reveniră imediat în minte mirosul lemnului ars şi sunetul propriilor paşi, grăbindu-se prin casa goală după ce luase foc.

– Da. A trebuit să urc din nou pe scări după ce am dat foc şi să aştept ca fumul să ajungă la mine. Am crezut că asta va face incendiul să pară un accident. Şi m-au crezut, nimeni nu s-a gândit nicio clipă că eu l-am provocat. Săraca Maud, fugind în stradă în cămaşă de noapte şi cu picioarele goale ca să scape de flăcări...

– Dar te-ai eliberat?

Maud dădu din cap.

– Nu cred că mai am ceva de ars acum.

Yvette se întoarse spre oraş, iar Maud nu mai zise nimic. Întotdeauna îşi spusese că dăduse foc casei pentru asigurare, dar acum se întreba dacă acesta fusese adevăratul motiv. Cineva ar fi cumpărat proprietatea cândva. Îi dăduse foc pentru că o detesta, pentru că dincolo de manierele ei blânde şi de vorbele ei respectuoase, Maud era frustrată, indignată şi

fierbea de furie. Focul era atât de fierbinte, încât aerul părea să se zbată. Își aminti ce-i spusese Valadon despre pumnii ei încleștați și umflați când se trezea dimineața. Maud se credea o femeie bună, dar acum începea să se îndoiască de asta. Ar fi vrut să mai poată crede în Dumnezeu, să creadă în El cu acea convingere plină de pasiune ca a domnișoarei Harris și a lui Charlotte. Așa s-ar fi putut ruga pentru ea și pentru Yvette și ar fi crezut că avea să le ajute cumva.

– Maud, mai vrei să faci asta? Pot să anulez totul dacă vrei.

Maud privi pe deasupra orașului îmbibat de apă.

– Asta vreau. Nu o să mă întorc liniștită în Anglia cât timp el e liber și fericit.

– Atunci, ar fi bine să-ți explic cum ne-am înțeles.

Capitolul 14

Christian Morel plecă spre Rheims ca un om fericit. Se așeză confortabil în compartimentul de clasa I și își privi cu îngâmfare reflexia din geamul lustruit în timp ce trenul pornea. Plănuise călătoria aceasta ca pe o excursie; o scurtă călătorie de plăcere ca să-și relaxeze mintea, acum că scăpase de sarcina de a sta cu ochii pe Henri. Cu toate astea, faptul că îl presase contant pe bătrânul ăla ciudat dăduse roade. Se ocupase de retăiere și de lustruire și le terminase mai repede decât sperase Morel; și ieșiseră bine în ciuda indignării sale. Mai mult, furtul de la contesă îi adusese beneficii suplimentare. Recunoștința ei față de el pentru că-i returnase diadema cu discreția și cu respectul cuvenit însemna că își făcuse niște relații foarte importante printre bogații americani. America era cea mai puternică. O națiune nouă și ambițioasă, nu moartă și uscată ca Franța, zbârcită, secătuită și îngropată înainte ca el să se bucure de ceva din ea. Apoi se încruntă și, încă privindu-se în geam, își ridică o sprânceană. Genialul om de afaceri începu să analizeze. Poate că ar fi trebuit să lase numele de Morel în urma lui, la Paris, și să dispară în vastul continent drept Gravot. Auzise câțiva oameni la club vorbind

despre Los Angeles ca despre un loc pe cale să devină foarte prosper. Şi chiar voia să schimbe Parisul cu constrângerile din Boston? El şi cu Sylvie ar fi călătorit liniştiţi până la New York, apoi s-ar fi îndreptat spre vest, ar fi vândut piatra cea mare în Chicago şi ar fi ajuns pe coasta Pacificului ca nişte eroi. Da, o să-l lase pe Morel să trăiască şi să moară la Paris. Îşi mângâie bărbia. Era proaspăt bărbierit, un bărbat modern. Toţi tinerii ambiţioşi din America aveau să-l recunoască drept unul de-al lor.

Merse la cel mai bun bijutier din Rheims, direct de la staţie, cu povestea pregătită şi cu sufletul la gură. Plănuia să spună că vindea brăţara în numele surorii lui, o femeie mondenă din Paris, care o acceptase din partea unui admirator. Acum, admiratorul fusese înlocuit de un soţ respectabil şi ar fi fost mai bine ca sora lui să devină o soţie cu un teanc la fel de respectabil de bancnote decât cu bijuterii de la un alt bărbat. Bijutierul i-ar fi luat-o cu un zâmbet vag, dar – văzând calitatea şi claritatea pietrelor – mâinile sale ar fi zvâcnit şi s-ar fi strâns în jurul ei. L-ar fi văzut înghiţind în sec de poftă, precum şi strălucirea din ochi în timp ce şi-ar fi imaginat posibilul profit.

Luă tramvaiul până în Place Royale, repetând în minte aceste conversaţii plăcute. Ar fi avut grijă să pară un pic nesigur când avea să i se ofere primul preţ. Ar fi spus că poate ar trebui să încerce şi la alte magazine de bijuterii din oraş, la acei câţiva fericiţi care le furnizau diamante şi rubine negustorilor de şampanie. Bijutierul ar fi început să transpire şi să crească treptat preţul, până când ar fi ajuns la o sumă rezonabilă – cam cincizeci de mii de franci. Atunci, Morel ar fi fost de acord şi toată lumea s-ar fi declarat încântată de afacere.

Sări din tramvai şi-şi puse pălăria în faţa statuii bătrânului rege care veghea piaţa, oferind un loc de cocoţat de unde s-o privească şi porumbeii. Îşi alese prima ţintă – un magazin mic şi elegant pitit în colţul pieţei, cu o vitrină elegantă, luxoasă

şi de bun gust. Sună clopoţelul, iar fata din spatele tejghelei îi zâmbi dulce în timp ce îi deschidea uşa; apoi îi spuse bună dimineaţa şi îl întrebă dacă putea să-i arate ceva. Avea un uşor accent străin care îi aminti brusc de Maud, de franceza ei clară şi manierată. Aproape că-l făcu să se bâlbâie, dar – imediat ce începu povestea surorii lui şi a admiratorului ei – limba lui îşi recăpătă fluenţa obişnuită. Expresia feţei ei nu se schimbă, dar în aer se simţi cumva un fior rece. El scoase brăţara, descolăcind-o dintr-un săculeţ de catifea pe care-l ţinuse în buzunarul de la piept. Ea dădu din cap la vederea ei, dar nu-şi întinse mâna ca s-o ia. În schimb, sună dintr-un clopoţel de aramă de pe tejghea şi un domn în vârstă – cu pielea pudrată şi purtând un costum negru – intră pe uşa din spatele tejghelei. Mergea un pic aplecat, iar pielea îi atârna ca nişte pungi largi pe faţa slabă.

Tânăra se dădu la o parte, atingând foarte uşor mâna pătată de bătrâneţe în timp ce trecu. Bătrânul aruncă o privire brăţării şi imediat urmă acea bine cunoscută înghiţitură în sec. Era la fel de evidentă ca şi faptul că-şi lingea buzele. Îşi întinse mâna şi o luă, apoi examină pietrele timp de cinci minute. Christian începu să-şi piardă răbdarea. Nu exista nicio îndoială în privinţa calităţii pietrelor şi ştia că arăta ca un om respectabil, un om cu mijloace – de fapt, genul de om care ar inspira încredere unei englezoaice educate.

Dovedise asta în ultimele săptămâni. Ţapul acela bătrân ar fi trebuit să spună deja un preţ sau măcar să aibă un comportament prietenos.

Christian nu se gândea niciodată la tatăl lui, dacă putea să evite acest lucru, și nici la moartea lui; dar, uneori, când era obosit sau sub tensiune, imaginile i se derulau în minte. Pentru o clipă, brăţara din mâinile bătrânului se transformă, devenind scânteile mânjite de sângele tatălui lui, de care abia îşi amintea. Era din nou acolo. Pocnetele împuşcăturilor din depărtare şi

mirosul înțepător de fum al clădirilor arzânde. Petrolul aruncat pe baricade, căruia i se dădea foc – miasma lui se ținea de el. Se întrebă dacă bătrânul care-i cerceta diamantele o putea simți. Percepu mâna mamei lui – se chinuise să se țină de ea când țipase și începuse să alerge prin piață. El ar fi fugit în altă parte, departe de omul care îngenunchease peste cadavrul tatălui său, dar trebuia s-o urmeze și asta și făcuse. Își mută privirea de la bărbatul din magazin și încercă să se concentreze asupra marginilor albastre și aurii ale mozaicului care se desfășura pe toată partea de sus a pereților. Cu toate acestea, începu s-o vadă pe femeia care o ținuse pe mama lui. Avea constituția fizică a unei țărănci, iar mama lui era extrem de slabă și nu se putea apleca înainte, neavând nici pe jumătate din puterea ei. Se aruncă asupra bărbatului de la pământ. Văzu chipul inexpresiv al tatălui său, rana de glonț din fruntea lui și pe bărbatul care umbla cu mâinile prin măruntaiele acestuia. Bărbatul îl lovi cu cotul, iar el căzu pe spate ușor amețit. Probabil că ar fi putut să se ridice din nou, dar nu o făcu, ci doar îl privi pe bărbat ridicând pietrele. Își drese vocea. Transpira.

Bijutierul bătrân își ridică, în sfârșit, privirea și dădu din cap.

– Îmi pare rău, domnule. Nu cumpărăm astăzi.

„*Dar le vreți,* ar fi vrut să spună Christian. *Știu că le vreți.*" Și fără să-i facă nicio ofertă? Cum putuse să îmbătrânească omul acesta și să rămână totuși atât de prost?

– Foarte bine. Puteți să-mi recomandați un alt bijutier din oraș?

Își imaginase el sau țapul bătrân îi făcuse fetei cu ochiul?

– Îmi respect toți colegii din oraș, dar cred că nu veți găsi mulți dispuși să cumpere acum.

Îi înapoie brățara lui Christian și, în momentul în care îi dădu diamantele, păru și mai îmbătrânit. Era evident că avea pofta unui cunoscător, dar de ce nu le voia?

Reuși să se stăpânească suficient de bine încât să le facă un scurt semn cu capul în chip de rămas-bun, apoi se întoarse în piață. Avu senzația că statuia regelui îl privea cu un rânjet disprețuitor. Îi amintea puțin de Jean Prideux, acel porc ipocrit. Ei bine, în sfârșit, îl învinsese. Traversă piața și-l înjură cu cruzime pe șoferul unei mașini micuțe și ridicole care aproape că-l răsturnă, venind de nicăieri și fără nicio grijă pentru siguranța altora. Exact atunci când se gândea la Prideux – era prea mult. Morel fu nevoit să se oprească o clipă, să-și netezească părul și să-și aranjeze gulerul înalt ca să se liniștească.

Magazinul de bijuterii al concurenței din piață era mai îndrăzneț în prezentare decât primul și înăuntru erau deja două femei care bârfeau în timp ce vânzătorul le împacheta cumpărăturile. Bărbatul de după tejghea era mai tânăr. Părea bogat și modern. Christian observă cu admirație că finisajele și mobilierul locului făceau ca primul magazin să pară trist și prea solemn. Într-adevăr, acest bărbat nu părea tipul de om care să se emoționeze la vederea diamantelor și probabil că negocierea cu el ar fi fost o provocare mai mare, dar cu siguranță nu avea să refuze o ofertă excelentă. Și, oricum, o negociere dificilă l-ar fi însufleți pe Christian. Cu toate acestea, bijutierul nici nu se uită la brățară. În timp ce Christian o scotea din buzunar, bărbatul deja-i spunea că nu avea nicio intenție să cumpere în acea zi și, cu o obrăznicie șocantă, îi întoarse spatele clientului său. Fusese descoperită o nouă mină? Se găsise dintr-odată în Rheims un râu plin de diamante uriașe care curgea prin pivnițele lor? Se prostiseră cu toții în asemenea hal încât nu mai vedeau o afacere unică în viață nici atunci când se afla în fața lor?

Christian își luă o cameră la Lion d'Or și se retrase tremurând acolo. Se gândise că avea să termine treaba până acum, că a doua zi avea să se plimbe lejer și să cumpere cadouri

prosteşti pentru soţia lui. În schimb, mâncă o cină proastă care-i provocă dureri de burtă toată noaptea şi se trezi într-o dimineaţă cenuşie, încă având treabă de făcut. Consultă cartea de telefoane din hotel şi alese alte locuri de afaceri care ar fi trebuit, pe bună dreptate, să-l scape de acele pietre cu mare plăcere şi recunoştinţă. Toate trei îl refuzară.

În a doua noapte petrecută la hotel, se strădui, cam cu jumătate de inimă, să seducă o tânără care venise tocmai de la Londra ca să vadă catedrala, dar ceva din felul în care mânca şi pronunţia greşită a unor cuvinte franţuzeşti îi aminti din nou de Maud şi îi pieri pofta de joacă. Se întrebă dacă era bolnav. Anexa pe care o închiriase pe lângă Cours du Commerce ca să-l adăpostească pe Henri şi echipamentul lui fusese plină de umezeală din cauza ploii continue şi se plictisise acolo privind permanent, ca să descopere eventualele trucuri ale dracului aceluia bătrân şi supărăcios. Îl încuiase noaptea cu o sticlă de vin roşu ca să nu umble aiurea şi ascunsese diamantele la locul lor. Apoi, urmase invitaţia de la contesă, aşa că îl cicălise pe Henri să termine treaba, astfel încât cina să fie o sărbătorire a isteţimii lor.

Muncise din greu pentru asta se gândea Christian. Toată acea înfrânare continuă, supravegherea constantă a propriei purtări în timp ce domnişoara englezoaică se afla în mâinile lor... Fusese noaptea de după ce se ocupase de doamna Prideux, când băuse whisky până târziu. Sylvie se supărase pe el, temându-se că beţia lui o va speria pe păsărica englezoaică, însă domnişoara Heighton dormise în timp ce el se împiedicase şi continuase cu băutura. Fusese o mare presiune asupra nervilor lui să aranjeze un asemenea accident, chiar şi în haosul Parisului.

După ce-i povestise totul lui Maud, plecase în căutarea doamnei Prideux la pensiunea dărăpănată unde stătea şi o salutase ca un prieten vechi. O îmbrăţişase şi insistase să o

dacă la cină, a doua pe seara aceea; fusese tot timpul înțelegător și își ceruse scuze. Totul fusese o neînțelegere. Scrisorile se rătăciseră. Îi arătase chitanțele din carnetul de cecuri ca să îi demonstreze ce sume încercase să-i trimită. Fuseseră încasate, îi spusese el. Așa că el presupusese că totul mergea bine. Fusese un pic supărat fiindcă nu primise nicio scrisoare de la ea, bineînțeles, dar... Spunându-i foarte puțin, o convinsese că fiul ei fura de la ea. Era amuzant. Se pare că prefera să-i creadă minciuna decât să accepte că fusese păcălită de el și de Sylvie. Îi lăudase iscusința cu care-l găsise, în ciuda tuturor posibilităților, și aflase că ea îl văzuse traversând bulevardul Saint-Germain, dar îl pierduse în mulțime și-și petrecuse următoarele patru zile întrebând de el, până când, în cele din urmă, întrebările ei o conduseseră la casa de pe Rue de Seine.

Îi spusese că fusese foarte bucuros că insistase, iar ea roșise ca o fecioară. Fusese mai complicat să-i explice folosirea unui nou nume. Îi spusese că asocia numele Gravot cu trecutul lui îngrozitor, așa că se hotărâse să ia numele de fată al soției. Devenise mâhnit în timp ce-i vorbea despre lupta lui cu acele amintiri groaznice; lacrimi adevărate îi tremuraseră pe gene. Timpul petrecut în orașul natal îl terminase, îi spusese el. În sfârșit, vizitase mormântul mamei lui, iar emoțiile îl copleșiseră. De aceea plecase cuplul atât de repede. Dar nu intenționase niciodată s-o abandoneze pe draga lui prietenă, doamna Prideux. Cum putuse ea să creadă așa ceva? Nu era posibil să-și fi pierdut încrederea în el, nu-i așa?

Femeia fusese în culmea fericirii, îndrăgindu-l din nou și înghițindu-i farmecele ca pe șampanie. Până când o conduse pe Champs cu promisiunea unui pahar de vin la unul dintre cele mai bune restaurante pentru a sărbători regăsirea lor, fusese fericită ca un copil... apoi, fusese nevoit doar să aștepte momentul potrivit când era aglomerație în mulțime și în trafic.

Christian își mai luă o băutură și își lărgi cravata. Nu i-ar fi vrut moartea, deși era de părere că, pe termen lung, era soluția cea mai ușoară. Un picior rupt, sirenele ambulanțelor, ca ajungând să nu mai stea pe picioare, apoi dispariția lor vreme de câteva săptămâni ar fi fost de-ajuns, dar mașina o lovise și o aruncase în aer în calea altcia. Plecase un pic nesigur din mulțimea care se adunase în jurul locului accidentului. Nu-i era ușor să ucidă. La fel fusese și cu Maud, din cauza felului în care încercase să se agațe de el. Era ceva dezgustător, dar necesar. L-ar fi făcut bogat, totuși... Diamantele erau pătate cu sânge.

El și Sylvie sosiseră la Paris plănuind o altă „schemă de investiție", chemați într-acolo de banii americanilor care curgeau prin oraș ca râul. Ajungea să pună mâinile pe unul singur... O sedusese pe servitoare doar ca să adune mai multe informații despre cercul bogaților care o înconjurau pe doamna Civray. Apoi, văzuse diadema și poftise pietrele – iar felul în care-și lăsase diadema în cutia sa în garderobă... Nu o purta mai mult de o dată pe an, îi spusese servitoarea. Ispita era mai mare decât putea îndura. Se întoarsese acasă și îi spusese lui Sylvie. Îi explicase pofta lui. Ea îl înțelesese și găsise o cale prin care puteau obține diamantele. Draga de ea. Cât era de isteață. Opiul fusese sugestia lui. Amândurora le plăcea să-l fumeze din când în când și, în plus, adăuga un ingredient potrivit poveștii decăderii lui Maud. Totul mersese strună. Chiar și Lafond, care păruse sceptic la început, nu putuse rezista mărturiei vânzătoarei și aceleia a funcționarului de la amanet. Cadavrul nu apăruse la morgă, dar, fără îndoială, avea să apară într-o zi. Contesa fusese un înger. Dar, după două zile de refuzuri, după ce diamantele îi fuseseră înapoiate de parcă ar fi încercat să le vândă clei, începuse să le simtă ca pe un blestem.

– Bună, amice, arăți cam la fel cum mă simt eu.

Un bărbat într-un costum maroniu i se adresa. Un alt american. De ce voiau tot timpul să discute cu cineva? De parcă ar fi uimiți de fiecare dată când găsesc o ființă umană pe cealaltă parte a Atlanticului.

– Pot să-ți fac cinste cu o băutură? continuă bărbatul. Am venit în orașul ăsta de trei zile care mi s-au părut extrem de lungi. Nu există niciun simț al afacerilor aici. Nicio viziune. Niciun simț al oportunităților. Și, Doamne, mâncarea! Cu toate astea, recunosc, șampania e bună. Eu o cumpăr pentru cele mai bune hoteluri din New York, dar după cum se poartă oamenii ăștia, ai crede că-mi fac *mie* o favoare.

Asta se potrivea atât de bine cu ceea ce gândea Morel despre acel loc, încât se ridică și începu să-l privească mai cu simpatie pe bărbatul în maro. După o băutură sau două, deveni vesel de-a dreptul. Simțindu-se mai încrezător, scoase săculețul cu brățara și i-o arătă noului său prieten.

– Cât ceri pe ele? Când Christian îi spuse, bărbatul începu să râdă. Asta înseamnă vreo cinci mii de dolari, zici? adăugă el. La naiba, recunosc un chilipir atunci când îl văd! Sigur că ți le iau pentru atât. Mergem la bancă mâine-dimineață la prima oră.

Norii dispărură de pe cerul lui Christian și, în micul bar, începu să strălucească soarele. Comandară încă o sticlă pentru a sărbători încheierea afacerii și noua lor prietenie, apoi o servitoare se apropie și-i spuse domnului că îl sunase cineva la cabina telefonică de la biroul recepției. El ridică din umeri și spuse:

– Durează doar un minut, prietene.

Timpul trecu. Șampania din paharul americanului își pierduse sclipirea. Cine stă atât de mult pentru un telefon? Christian își puse brățara înapoi în buzunar și se duse pe hol, unde se afla biroul recepției; cabina telefonică din spatele lui era goală. Recepționera își ridică privirea cu un zâmbet

politicos şi cu un gest discret al capului, ce păreau să transmită că era la dispoziţia oaspetelui ei.

– Americanul acela... a venit aici ca să răspundă la un telefon. Beam împreună. Unde e?

Recepţionera zâmbi, dar în ochii ei văzu ceva gol şi supărător.

– Domnule, singurul nostru oaspete american a plecat acum câteva minute.

Morel reuşi să se stăpânească, apoi se întoarse la bar ca să plătească factura. Fiecare bancnotă părea să-l ardă în timp ce o dădea. Ura acest oraş.

Capitolul 15

23 ianuarie 1910

Trenul ajunse la Paris foarte târziu. Morel se bucurase să fie singur în compartiment cea mai mare parte a călătoriei, dar în ultima și cea mai lentă parte a excursiei lui, intimitatea îi fusese invadată de un om de afaceri din Éperney, care ofta și dădea din cap citind ziarul. Christian încercă să-l ignore uitându-se fix în întuneric, observându-și fața frumoasă și fantomatică reflectată în geam. De ce fugise blestematul acela de american? Diamantele-l ardeau lângă inimă. Cinci mii de dolari pentru o brățară era un chilipir: ar fi primit cel puțin șaptezeci de mii pentru bijuteria mare după ce ar fi ajuns în America, dar, dacă nu avea cumpărători, nu valora mai mult decât pietrele din caldarâm. Ce se alesese de norocul lui? Fără îndoială, telefonul fusese primit de la unul dintre contactele lui americane din oraș, iar afacerile pe care bărbatul le credea moarte reveniseră la viață din nou. Era doar o coincidență. Asta, ca și ciudata împotrivire a negustorilor de

diamante din oraș de a pune mâna pe un chilipir. Nu însemna nimic, nu putea însemna nimic. El și Sylvie fuseseră deștepți și, lăsând la o parte această scurtă și ciudată călătorie, nu exista nimic care să indice că ar fi urmat vreun fel de problemă. Domnișoara Koltsova înghițise povestea, la fel ca și contesa și Lafond. Simțea din nou mirosul de praf de pușcă de pe străzile Parisului și îl vedea pe bărbatul cu mâinile pline de sânge. Dacă ar fi continuat așa, ar fi putut avea una dintre acele crize în care uita de el și se trezea neștiind cât timp trecuse și unde se afla.

– Apele se ridică.

Christian se întoarse dinspre propria reflexie.

– Poftim?

– Apele, domnule. Se ridică. Sunt mari pierderi în provincie și se pare că acum și Parisul este amenințat. E cea mai mare creștere a râului din ultimii zece ani și tot mai vine apă.

– Așa e.

Omul era atât de hotărât să vorbească, încât consideră până și răspunsul lui scurt ca pe o invitație la o conversație.

– Păcatele noastre se întorc împotriva noastră. Să fii sigur de asta, domnule.

– Ce-ați spus?

– Păcatele noastre. Uită-te la noi, cu luminile electrice și cu căile ferate pe sub pământ. Automobile peste tot. Scările rulante de la expoziția din 1900. Ne-am revoltat împotriva naturii și ea ne va pedepsi. Tăierea copacilor înfurie spiritele pădurii...

Primele cuvinte ale bărbatului îl șocară pe Christian atât de tare, încât începu să tremure; dar când ajunse să pălăvrăgească despre tot soiul de absurdități, se mai relaxă un pic. Totuși, ape mari în Paris... Râul fusese mare și atunci când plecase, dar inundații? L-ar fi afectat cumva pe el și ascunzătoarea lui? Nu, nici într-o sută de ani n-ar fi ajuns apa acolo. Simți o nevoie

urgentă de a părăsi Parisul cât de repede putea. Până la urmă, ar fi riscat să vândă brăţara acolo. Şansele ca doamna Civray să afle că el vânduse diamante erau infime şi, chiar dacă ar fi auzit, ce legătură ar fi putut avea asta cu ea, care-şi primise diadema în cutie, şi cu femeia care o furase şi care era acum pe fundul râului?

În cele din urmă, trenul ajunse în gară înconjurat de nori mari de aburi şuierători, iar Morel coborî în obişnuita vâltoare de hamali şi de paznici, cărând cutii rotunde de pălării şi inspirând aerul rece şi greu al serii umede pariziene. Se îndreptă spre piaţa din faţa gării. După ore întregi de stat închis în tren, instinctul îi spunea să meargă pe jos, însă ploaia cădea continuu, iar rafalele violente de vânt îl băteau în faţă ca pumnii, înţepându-l de parcă ar fi fost nişte pietre ascuţite. Îşi scoase umbrela din geanta de călătorie şi, în timp ce stătea acolo, auzi un strigăt în centrul pieţei.

– Am fost jefuit! Portofelul meu!

Un bărbat îmbrăcat într-un costum având aceeaşi croială ca al lui se învârtea în cercuri, ca un câine urmărindu-şi coada. Observând un jandarm merse repede spre el, cu umbrela ridicată. La fel ca majoritatea domnilor din mulţime, Christian verifică dacă mai avea la el obiectele de valoare, strecurându-şi mâna în buzunarul de la piept al hainei şi simţind brăţara cu diamante în săculeţul ei.

– Doamnă Prideux!

O voce strigă acest nume exact lângă urechea lui. Făcu grăbit un pas în spate şi se ciocni de un tânăr în haine de muncitor. Tânărul îl sprijini.

– Ai grijă, tataie! spuse acesta, apoi dispăru în mulţime.

Morel se strădui să descopere cine strigase numele şi văzu un alt bărbat, mai în vârstă, apropiindu-se de o tânără din partea cealaltă a mulţimii şi luând-o de mână. Christian nu putu să-i vadă faţa, care era acoperită cu un văl şi cumva

cu spatele la el, însă silueta ei i se păru cunoscută. Înainte ca această impresie să se fixeze pe deplin, bărbatul și femeia se pierdură în mulțime.

Cât de răspândit era numele Prideux? Nu întâlnise mulți oameni cu acest nume, dar femeia pe care o ucisese avea doi fii însurați. Oare avea și frați? Probabil că avea verișori împrăștiați prin toată țara. Era o coincidență. Călătoria la Rheims și dezamăgirea îl făcuseră nervos, iar acum vedea fantome. Probabil că bărbatul nici nu pronunțase numele Prideux.

Christian își deschise umbrela și se aplecă să-și ridice valiza de călătorie. Avea de gând să meargă pe jos, fie că ploua, fie că nu. Mișcarea i-ar fi calmat nervii și ar fi putut să bea ceva în cafeneaua Procope înainte să se întoarcă în apartamentul său. Nu-i plăcea ca Sylvie să-l vadă în starea aceasta – îl făcea să se simtă slab în ochii ei și se întreba de ce mai stătea cu el. Ea, care era atât de isteață și de frumoasă, ar fi putut alege orice viață ar fi dorit, însă venise cu el, spunându-i că nu mai iubise pe nimeni în viața ei înainte de a-l întâlni. Dar nu ea simțise materialul hainelor acelor femei și ultima lor respirație pe obrazul ei...

Destul.

– Dezastrul se apropie! strigau vânzătorii de ziare în timp ce traversa piața, croindu-și drum prin mulțime. Apele se ridică!

Christian nu își grăbi plimbarea prin oraș și trecerea peste râu. Era mare, într-adevăr. Vapoarele se opriseră, iar apa părea plină de resturi. Butoaiele de vin și cheresteaua se învârteau în apă rostogolindu-se pe sub Pont Neuf. Era o priveliște impresionantă în întuneric. Felinarele luminau apele negre și turbulente, iar zgomotul lor crescuse până la un freamăt sinistru, întrerupt ocazional de detunături înăbușite, când rămășițele care pluteau se zdrobeau de stăvilarele de piatră. Se uită la ceasul pneumatic de pe pod și se încruntă; era

unsprezece fără şapte minute. Era sigur că văzuse aceeaşi oră la ceas şi când plecase din gară. Unul dintre domnii care treceau pe pod îi observă confuzia.

– Apa a pătruns în mecanism, domnule. Ceasurile au îngheţat şi am pierdut noţiunea timpului. Totuşi, am avut vreodată o scuză mai bună ca să ajungem un pic mai târziu acasă?

Christian reuşi să zâmbească şi să dea din cap, apoi îşi căută ceasul de buzunar. Gestul acesta îi mişcă haina şi simţi ceva diferit în felul în care materialul stătea pe vesta lui. Îşi băgă mâna în buzunarul de la piept, apoi, cu sudoarea picurându-i de pe frunte în ciuda aerului rece, scoase ce avea acolo. Brăţara cu diamante lipsea.

Se uită în sus şi văzu silueta unei femei, care stătea sub unul dintre felinarele aflate la o sută de metri, în spatele lui pe pod. Apele trebuie să fi perturbat aprovizionarea cu gaz, căci era sigur că umbrele erau mai întunecoase decât de obicei; dar ceva în legătură cu femeia, silueta ei – felul în care stătea atât de dreaptă – i se părea cunoscut. Iar ea se uita țintă la el. Se simți cuprins de o răceală, de o teamă care începea să-i cuprindă corpul înaintea minţii. Un alt butoi se lovi de pilonii podului, iar el se întoarse instinctiv către zgomot. Când se uită înapoi, femeia dispăruse, dar teama părea să-i fi rămas în gât. Începu să meargă foarte repede înapoi, pe unde venise, cercetând trotuarul şi concentrându-se intens, încercând să-şi amintească fiecare faţă din mulţimile prin care trecuse şi refuzând să se mai gândească la silueta cunoscută pe care o văzuse pe pod. Era doar o fată, o fată obişnuită. Apoi îşi aminti de gară, de numele strigat, de tânărul de care se ciocnise. Inima începu să-i bată atât de tare, încât nu-şi mai putea auzi gândurile. I se păru că trotuarul neted de sub picioarele lui se crapă, descoperind cadavrele putrezite de sub el.

Când Maud se întoarse la Impasse Guelma, Yvette traversă camera în salturi şi o prinse de umeri. Maud abia avu timp s-o observe pe Charlotte stând lângă sobă cu ţigara în mână şi cu Biblia pe genunchi.

– Maud! Ar fi trebuit să te întorci acum câteva ore. Ce ţi s-a-ntâmplat? Avem diamantele. Tu unde-ai fost?

Maud îşi dădu jos pălăria, o puse pe pat şi începu să tragă de mănuşi. Mâinile îi erau umede şi înţepenite de frig. I se părea ciudat că erau atât de reci, în ciuda căldurii pe care o simţise răspândindu-i-se prin corp în clipa în care îl văzuse pe Morel panicându-se.

– Uite, spuse Yvette, roşie la faţă.

Deschise săculeţul de catifea, iar Maud se uită la şirul de diamante mari şi pătrate. Formau o colecţie ciudată de lumini. Nuanţe pure de roşu, de verde şi de violet sclipeau pe faţetele lor, parcă explodând în centrul fiecărei pietre.

– Sunt foarte drăguţe. Înţeleg de ce a fost atât de supărat când le-a pierdut.

Yvette se uită la ea cu gura uşor căscată.

– L-ai urmărit? Acolo ai fost! L-ai urmărit! Se lăsă să cadă pe pat, apoi îşi întinse mâna şi, până ca Maud să se ferească, o apucă de încheietură, strângându-i oasele delicate până când fata se strâmbă de durere. Maud, n-ai murit. Nu face din asta singurul tău motiv de a trăi.

Ea îşi retrase mâna.

– Nu *eu* am făcut din asta singurul meu motiv de a trăi. *El* a făcut asta.

Camera era liniştită, iar cuvintele păreau să plutească în aer.

– Ţi-a plăcut să-l vezi? Nu te-ai gândit deloc la noi, că ne facem griji pentru tine?

Vocea lui Yvette părea rece şi seacă.

– Eu nu mi-am făcut griji, spuse Charlotte în engleză. M-am gândit că ai prefera să-l vezi suferind decât să vii aici şi să te bucuri de diamante cu Yvette.

– Cum adică să mă „bucur" de ele? Te asigur că nu am făcut aşa ceva. Voiam doar voiam să te întorci, Maud.

Maud se aşeză şi încercă să pună mâna pe umărul lui Yvette, însă tânăra se trase şi se ridică din nou în picioare.

– Nu sunt animăluţul tău, îi spuse ea.

Maud începu să-şi despletească părul. Apoi spuse:

– Nu eşti. Uneori, mă gândesc că noi suntem animăluţele tale, eu şi Tanya. Noi suntem inocentele, iar tu eşti înţeleapta Yvette, care ştie totul despre sărăcie, opiu, sex şi crimă şi care râde de noi toate. Ei bine, eu învăţ. Şi, Yvette, tu nu ştii cum e să fii singură. Tu poţi să te înconjori de oameni care te admiră în fiecare zi. Tu nu ştii cum e să fii inutilă şi singură şi să fii aruncată ca un gunoi. Omul acela m-a făcut să mă simt ca un nimic. Vreau să văd cum îi cedează nervii şi vreau să se gândească la mine atunci când i se va întâmpla asta – şi nu poate să-mi pese de altceva până când nu văd acest lucru.

Îşi ridică vocea în timp ce vorbi, până când ajunse aproape un strigăt.

Yvette ezită, apoi aruncă brăţara cu diamante pe pat şi ieşi din cameră trântind uşa după ea. Charlotte se ridică cu un oftat şi luă brăţara. Maud nu se mişcă.

– Atunci, ce facem cu asta?

Maud dădu din umeri.

– O păstrăm.

Charlotte o întoarse printre degete.

– E proprietatea contesei, dar cred că nu vrei neapărat să afle ce faci. Nu-i aşa?

– Cred că nu. Pinkertonii ei ar putea încerca să mă oprească, pentru a-i permite lui Morel să-şi ducă banii în America, de unde ei să îi poată fura. Eu sunt ca Henri. Ei nu ar avea

scrupule şi m-ar încuia şi pe mine într-o pivniţă, nu-i aşa? Până la urmă, eu sunt deja moartă.

Charlotte dădu din cap, apoi îşi suflecă mâneca şi-şi strânse brăţara în jurul încheieturii, netezind materialul peste ea ca s-o acopere.

– Deocamdată o păstrez eu şi mai vedem ce se-ntâmplă. E în mâinile lui Dumnezeu acum. Se întinse după pelerină şi se înveli în ea, arătând mai mult ca niciodată ca un călugăr. Domnişoară Heighton, spuse ea apoi, înţeleg că te simţi vinovată. Yvette a trecut prin multe ca să-ţi salveze viaţa, iar faptul că tu ţi-o rişti atât de ostentativ în faţa ei trebuie să-ţi încarce conştiinţa, dar nu fi crudă. Cred că Yvette ar fi preferat să fi fost crescută în Anglia ca o tânără respectabilă decât de o haită de lupi pe străzile mărginaşe ale Parisului. Nu ești de aceeași părere? Faptul că se împrietenește cu oricine e dispus să stea de vorbă cu ea e o dovadă a sufletului ei bun şi generos, iar tu îi arunci asta în faţă de parcă ar fi un semn al lipsei *ei* de valoare. Domnişoară Heighton, ea a salvat oameni. A ajutat-o pe domnişoara Harris să scoată nenumărați copii din mâinile infractorilor şi a ajutat femei ca tine să supravieţuiască în condiţiile în care multe dintre ele mureau de foame, femei care s-au îmbolnăvit şi au murit sau au înnebunit şi s-au autodistrus fără ca nimănui să-i pese de ele. Trebuie să te întreb, ce-ai făcut *tu*? Apoi zâmbi şi-şi luă Biblia. Noapte bună, domnişoară Heighton.

Capitolul 16

Potopul, pictură în ulei pe pânză, 61 x 46 cm

Tabloul pare să înfăţişeze faimoasele inundaţii din ianuarie 1910, care au paralizat Parisul timp de câteva săptămâni. E neobișnuit în sensul că, în loc să ne prezinte o vedere grandioasă a inundaţiei, cu obișnuitele atracţii turistice în depărtare, artista se concentrează asupra apelor, uitându-se în jos spre acestea. În centrul imaginii, baza unui felinar stă oblică și, deși lampa lui e în afara cadrului, putem vedea efectele luminii în apă. Aici, o tehnică impresionistă e folosită într-un tablou de o intensitate concentrată. Apele sunt redate prin tușe groase de culoare pură într-un alai ameţitor de nuanţe, înconjurând negrul pur al stâlpului felinarului și aproape umplând cadrul.

Fragment din notele de catalog ale expoziţiei „Iarnă la Paris: comori anonime din colecţia Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra 2010

24 ianuarie 1910

Când Tanya ajunse la Academie luni dimineaţă, Yvette stătea în capătul de sus al scărilor înguste, fumând şi lăsându-şi greutatea de pe un picior pe altul de parcă ar fi dansat pe o melodie pe care o auzea doar ea. De îndată ce Tanya urcă toate scările în spirală, ea sări în picioare.

– Ah, eşti aici!

– Unde altundeva ar trebui să fiu? întrebă Tanya. De ce e închis atelierul?

Yvette îşi întinse mâna în spatele ei ca să bată într-o bucată de hârtie agăţată de uşă. „Fără şcoală astăzi! Lafond îşi îndeamnă toţi studenţii să iasă pe străzi şi să vadă Parisul faţă-n faţă cu dezastrul."

Tanya se uită şovăitoare în spatele ei.

– Dar plouă.

– Tanya, fii şi tu mai cu viaţă! Putem merge cu maşina ta, nu-i aşa? Se spune că vor arunca în aer Pont de'l Alma. Mă temeam că mătuşile tale nu te vor lăsa să ieşi din casă astăzi. Încă cinci minute şi aş fi plecat fără tine. Nu se tem c-o să te ia valul?

– Perov a fost invitat la cină ca să ne spună toate noutăţile. E chiar atât de rău? Credeam că sunt doar câteva străzi inundate pe lângă Rue Felicien David. Lila şi Vera au ieşit ieri după-amiază ca să vadă cum oamenii merg pe străzi cu barca şi s-au întors cu vederi. Ce e cu Maud? Trebuia să se-ntâlnească joi cu domnişoara Harris şi n-am mai văzut-o de atunci.

Yvette îşi stinse ţigara şi se cuprinse cu braţele.

– A avut parte de o victorie în lupta cu Morel, dar mă tem că a înnebunit. Nu pot să stau cu ea azi.

Tanya încă stătea pe treapta de jos, cu ochii larg deschişi.

– O, trebuie să-mi spui tot!

Yvette îşi ridică braţele.

– Of, o s-o fac, o s-o fac. Dar nu aici. Putem să mergem cu maşinuţa ta sau nu?

Tanya păru mai întâi supărată, apoi se domoli.

– Foarte bine. Haide.

Yvette coborî scările în fugă trecând pe lângă ea.

Maud o găsise într-una dintre camerele din spate de la Bâteau Lavoir, după aproape două ore de când plecase ca un glonţ din casa lui Valadon. Era unul dintre cele mai bune locuri de fumat narghilea din Montmartre, iar Yvette mersese acolo ca să se bucure de pacea totală şi de fericirea oferite de drog, precum şi de senzaţia de plutire prin visele preferate, amintindu-şi-le pe toate atât de clar, încât era ca şi cum le-ar fi retrăit din nou, dar mai bine. Nu simţea nicio teamă, ci doar o senzaţie de mirare şi de admiraţie faţă de frumuseţile care-i dansau în umbra ochilor pe jumătate închişi.

Adusese cu ea coşuleţul cu stridii şi cele trei sticle cu vin roşu pe care ciudata femeie care conducea locul acela le vindea întotdeauna la intrare – şi intenţiona să se răsfeţe cu ele. Maud putea să înnebunească. Nu era treaba ei. O zi sau două. Orele nu mai însemnau nimic. Ştia că trebuia să pozeze a doua zi la Passage des Panoramas, dacă nu s-ar fi dus, ar fi putut să nu i se mai permită să lucreze acolo, dar, în acele momente, chiar nu-i mai păsa.

Fusese bine primită şi-şi croise drum până-n camera din spate, unde podeaua era acoperită cu rogojină, iar pe pereţi atârnau mătăsuri. Bărbaţi şi femei stăteau tolăniţi pe podea sau pe băncile de lângă pereţi, cu hainele descheiate şi cu un aer de ameţeală, mulţumiți sau gânditori. I se arătă un loc de

lângă peretele din spate, pe unul dintre paturile din lemn tare, şi se aşeză acolo. Mătăsurile erau zdrenţuite pe margini, însă ştia că după câteva fumuri i se vor părea frumoase.

Nişte băieţi şi câteva femei se mişcau cu grijă printre fumători, pregătind narghilelele şi oferindu-le clienţilor. Bărbaţii şi femeile din centrul camerei – cei mai bogaţi, judecând după hainele lor – păreau aproape extaziaţi, vorbind unii cu alţii şi spunându-şi poveşti pe un ton scăzut. Yvette observă şi alţi oameni în colţurile întunecoase ale încăperii, cu feţele apărându-le din când în când în lumina lămpilor. Erau mai avansaţi în aventura lor cu drogul şi nu mai doreau să vorbească. Unul îşi trecea degetele prin păr, scărpinându-se în cap cu o expresie de fericire supremă. Yvette simţi un junghi de invidie şi de milă. Femeile care se ocupau de narghilele erau slabe. Rulau cu îndemânare pastilele, în schimbul fumatului ocazional de la clienţi. Rata obişnuită era de un fum la cinci pregătite.

Un băiat se apropie de ea cu tava în mână şi-i aprinse lampa, apoi ridică pipa cu un zâmbet, oferindu-i-o pregătită. Trecuse o lună de când fumase ultima dată. Îşi scutură capul şi se ridică, rezemându-se cu spatele de perete şi înălţându-şi genunchii, în timp ce băiatul se îndepărta pentru a se ocupa de altcineva. Când veni Maud, încă nu trăsese niciun fum. Englezoaica ocupă un loc de lângă ea şi, preţ de o bună bucată de vreme, se holbă la fumătorii din umbră, aşa cum făcea şi Yvette.

– Yvette, îmi pare rău.

– Ar trebui să fii în pat. O să te îmbolnăveşti din nou.

– O să mă odihnesc mâine.

Yvette se mai uită o clipă în jur. Una dintre femeile care serveau în centrul camerei nu era cu mult mai în vârstă decât ea. Probabil că avea vreo treizeci de ani. O privi inhalând fumul prin piesa de fildeş a pipei, în timp ce pastila de opiu se vaporiza cu un sâsâit slab. Yvette se întrebă cât timp urmează să

treacă până când avea să cedeze şi ca, ajungând să pregătească narghilelele pentru străini. Poate un pic mai mult totuşi...

– Maud, hai să mergem.

Plecară însoţite de mirosul fumului imprimat în haine şi de privirea curioasă a proprietarei, pe care o simţeau în spate. Maud o lăsă în colţul străzii, unde Yvette împărţea o cameră cu alte două fete – care o foloseau drept refugiu între întâlnirile cu bărbaţi –, iar Yvette o privi începându-şi coborârea pe Rue Lepic, cu spatele ei drept şi îngust printre fulgii de zăpadă gălbuie ce cădeau în lumina felinarelor.

Tanya îl îndrumă pe şoferul său cel răbdător în susul şi în josul cheiului, într-o stare de agitaţie crescândă. Zăpada care căzuse toată noaptea şi întreaga dimineaţă dădea senzaţia unui Paris pierdut într-un fel de coşmar apocaliptic. Atârna de copacii goi de-a lungul râului; trotuarul dispăruse sub apă. Muncitorii construiau punţi din scânduri înguste, pentru ca oamenii să treacă încoace şi-ncolo fără să se ude leoarcă. Din loc în loc, părţi ale drumului erau blocate; apa erodase jumătate din pământul de dedesubt, lăsând gropi abrupte şi şanţuri care ajungeau până la canalizare.

Pe podul Tourneille se dădură jos din maşină şi fură şocaţi de privelişte a râului care crescuse peste măsură, părând de-a dreptul ameninţător. Notre Dame arăta de parcă s-ar fi micşorat, ghemuindu-se în faţa apelor. Sena galopa în valuri înainte. Băile comune legate de maluri pluteau aproape de nivelul digului. Smucindu-se din locurile în care erau acostate, se luptau cu viteza şi cu forţa curentului. Stând într-un spaţiu deschis, Tanya putea vedea rămăşiţele care pluteau în apă – scânduri mari de cherestea azvârlite sub ei pe toată lărgimea râului, îndreptându-se direct spre cele şase arcade mari ale podului. Bărcile turistice treceau pe sub pod în fiecare zi,

însă acum nu rămăseseră mai mult de şase metri între apă şi drumul pe care stăteau. Un alt butoi se zdrobi de piatră şi întreaga structură păru să se clatine.

Tanya se întoarse cu spatele spre Notre Dame şi trecu podul, ca să se alăture mulţimii aflate de cealaltă parte. Yvette o luă de braţ şi merseră aşa împreună până în faţa mulţimii de turişti care vorbeau în şoaptă despre râul ce se arunca asupra oraşului. Mobilierul, obloanele şi uşile care fuseseră smulse din casele din amonte goneau către ei lovindu-se de lucrarea din piatră. O paradă de butoaie pornită dinspre cheiul Vins era purtată de curent, părând în depărtare, un stol de lebede uriaşe; când se apropiară le văzură învârtindu-se ameţitor, ciocnindu-se cu arcadele sau scufundându-se pe spaţiul din ce în ce mai mic de sub ei.

Pentru prima dată, Tanya realiză că inundaţiile erau mai mult decât o pauză distractivă de la cursul obişnuit al vieţii; acum le vedea ca pe o ameninţare. Unul dintre butoaie se sparse sub ea făcând-o să tresară. Simţea pământul fugindu-i de sub picioare. Yvette o trase de braţ.

– Uite!

Mai mulţi bărbaţi agăţaţi de marginea podului Sully, mai în amonte, încercau să pescuiască butoaiele din apă cu ajutorul unor prăjini lungi, în timp ce treceau pe lângă ei. Un bărbat, aplecându-se mai aproape de apă, reuşi să-şi fixeze cârligul într-unul. Pentru o clipă, avură impresia că butoiul avea să îl tragă după el, însă unul dintre însoţitorii lui reuşi să-l prindă şi împărţiră apoi sarcina. Îl scoaseră din fluxul greu al apei în sunetul uralelor din depărtare.

Mulţimea din jurul Tanyei şi al lui Yvette era mai degrabă liniştită; se auzeau numai remarcile murmurate de teamă sau de mirare, în timp ce apele escaladau toate obstacolele, înlăturând zidurile care le reţineau.

– Râul va înghiţi Parisul, spuse o voce din spatele lor.

– Deja a făcut-o, spuse o alta.

– Trotuarele cedează, pivniţele sunt toate inundate. Mii de case au dispărut până acum.

– Când se va termina totul?

– Cu siguranţă va fi mai rău de atât!

Un hohot zgomotos de râs se auzi în spatele lor şi Tanya se întoarse. În spatele mulţimii, un bărbat care încă mai purta îmbrăcăminte de seară se căţăra pe o maşină. După ce se aşeză pe aceasta, îşi ajută un prieten să urce pentru a sta lângă el.

– Pariez pe zece ludovici că bufetul de bucătărie întrece masa până la pod, spuse bărbatul. Era gras, tânăr şi vorbea franceza cu un puternic accent englezesc. Prietenul pe care-l ajutase se aşeză mai bine şi se uită la râu.

– Care masă? întrebă el cu o voce nazală, ridicată.

Tanya mârâi – era Perov.

– Prea târziu! Bufetul a câştigat. Îmi datorezi zece ludovici. Dublu sau la fel dacă pomul acela ajunge la noi până număr eu până la douăzeci şi cinci.

– S-a făcut! Am adus cu noi ceva de băut?

Englezul se dădu jos ca să-i dea indicaţii şoferului şi, dându-şi seama că se oprise din numărat, se grăbi să continue.

Tanya se împinse prin mulţime, înaintând spre cei doi. Stătea exact între ei atunci când copacul lovi podul, iar primul domn ajunse cu număratul la douăzeci şi trei. Perov izbucni în râs de bucurie, apoi, părând să simtă privirile furioase de sub el, se uită în jos.

– Domnişoară Koltsova!

– Domnule Perov, spuse ea ferm, rămăşiţele acelea n-au venit de nicăieri. Faci pariuri prosteşti pe nenorocirile altora.

Bărbatul se înroşi. Tanya îi vorbea în franceză, cu voce tare. În mulţime se auzeau murmure de acord.

– Oraşul e ameninţat... şi asta e tot ce poţi face? continuă ea, la fel de jignită de ceea ce vedea. Fabricile au fost distruse,

casele inundate şi încă mai plouă. Nici acum nu poţi găsi ceva util de făcut?

El alunecă în jos de pe capota maşinii pe care se cocoţase.

– Domnişoară Koltsova, sunteţi prea dură.

În spatele lor, ceva se sfărâmă de piatră. Impactul păru să treacă prin Tanya ca un şoc electric. Apoi spuse încet şi în ruseşte:

– Mihail Pavlovici, nu o să mă mărit cu tine. Nu mai am nevoie de timp ca să decid. Mulţumesc pentru oferta şi răbdarea ta. O să le explic mătuşilor mele de ce nu vom avea plăcerea de a fi în compania ta azi la cină şi o să-i scriu chiar eu tatălui meu.

El rămase cu gura căscată.

– Pentru că m-ai văzut făcând pariuri pe dărâmăturile unei cocioabe ţărăneşti? reuşi el să spună în cele din urmă, cu obrajii încă roşii.

– Nu, zise ea. Apoi îşi întinse mâna şi îl bătu uşor pe braţ. Ci pentru că nu suntem prieteni – şi nicio sumă de bani sau vreun interes de familie nu poate schimba asta.

El îşi deschise şi îşi închise gura de câteva ori.

Prietenul lui alunecă şi el de pe capota maşinii, aproape împiedicându-se, apoi îşi drese glasul.

– Locuitorii... sunt neliniştiţi. O să vedem mai bine mai departe, în amonte.

Perov îşi recăpătă firea.

– Cum vrei, Tatiana Sergheievna. Poate că ar fi fost mai potrivit un alt moment pentru a-mi comunica decizia ta.

Prietenul lui îl trase de mânecă.

– Micky, nu mai trăncăni în limba aia ciudată! Haide!

Perov nu mai spuse nimic, apoi, devenind mai degrabă palid, făcu o reverenţă elegantă şi se urcă în maşină. Mulţimea se bucură de plecarea lor.

Străduindu-se să rămână lângă Tanya, Yvette ajunse la timp pentru a se uita consternată după ei.

– Ce-a fost asta...? Tocmai l-ai...?

Tanya inspiră adânc.

– Da, asta a fost şi da, am făcut-o. Şi sunt foarte bucuroasă. Privirea îi căzu asupra manşonului de zibelină care-i încălzea mâinile. Sau, cel puţin, cred că sunt bucuroasă. Totuşi, acum o să mă mărit cu Paul şi asta e bine. Îşi ridică spre Yvette ochii săi negri foarte mari şi adăugă: Crezi că pe Paul o să-l *deranjeze* să se însoare cu mine?

Yvette râse.

Până să se întoarcă Tanya la mătuşile ei, pentru a le da vestea, auzi de la Yvette povestea sfârşitului de săptămână. Se lăsă pe spate în maşină clipind rapid.

– Biata Maud! Crezi că *e* nebună?

Yvette dădu din cap.

– Nu, cel puţin nu încă. Are felul acesta de a vorbi despre ea ca şi cum ar fi deja moartă, dar cumva încă e printre noi. Până la urmă, a venit să mă caute azi-noapte.

Tanya zâmbi tristă, uitându-se pe geam.

– Asta îi dă putere. Ca lui Akaky din *Mantaua*, se pare. Câtă vreme e fantomă, se poate răzbuna. Nu poate s-o facă fiind o englezoaică plină de viaţă. De ce te uiţi aşa la mine?

– Tanya, nu m-am gândit niciodată că ai fi o mare cititoare.

Rusoaica îşi dădu ochii peste cap.

– Toţi ruşii trebuie să-l citească pe Gogol. E una dintre regulile noastre. Încă privind străzile prin geamul maşinii, Tanya îşi rezemă bărbia delicată şi ascuţită de degetul mare şi cel arătător. Acum trebuie să le spun mătuşilor mele despre Perov. Of, sper că am luat decizia cea bună.

Se întoarse spre Yvette, cu întrebarea pe faţă.

– Bineînțeles că da. Eu l-am văzut pe bărbatul acela numai zece secunde și îți spun că m-aș mărita mai degrabă cu câinele lui Valadon. Mult mai degrabă. Tanya zâmbi din nou. Ai timp să mă lași în Place Pigalle?

Scrisoarea o aștepta pe Yvette pe patul lui Maud. Se așeză și deschise plicul. În cameră era frig; focul nu era aprins în sobă, iar ploaia și zăpada cădeau pe rând. Se băgă sub pături și după ce le trase în jurul ei, citi.

Yvette,

Știu că nu te-am răsplătit cum se cuvine pentru că mi-ai salvat viața. Credeam că, dacă voi reuși s-o conving pe contesă că sunt nevinovată, va fi totul mai ușor; apoi, că dacă voi lua ceva de la Morel va fi la fel. M-am bucurat să-i citesc teama pe față aseară, dar a fost un fel de bucurie întunecată și nesătulă. După ce am plecat din locul acela, am venit acasă cu gândul să mă odihnesc, după cum ți-am promis, crezând că, dacă tu puteai rezista fără drog, puteam și eu să rezist fără să-l mai bântui pe Morel și să plec din Paris. Dar am aflat că nu pot. El va încerca să se convingă că totul a fost doar o întâmplare. În ciuda conspirației lui Charlotte cu vânzătoarele, care vor încerca să-l oprească să-și vândă în Paris diamantele furate, sunt sigură că el și Sylvie vor avea suficienți bani ca să ajungă în America în vreun fel – și dacă acolo contesa îl pierde? Eu aș dispărea din conștiința lui și el ar fi fericit pentru totdeauna. Această idee nu mă lasă să dorm.

Trebuie să fiu umbra lui.

Maud

– Of, Maud, șopti Yvette.

Strânse păturile subțiri mai aproape de ea, lăsând bileţelul să-i atârne printre degete. Putea vedea pe fereastră zăpada

căzând din cerul încărcat. Erau ca penele, aşa se spunea în cărţi despre fulgii de zăpadă, nu-i aşa? Erau uşori ca penele.

Pe când era doar un copil, obişnuia să cânte şi să danseze pentru micii nobili în timp ce aceştia îşi beau cafelele în faţa localurilor din Champs. Unul dintre ceilalţi copilaşi ai mamei mergea prin mulţime cu şapca întoarsă, colectând monede şi orice altceva le-ar fi făcut cu ochiul, de la portofele şi gablonzuri din poşetele doamnelor până la ceasuri şi inele.

Odată, una dintre femei o chemase ca s-o mângâie pe păr spunându-i că era un copil tare frumos. Yvette se supusese cât se poate de fericită. Purta o pană de porumbel prinsă de bluză. Ea credea că este murdară şi încercase s-o îndepărteze, însă femeia o oprise şi îi spusese că era norocoasă, pentru că pana era un semn că îngerul ei păzitor avea grijă de ea. Yvette se gândise că poate femeia ar fi vrut s-o ia acasă, însă doamna cea drăguţă îi dăduse drumul apoi, întorcându-se la cafeaua şi la prietenii ei. Însoţitorul lui Yvette îi dăduse semnalul că treaba lui era terminată şi ea fugise, dezamăgită din nou – însă ideea unui înger păzitor îi rămăsese în minte. Se gândise la ea prima dată atunci când un artist din Montmartre îi ceruse să-i fie model şi o plătise, dar şi atunci când refuzase un bărbat care voia să-i fie amant şi care, mai târziu, se dovedise a fi crud şi violent cu iubita lui. Se gândise la îngerul ei păzitor şi a doua sau a treia oară când fumase opiu. Prima dată, drogul o lăsase să-i aprecieze frumuseţea şi crezuse că, în sfârşit, reuşise să se-ntoarcă în îmbrăţişarea îngerului ei şi să-i simtă aripile închizându-se deasupra ei. Asta se-ntâmplase atunci. Nu mai credea în el de multă vreme. Apoi, în ultimii doi ani, de vreme ce nu reuşise să-l mai regăsească, încercase să devină ea însăşi un înger păzitor pentru alţii – sau poate, dacă nu un înger, măcar ceva dătător de speranţă în lume. Ceva imperfect şi necurat din stradă, dar totuşi...

Îşi lăsă capul pe genunchi. Îngerii păzitori erau întotdeauna alături de tine, se gândi ea, fie că meritai, fie că nu; stăteau alături de tine chiar dacă nu te puteau salva. Erau mereu lângă tine. Aruncă păturile de pe ea şi plecă în căutarea lui Maud.

Capitolul 17

Mustrări, amenințări, predici lungi despre lipsa ei de caracter, despre nerecunoștința ei, despre prostia ei totală – la toate acestea se aștepta Tanya. Dar când mătușa ei Vera nu-i spuse nimic auzind veștile, ci doar izbucni în lacrimi și fugi din cameră, fata fu șocată. Mătușa Lila rămase pe loc, cu mâinile strânse în poală; nici ea nu spuse nimic timp de câteva minute. Curajul începu s-o părăsească pe Tanya.

– Mătușică Lila, te rog, spune-mi ceva. M-am gândit foarte bine. Nu pot să mă mărit cu un bărbat pe care nu-l respect, iar domnul Allardyce este un om bun.

În cele din urmă, Lila își ridică privirea, iar trăsăturile ei ascuțite trădau o furie mocnită.

– Tanya, mă bucur că gândești așa. Se ridică și-și netezi mătasea grea a rochiei. Ai înțeles de ce a fugit Vera așa?

– Vrea să mă mărit cu Perov, răspunse Tanya un pic îmbufnată. Știu asta.

Lila dădu din cap.

– Tanya, ești un copil foarte egoist. Întotdeauna ai fost așa. Leșinai și suspinai ca să se facă totul după cum voiai

tu. Niciodată n-am crezut că erai atât de delicată precum pretindeai, dar ţi-a folosit – nu-i aşa? – ca să-l faci pe tatăl tău să creadă că eşti o plăpândă care are nevoie mereu de îngrijire... Acum ne anunţi că eşti o femeie modernă, capabilă să-şi croiască singură drumul în viaţă, că nu-ţi mai pasă şi nu te mai gândeşti la noi, aruncându-ne în faţă toată grija pe care ţi-am purtat-o.

– Mătuşă, nu asta voiam să...

– Taci şi ascultă. Ai umilit-o pe Vera. Tatăl tău avea nevoie de cineva care să aibă grijă de tine şi ea s-a oferit. A cerut încrederea tatălui tău, iar el va crede acum că ea a dat greş. Ştii că niciuna dintre noi nu ar avea un ban dacă tatăl tău nu ni l-ar oferi. E mai uşor pentru mine. Eu fac pe timida de cincizeci de ani, aşa că nimeni n-o să dea vina pe mine. Dar Vera chiar a încercat să facă ceva în lumea asta. A încercat să-şi ajute soţul în afaceri, dar el a aruncat totul la mesele de jocuri. A trebuit să implore şi să flateze ca să-i obţină fiului ei o poziţie decentă la minister, iar acum nu mai aude nicio vorbă de la el. A încercat să te îndrume şi să te protejeze într-un oraş străin, iar tu n-ai făcut nimic altceva decât să-ţi baţi joc de ea şi s-o sfidezi încă de când am venit aici. Tanya, ea nu voia decât să te iubească. E o femeie bătrână şi ocupată, dar îşi dorea doar dragostea ta şi respectul tatălui tău. Nu i-ai oferit niciodată primul lucru şi i l-ai furat şi pe-al doilea. Ai procedat foarte rău, fata mea. Într-adevăr, foarte rău.

O lăsă pe Tanya singură şi palidă. Primul ei impuls fu să plângă – mai întâi din cauza nedreptăţii şi apoi pentru că bănuia că dulcea şi îngăduitoarea Lila ar fi putut avea dreptate.

Sylvie ar fi vrut să vadă inundaţiile. Christian îi povestise despre călătoria nereuşită la Rheims şi despre furt atunci când ajunsese acasă, la primele ore ale dimineţii. După câteva clipe

de uimire mută, ca începuse să râdă și să-l sărute. Niciodată nu înceta să-l uimească. Îi spusese că zeii își luaseră partea din norocul lor și că acum, că se-ntâmplase asta, nu mai aveau de ce să se teamă. Avea chef de distracție și dorea să iasă în aer liber. El se temuse că, în zilele pe care le petrecuse urmărind munca lui Henri, ca s-ar fi putut plictisi și ar fi putut începe să fumeze drogul mai mult decât înainte; dar nu făcuse asta. Când avea vreun interes, voința ei era de fier. Nu simțise niciun semn al lipsei drogului și-și petrecuse zilele citind romane englezești și lucrând la schițele ei. Engleza și desenul i se îmbunătățiseră mult sub îndrumarea lui Maud.

În ziua aceea, primul gând al lui Morel fu să adune mai multe pietre din ascunzătoarea lor și să le vândă în Paris. Ea îl descurajă, spunându-i că Parisul nu mai era cum fusese cândva. N-ar fi avut nimeni chef să cumpere sau să vândă atâta vreme cât apele veneau clocotind pe străzi. Era mai bine să-și petreacă o vacanță acolo până când apele se scurgeau, apoi puteau face vânzarea, plecând ulterior din țară repede și în liniște, așa cum plănuiseră.

Morel se lăsă convins. Cei doi plecară din Rue de Seine după prânz, bine odihniți și înveliți în blănuri și mantale, ca să vadă priveliștea Parisului înecându-se încet.

Se întâmplă prima dată atunci când urcară în turnurile din Notre Dame. Fusese ideea lui Sylvie și avusese dreptate – aveau ce vedea, cu râul umflându-se și gonind pe sub poduri. Zăpada se așezase pe gargui, care se holbau în jos, spre oraș, cu o plăcere îngrozitoare. Asta o făcu pe Sylvie să râdă. Din când în când, cerul se însenina brusc și miraculos – și o rază de soare dansa peste zăpada de pe acoperișuri, încălzind pietrele de culoarea nisipului și schimbând culoarea râului gălbui în verde și auriu. Într-un asemenea moment, el se uită în jos și văzu silueta din mijlocul pieței. Nu puteai alege pe nimeni de la o asemenea distanță, cu atât mai puțin să-i spui pe nume.

Străzile erau pline de oameni – muncitorii ale căror fabrici fuseseră închise de apă îşi aduseseră soţiile şi copiii ca să vadă apa înaintând prin oraş. Dar Morel fu sigur că era *ea* şi că atenţia ei era îndreptată spre el.

O chemă pe Sylvie, întinzându-şi mâna spre ea şi trăgând-o mai aproape de el de îndată ce degetele ei le atinseră pe ale lui. Când se uită în jos, gata să i-o arate, mărturisindu-i ce credea că văzuse pe pod cu o noapte în urmă... ea dispăruse. Mulţimea devenise din nou o masă amorfă, plutind prin piaţă în valuri, la fel ca râul.

– Christian, ce-i cu tine?

– Nimic. Nimic, draga mea.

Când ajunseră la cheiul Passy mirându-se de oamenii care se plimbau pe străzi în bărcuţe şi plute, aproape că uitase totul. Sylvie cumpără fotografii de la un negustor ambulant şi se agăţă de braţul lui Morel, privind apa şi oamenii care instalau pasarelele de lemn de-a lungul străzii.

– *Pot* să ajung pe-aici!

Morel se întoarse. Un bărbat mai în vârstă, arătând aproape rotund în mantaua sa, se certa într-un fel naiv cu unul dintre poliţiştii de pe stradă exact acolo unde apele veneau pleoscăind spre ei.

– Uitaţi-vă, domnule poliţist, puteţi să vă daţi seama, după copac, că apa nu e mai adâncă de un metru, iar căruţa are o înălţime de aproape un metru şi jumătate! Mătuşa mea tocmai a scos tot ce are dintr-o pivniţă de pe Rue des Eaux şi nu pot să-i las lucrurile să zacă pe străzi ca să fure din ele *apaşii*.

– Dar, prietene, pământul e ca un terci acum! protestă poliţistul. Uite, felinarul acela care se vede pe jumătate deja se scufundă.

Morel se uită în direcţia în care arăta poliţistul. Felinarele erau încă aprinse strălucind în lumină după-amiezii. Nimeni

nu putea ajunge la ele pentru a opri gazul. Majoritatea păreau să se încline. Căruțașul făcu un semn cu mâna.

– La revedere! Am încredere în calul meu că va ști să nu calce într-un canal.

O femeie ieși din mulțime, cu obrajii roșii de frig și cu aceeași expresie de bucurie pe față ca Sylvie.

– Ia-mă și pe mine, tataie! Vreau să trec... Soțul meu te va ajuta cu lucrurile în celălalt capăt al străzii dacă ne duci.

Trase de brațul unui tânăr de lângă ea, iar acesta își atinse șapca. Nu era clar dacă era un salut adresat căruțașului sau polițistului.

Polițistul ridică din umeri.

– Doar să aveți grijă, atât vă spun. Și să nu dați vina pe mine dacă vă udați.

Cheful lor părea să-l fi cuprins și pe el, zâmbind în timp ce le vorbea.

– Bine, atunci, spuse căruțașul, apoi își lăsă mâna-n jos ca s-o ajute pe fată să urce lângă el.

Sylvie făcu un pas în față.

– Ia-ne și pe noi, prietene!

Morel se lăsă condus lângă căruță. Bătrânul o privi de sus, cu oarecare îndoială. Ea își scoase broșa cu fluture de pe rever.

– Îți dau asta, adăugă ea.

Morel se încruntă repede. Era broșa pe care i-o oferise lui Maud de Crăciun și pe care apoi și-o luase înapoi din mica ei colecție de bunuri, după ce pierise în râu. Morel se simți cuprins de o senzație de rece în ceafă, dar Sylvie se urcase deja în căruță, așezându-se confortabil lângă fată și soțul ei. Până să-și ocupe Morel locul de lângă ea, Sylvie aflase deja că bătrânul lucrase într-una dintre fabricile inundate din Bercy. Era veselă și glumea cu tânărul cuplu. Sylvie știa întotdeauna cum să se poarte cu oamenii pe care-i întâlnea. Nu avea nevoie niciodată de vreo sugestie. Era mândru de ea.

– Staţi bine cu toţii? strigă căruţaşul, grăbindu-şi calul prin apă.

Era ca şi cum ar fi făcut parte din râu. Femeile se ţineau de mâini şi râdeau, ridicându-se pe jumătate de pe băncuţele de lemn ca să vadă peste parapet şi în albia râului. Turnul Eiffel stătea înalt şi singur pe celălalt mal.

– S-a mişcat! strigă fata dintr-odată. Nu l-ai văzut mişcându-se? Ah, în sfârşit o să cadă şi-o să-i zdrobească pe toţii bogaţii din Suffren.

Ochii îi străluceau. Calul se mişca încet, dar sigur, pe măsură ce apa se adâncea. Acum îi ajungea până la piept. Apa îi stropi, iar femeile ţipară. Morel se uită în spate, ca să vadă dacă turnul hidos chiar se mişca, dar nu văzu niciun semn de deplasare.

Înaintarea lor era privită de mulţimea pe care o lăsaseră în urmă. Îşi făceau cu mâna unii altora, fluierând. Apoi, o văzu pe ea. La nici zece metri depărtare şi acoperită cu un voal, familiara siluetă subţire, stând exact la marginea apei. Ridicându-şi mâinile, înlătură plasa neagră care-i atârna în faţa ochilor. *Pe toţi demonii iadului!*

Morel strigă şi se împinse lângă Sylvie şi fată, mişcarea căruţei făcându-l să cadă în genunchi. Tânărul încercă să-l ţină de braţ, însă Morel scăpă de el. O auzi pe Sylvie strigându-l, dar continuă să se uite la mulţime. Ea încă era acolo. Moarta se holba la el. Se căţără cu stângăcie în spatele căruţei şi căzu în apă. Frigul îl cuprinse de parcă ar fi avut gheare, golindu-i plămânii de aer. Calul necheză, împotrivindu-se mişcării, apoi galopă mai departe, luând un avans de câţiva paşi. Morel simţi pământul slab şi moale de sub picioarele lui, apoi curentul îl prinse înainte să-şi recapete echilibrul. Căzu în faţă, în mâini, înecându-se în apa murdară. Zgomotele îl zăpăciră, în timp ce aerul rece şi apa îngheţată îi gâlgâiau în gât. Încercă să se ridice, dar se împiedică din nou. Deasupra zgomotului apei,

o putea auzi pe Sylvie strigându-l pe nume. Un braţ îl prinse dintr-odată şi îl ridică. Doi bărbaţi, unul fiind poliţistul care-i avertizase să fie atenţi, iar celălalt – un muncitor care lucra la pasarelele subţiri din lemn, îl târâră împreună spre mulţime. Haina îi era îmbibată cu apă şi îl trăgea în jos. Moarta din mulţime dispăruse, lăsând în jur doar feţele uimite –, dezgustate, speriate sau furioase.

– Eşti nebun? Eşti nebun? îi tot spunea poliţistul.

Morel alunecă din braţele lor pe pietrele reci ale pavajului. Îşi ridică privirea spre ei, fără să înţeleagă ce voiau de la el; printre feţele lor se vedea cerul rotund, din care cădea o altă rafală de zăpadă. Cineva îşi croia drum împingându-se prin mulţime. Era Sylvie. În câteva clipe, făcuse cale-ntoarsă pe pasarelă. Îl ajută să se ridice şi îl conduse departe de privirile curioase. El tremura şi, simţindu-şi dinţii clănţănind, îşi încleştă falca.

– Sylvie, ea vine după mine, spuse el. Mă urăşte, chiar dacă am fost bun cu ea.

Dintr-odată, totul i se părea nedrept. O plătise, o hrănise, iar fantoma ei simţea acum doar furie. Continua să tremure. Gustul râului îi rămăsese în gură şi în păr. Dacă ar fi fost în stare să-şi folosească mâinile julite şi înţepenite aşa cum trebuia, şi-ar fi rupt hainele chiar acolo, pe stradă. Voia să-i explice lui Sylvie, s-o facă să înţeleagă – dar când încercă să vorbească din nou, simţi un nod în gât şi i se făcu greaţă.

Sylvie făcu semn cu mâna unui taxi şi, după o negociere dură, şoferul fu de acord să-i ducă înapoi în Rue de Seine – dacă primea banii în avans, plus un bonus pentru că Morel era ud.

Când soţii Morel ajunseră înapoi în Rue de Seine, el cu capul plecat, iar ea fără să-i dea drumul la braţ şi grăbindu-l

înăuntru, Yvette încă nu era sigură dacă ar fi trebuit să fie mândră de Maud sau să se teamă pentru ea. Ceva se întâmplase – starea în care era Morel, cu părul vâlvoi, gârbovit și într-o stare mizerabilă, îi arătase limpede asta –, dar unde era Maud? Fusese luată de jandarmi? Omorâtă? Dar cuplul arăta de parcă problemele le-ar fi căzut în cap ca un potop, mai degrabă decât să fi scăpat de ele, așa că Yvette își permise să spere. Se plimbă încoace și-ncolo pe bulevardul Saint-Germain, stând cu ochii spre mulțimile din jurul ei. Nu era o zi în care oamenii să observe o fată ca ea. Tot orașul se simțea ciudat de tensionat. Auzea frânturi de știri de la trecători; despre trotuare prăbușite și gropi abrupte apărute pe străzile aflate mai departe de râu. Apa urca prin canalizare și prin tunelele subterane: toate acele trucuri moderne de control, de care orașul era foarte mândru se întoarceau împotriva sa prin intermediul râului. Nivelul apei încă se ridica rapid; sub podul Alma se adunau atâtea resturi, încât inginerii se gândeau să-l arunce în aer înainte de a deveni un baraj. Fabricile se închideau, iar salubritatea nu mai funcționa.

O căutase pe Maud prin mulțime atâta vreme, încât atunci când, în sfârșit, o văzu, fu ca un șoc. Maud trecu pe lângă ea fără s-o vadă, cu fața ca o mască. Yvette făcu în fugă câțiva pași ca s-o ajungă din urmă și o atinse pe braț. În primul moment Maud se uită în jur părând enervată, gata să-l lovească pe cel care o aborda. Apoi fu doar mirată.

– Yvette... Se uită spre Rue de Seine, spre Palatul Luxembourg. Au ajuns acasă?

Yvette nu știa sigur la ce fel de întâmpinare se așteptase, dar cu siguranță sperase la una mai caldă decât aceasta.

– Da, îi răspunse ea. Au urcat acum o oră și nimic nu s-a mișcat de-atunci. Arată ca un câine bolnav. Ce i-ai făcut?

Maud zâmbi discret, ca o pisică, dar în zâmbetul ei era atâta plăcere animalică, încât Yvette fu șocată.

– L-am speriat.

Din nou, Yvette se întrebă dacă Maud mai era sănătoasă la cap. Păstrându-şi vocea înecată şi calmă, spuse:

– O să continui să-l urmăreşti?

– Da, atâta vreme cât o să pot.

Yvette îşi folosise bine timpul.

– Dacă trebuie... E o femeie care stă în casa de vizavi şi care are o cameră la etajul doi. O putem închiria cu ora dacă vrei, chiar dacă va fi scump. O să stau de pază când tu te odihneşti.

Maud se uită în jurul ei, de parcă atunci ar fi observat pentru prima dată că cerul se îngreuna de întuneric.

– Bine. De ce e mai întuneric decât de obicei?

– Apa de la inundaţie. E în reţeaua electrică, în pivniţe... Luminile s-au stins în toate zonele oraşului, spuse Yvette. Încă o frântură de informaţie culeasă de la mulţimile din jurul ei. Ia-mă de braţ, adăugă apoi.

– Sunt gata să fac asta singură, spuse Maud. De ce mă ajuţi?

– Nu ştiu. Poate pentru că ceva-mi spune să o fac? Pentru numele lui Dumnezeu, ne fuge pământul de sub picioare. Cine mai ştie astăzi ce e bine?

Capitolul 18

Mătușa Vera era în salon, dar luminile nu fuseseră aprinse, iar întunericul după-amiezii umpluse camera cu umbre violet. Nu se mișcă atunci când Tanya intră în cameră și se așeză lângă ea. Tanya nu încercă s-o atingă.

– Mătuşică, cred că lumea se schimbă şi vreau să mă schimb şi eu. Îl iubesc pe Paul şi cred că putem fi fericiţi împreună, dar va trebui să mă descurc cu mult mai puţini bani. Avea carneţelul cu ea. Ştiu că nu vrei decât ca eu să fiu fericită, dar cred că există acum mai multe feluri decât înainte prin care femeile ca noi, cu educaţie şi talent, pot fi fericite. Nu crezi?

Mătuşa ei nu se mişcă, dar Tanya știa că o ascultă.

– Domnul Allardyce mi-a spus odată că te consideră o femeie remarcabilă. Eu cred la fel şi am nevoie de ajutorul tău. Cu tata, desigur, dar şi cu celelalte lucruri. Viaţa a fost blândă cu mine şi va trebui să învăţ cum să mă descurc cu banii. Cu siguranţă, Vera asculta acum discursul Tanyei. Vom avea nevoie să ne şi distrăm, dar numai într-un fel modest, şi în plus ne va trebui un apartament cu trei dormitoare cel puţin. Sasha va avea nevoie de unul şi aş vrea să am mereu o cameră pentru tine şi mătuşa Lila, să fie întotdeauna acolo

atunci când vreți să veniți. Poți să mă ajuți un pic să rezolv asta?

Vera pufni și-și întinse mâna. Tanya îi înmână supusă carnețelul, apoi o auzi pe mătușa ei întorcând paginile una după alta. După câteva minute, îi spuse:

– Tanya, ai uitat că trebuie să plătești și căldura. Cu iernile acestea pariziene... Vrei un apartament cu baie americană? Cred că el o să vrea. Aprinde lumina ca să văd ce-am aici.

Tanya sări imediat să facă ce i se ceruse, iar mătușa ei se ridică și luă cu ea carnețelul până la masa ei de scris. Continuă să studieze notițele Tanyei, apoi se uită în jur cu o scânteie de interes în ochii ei de un albastru spălăcit.

– Crezi că e posibil să primești cinci sute pe un portret?

– Cred că da. I-am întrebat pe câțiva dintre prietenii tăi și toți par de acord că e o sumă rezonabilă. Cred că pot face unul pictând o săptămână. E nevoie și de comenzi, bineînțeles.

Mătușa ei scoase din birou o coală de hârtie nouă și o puse în fața ei.

– Mi se pare că ar trebui să lucrezi la un portret pentru expoziția Salonului de anul viitor. Ceva în stilul din care intenționezi să-ți câștigi existența.

Tanya i se alătură la masa de scris și, pentru scurt timp, cât seara se strângea în jurul lor, vorbiră despre costuri și cariere, despre cine știau că i-ar fi putut deveni protector și dacă Sasha ar fi fost dispusă să învețe atâta franceză încât să devină servitoarea tânărului cuplu.

În timp ce scria ceva pe lista ei cu numere care tot creștea, Vera își înălță capul și spuse:

– Tanya, tatăl tău trebuie să se modernizeze. E blocat în vechile moduri de a administra o familie, împreună cu femeile acesteia. Mama ta a fost o persoană cumsecade, dar nu s-a gândit niciodată la nimic altceva în afară de cum să arate

bine și ce romane să mai citească. Trebuie să înțeleagă că noi, femeile moderne, avem acum un loc în lume.

– Da, mătușică.

– Și spune-i tânărului tău să treacă pe la noi.

– Mătușică, el face acum reportaje despre inundații. S-ar putea să nu știe când poate veni sau când va avea timp să se schimbe.

– Nu suntem una dintre acele gospodării scorțoase care insistă pe asemenea lucruri. Spune-i să vină, chiar și acoperit de noroi dacă altfel nu se poate.

– Da, mătușă.

Tanya se scuză pentru câteva clipe și trimise un bilet la adresa lui Paul. Apoi își petrecu încă o oră cu Vera, studiind cifrele. Era puțin trecut de ora șase când valetul intră pentru a le spune că o tânără pe nume Odette dorea să discute cu domnișoara Koltsova.

Sylvie nici nu vru să audă când el îi spuse că ar dori să plece din apartament.

– Christian, încă mai tremuri. Nu te las.

Nu părea să înțeleagă importanța faptului că ea avea să vină și să pătrundă în pivniță odată cu apa, furând diamantele și ducându-le în râu cu ea. Nu putea să-i explice asta lui Sylvie. Nu l-ar fi crezut. Îi aducea să bea ceaiuri rele la gust și încerca să-l convingă să se odihnească, spunându-i că totul era bine și că, în curând, aveau să navigheze spre America, lăsând în urmă Parisul acela murdar și fals, care – deși arăta tot timpul atât de bine – era plin de găuri, trotuare crăpate și împușcături. Aveau să meargă într-o țară fără morminte și fără tuneluri.

Încercă să se ridice din nou și din nou ea îl împinse între perne.

– Christian, o să merg eu să le-aduc, spuse ca în cele din urmă. O să merg mâine-dimineaţă, doar promite-mi că o să stai nemişcat şi o să te odihneşti acum.

Asta îl linişti într-o oarecare măsură, dar, când adormi, visă că se îneacă.

Paul Allardyce sosi acasă la Tanya exact înainte de ora nouă în seara aceea şi fu condus imediat în salonul unde domnişoara Koltsova îl aştepta singură. Era epuizat după ce-şi petrecuse întreaga zi urmărind potopul de pe străzi, adunând cifre şi încercând să discute cu oficiali ale căror feţe erau palide de îngrijorare. Traversase oraşul de vreo şase ori, ghicind mărimile gropilor de scurgere şi făcând eforturi să găsească cuvinte potrivite pentru moliciunea pământului. Încercă să-şi amintească tot ce auzise despre catacombe şi cariere, despre canalizare şi tunele subterane, apoi scrise furios timp de o oră, înainte de a merge la telegraf pentru a trimite reportajul complet, cu mari costuri, la New York. Mesajul Tanyei îl găsise în locuinţa lui, unde se dusese doar ca să-şi schimbe cămaşa înainte de a merge încă o dată să vadă râul târându-se tot mai în sus.

Era o femeie nespus de frumoasă şi, după mizeria şi grija acelei zile, după săracul care pierduse totul, după văduva omului care preferase să se sinucidă decât să-şi lase casa, fie şi numai s-o privească era o mare uşurare. Începu să-i spună cât de bucuroasă era că mesajul ajunsese la el, acum că sistemul telegrafic Petit Bleu cedase, iar jumătate dintre telefoane nu mai funcţionau, că încercase să-şi contacteze prietenii fără sorţi de izbândă... El o pierdu pentru o clipă – vorbea engleza, un pic cam repede şi prea încet. Îi trebuiră câteva clipe ca să înţeleagă că subiectul conversaţiei se schimbase. Îi spunea că îl respinsese pe milionarul rus şi că îl cerea în căsătorie pe el; că era sigură că va fi în stare să facă bani din pictură şi, dacă estimările veniturilor ei nu erau foarte inexacte, ar fi

trebuit să poată trăi în Paris destul de confortabil şi chiar să economisească pentru viitoare urgenţe. Trebuie să se fi uitat la ea cu o expresie puţin cam tâmpă, pentru că, după un minut sau două, ea îşi pierdu cuvintele. Începu să privească fix spre podeaua din faţa ei şi, ca de obicei, Paul se trezi fascinat de întunecimea furioasă a părului ei des. Făcu un pas în faţă şi încercă să-şi recapete vocea.

– Tanya, sunt treaz din zori. Abia mai pot gândi... Dar spui că vrei să te măriţi cu mine? Asta ar trebui să înţeleg?

Ea dădu din cap foarte discret.

– Dacă tu crezi că asta e... dacă ţi-ar plăcea să fiu soţia ta... Se aplecă şi ridică un teanc de hârtii de pe măsuţa joasă din faţa ei. Mătuşa Vera m-a ajutat cu cifrele şi spune că o să mă înveţe să ţin un registru contabil. Îi vârî hârtiile sub nas, cu ochii foarte larg deschişi, ca şi cum ar fi vrut ca el să le cerceteze. El le dădu într-o parte şi o luă în braţe, sărutându-i mâna. Preţ de o clipă, ea rămase nemişcată şi speriată în îmbrăţişarea lui, apoi începu să-i răspundă sărutului cu o căldură care-l arse. Fu nevoit să se retragă, respirând greu. Ea se uită la el, roşie la faţă.

– Paul, crezi c-o să mă poţi iubi un pic şi fără toate fleacurile astea?

El o luă de mână, gândindu-se o clipă; emoţiile aproape că îl sugrumau.

– Tanya, zâmbetul tău e unul dintre cele mai frumoase privelişti din lume pentru mine. Sentimentul pe care îl am când te văd e ca şi... ca şi când aş vedea un mare vapor navigând sau ca şi cum aş merge prin Alpi într-o zi senină. Îmi bate inima-n loc. Te iubesc foarte, foarte mult. Îşi drese glasul, apoi adăugă: Acum lasă-mă să fac asta aşa cum se cuvine. O fac doar o singură dată-n viaţă.

Se lăsă la pământ, sprijinindu-se de măsuţă cu palma până când ajunse să stea pe un genunchi, mototolind astfel câteva dintre foile cu cifre în desfăşurare, apoi se întinse din nou după mâna ei şi, cu aceasta între mâinile lui, începu:

– Tatiana Sergheievna Koltsova, îmi vei face onoarea...

Capitolul 19

Cititoarea, pictură în ulei pe pânză, 56,1 x 33,1 cm

Unul dintre subiectele preferate ale pictorilor genului edwardian, această imagine a unei tinere citind lângă o fereastră beneficiază de un punct suplimentar de interes grație cadrului nocturn, cu lumina căzând pe figură, capătului arzând al țigaretei și realismului psihologic al captivării modelului în lecturarea cărții. Ceea ce poate fi considerat dulceag în alte interpretări, aici devine un portret intim al unei stări mentale.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

25 ianuarie 1910

Maud se trezi tresărind. Yvette stătea pe scaunul de lângă fereastră, așa cum îi promisese c-o să facă. Strălucirea slabă a

felinarelor îndulcea unghiurile ascuțite ale feței ei, făcând-o să arate mai tânără, și-i oferea suficientă lumină ca să citească. Împrumutase un roman istoric de la proprietara casei și stătea cu el pe genunchi, cu țigara arzând în cealaltă mână și cu o scrumieră improvizată dintr-o săpunieră așezată pe podea, la picioarele ei. Feroneria filigranată de afară arunca umbre vagi și răsucite peste faldurile fustei ei. O auzi pe Maud mișcându-se, dar nu-și ridică privirea din carte.

– Încă e întuneric în cameră, spuse ea întorcând o pagină. Culcă-te la loc.

Timp de câteva minute, Maud crezu că va putea să adoarmă din nou, apoi o explozie bruscă zgudui camera, cu un bubuit de tunet.

– Doamne! strigă Yvette, ridicându-se în picioare și deschizând fereastra.

Maud se ridică pe pat, cu inima bătându-i nebunește.

– Trebuie să fi aruncat în aer podul Alma... Doamne, ai milă de noi!

Maud coborî din pat și se duse să stea lângă ea. Yvette arătă spre casa de vizavi. O lumină se aprinse în apartamentul soților Morel și unul dintre obloane fu tras. Maud trase jaluzelele, uitându-se de jos și dintr-o parte, și o văzu pe Sylvie apărând în cadrul ferestrei și rezemându-și mâna mică și albă pe feronerie în timp ce se uita spre râu. Lumina se revărsa pe umerii ei, pe halatul ei de mătase de un albastru safir și pe părul ei despletit și lung, trecându-i peste umeri. Alte siluete apărură pe stradă, toate privind în aceeași direcție. Doar Maud nu se uită spre nord-vest, de unde venise sunetul; continuă să se concentreze asupra liniilor feței lui Sylvie și asupra mâinii ei pe grilaj, amintindu-și de capul acela rezemat de umerii ei și de acea mână odihnindu-se într-a ei.

Câteva ore mai târziu, Yvette îi aduse cafea, pâine şi veşti de la femeia de la parter.

– Podul e încă acolo, spuse ea întinzându-i lui Maud o felie de pâine cu unt. A explodat o fabrică din Ivry, însă focul nu s-a răspândit. Dar apa încă se ridică. S-a mai întâmplat ceva vizavi?

Maud dădu din cap. Obloanele salonului soţilor Morel erau pe jumătate deschise, dar nu se vedea niciun semn de viaţă.

– Maud, mănâncă ceva.

Tristeţea din vocea lui Yvette o făcu să încerce mâncarea, dar, chiar şi aşa, nu încetă să privească pe fereastră.

– Aş vrea să-i trimit Tanyei un mesaj dacă se poate, să ştie că suntem bine...

Administratoarea apartamentului soţilor Morel ieşi în stradă, punându-şi şalul peste cap. Zăpada cădea din nou, topindu-se pe trotuarul umed de parcă pământul ar fi sorbit-o. Maud se aşeză pe scaun şi o privi cu atenţie. Rămase acolo, într-o poziţie fixă, până când femeia se întoarse. Aducea cu ea un bărbat, îmbrăcat într-o manta lungă de un gri perlat şi purtând o geantă mare de piele.

– A mers după un doctor, spuse Maud lingându-şi buzele.

Yvette îşi ridică privirea dinspre romanul pe care-l citea din nou, apoi îl puse deoparte şi îşi scutură firimiturile micului dejun de pe rochie.

– O să merg să văd dacă pot afla ce se-ntâmplă, spuse ea îndreptându-se spre uşă.

Maud nu se întoarse nici măcar pentru a o vedea plecând.

Administratoarea fu dornică să vorbească. Sora ei mai mare fusese pe punctul de a muri de febră tifoidă, iar în acele clipe, cu cel mai bun chiriaş al ei bolnav, nu se putea gândi decât la asta.

– S-a întors tremurând și ud leoarcă noaptea trecută – a căzut în apă, așa mi-a spus ea – și nu-mi place ce-am auzit de la el azi. Gemete! Se aud gemete! Și dacă potopul ajunge până aici? Ce-o să facem atunci? O să-l lăsăm să se înece sau o să-l cărăm cu noi, cu tot cu boala lui îngrozitoare?

Vorbea în șoaptă, cu furie și cu jumătate de gură, de parcă s-ar fi aflat la teatru și nu era politicos să vorbească deloc.

– Dar apa n-o să ajungă atât de departe... Suntem în siguranţă, nu-i așa? spuse Yvette, cocoșându-se din cauza unei rafale bruște de vânt.

O simți ca pe nerăbdarea lui Maud, grăbind-o spre cameră pentru a-i spune despre febra și gemetele lui.

– N-aș paria pe asta, drăguță! Nu mai trebuie să mergi nici jumătate de drum ca să vezi râul azi, îți spun eu. Du-te și uită-te! Georges al meu a fost deja acolo. S-a uitat o dată și s-a-ntors, apoi a golit micul depozit din pivniță și a mutat totul în pod. E un bărbat puternic, dar leneș. N-ar fi cărat pentru nimic în lume una dintre cele mai bune saltele ale mamei mele până-n pod, dacă n-ar fi crezut că e o mare posibilitate să ne udăm. Asta ţi-o spun pe gratis.

Yvette ignoră vântul care o împingea din spate și merse să vadă totul cu ochii ei. Șocul fu brusc și total: apa era peste tot. Clipocea de-a lungul cheiului și înghițise insulele; copacii goi, tremurând din pricina zăpezii umede de pe ei, erau înclinați în unghiuri ciudate de-a lungul cheiului Conti. Străzile se scufundau. Se întoarse pe Rue Bonaparte și văzu aceeași teamă pe fiecare față. Agitația nervoasă din ziua precedentă se transformase în ceva mai grav. Parisul era înăbușit de propriul râu, iar ceea ce păruse la început un nou spectacol oferit de oraș pentru distracția cetățenilor săi devenea, încetul cu încetul, o acțiune violentă.

Tanya era sigură că Maud și Yvette aveau s-o contacteze dimineața devreme. Singurul motiv posibil pentru care nu auzise nimic de la ele era că primiseră mesajele ei prea târziu în noapte ca să mai răspundă – dar nu veni nimic. Se holbă la ceas până când crezu că era posibil să se fi stricat, iar când Sasha intră în camera ei cu un ceai după ora zece, ea tremura toată. Bătrâna servitoare i-l luă din mână încruntată și îl puse înapoi pe șemineu, apoi scoase o telegramă din șorț și i-o înmână Tanyei. Ea i-o smulse din mână, apoi, o secundă mai târziu, o mototoli în pumn și o aruncă în direcția focului.

– Totul e bine? Totul e bine? Asta e tot ce au să-mi spună?

Sasha se aplecă să ridice bileţelul, îl netezi, apoi îl băgă în buzunar. Credea că lucrurile acestea aveau valoarea lor și că trebuiau păstrate pentru urgenţe, la fel ca resturile de aţă și de hârtie cerată.

– Ele cred că n-aș putea avea *nimic* important să le spun. Asta e. Ele cred că tot ce fac e să mă îngrijorez pentru ele și bineînţeles că asta fac, dar chiar *am* ceva important să le spun. Se întoarse și îndreptă un deget furios spre Sasha, care se holbă la el cu sprâncenele ridicate. Şi sunt logodită.

– Draga mea, cred c-ai spus asta o dată sau de două ori azi-noapte, când te-am culcat, zise Sasha.

– Dar ele nu știu asta! Yvette știe doar că l-am refuzat pe Perov...

Sasha căscă şi se aşeză pe pat.

– Probabil că nu pot să-ţi spună unde sunt. Dar faptul că ţi-au trimis asta – Sasha își puse mâna pe stomac, acolo unde era amplasat buzunarul şorţului ei – înseamnă că *se* gândesc la tine, aşa că nu te mai văita. Acum vreau să te scot şi să te fac utilă până când nu dărâmi casa asta. Crucea Roşie colectează ajutoare şi trebuie să sorteze tot ce a colectat. Tanya începu să protesteze, însă privirea Sashei o opri. O să trimitem câteva mesaje de la tine ca să ştie unde să te găsească şi o să lăsăm vorbă şi aici. Hai să ne bucurăm că

[illegible] și să-i folosim până nu ne transformi pe toate în niște [illegible]. Acum, pune pe tine ceva ce ar purta o femeie cuminte [illegible] și ne grăbim, hai!

Se ridică din nou mormăind și scoase din dulap una dintre rochiile de plimbare mai conservatoare ale Tanyei.

– Sasha, o să vii cu mine după ce mă căsătoresc?

Sasha o ajută să-și ridice peste cap rochia de casă pe care o purta.

– Fata mea, nu cred că așa se fac lucrurile pe-aici. În mod normal, ar trebui să ai doar o fată care să se ocupe de curățenie și de cumpărăturile cu ora.

Fața Tanyei reapăru din șifonul alb, palidă și un pic [illegible]

– Dacă vrei să te întorci la Sankt Petersburg, firește că o să te înțeleg.

Sasha ridică rochia de plimbare și se aplecă, întinzând fusta pentru ca Tanya să poată intra în ea. Simți mâna fetei pe umăr când încerca să se echilibreze.

– Nu te necăji, puișor! O să te ajut să te instalezi acolo – ai multe de învățat. Vera și cu mine o să te învățăm.

Se ridică, trăgând rochia în sus odată cu ea și ținând-o în așa fel încât Tanya să-și poată strecura mâinile lungi și subțiri în mânecile strâmte.

– Apoi, cred că o să deschid un mic restaurant. Ochii Tanyei se făcuseră mari dintr-odată, iar Sasha pufni. Sunt mulți ruși în Paris cărora le-ar plăcea să guste mâncarea specifică din țara natală și niciunul dintre francezii ăștia nu poate găti nimic. Numai sos, sos, sos, până nu mai știi ce mănânci.

Tanya se întoarse ca s-o lase să-i încheie rochia, gândindu-se că lumea era un loc mai surprinzător decât și-ar fi putut imagina vreodată.

El continua să o întrebe dacă se dusese să le ia, deşi uneori nu era sigur dacă spunea cuvintele cu voce tare sau doar le visa. Ea răspundea de fiecare dată:

– Mai încolo, Christian, dragostea mea, mai încolo. Nu pot să te las chiar acum.

Se temea că pomenise de fantoma femeii şi că ar fi putut s-o supere, dar când reuşi să-şi deschidă ochii, ea-i zâmbi cu un aer amabil. Ştia unde se aflau, avea să aibă grijă de ele. Se cufundă într-o stare de visare în care nu putea vedea nimic, însă aerul era stricat din cauza murdăriei şi auzea un sunet neîntrerupt de apă scurgându-se.

Maud se uita pe fereastră, mâncând orice-i punea Yvette în mână şi continuând să supravegheze obloanele casei de vizavi. Ziua trecu încet, ca o gheaţă plutitoare. În noaptea aceea dormi puţin. O lăsă şi pe Yvette să mai privească şi, pentru prima dată, visele ei nu mai fură despre înecare. Se făcea că era din nou pe terasa din faţa bisericii Sacré Coeur; ploaia cădea, dar o simţea caldă, o binecuvântare pe pielea ei. Ştia că Yvette şi Tanya erau acolo, privind împreună cu ea cum apele potopului înghiţeau Parisul, iar sub ele, luminile se stingeau una câte una, până când Oraşul Luminilor ajunse întunecat şi rece. Apoi, ea se bucură de victorie.

Capitolul 20

26 ianuarie 1910

De dimineață, Yvette îi aduse din nou cafea și-și declară intenţia de a se întoarce acasă la ea și la Valadon.

– Îmi put hainele, spuse ea. Dacă insişti să stăm aici până când n-o să mai avem nici măcar un franc, foarte bine, dar o să fac asta în haine curate.

Maud doar încuviință din cap, iar Yvette îşi începu plimbarea obositoare prin Parisul sinistrat. Albia Romei devenea un lac alimentat continuu de tunelurile metroului şi se spunea că o parte din Piaţa Operei se prăbuşea. În camera ei găsi patru mesaje de la Tanya, prinse cu un ac de pachet, şi încă o grămadă la Valadon. Luă o sfoară cu care să lege hainele curate ale lui Maud şi o tăie cu cuţitul. Era un cadou primit de la *Maman* în ziua în care terminase şcoala de la călugăriţe. I-ar fi plăcut mai mult să primească o carte, căci călugăriţele ofereau numai Biblii, iar Yvette se hotărâse deja că nu era mare lucru de citit printre paginile acesteia. Folosise cuţitul ca

să îi sperie pe ceilalți copii, pentru a sta departe de lucrurile ei, și de două ori ca să se apere. O dată de Louis. După ce restul bărbaților de pe deal văzuseră cicatricea lui, se ținuseră departe de ea atunci când le cerea asta. Era singurul dar pe care își amintea să-l fi primit. Își gravase numele pe mânerul lui de os și ieșise în lume cu el. Totuși, nu ajunsese prea departe. Îl puse înapoi în buzunar și se îndreptă spre Saint-Sulpice, acolo unde o îndreptaseră ultimele apeluri de la Tanya.

Majoritatea refugiaților fugiseră din casele lor din jurul Parisului; cei din Bercy și Javel fuseseră direcționați într-acolo, iar Saint-Sulpice fusese amenajat ca să-i primească. Erau paturi de campanie și saltele oriunde priveai, iar oamenii se înghesuiau în grupulețe în jurul radiatoarelor portabile. În spatele bisericii, o procesiune de bărbați și de femei strângea castroane de supă de pe o masă improvizată. Locul era ciudat de liniștit, dat fiind numărul mare de oameni aflați acolo. Chiar și copiii erau tăcuți. Aerul mirosea a putreziciune. O femeie îmbrăcată în uniforma Crucii Roșii, care stătea la poartă, păru ușurată atunci când află că Yvette căuta pe cineva, și nu un loc în care să doarmă.

– E aproape plin aici și apele vor mai crește, spuse ea. În prima noapte am avut doar cinci oameni aici, iar acum sunt cinci sute. Of, mi se rupe inima când îi văd rugându-se. Se pot ruga doar pentru alții, pentru că ei au pierdut deja totul. Domnișoara Koltsova stă în spate cu câțiva copii, cât timp mamele lor dorm. Scoate-o un pic pe-afară dacă poți. A stat aici jumătate din noapte și toată dimineața.

Când Yvette se apropie, Tanya o văzu prin mulțime. Ținea pe genunchi o fetiță blondă, pe care o dădu jos sărutându-i căpșorul murdar. Apoi, copila cuprinse cu brațele gâtul lui Yvette și o ținu așa pentru o clipă.

– Of, aici ești! Mulțumesc, Doamne!

Yvette nu apucă decât să-i zâmbească, pentru că Tanya o luă de mână şi o conduse într-un colţ mai liniştit.

– Ce am să-ţi spun pare mai puţin important după ce-am văzut ce-i aici, şopti ea. Of, e îngrozitor! Ai fost prin apropierea râului azi?

Yvette încuviinţă din cap şi spuse:

– E mai înalt decât drumul de lângă Concorde. Numai digul îl mai ţine. Şi sunt mulţimi de oameni peste tot... Dar care-s veştile tale, Tanya? Te-ai logodit cu Paul?

Ea roşi.

– Da. E aici, vorbeşte cu refugiaţii. Ziarul lui a făcut deja un apel umanitar, iar ambasadorul american deja a promis o sumă.

Yvette observă cât de mândră era de asta, de parcă fiecare acţiune generoasă a americanilor dădea acum bine pentru ea.

– Dar Maud? Ce veşti ai despre ea?

– Felicitări, draga mea! Acum, că te-ai hotărât să-ţi câştigi existenţa prin muncă, n-o să-ţi mai spun „prinţesă".

Tanya păru încântată.

– Sasha mi-a spus că e de părere că voi putea face bani doar atunci când voi învăţa să mă îmbrac singură. Yvette izbucni în râs, iar Tanya îşi dădu ochii peste cap. Da, ştiu, dar unele dintre cele mai scumpe rochii sunt teribil de complicate. Sunt sigură că-mi va fi mai uşor cu haine mai ieftine. Încercă să vorbească ferm, dar Yvette nu părea foarte convinsă. Dar Maud... ?

Yvette îi spuse tot ce putea, murmurându-i încet pentru ca trecătorii să n-o audă –, dar fiecare dintre ei părea atât de cufundat în propria nenorocire, încât ar fi putut să şi cânte şi nimeni n-ar fi auzit-o.

– Acum, priveşte şi aşteaptă, dar nu ştiu exact ce. Poate că dacă l-ar vedea bolnav – sau dacă ar vedea că se crede bântuit de ea – ar fi de-ajuns, dar nu mai pare a fi... ea însăşi. Mă sperie.

Tanya dădu din cap.

– Sasha spune că a găsit ceva necurat în râu, ceva ce a adus la suprafaţă odată cu ea.

– A găsit puterea de a trăi, asta a găsit. Dar trebuie să mă întorc la ea. Sărută-ţi logodnicul din partea mea şi spune-i că e un bărbat norocos, chiar dacă viitoarea lui soţie nu ştie să se îmbrace singură.

Tanya îşi întinse mâna ca s-o oprească.

– Yvette, n-am vrut să-ţi spun doar că m-am logodit. Fata aceea, servitoarea pe care a dat-o afară contesa, a venit să mă vadă. Yvette se opri, încruntându-se puţin. Voia să-mi mulţumească. O să facă un curs de stenografie, dar uite cum stă treaba: l-a urmărit pe Morel. Yvette, ştiu unde sunt diamantele.

O găsiră pe Maud tot la locul ei de la fereastră, părând însă mai însufleţită decât fusese cu o zi înainte. Le spuse că-l văzuse pe Morel la fereastră de două ori de când plecase Yvette, uitându-se cu nelinişte spre râu, apoi tremurând şi privind în susul şi-n josul străzii, cercetând feţele oamenilor care treceau pe trotuar cu paşi grăbiţi sau precauţi, de parcă se temeau că pământul avea să cedeze sub ei. O salută pe Tanya cu căldură şi o felicită, deşi, în timp ce făcea asta, ochii i se îndreptau continuu spre fereastră. Dar când Tanya începu să le povestească despre vizita lui Odette, deveni mai atentă.

– Morel a dus-o la cafeneaua Procope de la Curtea de Comerţ, o dată sau de două ori, le explică Tanya. Biata fată, cred că era cam amorezată de el... Aşa că s-a întors acolo de câteva ori după ce el a părăsit-o.

Tanya părea obosită; munca de la Saint-Sulpice părea s-o fi stors de energie, dar ochii îi străluceau. Lui Yvette i se părea ciudat s-o vadă într-o rochie atât de modestă, chiar dacă părea mai autentică aşa decât în obişnuitele ei mătăsuri cu şifon.

– Spera să-l revadă... Şi l-a revăzut intrând în Curtea Rohan. L-a urmărit pe unde a putut. Se pare că-şi petrecea câteva ore pe zi acolo şi mi-a spus că l-a văzut intrând în pivniţele din curte de câteva ori. A doua oară, a încercat să-i

nobească, dar s-a purtat urât cu ea. Yvette își putea imagina cum. Apoi, în aceeași seară, contesa a dat-o afară.

Yvette își aminti de Valadon, care obișnuia să spună că femeile sunt proaste, și se întrebă dacă avea dreptate.

– Așadar, crezi că păstrează diamantele acolo? întrebă Maud. În pivnițele de sub Curtea Rohan?

– Ce altceva ar putea fi? întrebă Tanya, uitându-se spre ele cu ochii ei mari și rotunzi. Aproape, dar nu foarte aproape. Într-un loc retras, dar unde un bărbat ca el ar putea lua cina foarte ușor, la cafenelele de acolo.

– Și crezi că ar trebui să mergem acolo ca să le căutăm? întrebă Maud, uitându-se din nou peste umăr.

– Bineînțeles că da, spuse Tanya. Putem să i le returnăm contesei, iar el va fi pierdut pietrele pentru care a muncit din greu. Apoi, Maud, vei putea fi liberă din nou. L-ai învinge.

Yvette privi fața englezoaicei. Pentru o clipă, văzu acolo o lumină, ca o deplasare a norilor de pe cer după furtună, ca și cum ar fi simțit cum ar fi fost un viitor fără toate acestea. Apoi dădu din cap.

– Nu-mi pasă de diamante. Ce înseamnă de fapt furtul lor, în comparație cu ce mi-a făcut el mie? Să iei bijuterii de la o femeie care deja are prea multe?

Yvette își întinse mâna și o așeză pe genunchiul lui Maud.

– Nu contează ce e cu adevărat important, ci ceea ce este important pentru el, nu-i așa, Maud?

Cât despre ea, era de părere că recuperarea diamantelor ar fi de fapt de departe cea mai bună idee. Tanya avea dreptate și, pentru prima dată de când îl lăsaseră pe Henri în pivniță, se gândi că ar fi putut exista o șansă pentru un sfârșit al poveștii în care Maud ar fi supraviețuit. Maud ezită, apoi încuviință din cap.

– Ar trebui să plecăm imediat, spuse Tanya ridicându-se. Apele ajung tot mai sus prin pivnițe și canale. Dacă nu mergem acum, s-ar putea să mai avem o altă ocazie abia peste câteva

săptămâni şi, până atunci, e posibil ca el să se simtă suficient de bine încât să ne oprească.

O grăbiră pe Maud să se ridice, să-şi ia haina lungă şi să iasă în stradă, dar nu înainte de a mai privi încă o dată spre apartament. El era din nou acolo, uitându-se pe fereastră către ele, cu faţa cenuşie şi cu gura căscată de disperare. Ea se întoarse şi-şi lăsă prietenele s-o tragă după ele de-a lungul străzii.

Totuşi, Sylvie nu voia să meargă. O imploră, dar nu o convinse. Ea încercă să-l adoarmă cu laudanum, dar el îi simţi gustul în vin şi îl scuipă. Putea să stea în picioare în ziua aceea şi, în momentele în care îl lăsa singur, mergea la fereastră chinuindu-se să vadă cât de mult se apropiaseră apele. Dacă *ea* avea să vină noaptea? Dacă apele ajungeau pe drumul de sub fereastră, iar ea ar fi sărit până la etajul întâi ca să-l sugrume? Oare s-ar fi trezit doar ca s-o găsească ghemuită peste pieptul lui, cu apele murdare ale Senei curgând de pe ea? Se gândi la faţa ei, vânătă de putreziciune, ca a victimelor înecului pe care le văzuse la morgă. Şi-ar dezgoli dinţii galbeni şi şi-ar stoarce hainele ude, pentru ca lichidul otrăvit să i se prelingă în gât.

Cu inima bătându-i tare, se aplecă din nou în afară. Şi o văzu uitându-se în sus la el din stradă, cu ochii sclipind de ură. Avea să ia diamantele, frumoasele lui diamante, precum şi marea piatră pătrată de cinci ori mai mare decât celelalte, care-l putea face un rege în America. Ar fi luat-o, i-ar fi băgat-o cu forţa pe gât, cu tot cu apa din râu, apoi i-ar fi tăiat burta ca să o scoată. Vedea asta în ochii ei. Scânci. Sylvie s-ar fi putut întoarce în orice clipă, spunându-i că este bolnav, că imaginaţia lui o luase razna şi că avea febră mare. Dar ea nu o văzuse şi nu simţise ura fantomei aşa ca el.

Îşi trase hainele cât de repede putu. Butonii fură greu de încheiat cu mâinile sale tremurânde, iar sudoarea de pe frunte îi intra în ochi, făcându-l să-l usture. Îşi luă haina şi aşteptă

după uşă momentul în care fu sigur că holul de-afară era gol, apoi dădu fuga până la uşa din faţă, luând şi cheia mare a apartamentului în timp ce trecea pe lângă masa din hol. Atinse cu mâna vaza cu flori, iar aceasta căzu spărgându-se pe podea. Dar el nu se opri până nu ajunse afară, întorcând imediat cheia în broască. O auzi pe Sylvie chemându-l pe nume şi ezită din nou; paşii ei se apropiară, apoi clanţa uşii fu zgâlţâită cu putere. Îi putea auzi respiraţia şi atinse uşor lemnul cu degetele, ştiind că ea era de cealaltă parte.

– Christian, spuse ea cu blândeţe. Christian, dragostea mea, ştiu că eşti acolo. Întoarce-te şi hai în pat! Lasă-mă să am grijă de tine, dragul meu, ştii că nu te simţi bine.

El îşi simţi lacrimile din ochi – vocea ei era atât de dulce... Dar nu putea să-l apere de moartă.

– Sylvie, ea o să vină după diamante, îi şopti el, apăsându-şi obrazul de lemn. După diamantele *noastre* – dar noi nu ne vom lăsa păcăliţi. Nu, o să le iau eu, apoi o să mă-ntorc acasă şi o să ai grijă de mine. Mintea nu-i mergea cum ar fi vrut, iar fruntea îi era umedă. Ştiu că nu mă simt bine.

– Christian, deschide uşa. O să mergem împreună.

El zâmbi şi un val de iubire pentru soţia lui drăgălaşă şi isteaţă îi înălţă inima, aşa cum se întâmplase şi prima dată când pusese ochii pe ea.

– Nu, Sylvie. Tu o să mă opreşti. Ai răbdare. O să le-aduc eu, apoi vom fi fericiţi pentru totdeauna, iubirea mea.

Îşi mai lăsă obrazul să se odihnească pe lemn preţ de o clipă, apoi se întoarse şi se împletici pe scări. În timp ce pleca îşi auzi numele strigat de ea şi zgâlţâitul clanţei.

Capitolul 21

— Așteptați-mă aici, le spuse Maud când cotiră spre Curtea Rohan.

Yvette se încruntă.

– Nu, mergem împreună. Nu cred că le-a ascuns într-un butoi mare pe care scrie „diamante". Maud, o să ai nevoie de ajutor la căutare.

– Și dacă vine cineva?

– Toată lumea își ajută vecinii care sunt mai aproape de ape, spuse Yvette, uitându-se apoi la Tanya. Oricum, stai tu aici, Tanya. Pentru orice eventualitate.

Tanya era ocupată să pregătească lanternele pe care le cumpărase de la fierărie.

– De ce? întrebă ea indignată.

– Uite așa! Eu și cu Maud avem haine de rezervă pe Rue de Seine, iar tu nu ai. S-ar putea să fie deja inundat acolo jos și, chiar dacă nu e, miroase urât și sunt șobolani.

– Șobolani? repetă Tanya, făcând un mic pas în spate.

– Da, spuse Yvette cu o anumită bucurie strecurându-i-se în voce. Se panichează când crește apa și ies cu grămada

prin tuneluri. Probabil vor încerca să se cațăre pe rochia ta, încercând să scape de potop.

– O, bine! O să aștept atunci!

Se așeză pe marginea jgheabului de apă, rezemându-și bărbia cu mâna.

Intrarea în pivniță se afla în colțul curții: o ușă de lemn fixată într-un cerc de piatră cu două inele mari de fier, de care putea fi ridicată, era înfundată în lemn. Yvette și Maud o ridicară împreună. Rugina pătă mănușile de un maro-deschis ale lui Maud, ca un sânge uscat. Yvette coborî sprintenă pe scara din fața ei și, când ajunse la capăt, își aprinse lanterna. Din locul din care privea, de sus, Maud nu putea vedea decât umbre – fantome ale butoaielor și ale stâlpilor de lemn în lumina galbenă cu tentă cenușie.

– Coboară și tu!

Pământul de la baza scării era uscat, însă galeriile miroseau a apă de râu și era clar, chiar și în semiîntuneric, că tunelul pivniței era destul de abrupt, ducând undeva în jos. Podeaua era din pământ, iar pereții din cărămidă. După trei sau patru metri, tunelul se termina într-o joncțiune în formă de T. În fața lor se aflau șase uși arcuite.

– Tu începi de-aici, îi spuse Yvette, arătând spre stânga ei.

Apoi, cu un pas hotărât, se îndreptă spre partea dreaptă. Niciuna dintre uși nu era încuiată și se părea că orice fusese depozitat în spatele lor fusese deja scos. În primele două camere în care intră Maud erau polițe pentru vin pe pereți și rafturi simple într-a treia.

Yvette apăru dintr-odată lângă ea, într-o ceață de lumină difuză ce o făcea să pară fantomatică, respirând greu din cauza emoției.

– Am găsit ceva.

– Auzi apa? o întrebă Maud.

Era un sunet șoptit precum ploaia printre copaci.

– Canalizarea trece exact pe sub locul acesta. Pământul e încă uscat. Dar, haide, mai e o cameră prin care trebuie să trecem ca să ieşim din asta.

Maud o urmă prin zona de bifurcaţie şi apoi în următoarea cameră de depozitare. Aceasta părea să arate asemenea celorlalte, doar că în spate avea un spaţiu mai întunecat. Yvette îşi ridică lampa şi descoperi o deschidere joasă ce ducea spre o pivniţă mai veche şi mai adâncă.

Dădu la o parte un butoi care le bloca drumul. Dacă Maud simţea vreo teamă îngreunându-i umerii, Yvette părea să fie neînfricată. Fără să-i spună nimic lui Maud, se lăsă în jos în dreptul deschiderii şi, o clipă sau două mai târziu, reapăru zâmbind.

– Maud, se deschide din nou. Haide!

Maud o urmă. Sunetul apei curgătoare era mai estompat aici, însă aerul era mai greu; până şi flăcările din lămpile lor păreau să se micşoreze din cauza acestuia. Yvette se îndreptă şi se uită în jurul ei. Se aflau într-o pivniţă având probabil circa doi metri în punctul cel mai înalt, căptuşită toată cu cărămizi subţiri şi sfărâmicioase. Era despărţită în două părţi de un zid din blocuri de piatră mai mari ce păreau smulse din zidul medieval al oraşului. Acestea nu ajungeau chiar până la acoperiş. Lângă pereţi se adunaseră tot soiul de obiecte ciudate – mobilier rupt sau butoaie crăpate. Spaţiul părea mort, o groapă de gunoi uitată.

– Tu mergi în stânga zidului, spuse Yvette veselă. Caută ceva ce părea să fi fost mutat din loc.

Morel îşi amintise de armă numai după ce ieşise în stradă. Nu se mai putea întoarce acum, dar gândul de a-şi recăpăta diamantele de la fantoma lui Maud îl înspăimânta. Căută în buzunarele hainei şi găsi cinci franci, apoi ajunse

împleticindu-se în pragul fierăriei de la intersecţia străzilor Saint-Germain cu Grégoire de Tours. Bătrânul din spatele tejghelei se uită la el cu oarecare îngrijorare.

– Vin apele? întrebă el. Am golit pivniţele şi fiul meu caută saci cu nisip. Au ajuns deja pe stradă?

Christian îl ignoră, încercând să se concentreze asupra cuţitelor agăţate pe peretele de vizavi de tejghea. Reflexiile lămpilor cu ulei aprinse în locul acela îl zăpăceau, iar aerul era plin de fum. Înhăţă unul aproape la întâmplare – un cuţit de vânătoare cu o lamă curbată şi lungă de zece centimetri. Apoi, puse moneda pe tejghea şi se întoarse să plece.

– Domnule, sunteţi bine, domnule?

Îi făcu omului un semn cu mâna, de parcă ar fi fost doar o insectă, şi se împiedică din nou când îşi vârî cuţitul la curea. Mulţimea părea să lupte împotriva lui. Mobilierul stradal era pus în drum ca să-l încurce, iar oamenii îl împingeau cu umerii. Mulţimea deveni o masă de priviri ostile. Se rezemă de scoarţa fărâmicioasă a unui platan şi încercă să-şi recapete respiraţia până când lumea avea să se mai îndrepte puţin, iar vederea să i se limpezească. Se gândi din nou la ea, la fantoma care-i căuta diamantele. Merse un timp, apoi coti pe pietrele de pavaj ale Curţii de Comerţ. Locul era aici strâmt şi străvechi, iar vechile ziduri ale oraşului se înghesuiau unele în altele. Apoi urmă spaţiul aerisit al Curţii Rohan. Acolo se afla anexa în care îl privise pe Henri asudând zi după zi. Scuipă, apoi simţi atingerea unei mâini pe mâneca lui şi se dădu înapoi. O tânără brunetă îi vorbea. Rusoaica! Dar ce căuta *ea* acolo? Putea să aibă o fantomă însoţitori umani? Vocea ei îi bâzâia în cap; trăncănea despre inundaţii, cerându-i ajutorul. Încercă să formuleze un răspuns şi să scape de ea, dar ea continuă să-l tragă de braţ. Furia şi disperarea lui scăpară deodată de sub control şi o lovi peste faţă cu toată puterea lui. Ea căzu la pământ şi nu se mai mişcă. Uşa de lângă treptele pivniţei fu dată într-o parte, iar el

coborî în întuneric, cu mâinile neîndemânatice și cu picioarele împleticindu-se pe scară. Își găsi lumânarea pe butoi. O luă, o aprinse și înaintă poticnindu-se.

Pivnița din spate se prelungea mult înaintea lor. Textura pământului era alta aici. Maud îl simți alunecându-i sub picioare. Pietrele despărțitoare cu aspect medieval nu stăteau bine nici la zidul din spate. Ultimul parapet era făcut din cărămizi vechi și subțiri, iar mortarul se fărâmița. Coborându-și lanterna, observă că podeaua de pământ era neagră și noroioasă. Auzi apoi o șoaptă seacă în pereți și își ridică din nou lumina – mortarul dintre cărămizi se prelingea într-un șuvoi subțire, chiar în timp ce privea. Își puse mâna pe piatră și o simți rece. Apoi se apăsă pe zid, ascultând. Nu era susurul apei, ci altceva. Senzația unei mase, a unei greutăți și a unei presiuni. Simți îngrozită cum pietrele se mișcau sub mâinile ei și făcu un pas în spate. Tocul pantofului i se încurcă într-o buclă a unei vechi bucăți dintr-un grilaj și se împiedică, scăpându-și lampa. Flacăra se stinse. Deasupra zidului care aproape că împărțea camera în două putu să vadă licărirea luminii lui Yvette. Se ridică, eliberându-se de grilaj de parcă ar fi căzut într-un tufiș de mărăcini.

– Yvette, mi-am pierdut lumina!

– O clipă, vin după tine. Maud, cred că le-am găsit! Se auzi mai întâi sunetul unei mișcări, apoi o zornăială! O, Doamne! Chiar sunt frumoase. În vocea ei domoală se simțea o notă admirativă. Vin acum.

Lumina se mișcă, iar Maud își pipăi cu grijă calea de-a lungul zidului central. În întuneric, presiunea apei blocate din apropiere se simțea în aer. Scurgerea mortarului părea să se audă mai tare, dublată de un alt zgomot, un zgâriat încet al cărămizii. Maud ajunse la marginea zidului despărțitor și o

văzu pe Yvette păşind spre ea peste resturi, cu lumina în mâna stângă şi cu o cutie în cea dreaptă. Maud o recunoscu – era cutia cu Pasărea Phoenix ridicându-se pe margine – şi simţi furia ajungându-i în gât.

Pe faţa lui Yvette apăruse o expresie de fericire totală. Îi arătă lui Maud cutia deschisă. Marea piatră fusese aşezată între suratele ei mai mici.

– I-am făcut-o acum, nu-i aşa?

Fără să aştepte ca Maud să răspundă, puse cutia jos pentru a reaprinde lampa stinsă, apoi o ridică din nou. Când fu pe punctul să vorbească, din pivniţa exterioară se auziră un sunet şi o înjurătură. Cineva se împiedicase, lovindu-se de butoiul pe care Yvette îl mişcase din loc.

– Întoarce-te şi acoperă-ţi lumina, îi şopti Yvette aspru, iar Maud se furişă din nou de-a lungul zidului, ascunzând sub haină lumina rebelă a lampei.

Auzi o respiraţie grea şi chinuită. Degetele lui Maud atinseră din nou o bucată scurtă de grilaj, strângând capătul liber.

– Domnişoară?

Era vocea lui Morel, puţin neclară, dar era el, fără nicio îndoială. Se afla de cealaltă parte a peretelui despărţitor, împreună cu Yvette. Maud îşi lăsă jos lampa şi scoase bucata de grilaj. Era foarte grea.

Yvette ţipă puţin.

– Oh, domnule! M-aţi speriat.

– Ce? De ce eşti aici?

Maud îşi schimbă poziţia palmelor pe bara de fier. Apa era foarte aproape. Chiar dacă Morel era bolnav, încă putea să fie suficient de puternic încât să le omoare pe amândouă – dar nu la fel de puternic precum apa care-i şoptea de dincolo de zidul de cărămizi subţiri. Înghiţise Parisul – ar fi trebuit să-l poată înghiţi şi pe el. Apa devenise aliata ei. Nu s-ar fi gândit să le

facă rău dacă ar fi simţit-o venind după el, ci ar fi fugit. Maud îşi mişcă palma de-a lungul cărămizilor, căutând locul în care presiunea era mai puternică.

– Ce ţii tu acolo?

Yvette rămase înţepenită în faţa lui, ţinând cutia pe jumătate ascunsă în mâna dreaptă şi cu lanterna ridicată în cea stângă. Îşi lăsă greutatea pe un şold şi făcu ochii mari.

– Mătuşica mea jură că a lăsat aici, printre gunoaie, un tablou. Un peisaj, cred, deşi mă gândesc că nu are cum să-l placă prea mult – altfel de ce l-ar fi lăsat să putrezească aici ani întregi? Dar azi trebuie să-l salveze de potop. Mă puteţi ajuta, domnule? Păreţi amabil. Haideţi să ne uităm prin jur.

Faţa lui era cenuşie şi transpirată, iar ochii i se învârteau în timp ce privea peste tot prin încăpere. Văzu locul gol în care stătuse cutiuţa rotundă şi capacul ei bine luminat de lampă. Îşi aruncă lumânarea în noroi şi scoase cuţitul de la curea.

– Dă-mi-o!

Se târî înainte cu un pas.

Maud închise ochii şi, cu toată puterea ei, lovi în zid. Cărămizile se fărâmiţară din pricina loviturii, iar apa sări din închisoarea ei într-o izbucnire veselă, luând tot mai mult din zidăria învechită.

Zgomotul îl făcu pe Morel să se dea un pas înapoi, iar apa ţâşni imediat în spatele lui Yvette; îi putea simţi forţa rece ca gheaţa împingându-i picioarele. Ea ţipă şi, încă uitându-se cu groază şi confuzie la şuvoiul brusc, aruncă spre el cutia. Diamantele ieşiră în cascadă, lovindu-l în faţă, iar piatra cea mare căzu pe umărul lui. El se întoarse pe jumătate şi căzu în genunchi, răscolind mizeria curgătoare. Yvette încercă să fugă

pe lângă el, însă brațul lui drept se întinse și o cuprinse în jurul coapsei, împiedicând-o și doborând-o în apele zgomotoase. Lanterna zbură din mâinile ei, lovindu-se la aterizare de butoaiele sparte. Ea căzu greu pe mâini, apoi se răsuci ca să-și ridice fața din apa ce se adâncea.

– Căţea ce eşti! strigă el, în timp ce lanterna începea să pâlâie şi să se stingă.

Ea privi hipnotizată cum el își ridica brațul drept, ținând cuțitul strâns în întunericul de deasupra ei.

– Morel, rosti Maud cu vocea ei clară, pe deasupra sunetului apelor.

Descoperi apoi lanterna, astfel ca el să-i poată vedea fața. El rămase nemişcat.

Yvette îşi scoase din buzunar propriul cuţit, chinuindu-se să-l deschidă sub apă. Aceasta curgea grăbită pe lângă corpul ei, stropind-o în gură şi în ochi, apoi pe lângă coapsele lui Morel, de parcă ar fi fost o piatră de râu. Îşi scoase în sfârşit briceagul din fustele îmbibate cu apă şi-l deschise sub fluxul de apă murdară.

– Maud, şopti Morel.

Apoi Yvette îl înjunghie, ținând degetul mare pe lamă. Simți mai întâi o rezistență teribilă, apoi o uşurare în timp ce cuțitul se adâncea în pieptul lui. El suspină şi se răsturnă cu capul înainte. Ea scăpă cuțitul şi se îndepărtă de el. Maud o trase şi o ridică. El plutea pe apă, cu fața în jos.

– Doamne! țipă Yvette, întinzându-se după el de parcă ar fi crezut că i se va permite să se răzgândească.

Maud o dădu la o parte şi merse spre el, împingându-i trupul plutitor spre dărâmături şi întorcându-l de umăr până când îi putu vedea fața. Ochii lui erau deschişi şi orbi.

– E mort, spuse Maud.

Apa le ajungea acum până aproape de brâu.

– Trebuie să plecăm.

– O, Doamne, cuțitul meu! strigă Yvette, ghemuindu-se, pipăind podeaua și scuipând apa din gură când îi ajungea la buze și la ochi.

– *Acum*, Yvette. Acum – sau murim și noi.

Maud o prinse de braț și începu s-o târască spre deschiderea ce ducea în pivnița principală. Yvette își mai întinse mâna o dată și, simțind ceva în apă, reuși să-și strângă degetele în jurul obiectului. Maud o trase mai tare lângă umărul ei, ajutând-o să se ridice în picioare în ciuda forței râului care gonea tot mai repede pentru a umple noul spațiu. Ajungând cu greu la camera de depozitare, fură nevoite să se scufunde sub apa care le lovea ca să treacă prin deschiderea joasă. Maud lăsă apele să-i smulgă lampa din mână. Apoi urmară momente teribile, tunete și întuneric, câtă vreme se aflară cu capetele sub apă și cu luminile pierdute. Aer. Înaintară poticnindu-se – și, de undeva din fața lor, se auziră strigate pe nume. Apoi țipară.

Yvette o luă pe Maud de braț și împreună se mișcară înainte, sprijinindu-se cu mâinile de pereți ca să se țină pe picioare. Șobolanii înotau pe lângă ele, cățărându-se pe pereți și pe tavan, pe deasupra capetelor lor, și căzând unii peste alții din cauza panicii. Podeaua pivniței începu să urce.

– Aici! reuși Maud să strige.

Tanya veni să le întâmpine poticnindu-se în apa până la genunchi, cu lanterna ridicată și cu șobolanii înotând pe lângă ea. Ajunse la prietenele ei și le trase pe scară.

– Yvette prima, gâfâi Maud.

Tanya dădu din cap, apoi îndrumă mâinile tremurătoare ale lui Yvette pe scări, urcând în spatele ei, împingând-o înainte și afară, apoi aprinzându-și lanterna. Se întoarse după aceea pentru a o lua pe Maud.

– Acum tu, Maud.

Fata ezită. Apele continuau să crească în jurul ei, în timp ce șobolanii chițăiau și se împrăștiau oriunde găseau scăpare; deasupra se afla prietena ei, încadrată de un petic de cer parizian, de un albastru spălăcit. Își întinse mâna și o lăsă pe Tanya s-o scoată din întuneric.

Capitolul 22

Trecu o vreme până când Tanya o convinse pe Yvette să se miște sau să vorbească. Întocmai ca o mamă cu un copil, reuși în cele din urmă s-o determine să meargă până la cișmeaua din curte, pentru a se curăța de apa contaminată a potopului cu apa mai curată care încă venea din pompa veche. Își puse haina pe umerii lui Yvette, apoi se duse la cafeneaua Procope ca să ceară niște prosoape și să-i trimită un mesager lui Paul.

După ce Maud şi Yvette fură protejate de frig atât cât se putea, le conduse pe scurta distanţă până la apartamentul lui Paul de pe Rue Racine. Administratoarea era o prietenă a domnului Allardyce, aşa că o ştia pe Tanya după nume şi, auzind-o şi văzând-o cu prietenele ei, îşi lăsă scrupulele la o parte şi le lăsă să intre. Le aduse apă caldă, supă și pături din rezervele proprii. Maud şi Yvette o lăsară pe Tanya să aibă grijă de ele. Maud o privi dezbrăcând-o pe Yvette de hainele murdare şi spălându-i părul şi pielea palidă cu apă caldă, un burete şi săpun, apoi uscând-o şi învelind-o în pături. După

ce o așeză pe Yvette pe canapea, lângă foc, își îndreptă atenția spre Maud.

Atunci când își lăsă capul pe spate pentru ca Tanya să-i toarne în păr apă caldă dintr-un ulcior de smalț, Maud văzu pentru prima dată vânătaia de pe obrazul rusoaicei. Își întinse mâna și o atinse cu vârful degetelor.

– Tanya?

Fata zâmbi, dând din cap.

– Nu-ți face griji, draga mea! M-a amețit un pic, dar nu s-a comparat cu starea de rău pe care am simțit-o când m-am trezit și mi-am dat seama că monstrul acela a trecut pe lângă mine. Nu te agita. Sasha și Paul vor ajunge aici în scurtă vreme și vor face un tărăboi mult mai mare din cauza mea decât cel pe care l-am făcut eu din cauza ta. Turnă încă un ulcior de apă fierbinte peste părul lui Maud, cu degetele ridicându-i șuvițele rebele. Poți să-mi spui ce s-a-ntâmplat?

Maud se uită spre canapeaua unde Yvette părea să se fi cufundat într-un somn neliniștit, învelită într-un morman de pături.

– A găsit-o cu diamantele. Ar fi omorât-o dacă n-ar fi fost ea mai rapidă, folosind cuțitul ei.

Tanya dădu din cap, apoi scoase un prosop din grămadă și începu să frece părul lui Maud până se uscă între palmele ei.

– Ce ține acolo așa de strâns? Tot timpul cât am spălat-o, și-a ținut mâna încleștată pe ceva.

– Cred că pe cuțitul ei, spuse Maud. L-a căutat în apă. Tanya, când vine Paul, crezi că ar putea să ne adune lucrurile din camera de pe Rue de Seine și s-o plătească pe femeie? Cred că am suficienți arginți în buzunare.

– Bineînțeles, draga mea.

Paul făcu ce i se ceruse, deși îi trebui ceva timp până să se asigure că Tanya nu era grav rănită. Avea nevoie de încrederea

lui, iar el i-o oferi la fel de ușor precum îi oferise dragostea. Sasha venise cu el de la biserică, iar acum le supraveghea furioasă pe toate, așezată pe un scăunel de lângă sobă, croșetând cu acele ei și ridicându-se din când în când ca să le verifice pe fiecare, ca nu cumva să dea vreun semn de febră.

De îndată ce le aduse pachetele, Paul plecă din nou ca să continue raportarea despre creșterea nivelului apelor. Maud îi observă expresia în timp ce-și lua un rămas-bun grăbit de la Tanya, în cadrul ușii deschise, și se gândi că prietena ei avea șanse mai mari decât oricine altcineva la o căsnicie fericită.

Se duse apoi în spatele paravanului ca să se îmbrace. Pe când își băga picioarele în pielea rece și umedă a cizmelor și își încheia ultimul nasture, auzi sunetul unui lucru căzând pe podea și un suspin încet din camera principală. Ieși și o văzu pe Tanya îngenunchind lângă Yvette. Maud își imagină că, în cele din urmă, fetei îi căzuse cuțitul din mână în timp ce dormea și că suspinul Tanyei era un semn că îl găsise mânjit de sângele lui Morel... dar, când Tanya se întoarse spre ea și-și deschise palma, nu ținea cuțitul, ci diamantul cel mare.

– Maud, spuse Tanya cu vocea gâtuită, cuțitul a rămas acolo. Când vor coborî apele, îl vor găsi și pe el, și cuțitul. Yvette și-a gravat numele pe el. Trebuie să fugă.

Maud se holbă la piatră. Văzând-o în palma Tanyei și observând felul în care transforma lumina din jurul ei, i se păru caraghios că fusese păcălită – chiar dacă doar pentru o clipă – de falsul pe care-l văzuse. Diamantul avea o putere și o prezență care nu puteau fi descrise în cuvinte sau captate.

Îngenunche și închise degetele Tanyei deasupra pietrei. Nu voia să-l mai vadă.

– Crezi că lui Yvette i-ar plăcea să vină în Anglia cu mine? Poate că vom avea nevoie de acte, dar va mai trece o vreme până când vor seca apele.

Tanya atinse fruntea lui Yvette, iar ea murmură ceva în somn.

– Da, da, cred. O, Doamne, da, cred că aşa ar fi cel mai bine.

În uşă se auzi o bătaie uşoară şi Sasha merse să răspundă. Charlotte stătea în prag, arătând obosită.

– M-am întâlnit cu domnul Allardyce la Saint-Sulpice, începu ea înainte să i se pună vreo întrebare. Şi mi-a spus unde sunteţi. M-am gândit să vin şi să mă-ncălzesc o oră înainte de a mă întoarce la refugiaţi. Apropo, se pare că toată lumea ştie că eşti aici. Domnişoară Heighton, o femeie aştepta în stradă şi mi-a cerut să-ţi dau asta, zise ea întinzându-i un bileţel.

Maud îşi simţi corpul tremurând când îl luă. O singură femeie le-ar fi putut aştepta acolo.

Scria: *Podul Artelor, peste o oră.*

Maud i-l întinse Tanyei.

– De la Sylvie.

Tanya îl privi, apoi se uită din nou la Maud.

– Maud, nu poţi să mergi.

– Bineînţeles că o să merg, Tanya. Ştii asta.

Tanya îşi încleştă pumnii frustrată.

– Atunci, o să vin şi eu. Charlotte, poţi avea grijă de Yvette împreună cu Sasha până ne întoarcem?

Charlotte se instală într-unul dintre fotolii, uitându-se la fata care dormea.

– Sigur că da.

Maud îşi scutură capul.

– Tanya, te rog, trebuie să ai grijă de Yvette. Tu o să te măriţi...

Tanya îşi îmbrăcase deja haina lungă şi îşi încheia nasturii furioasă.

– Nu, Maud. Nu-ţi face griji, nu o să mă amestec în treburile voastre. Dar, orice s-ar întâmpla... trebuie să existe un martor. Nu vei mai dispărea în râul acela oribil şi lacom fără ca nimeni să ştie de asta. Nu ştii cum e să ţi se spună... să ţi se spună asta de către un străin.

Capitolul 23

Podul Artelor, tablou în ulei pe panou de lemn, 29,3 x 23,6 cm

Chiar dacă tabloul de față înfățișează tot Sena în timpul inundației, atenția este captată de efectul felinarului pe zăpada adunată de-a lungul balustradei, precum și de reperele Parisului dispărute în întunecimea din spatele său. Impresia oferită de tablou este de calm, dar și de amenințare. Suntem atrași spre absența din centrul cadrului.

Fragment din notele de catalog ale expoziției „Iarnă la Paris: comori anonime din colecția Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

– Domnișoară! Pentru numele lui Dumnezeu!

Maud simți o mână pe umăr. Un polițist purtând jambiere și o pelerină scurtă o ținea în loc. O putea vedea pe Sylvie pe podul dinaintea ei, luminată de felinarul cu gaz din centrul acestuia. Râul fremăta în jurul ei.

– Lăsați-mă să trec, nu mă deranjează să mă ud puțin.

– Asta e alegerea dumneavoastră, domnişoară, dar drumul nu e sigur. Cade sub dumneavoastră, uitaţi-vă!

Arătă spre chei, către bărbaţii care construiau digul în lumina gălbuie şi mohorâtă a lămpilor cu ulei. Copacii se înclinaseră în lături precum beţivii, iar felinarele se scufundaseră sau se încovoiaseră unele încă aprinse, străduindu-se să-şi ridice luminile peste apă.

– Femeia de pe pod... o cunosc.

El se întoarse şi, văzând-o pe Sylvie stând pe balustrada podului, înjură şi suflă în fluier până când un alt poliţist, aflat la douăzeci de metri depărtare, îi făcu semn că-l auzise şi arătă spre pod.

– Lăsaţi-mă să merg la ea, spuse Maud.

– O să mergem împreună, răspunse poliţistul. Dacă vreunul dintre noi cade în vreo gaură de scurgere, celălalt trebuie să încerce să-l tragă afară. O să vă udaţi leoarcă, să ştiţi.

– Nu-mi pasă.

Tanya o luă în braţe şi o ţinu aşa preţ de o clipă.

– Maud, trebuie să te întorci la noi. Totul va fi bine dacă te vei întoarce la noi.

Duioşia din glasul ei o făcu pe Maud să simtă un nod în gât şi descoperi că nu-i putea răspunde.

Poliţistul o luă de braţ şi se îndepărtară împreună spre apele întunecate, care păreau galbene ca pergamentul acolo unde lumina le ajungea. Merseră astfel până la scările care duceau pe pod. Maud era leoarcă până-n talie şi se simţea de parcă ar fi tras tot râul după ea, căci fusta ei grea de lână o trăgea în jos, încolăcindu-i-se pe picioare. Când îşi ridică privirea, văzu că mai era cineva pe pod împreună cu Sylvie. Un alt poliţist stătea la câţiva metri de ea, spre nord. Îşi ţinea braţele întinse în jos şi arăta ca şi cum ar fi încercat să îndemne un animal sălbatic să se întoarcă în cuşcă. Maud şi gardianul ei se apropiau din sud.

– Bună seara, Maud, spuse Sylvie aparent veselă, deşi încă se uita spre celălalt bărbat.

– Sylvie!

– Are o armă, spuse poliţistul de la nord cu o voce calmă, însă suficient de tare încât să-l audă toţi.

Sylvie dădu din cap.

– Da, am. E adevărat. Am o armă. O ridică în lumina felinarului ca să le-o arate, strângând-o între mâini, cu un deget pe trăgaci, dar cumva relaxată. Domnilor, aş dori să am o discuţie între patru ochi cu această doamnă. Puteţi fi atât de amabili încât să vă retrageţi puţin?

– Domnişoară, nu pot să vă las cu o armă îndreptată împotriva dumneavoastră, spuse bărbatul de lângă Maud.

Ea îl privi. Avea un chip prietenos şi probabil că nu era cu mult mai în vârstă decât ea. Nu arăta niciun semn de frică. Doar hotărâre. Avu brusc o viziune cu el, plimbându-se pe Champs Élysées la braţ cu iubita lui.

– Vă rog, faceţi aşa cum vrea ea, îi spuse Maud şi, când el ezită, adăugă: Vă promit că n-o să mă rănească. Lăsaţi-mă să vorbesc cu ea.

– Nu-mi place treaba asta.

– Ştiu că nu vă place.

El se uită la faţa ei, iar Maud îi întâlni privirea hotărâtă şi calmă.

– Dacă ţinteşte, spuse el, nu vă mai gândiţi – doar fugiţi.

Făcu un semn cu capul spre colegul lui de la nord şi amândoi se dădură încet în spate un metru sau doi, în timp ce Maud înainta, ajungând la mijlocul podului şi faţă-n faţă cu Sylvie. Soţia lui Morel era foarte frumoasă în lumina felinarului. Purta o rochie de un albastru-închis, strânsă pe corp, şi o haină descheiată tivită cu blană, pe deasupra rochiei. Zăpada cădea tăcută peste părul şi umerii ei, precum şi de-a

lungul balustradelor aflate de fiecare parte a ei, în timp ce râul sălta şi fremăta sub ele.

– Nu ţi-e teamă că o să te-mpuşc?

Maud îşi dădu seama că nu se gândise niciodată la acest moment. Voia ca Morel să sufere, şi-l imaginase suferind. Când se gândea la Sylvie, o făcea doar la trecut: Sylvie mergând în Père Lachaise, Sylvie întinsă citind în salon, Sylvie aprinzând o ţigară şi râzând. Sylvie călcând peste corpul ei. Era la fel de frumoasă ca întotdeauna, la fel de graţioasă, la fel de bună. Maud se gândi la ce simţise atunci când Sylvie îşi odihnise capul pe umerii ei, lăsându-şi greutatea pe braţul ei.

– Sylvie, de câte ori poţi omorî un om? Cred că, dacă tu ţii arma, gloanţele vor trece drept prin mine.

– Ai grijă, Maud. Mă faci curioasă să încerc. Ciudat. Erai o fată care abia respira şi care mergea în vârful picioarelor. Pari diferită.

– De ce m-aş mai teme acum? o întrebă Maud.

Un zâmbet uşor ironic apăru pe buzele lui Sylvie. Se uită în lături spre apele care galopau pe sub pod, însoţite de un vuiet teribil în timp ce se împingeau pe sub arcade, purtându-şi cu ele prada de dărâmături, scânduri şi butoaie.

– E mort, nu-i aşa?

– Da.

Sylvie dădu din cap şi continuă să privească apele în timp ce vorbea.

– M-a închis în Rue de Seine – administratoarei i-a luat o veşnicie până să mă audă. Am fugit după el şi te-am văzut pe tine şi pe prietenele tale în timp ce eraţi conduse afară din Curtea Rohan. V-am urmărit până la apartamentele acelea. Am sperat că a fost arestat, dar nu era nici urmă de poliţie. M-am întors la pivniţe şi am văzut că erau inundate. Se opri de parcă ar fi încercat să rezolve un puzzle imposibil. Vocea ei exprimă mirare atunci când adăugă: Nu l-am putut calma.

Întotdeauna am putut să-l calmez – dar nu şi azi. Credea că ţi-a văzut fantoma, că erai în cârdăşic cu râul şi că veneai să-l ici. El nu zicea: „Râul inundă pivniţele"; ci spunea: „*Ea* o face. *Ea* vine să le ia. Să ne ia şi pe *noi*". Of, i-am spus că nu are dreptate, că-şi imaginează. Dar a devenit nervos fiindcă n-am putut să vindem diamantele, iar tu ai început să-i apari în cale. Nu mi te-ai arătat niciodată mie, nu-i aşa?

– Nu. Doar lui. El m-a aruncat în râu ca pe un gunoi.

– Da, dar planul a fost al meu.

Cuvintele o loviră pe Maud în adâncul sufletului. I se părea că înăuntrul ei se spărgea un baraj – iar sentimentul era unul de eliberare. Durerea se scurgea din ea, fiind purtată de râu mai departe.

– Maud, ai iubit vreodată pe cineva? În afară de mine? Cineva care ar putea să-ţi împărtăşească iubirea?

Maud clătină din cap.

– Atunci, nu poţi să ştii cum e să iubeşti pe cineva şi să nu poţi să-l salvezi. Această durere... te lasă fără suflare.

– Sylvie, cred că ştiu cum e să simţi asta.

Fata se uită la Maud pe sub genele ei lungi şi zâmbi dintr-odată, cu tristeţe.

– Înţeleg. Da, poate că ştii. Îşi ridică bărbia şi se uită de-a lungul râului, în spatele lui Maud. Parisul e foarte frumos în seara asta. Toată apa asta, felul în care înoată lumina în ea... Notre Dame în spatele tău, acoperită cu zăpadă. Arată ca un palat. Of, Maud! L-am iubit atât de mult pe bărbatul meu frumos! E ciudat. Ştiam că e mort dinainte să-mi spui. În clipa în care l-am pierdut din vedere, după ce a fugit pe stradă în după-amiaza asta, mi-am simţit inima oprindu-se şi sufletul încetând să mai existe, ca şi cum ai stinge un bec. Ştiam că n-o să-l mai văd niciodată.

Apa din rochia lui Maud se scurgea în urma ei ca o umbră în plus, una mai întunecată, în lumina felinarului. Un sunet între suspin şi râs se auzi dinspre Sylvie.

– Un amănunt atât de mic... O mică mişcare a încheieturii. O picătură în plus de laudanum şi te-ai fi înecat, ai fi dispărut, el ar fi fost viu, iar noi am fi fost fericiţi. La naiba! Îşi lăsă capul pe spate şi clipi rapid, pentru a nu-şi lăsa lacrimile să curgă. Ce proastă am fost! Mi-a fost teamă c-o să-i simţi gustul în vin. Ar fi trebuit să ştiu că puteam să pun toată sticla, că tu l-ai fi dat pe gât pe tot, ca o fată cuminte, şi mi-ai fi mulţumit. Întotdeauna atât de recunoscătoare... Atât de săritoare... Nu mi-a venit să cred că am găsit o asemenea fraieră. Şi-acum eşti aici ca să mă judeci. Până la urmă, chiar arăţi ca o fantomă. Poate că eşti moartă. Cu siguranţă, draga mea Maud m-ar duce acum într-un loc sigur, nu-i aşa? Dar tu doar stai aici şi judeci. Nu eşti deloc ca Maud cea drăguţă şi degrabă ajutătoare. Eşti reală? Aş vrea să ştiu.

Maud se uită în ochii ei albaştri-cenuşii – erau calmi şi curioşi. Se uită la talia ei curbată, la croiala strâmtă a rochiei ei pe umeri, la dantela de pe piept, la buclele de păr blond căzând pe deasupra urechilor mici, la cerceii cu o singură perlă, prinşi ca nişte globuri de fum.

– Eu sunt Maud Heighton. Tu şi iubitul tău aţi încercat să mă ucideţi, dar am supravieţuit. I-am spus contesei ce aţi făcut şi v-am împiedicat să vindeţi diamantele. L-am lăsat pe Morel să mă vadă, sperând că o să-l înnebunesc. Şi da, te judec.

Sylvie înghiţi în sec, apoi îşi linse buzele şi inspiră adânc, tremurând.

– Ce noapte frumoasă! Îşi ridică privirea spre cer. O, gloria Lui! Foarte bine, Maud! Ai acest drept. Judecă-mă!

Îşi ridică arma, şi-o puse între buze şi apăsă pe trăgaci. O ceaţă roşiatică apăru în aerul din spatele ei. Maud înaintă clătinându-se, dar în timp ce sunetul împuşcăturii încă despica

[illegible] trupul lui Sylvie se ghemui și căzu pe spate în apele reci. Polițiștii înaintară în fugă din fiecare capăt al podului. [illegible] Maud căzu în genunchi. Polițistul care o ajutase să urce pe pod se aplecă spre ea.

– Sunteți rănită?

Ea clătină din cap, iar el o lăsă. Nu putea să respire. Părea că aerul i se blocase în gură. Își așeză mâinile pe pământul din fața ei și încercă disperată să-și deschidă plămânii pentru a primi aer. Lumea plutea tremurând în jurul ei. Se sufla în fluier și de undeva o auzi pe Tanya țipând. Cu un efort uriaș, se chinui să se ridice în picioare și fugi de pe pod, poticnindu-se prin apele spurcate, până când simți din nou brațele prietenei în jurul ei, strângând-o și eliberând-o pentru a doua oară.

Când Paul Allardyce se întoarse în apartamentul lui în seara aceea, îl găsi plin de femei care dormeau. Își făcuseră culcușurile pe canapeaua lui și pe scaune. Logodnica lui dormea într-una dintre cele mai bune mantale ale lui lângă sobă, iar servitoarea ei sforăia alături de ea pe un fotoliu, folosind cufărul lui pentru călătorii pe mare pe post de scăunel pentru picioare. Se strecură printre ele și se prăbuși pe patul lui, unde dormi fără să viseze în hainele sale murdare.

Capitolul 24

27 ianuarie 1910

Râul aproape ajunsese la bulevardul Saint-Germain, iar pivnițele se umpleau de apă pe ambele părți ale străzii. Sashei îi fusese ușor să îi expedieze administratoarei un bileţel cu o chemare falsă, care o trimisese la o distanţă sigură pe Rue Mazarine. Mai era o oră până-n zori când Maud intră repede în hol, urcând până la primul etaj. Ușa era descuiată, așa cum își închipuise. O cheie era încă în pivniţă, în haina lui Morel, iar cealaltă îi aparţinea administratoarei și nu părăsea niciodată inelul de pe centura ei. Imaginea clipei în care Sylvie apăsase pe trăgaci îi tot revenea în minte precum bătaia pulsului de sub piele, la fel ca și explozia roșie de sub felinar.

Intră în apartament și aprinse luminile. Vaza spartă de pe podea îi aminti de doamna Prideux. Trecu prin salon spre camera lui Morel, aflată într-o parte a apartamentului în care nu mai intrase până atunci. Patul era desfăcut, iar păturile și cearșafurile erau răsucite cu mânie. Patul lui de bolnav... Biroul

lui, aflat lângă peretele drept, era din lemn de cireș și cu rulou. Îl deschise și începu să caute cu grijă printre hârtii. Căută în sinea ei jalea, îndoiala, vinovăția, dar nu găsi nimic atât de simplu. Era rănită, și se simțea goală pe dinăuntru, iar inima ei părea să bată mai lent – era un animal obosit care vedea drumul spre casă, dar încă nu era acolo. Orice-ar fi trebuit să simtă pentru soții Morel avea să vină mai târziu – încet, spera ea. Acasă. Nu în Alnwick, ci în Richmond sau poate în Darlington. Într-un loc liniștit, cu peisaje largi. O regiune de țară unde putea umbla zile întregi și unde lumina se schimba din cauza toanelor cerului, departe de strălucirea orbitoare a Parisului. Pace. Acolo avea să fie suficient de puternică pentru a simți și pentru a-și vindeca rănile. Familiile quakerilor din Darlington construiseră biblioteci destul de mari ca s-o facă fericită pe Yvette luni întregi, iar James îi spusese că era și o doctoriță în oraș. Părea să fie de acord cu ea. Dacă orașul putea accepta o doctoriță, atunci probabil că putea accepta și o pictoriță însoțită de o franțuzoaică.

Oftă și se întoarse înapoi la treaba ei. Găsi corespondență – facturi în cea mai mare parte, dar și actele de care avea nevoie: un certificat de naștere pe numele lui Sylvie Morel, născută pe 1 ianuarie 1888, în Toulouse. Minți în legătură cu vârsta ei, însă numai puțin. La fel cum nu se putuse abține să nu fure din magazinul de bijuterii, exact sub nasul lui Maud. Îl luă și îl puse în poșetă, împreună cu oricare altă bucată de hârtie conținând numele lui Sylvie Morel, apoi făcu un foc în șemineu și le arse pe celelalte.

După aceea merse în camera lui Sylvie. Luă două valize de sub pat și le umplu cu hainele moartei – lenjeria delicată cu dantelă, o cămașă de o culoare pală, fuste lungi și albe. O rochie de ceai albastră, gulere și manșete. Umplu cutia lăcuită de bijuterii cu gablonzurile împrăștiate pe masă, înghesui perii și piepteni, ciorapi și pantofi. Tot ce ar lua cu ea într-o

călătorie în Anglia o franțuzoaică respectabilă. Nu i-ar fi cerut lui Yvette să le poarte, dar ar fi făcut impresia potrivită în timpul călătoriei și, dacă le-ar fi vândut în Londra, ar fi câștigat niște bani frumoși. Oare ar fi putut să călătorească puțin prin Anglia înainte de a se hotărî unde să se stabilească?

Se gândi la planurile pe care și le făcuse Sylvie împreună cu Morel: viziunea cu ea apăsând pe trăgaci se întoarse și-și simți durerea din inimă. Regretul și speranța o înconjurau cu brațele precum doi îngeri gemeni. Duse cele două valize pe hol și verifică dacă hârtiile din șemineu erau arse complet și dacă jăraticul se stinsese. Dintr-odată, luminile se stinseră. Își închise ochii și aşteptă, o fantomă între fantome, ca să vadă cine va veni după ea, dar nu se auzi alt sunet în afară de căderea blândă a ploii pe fereastră. Curentul se întrerupse în sfârșit și în această clădire, în vreme ce apa își croia calea. Asta era tot. Fantomele dispăruseră. Se întoarse în hol, luă valizele și plecă.

Portretul doamnei de Civray, pictură în ulei pe pânză, 31,7 x 26,7 cm

Tonurile calde de pământ ale portretului îi oferă o intimitate unică, la fel ca și postura lejeră a modelului șezând. Observați reflexiile luminoase ale hainelor de seară și ale bijuteriilor. Unic printre tablourile anonime din colecția Civray, tabloul a fost retușat la un moment dat, fără prea multă îndemânare: puteți vedea cu ochiul liber pata zgrunțuroasă de culoare de pe masa din fața contesei. Razele X sugerează că această retușare s-a făcut pentru a acoperi un obiect în formă de ou, care era așezat acolo în varianta originală. Unii au sugerat că acesta era marele diamant pe care contesa de Civray îl scosese din diadema împărătesei Eugénie, transformându-l într-un pandativ cândva înainte de Primul Război Mondial. Scoaterea mai multor pietre originale din diademă s-a

descoperit abia după moartea ei, fiind întâmpinată cu oroare în Franţa, unde diadema făcuse parte cândva din bijuteriile Coroanei. Ea nu a lăsat nicio altă explicaţie pentru ceea ce unii au considerat un act de vandalism, în afară de un bileţel din cutia bijuteriei, pe care scria doar atât: *A fost un schimb corect*. În cele din urmă, pandantivul a fost lăsat prin testament Institutului Smithsonian din New York, în ciuda protestelor unor ziare franceze.

Fragment din notele de catalog ale expoziţiei „Iarnă la Paris: comori anonime din colecţia Civray", Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

– Tanya, am venit. Ce vrei de la mine? Spune repede, draga mea, sunt în întârziere.

Contesa se uită prin salonul de pe Rue Chalgrin, părând să-l admire. Camera era luminată doar de foc şi de lumânări, dând impresia unui salon din secolul al XVIII-lea. Îşi aruncă blănurile de pe umeri şi se aşeză pe canapea, cu braţul întins pe spătar. Tanya stătea într-o parte a şemineului, cu mâinile împreunate în faţă, de parcă ar fi fost gata să recite sau să cânte în faţa unui public.

– Vreau să le laşi în pace pe Maud Heighton şi pe Yvette. Să nu mai spui niciodată nimic despre ele. Sau despre soţii Morel. Te rog să nu-ţi angajezi pinkertonii să le caute prin Franţa sau oriunde altundeva – iar dacă mai auzi de ele, să nu dai niciun semn cum că ai şti ceva.

Chipul contesei deveni serios în timp ce Tanya îi vorbea. Îşi ridică sprâncenele.

– Domnişoară Koltsova, ceri mult. Ţinând cont de ceea ce mi s-a luat, ceri foarte mult. De ce aş face asta?

Tanya se îndepărtă de şemineu şi puse piatra pe care o ţinea în mână pe masa din faţa contesei. Femeia se uită la ea, dar nu o ridică.

– Presupun că acela este diamantul meu.

Tanya se întoarse lângă foc.

– Este, chiar dacă nu cred că veţi putea dovedi vreodată asta. Nu şi dacă Henri şi-a făcut bine treaba.

Contesa se uită din nou în sus.

– Şi restul, domnişoară Koltsova? Celelalte douăzeci de pietre pe care Henri le-a modelat şi i le-a dat lui Morel? Unde sunt?

Tanya nu putu să-i întâlnească privirea; în schimb, se uită spre foc.

– Nimeni nu va profita de pe urma lor, iar cuplul vinovat e mort.

– Presupun că nu vrei să-mi oferi niciun detaliu. Tanya încuviinţă din cap. Domnișoară Koltsova, sunt multe diamante pierdute. Pe masă, lângă diamant, se aflau o carafă de whisky și un pahar. Contesa își turnă de băut și continuă să se holbeze la flăcări, pe lângă Tanya, în timp ce sorbea din băutură. Încă nu atinsese diamantul uriaș de lângă ea. E aici? Domnișoara Heighton, vreau să spun. Dintr-odată, lovi cu degetul în masă. În clădirea asta?

Tanya ezită, apoi dădu din cap.

– Da, este.

– Atunci, de ce port această discuţie cu tine, draga mea?

Se uita la Tanya cu o concentrare furioasă.

Tanya își aminti de servitoare, de concedierea ei, de cât de fermecătoare putea fi contesa Civray... până când nu mai încerca să fie astfel.

– Pentru că nu prea vă mai place, doamnă, şi a crezut că există un pericol real să vă scuipe-n ochi dacă vă vede. Așa că am hotărât să vă returnez *eu* diamantul ăsta nenorocit.

Pentru o clipă, contesa rămase nemișcată, apoi izbucni în râs.

– Of, fetelor! Doamne, voi mă omorâţi! Se șterse la ochi. N-ar fi prima dată când negociez cu oameni care vor să mă

scuipe-n ochi. Spune-i – nu, te rog *cere-i* – să vină și să-mi aducă orice lucrare de-a ei pe care, întâmplător, o va avea asupra sa.

– Asta nu e o negociere, spuse Tanya pe un ton oficial.

– Pe naiba nu e, spuse contesa, turnându-și din nou în pahar. Tanya rămase nemișcată. Te rog, Tanya, ți-aș fi foarte recunoscătoare dacă i-ai putea cere domnișoarei Heighton să vină.

Tanya nu putea s-o refuze când îi cerea ceva în felul acesta – toată educația ei i-o impunea. Contesa examină diamantul din fața ei, privindu-i culorile dansând în lumina focului, până când Tanya se întoarse cu Maud alături de ea. Maud intră și rămase în fața ei, arătând, se gândi contesa, precum tânăra englezoaică politicoasă și gânditoare pe care o primise în casa ei înainte de Crăciun. O cercetă pentru o clipă în tăcere. Îi plăcea nespus când oamenii veneau acasă la ea și-i admirau tablourile, admirând-o și pe ea – și-și dădu seama, cu un zâmbet discret, că nu era sigură că-i plăcea când ei făceau altceva. Ei bine, era un lucru nou pe care-l învățase – iar tatăl ei îi spusese că cele mai bune lecții erau acelea pentru care plăteai. Doar acelea îți rămâneau în memorie.

Maud puse pe masă un tablou, alături de diamant și paharul cu whisky. Era portretul lui Sylvie Morel, ținând narghileaua din care fuma opiu. Contesa îl examină o vreme, analizându-l bine, apoi se uită la artistă.

– Domnișoară Heighton, o să încerc să ghicesc câteva lucruri și o să-mi spui dacă am dreptate sau nu. Pleci din Paris?

– Da.

– Iar modelul acela, Yvette, despre care nu mai am voie să întreb pe viitor, pleacă și ea?

– Da.

Contesa oftă și se lăsă din nou pe spate, legănându-și paharul.

– Tatăl meu m-a învățat să nu plec niciodată de la o negociere cu ce mi se oferă prima dată și îi iau sfatul foarte în serios. Acum, diamantul e aici și mi s-a spus că această doamnă – lovi ușor portretul – și fratele sau soțul sau ce i-o fi fost sunt morți, așa că am o idee despre ce s-a-ntâmplat. Spui că vinovații nu vor profita și nu cred că ai fi în stare să mă privești în ochi dacă ai lua restul pradei cu tine în Anglia.

O văzu pe Tanya aruncându-i lui Maud o privire, dar englezoaica nu făcu niciun semn. Contesa fu impresionată.

– Nu, corectez. Tu ai fi în stare, domnișoară Heighton, însă domnișoara Koltsova n-ar putea. Bătu darabana cu degetele pe masă. Douăzeci de diamante de cinci carate. Lovi cu degetul din nou în portret. Valorează o avere. Nu atât de mult ca acela mare, bineînțeles, dar totuși o avere. Știi ceva? O să ți le vând, domnișoară Heighton. O să iau acest tablou și, în fiecare an, timp de douăzeci de ani – dacă amândouă vom trăi atât de mult –, aș vrea să-mi trimiți cel mai bun tablou pe care o să-l pictezi. Pentru asta poți avea parte de tăcerea mea. O să dezmint orice zvonuri pe care le-aș putea auzi și care v-ar strica liniștea și – dădu din cap spre Tanya – o să-i fac o comandă acestei fete să ne picteze pe mine și pe copiii mei. Apoi o să le spun tuturor oamenilor din Paris ce artistă talentată este. Ce ziceți de asta?

Tanya roși un pic și se uită cu speranță la Maud, dar vocea englezoaicei rămase calmă.

– O să pictez ceva pentru dumneavoastră, special pentru dumneavoastră, atunci când o să vreau. Vă promit că nu voi face mai puțin decât ce este mai bun pentru dumneavoastră și veți avea douăzeci de tablouri în următorii douăzeci de ani, dacă nu chiar mai devreme. Făcu o pauză. Dar, pentru siguranța noastră, ca să nu facă nimeni vreo legătură între tablouri, diamante și ce s-a-ntâmplat aici, nu le voi semna.

Contesa luă în considerare propunerea ei pentru o secundă, apoi dădu pe spate ultimul pahar cu whisky și se ridică.

– S-a făcut. O să ajungi departe, domnișoară Heighton, și mă bucur că n-ai murit. Lumea e mai interesantă cu tine aici. Își aruncă blănurile din nou pe umeri, apoi luă diamantul și-l puse în buzunar la fel de firesc cum ar fi făcut cu o tabacheră. Domnișoară Koltsova, montează pictura aceasta pe pânză, înrămeaz-o și trimite-mi-o, te rog. Domnișoară Heighton, acum au mai rămas doar nouăsprezece. O să vă rog să mă scuzați, la Comedia Franceză e un eveniment caritabil la lumina lumânărilor pentru victimele inundației și *toată lumea* va merge acolo. Noapte bună!

Ieși din cameră, lăsându-le la lumina focului. De îndată ce ușa se închise, Tanya se trânti pe canapea, își umplu paharul cu whisky până sus și bău pe nerăsuflate.

– Uf! Femeia asta mă-ngrozește! Se uită la Maud și se-ncruntă. Ce mai face Yvette?

Maud se așeză lângă ea, luă paharul cu whisky din mâna ei și-și bău partea.

– E speriată, dar e dispusă să vină cu mine în Anglia și să trăiască sub numele de Sylvie Morel. I-am spus că ar putea să le predea lecții de franceză elevilor din Darlington dacă-mi promite că n-o să-i învețe să înjure. Mi-a zis că i se pare un viitor mult mai bun decât cel care o aștepta aici.

Îi dădu Tanyei paharul înapoi.

Rusoaica părea un pic nesigură.

– Darlington e orașul în care stă fratele tău, nu-i așa? Crezi că va fi de acord? Am crezut că o să mergi la Londra sau în West Country.

– Of, Tanya, știu că acum pot să-i țin piept lui James și vreau să-l văd pe Albert, frățiorul meu vitreg, crescând. O să rămân Maud Heighton, ca să mă poată renega oricând, iar Londra e la fel ca Parisul. Fără aer. Văzu confuzia Tanyei și-și

petrecu brațul pe sub al ei. Și îți garantez că nu există localuri de fumat opiu în Darlington. Doar foarte mulți quakeri. Yvette îi dă acum lecții mătușii tale, Vera, despre sumele cu care ar trebui să fie plătite modelele, care sunt cele mai bune magazine de vopsele și cum să obții cele mai bune prețuri. Tanya râse. O să vii să ne vezi în Anglia, după ce te mărițI? O să-ți placă nordul și, oricât de modest te-ai îmbrăca, pun pariu că tot ținutul va fi uimit de minunatul tău simț al stilului și se va aduna în jurul tău ca mușteIe la miere.

Tanya o luă de mână.

– Atunci, da, o să vin. O să-mi aduc soțul, cei doi... ba nu, trei copii, dar și pe Sasha, și vom lăsa toate fantomele în urma noastră.

Maud își lăsă capul pe umărul ei și rămaseră nemișcate astfel până când apăru Yvette, câteva minute mai târziu. Ceru paharul cu whisky și se așeză pe podea între ele, în timp ce-i povesteau despre conversația cu contesa.

– Maud, chiar n-o să le semnezi? Riscul e foarte mic, nu-i așa?

– Da, este, răspunse Maud, luând înapoi paharul. Dar tot nu-mi place de ea.

Yvette pufni.

– Într-un fel, tu cumperi diamantele acelea de la ea într-un fel, nu-i așa? Un tablou pentru fiecare.

– Într-un fel, da, cred că da, răspunse Maud.

Yvette se răsuci ca să se uite la amândouă.

– Asta cred că te face unul dintre cei mai scumpi artiști din lume.

Maud aproape că scăpă paharul, iar Tanya își lăsă capul pe spate și râse.

– O, Maud, i-am vândut mătușii Lila tabloul acela cu Tanya pe care l-ai pictat la cursuri. Ar trebui să ne-ajungă banii pentru haine de călătorie, dacă mai ai destui pentru bilete.

Capitolul 25

28 ianuarie 1910

Într-un sfârșit, apele începură să se retragă. În Saint-Sulpice, refugiații continuau să se încălzească pe sub frescele lui Delacroix, înghesuindu-se pe saltele; femeile încercau să-și liniștească copiii, iar bărbații se holbau la mâinile lor, de parcă s-ar fi întrebat unde și cum puteau găsi puterea de a reconstrui totul. Charlotte strângea pături şi împărţea în coșuri ordonate diferitele articole de îmbrăcăminte care fuseseră donate. În Paris, cel puțin pentru câteva zile, devenise la modă să fii generos. Bogații își goleau dulapurile și se felicitau unii pe alții, știind că apele își pierdeau puterea și că în curând aveau să se întoarcă la locul lor, la fel ca și săracii la viaţa lor firească, continuând să îi servească.

Charlotte simți apropierea lor și-și ridică privirea. Văzu două tinere elegante îmbrăcate de călătorie, cu genţile pe braț și cu umbrelele închise în mâinile cu mănuși. Îi luă câteva clipe ca să le recunoască. Plecă din locul ei şi o îmbrăţișă pe Yvette, apoi dădu mâna cu Maud.

– Au auzit ce s-a-ntâmplat? spuse Yvette încet, iar femeia mai în vârstă dădu din cap.

– Ai vorbit suficient în somn încât să ghicesc și, în plus, am auzit zvonuri despre o femeie care s-a sinucis pe Podul Artelor. Vocea ei arăta cât era de obosită. Nu știu ce vrea Dumnezeu pentru noi toți. Poate că o să-i ierte în cele din urmă. La fel și pe tine, dar și pe mine, pentru că te-am ajutat.

Își suflecă puțin mâneca, pentru a scoate la iveală strălucirea brățării cu cele cinci pietre mari.

– Ce facem cu asta? zise apoi.

Yvette o luă pe Charlotte de braț și-i trase mâneca peste brățară.

– Contesa nu le caută. Ai grijă să obții un preț bun de la una dintre vânzătoarele tale de pe Rue Royale și contruiește încă o casă pentru oamenii fără adăpost.

Ea încuviință din cap.

– O donație anonimă? Ei bine, domnișoara Harris e îngrijorată din cauza unor dansatoare englezoaice care prestează prin Paris. Sunt plătite târziu, iar cazarea pe care le-o oferă compania e total necorespunzătoare.

– Bine, spuse Yvette, pietrele le vor face mai bine lor, adăpostindu-le, decât împodobind-o pe contesă, nu crezi?

Charlotte dădu din cap, cu o expresie gânditoare pe fața ei rotundă. Îi amintea lui Maud de portretul spaniol al doamnei Stein. Avea aceeași strălucire a inteligenței fără compromisuri și a credinței, fiind frumoasă în vreme ce multe femei moderne erau doar decorative. Își dădu seama cu un zâmbet că, recunoscând spiritul lui Charlotte într-un tablou, ajunsese s-o aprecieze mult mai mult. Maud dădu mâna cu ea din nou.

– Transmite-i domnișoarei Harris cea mai mare iubire și mulțumirile mele.

– O să se roage pentru tine.

– Nu mă îndoiesc, răspunse Maud, apoi se întoarse să plece. Tanya le aștepta.

Yvette nu dori să-şi ia un rămas-bun formal de la Montmartre sau de la cineva de acolo, în schimb fu de acord să se apropie suficient de Impasse Guelma cât să-i spună lui Valadon că pleacă. Mesajul de rămas-bun al lui Suzanne fu aspru, dar din inimă, promiţându-i să răspândească pe deal povestea lui Yvette, care-şi găsise un protector bogat şi fusese dusă la Monte Carlo.

– Mult noroc acolo, spuse ea dând mâna cu Maud şi sărutând apoi obrazul palid al lui Yvette. Ştiu că e o lume dincolo de Paris, dar nu pot s-o înţeleg.

Apoi fluieră în aerul rece după câinele ei şi începu să urce dealul sub soarele alb, strălucind pe un cer spălăcit de culoarea cobaltului.

Vladimir aştepta lângă maşină cu motorul pornit, gata să le scoată din Paris şi să le ducă pe pământ solid spre a-şi croi calea către coastă.

– Ai putea să-mi mai zici uneori Yvette, nu-i aşa, Maud? Chiar dacă o să spunem că numele meu legal e Sylvie.

Vocea ei era moale şi rece ca zăpada.

– Aşa o să fac.

– Atunci, eşti gata?

Vocea lui Yvette era mai fermă acum, fiind mai mult ea însăşi decât fusese după momentul acela din pivniţă. Arată-mi Anglia asta a ta.

Maud se întoarse şi se uită spre bulevardul Clichy – haimanale şi hoţi, vânzători stradali ambulanţi şi vânzătoare din magazine, filantropi, escroci şi vizionari, toţi mândriile Parisului, învăluiţi în jurul sufletului murdar şi sfidător al oraşului. Îşi petrecu braţul pe sub cel al lui Yvette şi făcu un semn cu capul spre şofer. Acesta le deschise portiera din spate, făcând o plecăciune.

– Da, sunt gata.

Epilog

„Iarnă la Paris: comori anonime din colecţia Civray",
Galeria de Pictură Southwark, Londra, 2010

Comunicat de presă

De la inaugurarea expoziţiei, Galeria şi Fundaţia Civray au prezentat nenumărate schiţe aparţinând familiei artistei Maud Heighton, ceea ce sugerează că ea este autoarea acestei remarcabile colecţii de lucrări. Maud Heighton a studiat la Paris între anii 1908 și 1910, iar după aceea s-a bucurat de o carieră lungă de portretist în Darlington și în zona înconjurătoare. Deși este considerată una dintre artistele postimpresioniste uitate ale Marii Britanii, reputația ei a crescut în ultima vreme odată cu adăugarea acestor opere la palmaresul său, fiind sigur pe un curs ascendent. Heighton s-a bucurat de succes în timpul vieţii, chiar dacă se crede că ea și partenera ei de viaţă, Sylvie Morel, și-au întreţinut stilul confortabil de viaţă în mare parte datorită popularităţii romanelor scrise de cea din urmă, majoritatea melodrame ale mahalalelor Parisului, scrise sub pseudonimul „Yvette

din Montmartre". Faimoasa ei carte *Moartea lui Cristophe Grimaud* a fost ecranizată în 1932, avându-i ca protagoniști pe Claude Rains și pe Janet Gaynor. Cele două femei au deținut o casă mare în Darlington, o cabană în Reeth, o vilă în sudul Franței și au călătorit în mod regulat pe continent. Operele lor pot ajunge acum la un public mai larg, iar administratorii Fundației Civray sunt onorați că au contribuit la dezvoltarea reputației lor. În acord cu moștenitorii lor, operele celor două femei, incluzând blocurile de desen ale domnișoarei Heighton și manuscrisele lui Sylvie Morel, sunt disponibile pentru toți specialiștii interesați care doresc să le consulte cu programare și să le supună referințelor adecvate.

Note istorice

Academia Lafond și toți cei care predau și studiază acolo sunt pură ficțiune, însă școala este inspirată de Academia Julian, care avea sediul în Passage des Panoramas și în Rue Vivienne și care oferea o instruire expertă artiștilor de ambele sexe, mulți dintre aceștia fiind faimoși în zilele noastre. Pentru informații despre munca la Atelierele Femeilor, recomand *Depășind toate obstacolele: femeile Academiei Julian*, editată de Gabriel P. Weisberg și Jane R. Becker.

Suzanne Valadon (1865-1938) a fost model și pictoriță, prietenă și muză a lui Toulouse Lautrec și a lui Erik Satie și totodată mama lui Maurice Utrillo, fiind o mare artistă ea însăși. Pentru o biografie a ei, recomand *Doamnele din Montmartre. Viața lui Suzanne Valadon*, de June Rose. A locuit în Impasse Guelma în timpul desfășurării acțiunilor din *Iarnă la Paris*, însă locuința ei era înghesuită, așa că probabil nu a subînchiriat niciodată. Amedeo Modigliani (1884-1920) avea obiceiul să-i recite din Dante.

Pentru descrierea salonului lui Gertrude Stein din Rue de Fleurus m-am bazat pe cartea ei, *Autobiografia lui Alice B.*

Tablas. Tablourile pe care Maud și Tanya le remarcă în mod special pe pereți îi aparțin, bineînțeles, lui Picasso.

Domnișoara Harris este și ea un personaj fictiv, însă este inspirată de Ada Leigh (1840-1931), o femeie remarcabilă care a administrat în acea perioadă o casă pe Avenue de Wagram, pentru englezoaicele și americancele nevoiașe din Paris. Mi-a fost de mare folos mica ei carte *Fără adăpost în Paris: fondarea caselor Ada Leigh*, publicată în mod privat sub numele ei de după căsătorie, doamna Travers Lewis. Aceasta oferă o relatare rară despre viața femeilor nevoiașe din perioada Belle Epoque, iar multe dintre povestirile și victoriile domnișoarei Harris sunt de fapt ale Adei Leigh. Servitoarea ei o încuia uneori pe balcon ca să stea la aer curat.

Pentru toate detaliile legate de opiu sunt profund îndatorată operei *Dependentul de opiu: un sclav din secolul al XXI-lea al unei dependențe a secolului al XIX-lea* de Steven Martin, o relatare captivantă, istorică, dar și personală, a fumatului și dependenței de opiu.

Cea mai bună expunere în engleză pe care am găsit-o despre Asediul Parisului și despre Comuna Franceză este *Căderea Parisului*, de Alistair Horne.

Pentru o relatare nonficțiune a inundației Parisului în 1910, recomand *Parisul sub ape*, de Jeffrey H. Jackson. M-am inspirat foarte mult și din reportajele despre inundații din *The Times*, *Le Matin* și din *Viața la Paris în 1910* a lui Jules Arsene Arnaud Claretie, chiar dacă, din când în când, am distorsionat zonele inundate ca să-mi servească propriilor scopuri.

Cred că orice femeie din secolul al XXI-lea ar putea să se îngrijoreze în legătură cu tensiunea ei arterială dacă ar citi *Parizianca modernă* de Octave Uzanne, care dezvăluie mult despre viața economică a femeilor din acea perioadă și despre

misoginismul incredibil deghizat în „aprecierea feminității" din acea perioadă. Pentru alte viziuni asupra femeii din Epoca Frumoasă, recomand *Feminismul în Epoca Frumoasă*, editat de Jennifer Waelti-Walters și Steven C. Hause, și *Povești de carieră: istorii de dezvoltare profesională în Epoca Frumoasă*, de Juliette M. Rogers.

În timpul scrierii acestui roman, am consultat multe alte cărți despre descoperiri și călătorii, dar aș dori să menționez două în mod special: fermecătoarea *Vederi din Paris* de Helen Davenport Gibbons, care include o descriere impresionantă a inundației, și *Parisul atrăgător* de Adelaide Mack, care include o relatare a sărbătoririi Anului Nou la balul Tabarin și câteva scene de viață minunate pe străzile Parisului. Mi-a plăcut foarte mult și *Parisul à la carte* de Julian Street și m-am folosit de relatările lui despre diferitele tipuri de baruri și de cafenele pariziene. Toate aceste cărți nu se mai tipăresc acum, dar le puteți citi online în arhiva internetului, la adresa www.archive.org. Acolo puteți citi și *Parizianca modernă*, dacă vă simțiți în stare.

Ca de obicei, pentru toate greșelile, neînțelegerile și anacronismele sunt responsabilă doar eu și nimeni altcineva.